

Fotografie de PAVEL TANJALA

Domnitorul limbii noastre

Intr-o lume relativ
Ce-a făcut și-a desfăcut,
Eminescu-i remușcarea
Dorului de absolut.

A înmugurire nouă, plîng, trosnind în vis, copacii
Ne e dor de Eminescu ca de duhul vechii Dacii,
Peste Moldo-Bucovina carul cosmic se răstoarnă
Și se naște Eminescu ca Luceafărul din iarnă.

Alfabetul ca oglinda, de suflări, se aburește,
Și se naște-un creier dacic care scrie latinește,
El din verbele române, teafăr, se ridică, iată-l,
Limba noastră îi e mama și pămîntul țării, tatăl.

Dacă-n artă sint confuzii, dacă nu e loc de artă,
Eminescu este dorul ce ne ceartă și ne iartă.
Stau, ca gloanțele în armă, muguri noi în toți copacii
Ne e dor de Eminescu ca de duhul vechii Dacii.

Ne e dor de Eminescu ca de noi, deasupra noastră,
Ca de-o floare pămînteană într-o cosmică fereastră
Ca de minusul și plusul existenței noastre, toate,
Căroră un verb le zice, cuviincios, eternitate.

„Limba noastră-i limbă sfîntă“, cum un alt poet îngîină
Și-au venit călări dușmanii să-i dea legea lor păgînă
Și-a venit, atunci, poetul privegheat de stranii aște
Și-a legat, în cifra Doinei, tainele rostirii noastre.

Vrem să arătăm aceasta și cu versul și cu plînsul
Ca de fiu și ca de tată, ne e veșnic dor de dinsul,
Unde-un fiu învață „mamă“, și-un bătrîn își ia „adio“
Inima lui Eminescu totdeauna vom găsi-o.

Toate trec, precum poetul a simțit că trece însuși
Și-a unit gîndirea noastră cu tăcerea-i și cu plînsu-și,
Ne e dor de Eminescu ca de-un fiu și de-un părinte,
Domnitorul limbii noastre și-al tăcerii noastre sfînte.

Ne e dor de Eminescu de-am privi oriîncotrova,
Că Muntenia, Ardealul, ca și maica lui Moldova,
Într-atît îl au în ele, că românul, tot, îl știe,
Versul lui tămăduiește ca o dulce terapie.

Ne e dor de Eminescu cel prin boală-atît de teafăr,
Cel încorporat în ceruri și-apoi plîns într-un Luceafăr
Picurînd asupra noastră, sfînt, în fiecare noapte,
Din bibliotecii pîcloase, ale Căilor de lapte.

Cînd se terminase anul, maica sa, cu el fiindă,
L-a spălat într-o ninsoare, l-a trecut printr-o colindă
Și din rana pămîntescă sub o cosmică fereastră,
Ne e dor de Eminescu ca de însăși firea noastră.

ADRIAN PĂUNESCU

Ianuarie de muncă și de speranțe

Trăim încă — la mijloc de ianuarie — sub covârșitoarea impresie a Mesajului de Anul nou adresat de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Un document care, ca toate cele emanînd de la cea mai autorizată voce a partidului, a națiunii noastre socialiste, a devenit, din însăși clipa rostirii sale, platforma de existență și de creație a întregului nostru popor, în acest ceas istoric al ascensiunii sale pe care-l numim cea de-a doua treaptă a cincinalului calității și al eficienței. Un document în care, ca totdeauna, ne recunoaștem cu tot ceea ce gîndim, plănui, încercăm, rîvnim. Un document-programă de muncă și de crea-

ție precis definită, clar exprimată, fără amăgitoare miraje, nearătîndu-ne drumul spre viitor mai senin și mai lin decît este, ci, dimpotrivă, dezvăluind acest drum cu tot ce-i al lui, cu împliniri ca și cu asperități, statornicindu-l, cu alte cuvinte, pe o direcție profund realistă, deloc infatuată în țeluri, chiar dacă pretențioasă și exigentă, cerînd eforturi sporite, cerînd intensificarea demersului constructiv al României și al românilor în lumea contemporană. Un document precedat și însoțit, ca întotdeauna, de fapte, de fapte vii, de o

(Continuare în pagina 3)

ILIE PURCARU

S-a deschis cel dintîi cabinet de homeopatie

De la bun început, „Flacăra“ a îmbrățișat cauza homeopatiei, pledînd pentru reconsiderarea unei vechi și eficiente metode terapeutice pe care n-a plasat-o, nici un moment, în opoziție cu medicina clasică, alopată, ci pe care a socolit-o, cu argumente, un adjuvant al acesteia. Azi, cînd homeopatia a fost pusă în drepturi, căpătînd un statut și, totodată, un cadru autorizat, legal, de funcționare, satisfacția noastră, ca membri ai unei familii restrinse care a susținut cauza, e subnțeleasă, dar nu e cazul, credem, s-o luăm de la Adam și Eva. Se impune însă să reamintim cîteva lucruri, de esență. Avînd la bază principiul „similia similibus currantur“ (un fel de cui pe cui se scoate) și acționînd prin intermediul diluțiilor infinitezimale, homeopatia și-a cîștigat, în timp, mulți adepți, la asta contribuînd și lipsa ei de pretenții, faptul că a reprezentat și reprezintă o terapie ieftină. Numai ignoranța a așezat-o, dacă nu cumva pe ici, pe colo o mai și așază, în contradicție cu alopatia, despre care trebuie să afirmăm, chiar cu riscul de a fi combătuți, că s-a cam îndepărtat de bolnavi, apropiindu-se de medicamente. Consecvență, homeopatia a rămas să se adreseze mai mult bolnavilor

și mai puțin bolilor, ea particularizînd cazurile într-o măsură mai mare decît alopatia, pe care a și reabilitat-o în unele situații, fără însă, repetăm, a o înlocui. Într-o lume în care abuzul de medicamente e tot mai la modă, de unde ascendentul bolilor iatrogene, metodele simple și eficiente ale homeopatiei au adus un aer proaspăt, punînd la dispoziția oamenilor mijloace suplimentare de a se trata și vindeca.

(Continuare în pagina 11)

OVIDIU IOANIȚOIA

Un meșter între atîția alții: Vasile Chiva

Chiva D. Vasile nu-i altul decît fiul lui Dumitru V. al Chivei din Bertea, meșter rotar renumit la vremea lui cale de peste șapte sate. Acum, sau mai exact de marți, 5 ianuarie, Vasile D. Chiva a plecat pe 70 de ani, iar de însoțit în această călătorie cu alte 365 de gări nu se mai află prin preajmă decît femeia lui, Ioana, o femeie tare repede de gură, cu care s-a luat acum o jumătate de secol. Copiii s-au risipit care încotro, un băiat la Tirgoviște, altul la Urziceni, fata la Moinești, un băiat i-a murit în armată, pe la Timișoara, iar atunci Vasile Chiva a simțit, în durerea sa fără margini, să ridice un fel de monument care și-acum rezistă dăltuit în piatră la marginea satului, numai Petre, al patrulea fiu, a rămas mai pe aproape, stă în Boldești-Scăeni, dar și el vine numai cînd poate. **Și cu asta ce-i?**, pare să spună, **cît lucrez eu mă distrez cel mai bine**, nervos nu e decît cînd miinile stau, atunci abia îl vine să se ia de gînduri, iar asta nu ajută prea mult, doar de te întristează. Știe că există azi copii de 18 sau 19 ani care doar stau și nu fac nimic, dar nu-și explică, adică chiar să stea ei așa și să nu facă nimic, cum de se poate? De la copiii lui are șapte nepoți pe care-i iubește așa cum își iubește spre exemplu cele vreo 120 de dălți de sculptură în lemn, scule neprețuite pe care le-a cumpărat în 1949 de la o nemțoaică oarbă din Brașov căreia îi murise bărbatul, meșter și el în arta lemnului scobit cu prîcepere. A dat atunci, ține bine minte, 2.500 de lei pe scule, la două săptămîni după stabilizare, iar cînd a leșit pe ușa a mers puțin, apoi a luat-o la fugă, de frică să nu-l cheme să i le ia înapoi.

(Continuare în pagina 9)

DUMITRU GRAUR

Opinia unui alegător

Prejudecăți noi

Am învins și continuăm să învingem — am mai spus și dealtfel toată lumea știe — numeroase vechi prejudecăți unele paralizînd de veacuri sau punînd sub semnul întrebării incalculabile energii, cu incalculabile pierderi pentru progresul național, și am combătut cu vehemență justificată pe purtătorii acestor prejudecăți și am făcut tot ce ne-a stat în putință, în cadrul democrației socialiste, pentru a sluji ideea conștiinței superioare desprinse de prejudecăți. Și totuși am produs și noi, și uneori imediat, în locul vechilor prejudecăți alte prejudecăți, noi, nu o dată mai păgubitoare decît cele înlăturate și, cel puțin cîteva dintre ele, s-au instalat, se pare, foarte confortabil în conștiința noastră nouă și foarte solid și, iarăși, cu incalculabile pierderi.

Iată de ce nu e bine să nu ne facem că nu știm că și noi am produs propriile noastre prejudecăți și mai ales nu e bine să nu le discutăm cu luciditate, deschis, public, fiindcă se cunoaște, nu am pretenția că spun vreo noutate, iarăși să nu credem că dacă presa sau mass-media în ansamblul ei nu discută deschis, public anume fapte și nu pune deschis, public, anume întrebări și nu aduce în fața opiniei publice anume chestiuni arzătoare, ea, opinia publică, nu le discută, nu și pune întrebări, nu caută răspunsuri, nu are o opinie față de anumite fapte și față de anumite realități cu care, oricum, se confruntă în viața de toate zilele. Să fim

(Continuare în pagina 19)

DINU SĂRARU

Acte normative de importanță excepțională

Decretele Consiliului de Stat promulgate în ultima vreme au, pentru viața României socialiste, o excepțională importanță politică, economică și socială. Pentru înțelegerea cit mai adâncă a bogatelor semnificații ale prevederilor cuprinse în aceste acte normative, ne-am adresat unor cunoscuți specialiști, ale căror opinii le publicăm mai jos.

Un sistem de stimulente materiale merit să ducă la sporirea producției agricole

Interviu cu Prof. univ. dr. O. FARPALĂ

— Cum apreciați, tovarășe profesor, prevederile recentelor decrete privind contractările și achizițiile de produse agricole vegetale și animale?

— Primul an al noii revoluții agrare în România s-a încheiat cu adoptarea unor măsuri cu adevărat revoluționare prin urmările lor asupra procesului de modernizare a agriculturii. Am în vedere tocmai cele două Decrete ale Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România privind contractările și achizițiile de produse agricole vegetale, precum și de animale, păsări și produse animale. Esența măsurilor legitimate constă în faptul că la prețurile de bază (mărite iarăși în cazul animalelor și produselor animale) se adaugă prima pe tonă în funcție de livrările la hectar de fondul de stat, sau pe fiecare sută de litri de lapte de vacă contractată și livrată la fondul de stat, precum și alte prime care să asigure creșterea natalității animalelor, sporirea greutatei medii la tăiere, livrarea cit mai ritmică a animalelor în cursul anului etc. Este vorba deci de un întreg sistem de stimulente materiale, care se integrează organic în conceptul promovât de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la pirghiile economice de înfăptuire a noii revoluții agrare în România.

— Ce se realizează, practic, prin transpunerea în viață a noilor reglementări?

— Semnificația economică, socială și politică a acestor noi măsuri de cointeresare materială a producătorilor agricoli este multiplă și profundă. În primul rând, diferențierea primelor în funcție de mărimea livrărilor la hectar sau pe animal stimulează sporirea producției agricole, vegetale și animale — obiectivul principal al noii revoluții agrare. De reținut că însăși mărimea primei pe tonă de produs vegetal sau pe hectolitr de lapte de vacă crește odată cu sporirea cantității de produs livrată la hectar sau pe cap de vacă. Prin aceasta, noile măsuri impulsionează folosirea rațională, cu maximum de randament, a fiecărui hectar de teren și a fiecărui animal de producție. La rândul ei, sporirea producției vegetale și animale contribuie la înfăptuirea obiectivelor privind autoaprovizionarea populației cu produse agroalimentare, în cantitățile și sortimentele care să asigure în același timp îmbunătățirea calitativă a consumului alimentar al poporului nostru. Am în vedere, deosebi, transformarea unei cote tot mai mari din disponibilitățile alimentare cerealiere în carne, lapte, ouă etc. Acestui obiectiv îi corespunde și noua sporire a prețurilor de contractare și achiziții la animale vii pentru carne și la lăptele de vacă și de oaie; prețurile sporite îi cointeresază pe producătorii agricoli în dezvoltarea mai puternică a creșterii animalelor, ramură prioritară în orice agricultură modernă.

Trebuie subliniat, de asemenea, că prima medie pe tonă (în raport cu prețul de bază) este mai mare la produsele de maximă importanță pentru dezvoltarea armonioasă a întregii agriculturi, cum e cazul porumbului pentru boabe, principalul furaj al animalelor pentru carne, la care prima reprezintă 42 la sută din prețul de bază, sau la produsele al căror consum crește rapid (cazul zahărului și uleiului, prima fiind de 59 la sută la stecla-de-zahăr și de 27 la sută la floarea-soarelui). În felul acesta, politica de prețuri — prin intermediul primelor — este folosită pentru a stimula realizarea proporțiilor necesare în sporirea producției diferitelor produse agricole.

Un alt element asupra căruia aș dori să atrag atenția este că noile măsuri vâdesc o grijă specială pentru fărâmișarea cooperatistă. Astfel, potrivit prevederilor decretelor menționate, mărimea livrărilor la hectar sau pe cap de animal de la care începe să se acorde prima pe tonă este în cooperativatele agricole de producție inferioară celei prevăzute pentru întreprinderile agricole de stat. Este o rezolvare pe deplin justificată, care ține seama de realitățile din aceste sectoare ale agriculturii noastre.

— Care ar fi, după părerea dumneavoastră, implicațiile noilor măsuri în ceea ce privește modernizarea și autogestiuinea în agricultură?

— Prin mijloacele financiare suplimentare puse la dispoziția producătorilor agricoli (numai de la primele pentru produse vegetale aceștia ar urma să primească, la nivelul randamentelor planificate pentru anul 1982, un supliment de venituri de 14 miliarde lei), noile măsuri sînt de natură

să întărească baza materială pentru accelerarea procesului de modernizare a agriculturii noastre, pe calea creșterii investițiilor proprii. Prin urmare, resursele financiare suplimentare nu numai că stimulează pe producător, dar oferă și posibilitatea materială a sporirii randamentelor la hectar, în vederea lichidării într-un termen cit mai scurt a importantelor decalaje — nejustificate — față de țările cu agricultura dezvoltată.

Noile măsuri vin, totodată, în sprijinul promovării principiului autogestiuinei, inclusiv prin asigurarea unor venituri echitabile pentru membrii cooperatori prin sistemul de retribuire a muncii. În legătură cu autogestiuinea, sugerăm însă ca la punerea în practică a noilor reglementări și, eventual, — de ce nu? — cu ocazia unei noi perfecționări a acestei vitale pirghiile de conducere planificată, științifică a agriculturii, care este prețul, să se aibă în vedere cîteva considerații.

Autoconducerea și autogestiuinea în agricultură — ca expresie a mai bunei așezări, pe principii economice, a schimbului de produse dintre sat și oraș și a întăririi alianței muncitorești-tărănești — presupune realizarea unei activități economice rentabile la nivelul fiecărei unități agricole și în fiecare an, indiferent de condițiile climatice specifice, presupune deci, permanența rentabilității în spațiu (teritoriu) și timp. Aceasta presupune în mod obligatoriu stabilitatea veniturilor (bineînțeles, relativă, în sensul creșterii absolute a acestora).

Pentru înfăptuirea acestui deziderat, cred că se impune în primul rând, trecerea, mai ales la produsele vegetale, la sistemul prețurilor flexibile care, variind în jurul prețului mediu fixat de decret, în funcție de cheltuielile sociale de producție, să țină seama de influența anuală a condițiilor climatice de producție, condiții ce influențează, desigur, mărimea livrărilor la hectar la fondul central. În definitiv, în conceptul partidului nostru, prețul de contractare este un preț de înțelegere între producători (unitățile agricole) și cumpărător (statul, mai ales prin intermediul M.A.I.A.). Or, preț de înțelegere presupune o negociere, după părerea noastră, între Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție (și uniunile județene), ca reprezentante ale fărâmișii, și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (și întreprinderile sale județene de valorificare), ca reprezentante ale statului. Flexibilitatea prețurilor, în condițiile în care volumul vânzărilor poate varia, asigură stabilitatea veniturilor pentru autofinanțarea întregii activități de producție a fiecărei unități, mai ales în condițiile în care planul ei de producție trebuie să răspundă unei comenzi sociale, concretizate în indicatorii de plan primii de la organele superioare de conducere ale agriculturii.

În al doilea rând, sînt de părere că trebuie să se introducă diferențierea zonală a primelor (cum este prețul de bază la principalele produse vegetale) în funcție de condițiile pedoclimatice specifice. Această diferențiere este necesară tot pe considerentul comenzi sociale, în virtutea căreia realizarea unui produs nu se limitează la zona cea mai favorabilă. Prima unică pe tonă de produs în funcție de mărimea livrărilor la hectar favorizează unitățile cu condiții mai bune de producție. Este clar că eforturile financiare pentru a livra aceeași cantitate de produse la hectar variază în funcție de condițiile pedoclimatice, sau invers: pentru a livra aceeași cantitate de produs sînt necesare eforturi financiare diferite. Soluția ar consta fie în diferențierea livrărilor la hectar pentru aceeași primă pe tonă, fie în diferențierea primei pe tonă la aceeași cantitate livrată, în funcție de condițiile zonale. Altfel, unitățile agricole aflate în condiții mai proaste de producție vor fi dezavantajate și vor întâmpina greutăți în dezvoltarea lor economică. Dealtfel, în cazul griului, însuși decretul privind contractările și achizițiile de produse vegetale acordă prima pornind de la un nivel mai scăzut al livrărilor la hectar pentru cooperativele agricole de producție din județele cu condiții pedoclimatice mai proaste.

Făcînd aceste sugestii, pornesc de la considerentul că o revoluție, și mai ales una de amploare și profunzimea celei care se desfășoară în agricultura României, nu presupune stagnare nici în fapte, nici în gândire, aceasta trebuînd să precadă și să fundamenteze fapta.

ION D. GOIA

Un nou cadru organizatoric mecanizării agriculturii

Recentul Decret al Consiliului de Stat referitor la îmbunătățirea activității de mecanizare și reglementare a raporturilor dintre stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, unitățile agricole din cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste vine să asigure un nou ca-

dru organizatoric mecanizării agriculturii și să statueze modalitățile practice și care urmează a se realiza, adîncirea procesului de integrare a secțiilor, formațiile de mecanizare în activitatea productivă a întreprinderilor agricole de stat și cooperativele agricole de producție. Măsurile stabilite în decret reflectă preocuparea conducerii de partid și de stat de asigurare a tuturor condițiilor pentru traducerea în viață a programului de modernizare, dezvoltare accelerată a agriculturii, stabilit de Congresul al XII-lea al P.C.R. și de înfăptuire a noii revoluții agrare.

Plecîndu-se de la premisa că mecanizarea reprezintă factorul fundamental al creșterii producției agricole, noile reglementări au în vedere măsuri de soluționare în spirit nou a problemelor de organizare a activității de mecanizare de natură a spori nivelul de productivitate și eficiența a acesteia.

În noul act legislativ se prevede ca secțiile și formațiile de mecanizare să se integreze efectiv în activitatea unităților agricole funcționînd însă în regim de dublă subordonare potrivit unui statut specific al personalului muncitor, a fiecărei forme de proprietate și anume: în întreprinderile agricole de stat personalul din secțiile și formațiile de mecanizare este transferat în interesul serviciului și încadrat cu activitate permanentă, iar în cooperativele agricole de producție aceștia își desfășoară activitatea ca membri cooperatori, menținîndu-și însă calitatea de personal muncitor al stațiunii pentru mecanizarea agriculturii. În ambele cazuri, fapt de importanță majoră, mecanizatorii sînt subordonați direct conducerii unităților agricole în care caz își desfășoară activitatea cu toate drepturile și obligațiile pe care le conferă această subordonare. Noua reglementare asigură condițiile unei discipline sporite în muncă a mecanizatorilor și implicații directe în rezultatele de producție.

În același timp conducerile unităților dețin puterea de decizie deplină în domeniul organizării și utilizării cu maximum de eficiență a mijloacelor tehnice potrivit cerințelor impuse de sarcinile de plan stabilite de unitatea agricolă. În acest scop se prevede obligația fiecărei unități de a-și elabora programe concrete în care sînt prevăzute structura, volumul și termenele de execuție a lucrărilor precum și repartizarea mijloacelor tehnice și forței de muncă pe procese tehnologice. Stațiunile pentru mecanizarea agriculturii răspund de dotarea unităților agricole componente ale consiliului unic agroindustrial — potrivit calculului de necesar efectuate de unități, execută reparațiile la utilaje, efectuează recondiționarea de piese și subsamble, asigură aprovizionarea cu carburanți și lubrifianti, piese și materiale de natură a asigura desfășurarea normală a proceselor de producție în toate unitățile agricole. Faptul că în practică realizarea sarcinilor de plan, mai ales în producția vegetală, depinde de respectarea riguroasă a acestor condiții — exogene unități agricole — din partea stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii, reliefează din plin marea responsabilitate ce le revine acestora în respectarea riguroasă a obligațiilor.

În decret este recomandată organizarea muncii pe formații mari de mecanizatori, formații care să aibă un caracter permanent, atît în ceea ce privește mijloacele de muncă, forța de muncă cit și suprafețele de lucru. Principiul permanenței asigură premisele aplicării sistemului de retribuire-acord, el asigurînd identificarea contribuției fiecărei formații la obținerea producției. Faptul că este prevăzută retribuirea în acord global nelimitat este de natură a spori cointeresarea mecanizatorilor și celorlalți participanți și sporirea continuă a producțiilor la unitatea de suprafață.

În întreprinderile agricole de stat plata pentru lucrările executate se prevede a fi făcută potrivit cheltuielilor efective, la care se adaugă un beneficiu de 5%. Trecerea la sistemul plății lucrărilor efectuate în sectorul de stat pe baza costului lucrărilor este determinată de necesitatea reducerii cheltuielilor cu mecanizarea raționalizării consumurilor specifice, a sporirii randamentelor pe mașini. Este însă de reținut faptul că nu toate cheltuielile ce determină costul lucrărilor sînt efectuate de întreprinderea agricolă de stat, cum sînt reparațiile, cheltuielile comune și generale ale S.M.A. etc., așa că vor trebui să se stabilească reglementări de detaliu prin care să se delimiteze responsabilitatea fiecărei părți pentru depășirea cheltuielilor.

Noul cadru organizatoric stabilit mecanizării agriculturii este de natură să contribuie la amplificarea procesului de integrare a unităților agricole din cuprinsul consiliilor unice agroindustriale, acestea răspunzînd de conducerea și îndrumarea în mod unitar a activității de producție desfășurată de unitățile agricole componente și de îndeplinirea planurilor de producție. În același timp, în virtutea noului mecanism economic, fiecare unitate agricolă își desfășoară întreaga activitate pe principii autoconducerii și autogestiuinei, relațiile dintre consiliul unic agroindustrial și unitățile agricole, între Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii și unitățile agricole trebuînd să fie bazate, în principal, pe baze economice.

Prof. univ. dr. V. V. TOPOR

Munca de calitate, izvor al avuției, al bunăstării naționale

Dintotdeauna sursele primare ale oricărei avuții sociale au fost pămîntul și munca. De felul cum au fost gospodărite resursele naturale și umane ale țării a depins progresul său economic și social.

În condițiile accentuării laturilor calitative în toate domeniile de activitate, productivitatea muncii, adică eficiența cu care este cheltuită munca, devine factorul principal al creșterii și dezvoltării economice. Este un adevăr elementar că izvorul sporirii venitului național îl constituie munca noastră a tuturor. De cantitatea și calitatea ei depinde mărimea venitului național, a veniturilor reale ale populației. Reamintim aceste lucruri cunoscut pentru a se înțelege mai bine sensul și semnificația Decretului Consiliului de Stat privind întărirea ordinii și disciplinei în muncă, valențele sale economice și umanitare.

Dreptul la muncă este coasfîntit prin Constituția țării, act care precizează, în același timp, că munca este și o îndatorire pentru fiecare cetățean, căruia i se asigură posibilitatea de a desfășura, potrivit pregătirii sale, o activitate utilă, retribuită după cantitatea și calitatea ei. Dar dacă societatea își ia pe umerii săi sarcina de a asigura fiecăruia loc de muncă, este firesc ca tot societatea să se intereseze de felul cum el, cetățeanul, se achită de obligațiile asumate. Aceasta cu atît mai mult cu cit de rezultatele muncii la nivel macro și microeconomic depind atît mersul înainte al societății în ansamblu său, cit și condițiile de viață ale fiecărui cetățean în parte. Or, rezultate mai bune, mai bogate, se pot dobîndi numai printr-o muncă de calitate care presupune ordine și disciplină, exigență și responsabilitate, dăruire și competență profesională.

Ar fi greșit să se creadă că dacă Decretul Consiliului de Stat menționează în mod expres unitățile cu foc continuu sau care au instalații cu grad ridicat de pericol în exploatare, nu ar viza implicit și celelalte unități și ramuri economico-sociale. Chiar simțul fapt că decretul atrage atenția că un lucrător nu poate părăsi locul de muncă bină nu se prezintă înlocuitorul său, că el trebuie să vină la serviciu în deplină capacitate de muncă și să aibă temeinice cunoștințe pentru a asigura desfășurarea normală a procesului de producție, este dovada peremptorie a aplicabilității mult mai largi a prevederilor legale. Astfel, pentru ca lucrătorul să ajungă la timp util la locul de muncă, este necesar ca și în unitățile de transport să domnească ordine și disciplină; de asemenea, pentru ca el să fie odihnit, trebuie ca și personalul magazinelor, al celor din sfera serviciilor să-și facă datoria.

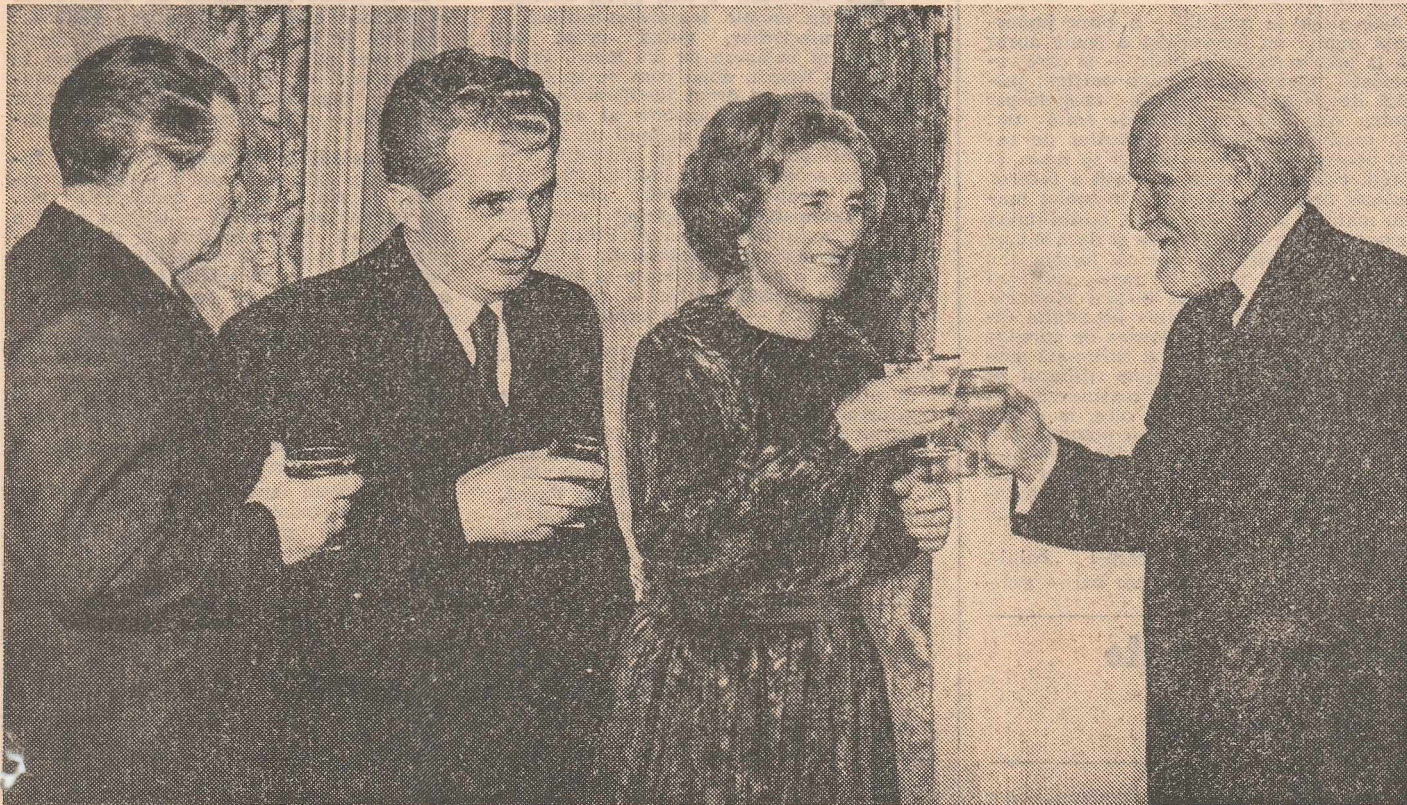
Bunul mers al unei întreprinderi, ramuri și al activității la nivel macroeconomic depinde de fiecare rotită din angrenajul social. Dacă una nu funcționează cum trebuie, întregul angrenaj este perturbat. Desigur, calitatea unui produs, este legat nemijlocit de lucrătorul care îl execută, dar ea este condiționată și de munca celui care se ocupă cu aprovizionarea, de promptitudinea comenzii beneficiarului, de măiestria proiectantului, de cel care desface marfa și așa mai departe. Fiecare minut sau secundă irosită, fiecare neglijență sau lucru de mintuală se soldează cu pierderi care, la nivelul întregii economii, capătă dimensiuni impresionante. Și să nu uităm că populația activă a țării se ridică azi la 10,5 milioane de persoane din care 7,4 milioane personal muncitor.

Cum arătăm mai sus, societatea noastră asigură fiecăruia condițiile de muncă și de viață dar în același timp ea are și dreptul legitim de a pretinde fiecăruia să muncească pe măsura pregătirii sale. Încă Eminescu sublinia că „fiecine și mare și mic, dătoare este echivalent de muncă societății în care trăiește”. Cu atît mai mult această obligație se face necesară într-o societate în centrul căreia stă omul cu nevoile și aspirațiile sale. Cu cit munca fiecăruia va fi mai productivă, cu atît contribuția sa la propășirea țării va fi mai mare și condițiile sale de trai mai bune. Ar fi un non sens să vorbim de creșterea calității vieții fără îmbunătățirea calității muncii, a ordinii și disciplinei în întreg organismul social-economic al patriei. De remarcat, totodată, că munca desfășurată în unitățile economice, pentru a fi considerată sau nu de calitate, trebuie să capete girul societății prin intermediul pieței, știut fiind că și în socialism majoritatea produselor îmbracă formă de mărfuri. Și evident, avem în vedere atît piața internă cit și cea externă. Este un fapt că circa o treime din venitul național se realizează în cadrul relațiilor economice internaționale, situație în care apare limpede faptul că de calitatea muncii, de competitivitatea produselor românești depinde ca participarea intensă a țării la diviziunea internațională a muncii să devină un autentic factor de sporire a venitului național, de ridicare și pe această cale a calității vieții întregului nostru popor, țelul întregii politici promovate de Partidul Comunist Român, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Prof. univ. dr. ION BULBORA

Înalt omagiu tovarăsei ELENA CEAUȘESCU cu prilejul aniversării zilei sale de naștere

SCRISOAREA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C. C. AL P. C. R.

Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

Ne face o deosebită plăcere ca, la aniversarea zilei dumneavoastră de naștere, să vă adresăm, cu cele mai profunde sentimente de prețuire și stimă, călduroase felicitări, urări de viață îndelungată, de sănătate și fericire.

Folosim acest prilej sărbătoresc pentru a vă exprima înalta apreciere pe care noi toți, Comitetul Central și întregul nostru partid și popor o dau îndelungatei și multilateralei activități pe care ați desfășurat-o și o desfășurați, cu înaltă competență și profund spirit revoluționar, pentru îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Este unanim apreciată contribuția de seamă pe care o aduceți, ca membru al Comitetului Politic Executiv și ca prim viceprim-ministru al guvernului, la elaborarea și îndeplinirea în viață a politicii de construcție socialistă, de dezvoltare economico-socială a patriei și ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor. Prețuim, de asemenea, în mod deosebit contribuția de mare valoare pe care o aduceți ca eminent om de știință și savant de renume mondial, în fruntea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, precum și prin activitatea proprie, la dezvoltarea și înflorirea continuă a științei și culturii noastre socialiste, la promovarea susținută în toate domeniile construcției socialiste din patria noastră a cuceririlor revoluției tehnico-științifice moderne. Sint larg recunoscute și apreciate peste hotare rezultatele prodigioasei dumneavoastră activități științifice, hotărârea cu care acționați pentru ca pretutindeni în lume știința să-și afirme plener

vocația sa de progres și pace, pentru ca minunatele îndepliniri ale geniului uman să nu fie puse în slujba războiului și distrugerii, ci să servească exclusiv bunăstării și fericirii oamenilor și popoarelor. Alegerea dumneavoastră ca președinte al Comitetului național român „Oamenii de știință și pacea” constituie o garanție că slujitorii științei din țara noastră, alături de întregul popor, își vor aduce în modul cel mai activ contribuția la politica de pace, înțelegere și colaborare a României socialiste.

Împreună cu întregul nostru partid și popor, vă dorim ca — alături de mult stimatul și iubitul nostru tovarăș Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele Republicii Socialiste România — să trăiți ani îndelungați și rodnici, să vă bucurați de multă sănătate și putere de muncă pentru a încununa cu noi împliniri și satisfacții bogate și neobosite dumneavoastră activitate, pusă în slujba partidului și poporului, a îndeplinirii înaltelei răspunderi ce v-au fost încredințate de partid, a transpunerii cu succes în viață a istoricelor hotărâri ale Congresului al XII-lea, a mărețului Program al partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Cu toată căldura inimilor noastre, vă adresăm în această zi aniversară, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, urarea tradițională: „La mulți ani!”.

COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

ION CODRU

Cu prilejul aniversării zilei de naștere a tovarăsei Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, întreaga țară a adus un înalt și călduros omagiu eminentului om politic și militant revoluționar, savant de renume mondial, pentru activitatea sa prodigioasă și multilaterală pusă cu dăruire și abnegație în slujba îndeplinirii înaltelei aspirații de progres, bunăstare, libertate și independență ale națiunii noastre, edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în România, cauzel socialismului și păcii în lume.

Solemnitatea aniversării a avut loc la 7 ianuarie, la sediul C.C. al P.C.R. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășul Ilie Verdeț, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat prezenți au felicitat-o cu multă căldură pe tovarășă Elena Ceaușescu urindu-i ani mulți de viață, în deplină sănătate și putere de muncă, realizări și satisfacții tot mai mari în îndeplinirea înaltelei răspunderi încredințate de partid și popor.

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a adresat tovarășei Elena Ceaușescu o scrisoare în care sint exprimate profunde sentimente de stimă și prețuire, călduroase felicitări, urări de viață îndelungată, de sănătate și fericire.

Același înalt omagiu l-au exprimat și telegramele și scrisorile de felicitare sosite din întreaga țară pe adresa tovarășei Elena Ceaușescu. Prin caldele și emoționantele mesaje, semnate de comitetele județene, municipale și orașenești de partid, de organizații de masă și obștești, de colective de oameni ai muncii din fabrici și uzine, de pe șantiere, din întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție, de oameni de știință, artă și cultură, cadre didactice, studenți și elevi, de cetățeni din cele mai diverse domenii de activitate — români, maghiari, germani și de alte naționalități — au fost adresate tovarășei Elena Ceaușescu cele mai sincere urări de sănătate, ani mulți și fericți, nesecată putere de muncă și noi împliniri în nobila și complexa activitate desfășurată alături de cel mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea patriei socialiste pe noi trepte de progres și civilizație.

Mesajele primite au dat, totodată, expresie stimei și admirației, dragostei fierbinți pe care întregul nostru popor le nutrește față de activitatea neobosită depusă de tovarășă Elena Ceaușescu pentru binele și prosperitatea țării noastre; ele au adus un călduros omagiu și au exprimat o înaltă apreciere la adresa activității prodigioase și multilaterale desfășurate de tovarășă academician doctor inginer pe tărîmul creației științifice, al îndrumării și conducerii muncii de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, pentru continua creștere a rolului științei, învățămîntului și culturii în făurirea noii orînduiri sociale.

Au fost exprimate, de asemenea, sentimentele de satisfacție și mîndrie ale întregii noastre națiuni față de prestigiul de care se bucură tovarășă Elena Ceaușescu pe plan internațional, pentru înaltele titluri și distincții ce i-au fost conferite.

Prin toate manifestările pe care le-a prilejuit, aniversarea zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu s-a constituit într-o sărbătoare a întregului nostru popor, o sărbătoare scumpă fiecăruia dintre noi.

Ianuarie de muncă și de speranțe

(Urmaare din pag. 1)

vastă activitate politico-organizatorică a partidului și a statului, de importante măsuri, decrete și legi vizînd inserarea tot mai deplină — la toate nivelele și în toate compartimentele vieții noastre — a noului, a ordinii și a disciplinei, a conștiinței și a răspunderii, pentru fructificarea tot mai bogată a eforturilor la care ne-am înhamat, pentru scurtarea drumului dintre aceste eforturi și răsplata lor.

Zilele, deși puține, care s-au scurs din noul an, din cel de-al doilea al cincinalului 1981—1985, anunță încă din start certitudinea unor importante victorii în marea cursă a hărniciei în care ne-am angajat cu toată ființa. Am pășit, altfel spus, peste pragul lui 1982 cu dreptul, probă succesele, încă de pe acum rezonante, ale întrecerii care bate din plin, cu cadențe mai vii ca oricînd, de la un capăt la altul al țării de la Dunăre și Carpați. Cine pășește, în aceste zile, prin fabricile, uzinele, șantierele, minele, prin orașele și satele noastre, prin sediile științei și tehnicii, ale culturii și artei, rămîne impresionat de eferescența ideilor, a întreprinderilor, a căutărilor novatoare, al căror sens profund patriotic nu poate scăpa nimănui, îndreptate spre valorificarea superioară a tuturor posi-

bilităților și resurselor — materiale, fizice, de gîndire și de talent — de care dispune acest popor, spre acționarea calificată a tuturor pirghiilor de progres, numeroase și redevabile în România anului '82, dar citeodată încă insuficient folosite. Aria acestor eforturi și căutări este vastă, complexă, uneori labirintică (prin incapacitatea unora, a celor depășiiți, a celor incompetenti, de a se orienta în ea), deseori sufocantă (prin iminența cu care pretinde rezolvări concrete, prompte și ferme la atîtea probleme stringente ce tin de impunerea și de promovarea noului), dar totdeauna cu șanse deschise, științific determinate prin programele partidului, de accedere la succesul scontat. De la eforturile hărniciei, întrepidei, eroice, miraculoase noastre muncitorim pentru ridicarea continuă a productivității și a eficienței muncii, pentru dezvoltarea bazei de materii prime și energetice, pentru aplicarea deplină și consecventă a noului mecanism economic, cu rigorile, dar și cu largile lui deschideri spre fructificarea înaltă a oricărui strop de efort, de sudoare; de la truda plină de dăruire a oamenilor muncii de pe ogoare, stimulați de recente decrete ale Consiliului de Stat, pentru folosirea integrală și optimă a celei mai mari avuții a lor și a țării, care-i pămîntul, pentru

creșterea producției vegetale și animale, pentru alimentarea industriei cu materii prime și pentru umplerea farfuriilor noastre cu o hrană mai consistentă, de la ideea de adîncă răspundere civică, ce se transformă pretutindeni, sub ochii noștri, în faptă, a asigurării autoaprovizionării teritoriale, pe baza întăririi autoconducerii și autogospodăririi; de la astfel de elemente ale noului, devenite coordonate constante ale muncii și existenței noastre, trecînd prin nenumărate alte dovezile ale conștiinței socialiste în acțiune, se încheagă tabloul impresionant, plin de forță, al unui popor care a devenit o singură ființă cu munca și cu creația sa, sub semnul mărețelor comandanamente ale partidului, ale cîrmaciului destinului național.

„Intrăm într-un nou an — spune secretarul general al partidului în vibrantul Mesaj — cu un program de dezvoltare economico-socială elaborat cu participarea tuturor organismelor democrației noastre socialiste, a maselor largi populare, și care asigură îndeplinirea neabătută a obiectivului strategic, a sarcinii fundamentale stabilite de Congresul al XII-lea — realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului popor, trecerea României la un stadiu superior de dezvoltare”. Eforturile pentru atingerea acestui obiectiv se anunță, în continuare, mari, Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu neocolindu-le, ci indicîndu-ni-le în chip expres. Dar avem cu to-

ții, și nu de azi, conștiința necesității acestor eforturi. Ea a fost limpede exprimată, în numele nostru, al tuturor, prin autorizata voce a națiunii, încă de la tribuna istoricului Congres al IX-lea al partidului, focarul de idee și faptă al înțrîririi edificării socialismului în România: „Cei care urcă spre piscurile munților, — ni s-a spus atunci — pe măsură ce ajung mai sus, încetinesc pasul. Noi, comunistii, împreună cu întregul popor, nu numai că nu încetinim pasul, ci grăbim urcușul spre culmile înalte ale civilizației — societatea comunistă”. Noi, comunistii, noi, toți oamenii acestei țări, români, maghiari, germani sau de alte naționalități, știm că astăzi, mai mult ca oricînd, trebuie să grăbim urcușul, ca să înfrîngem cit mai repede o veche, blestemată gravitație istorică, cea a întîzierii, a sărăciei și umilinței, ca să putem așeza cit mai sus niște cărămizi, ca să putem impune cit mai sus niște idei. Știm, deci, că e nevoie de eforturi, adesea de sacrificii. Nu ni le cruțăm, cînd ele sint necesare. Sintem apți să le facem.

Cu aceste gînduri am început noul an, cu aceste gînduri pămînt către viitor. Cu conștiința necesității efortului și cu conștiința finalizării lui în bogate roade, spre binele țării, deci al nostru.

Căci nu e om, în aceste zile, care să nu-și fi spus, modificînd o zicere celebră: statul, adică țara, sintem noi.

Economia și prioritățile sale

Întreprinderea construcții montaj siderurgice Călărași (I.C.M.S.C.), deși are o lucrare în cadrul Combinatului siderurgic Călărași (este vorba de realizarea clădirii tehnico-administrative), nu are, practic, nimic comun cu cea din urmă, în afară faptului că-i face șicane: clădirea se lucrează de 4 ani, trebuia să fie gata de mult, dar nu numai că nu e gata ci aduce la disperare personalul TESA și restul oamenilor care au treburi pe aici prin hoșul și debandada cu care se lucrează, prin terestrele montate strimbat și zidurile clădite și dărâmate aiurea, prin instalațiile care curg etc.

Trecem însă peste toate astea, am venit la marele combinat și nu la I.C.M.S.C., și pentru a nu porni cu o proastă impresie din începutul acestui reportaj, ne facem doar datoria semnalând situația celor în drept să o pună la punct.

Ne aflăm, așadar, la Combinatul siderurgic Călărași, în biroul tovarășului Corneliu Velincov, noul director general, de la care aflăm, sintetic, că în ginărea inițială despre combinat era prevăzută o secție de construcții metalice (care urma să asigure construcțiile combinatului aflat în faza de investiții); ulterior, prin soluțiile date în combinat, ponderea construcțiilor metalice s-a redus considerabil. Jumătate din fosta secție a fost trecută ast-

De reținut că încă de atunci, de la „accident”, au fost eliminate complet piesele provenite din import.

Alte piese de schimb — a căror importanță numai un siderurgist o poate aprecia la adevărata lor valoare — și care reprezintă mindria colectivului secției: pistolul de desfundat orificii, cleștele-pis pentru scos lingouri, inele de boltă etc. S-a început prelucrarea bacurilor de cupru pentru cuptorul de oțel și se tinde, în sfârșit, către realizarea absolută a tuturor pieselor necesare. Existența uriașelor mașini mai dă, pe de altă parte, posibilitatea recondiționării multor piese și dacă la toate acestea mai adăugăm nucleul format aici din circa 40 de tineri și tinere, calificați la atelierul de reparat mașini electrice (nucleu format la inițiativa actualului director general — cu un devans de aproape trei ani când urmează a fi înființată secția respectivă), mai adăugăm ajutorul pe care cei de aici îl dau întreprinderilor și agriculturii din zonă (cele care, la rândul lor, i-au ajutat în momentul pomenit mai sus) — ajutor în piese și inteligență — putem face un bilanț, firește sumar, dar semnificativ, al faptelor de viață și muncă cu care cei de la combinat dunărean se pot mândri.

Care este însă „hiba”, care-i „baiul”, căci, firește, există și aici un bai — exis-

A cum vreo cinci ani, în cadrul întreprinderii AUTOMATICA din București a luat ființă un Cerc de creație tehnico-științifică al uteciștilor, avind drept sediu o unică încăpere de 5/4 metri, drept membri — tinerii, după cum se specifică și în denumire, și drept justificare pasiunea și entuziasmul creator al acestora. Ulterior, cercului i s-a atribuit un atelier, iar și mai apoi un local, pe platforma Pipera. Din acest nucleu a luat ființă, acum doi ani, Secția de echipare electronică pentru automatizări, numărând circa 300 membri, în majoritate ingineri. Foștii electricieni au devenit electroniști, întregul colectiv are o înaltă calificare și face, astăzi, totul — adică concepție, proiectare, execuție, probe — până la urmărirea pe teren a exploatării.

Viitorul întreprinderii AUTOMATICA pornește de aici. De la această secție.

„Profilul nostru este reprezentat de producția de mijloace de automatizare electrotehnice și electronice, cu tendința de creștere a celor din urmă: aceasta este perspectiva cu care intrăm în anul 1982” — mi explică inginerul Mircea Pușcă, secretar adjunct al comitetului de partid, făcându-mi imediat apoi un tablou sintetic al ultimelor noutăți ce se realizează aici.

tehnica de virf și fiind comparabile cu cele străine.

— sistemele electronice de semnalizare și alarmare modulară (pe scurt: SESAM): centrale de alarmă pentru incendii, pază, efracțiuni etc.; realizate în întregime în țară și care vor intra în dotarea întreprinderilor, depozitelor, magazinelor, navelor maritime — primele s-au și trimis în interior.

— instalații de dozare și cîntărire: folosite în siderurgie, la fabricile de ciment, în materialele de construcții etc. (la uzina cocschimică — bateria nr. 7 a C.S. Galați se află în curs de probe tehnologice 3 astfel de instalații — obiectivul fiind de o deosebită importanță și urmărit îndeaproape de conducerea de partid și de stat).

— sisteme distribuite de conducere: instalații care miniaturizează camerele de comandă electrotehnice; urmează a fi produse în colaborare cu Institutul de proiectări de automatizări. Și, în sfârșit:

— roboții industriali: dintre care 10 vor fi produși în cursul acestui an.

În producția anuală, ponderea acestor produse electronice — dacă în anul curent nu este pronunțată, anul 1982 fiind cel în care se va termina asimilarea produselor străine eliminându-se astfel im-

O uzină siderurgică modernă nu poate trăi cu piese aduse din exterior

fel pe producerea de piese de schimb. „O uzină siderurgică modernă nu poate trăi cu piese aduse din exterior — de acolo se aduc numai specialitățile, cum ar fi componentele electronice de pildă — piesele mecanice mari, însă, trebuie să și le fabrici tu singur!”

Noua secție poartă denumirea de mecano-energetică și este condusă de inginerul Nicolae Neacșu; pătrund împreună cu acesta în imensă hală în care se instalează mașini și poduri rulante, altele funcționând deja din plin, iar Nicolae Neacșu îmi arată cu satisfacție unul dintre primele și cele mai remarcabile produse: „sertarul pentru oala de turnare” (pentru o mai ușoară înțelegere: linguri a cu care scoți laptele fierbinte dintr-o ceașcă — ceașca fiind în acest caz furnalul din care curge metal lichid). S-au executat, din materiale proprii, trei astfel de bucați, cu întreg sistemul de acționare, stația hidraulică etc. Și este — acest sertar — ca folosință, unicat în țară. Iată și „poveștea” lui:

După cum se știe, combinatul de la Călărași a turnat prima sa șarjă în noiembrie 1980. În ianuarie 1981, singura — pe atunci! — stație hidraulică, împrumutată de la Galați, suferă o defecțiune. Se primește sarcina de a fi repusă în funcțiune în 24 de ore. Ingerul Neacșu, împreună cu maestrul Milan Chițu și Anton Neagu, lăcătuș, pornesc după piese. Colindă întreg orașul, este solicitat Combinatul de celuloză și hirtie, sectorul agricol și iată cum, adunând de aici o piesă, de dincolo alta, folosind printre altele piese de tractor, stația se repară. Asta duce la confecționarea, pe cont propriu apoi, a celor trei stații (drept urmare, la ora actuală, stațiile în cauză se produc în mod centralizat, și pentru întreaga țară, la întreprinderea „Steaua roșie” din București).

tă, cu alte cuvinte, și o problemă care trebuie depășită cu orice preț: aceasta este FORJA!

Din noiembrie 1980, adică de la cea primă șarjă, volumul pieselor de schimb efectuate la Combinatul siderurgic Călărași a crescut de peste 10 ori, iar majoritatea acestor piese sînt departe de a avea dimensiunile unor șuruburi, dimpotrivă: sînt piese masive, grele, voluminoase, chiar dacă dimensiunile lor se măsoară în microni. Este necesară, aici, forja — inginerul Neacșu insistă și iarăși insistă asupra acestui lucru — aici omeniile se lovesc de greutate: o astfel de forjă implică un lăcăș adecvat, este vorba de o presă de mare putere, de fundație specială etc. Numai cu utilajele existente sau pe cale de a fi montate nu se pot realiza toate piesele mari necesare.

Înțeleg din îngîndurata încruntare cu care îmi vorbește Nicolae Neacșu că problema acestei forje îl preocupă peste toate, și nu numai pe el; și mai înțeleg că nu mai are nici un rost a afla de ce forja asta nu s-a prevăzut încă din capul locului, din proiectul de construire a combinatului — ar fi tardiv; problema e cea de actualitate, forja asta trebuie realizată cu orice preț, cu orice efort, chiar poate apelîndu-se — pentru un început — la improvizatie. Este o cerință radicală a importanței secției în care mă aflu și sînt convins că în cel mai scurt timp, atît organele locale cît și ministerul de resort se vor apleca cu toată responsabilitatea asupra acestei chestiuni, asupra acestei cerințe vitale a unor muncitori care — muncind departe de temperatura furnalelor — sînt chemați, sînt datori și vor mai ales să mențină această temperatură la cotele cele mai ridicate.

HORIA PATRAȘCU

Cum stați cu exportul?

Dacă în anul care s-a scurs producția pentru export a fost constituită, în cea mai mare parte, din mijloace electrotehnice (pupitre, tablouri și panouri de comandă, camere de comandă și panouri de comandă pentru mașini-unelte — denumirile par asemănătoare, produsele diferă însă prin gradul de complexitate al elementelor cit și prin dimensiuni), la ora actuală se acordă o atenție cu totul specială noilor produse electronice — și în acest domeniu, rolul „secției” de care am pomenit mai sus este precumpănitor. Dintre acestea, iată:

— automatele programabile pentru mașini-unelte și pentru instalațiile tehnologice: folosite în chimie, industria materialelor de construcții etc.; necesitînd o

portul aproape în totalitate — în 1983 va crește spectaculos: cu 66% față de anul 1981. De notat că, dacă la producția electrotehnică exportul AUTOMATICII este parte componentă și a altor întreprinderi, la produsele electronice exportul depinde numai de ea.

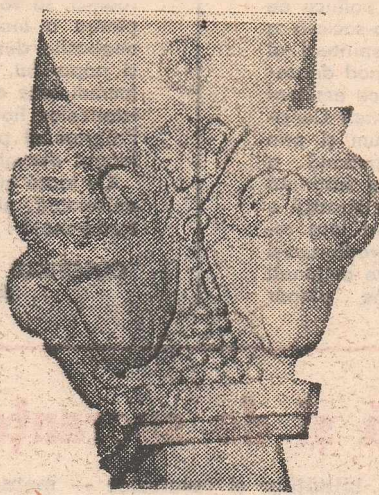
Ingerul Liviu Begheganu, directorul general adjunct al întreprinderii, îmi spune că volumul important de export este orientat mai ales pe țările în curs de dezvoltare, o atenție deosebită la acest capitol fiind calitatea echipamentelor noastre, începînd cu verificarea aparatelor pe care le montăm pe marile șantiere ale lumii și terminînd cu însăși această montare a lor.

Și este un punct de firească mîndrie acela că AUTOMATICA nu a avut nici o reclamație la export, dimpotrivă, a cîștigat noi beneficiari, de multe ori fără a mai participa la licitații! Cazul Irakului, în acest sens, este edificator: în anul 1980, AUTOMATICA a livrat aici 60 de echipamente; după un an și jumătate, beneficiarul a transmis comandă Bucureștiului pentru încă 60 — comandă directă! — echipamentele produse la AUTOMATICA fiind preferate chiar unor firme cu tradiție.

Pentru 1982, planul pentru export pe deșize libere este acoperit în proporție de 80% — și sîntem la începutul său! — urmînd să fie acoperit integral. În acest scop, AUTOMATICA a întocmit oferte competitive din toate punctele de vedere. Și inginerul Liviu Begheganu încheie: „un volum cit mai mare de export pe deșize libere! — aceasta este preocuparea noastră actuală, esențială”.

NOUL, CALITATEA și A ȘTI SĂ FACI COMERT — iată trei date care sînt caracteristice marii întreprinderi. Date ambițioase, evident, dar strict — și necesar — realiste.

P. HORIA

Sfatul înțelepților

O inițiativă puțin obișnuită, dar neîndoiește fertilă în perspectivă, s-a materializat recent în cadrul Academiei de științe agricole: constituirea Sfatului înțelepților. Titularul ar putea să nu apară oarecum pretențioasă dacă nu ar acoperi o adevărată rezervă de înțelepciune prea puțin explorată pînă în prezent. Practic, este vorba despre reunirea într-un cadru organizat, înzestrat cu toate facilitățile de rigoare, a unor valoroși specialiști din agricultură pensionari, dispuși și în putere să contribuie și după retragerea lor din activitate la progresul domeniului.

Ideea aparține lui Angelo Miculescu președintele prestigiosului for amical mai sus. Evident, ea a putut fi transcrisă în viață și ca urmare a interesului cu care a fost primită de academiștii Amilcar Vasiliu, Horia Slușanschi și Nicolae Vulpoi, de profesorii Mircea Motoc și Gheorghe Valuță, de alți veterani ai științei agricole românești. Bineînțeles, nu este vorba despre oameni ale căror contacte cu realitățile agriculturii ar fi fost întrerupte definitiv la data constituirii Sfatului înțelepților, dimpotrivă, fiecare dintre ei deținea în continuare, pe măsura posibilităților, un meritoriu travaliu de cercetare și informare. Însă cadrul de li s-a oferit nu numai conferă acestui travaliu și o necesară autoritate, și condiții optime de exercitare, și direcții de studiu, prin ralierea la o problemă prioritară.

Pe parcursul unei convorbiri purtate cu prof. dr. Ion Nițu, secretar științific de secție, ne-am inițiat atît în ceea ce priveș-

te mentalitatea pe care s-a întemeiat acest original demers, cît și în planurile de viitor ale colaborării dintre instituțiile de resort și Sfatul înțelepților. S-a pornit, cum este și firesc, de la o premisă de bunăsimț: un sfat bătrînesc niciodată nu strică. Și în favoarea adevărului că lucrurile așa stau și nu altfel ni s-a oferit un exemplu revelator: în urmă cu cîțiva ani, constatîndu-se că anumite sole de griu erau compromise prin vitregia condițiilor meteorologice, s-a hotărît, acolo unde se hotărîsc îndeobște asemenea fapte, întoarcerea și reinsămîntarea lor cu porumb; întâmplător, participa la dezbaterile asupra acestei oportunități și prof. Gheorghe Valuță, reputat agrotehnician; oricum, li se oferea tuturor un răgaz de cel puțin două săptămîni pentru însămîntarea porumbului și, atunci, prof. Gheorghe Valuță, scriind-mi-se pe o experiență solidă a propus să se mai aștepte, doar atît, două săptămîni. Rațiunea propunerii: să nu ne amăgim că știm totul, încă nu cunoaștem deplin ce puteri miraculoase subsistă în plante. În sfârșit, propunerea a fost adoptată, în răstimpul armistițiului stabilit de comun acord plantele s-au redresat în cea mai mare parte și suprafețele reinsămîntate ulterior au fost minime.

În plus, specialiștii pensionari beneficiază și de un avantaj psihologic de neeludat: ieșind din angrenaje administrative prea strîmne, nu mai sînt tentați să se subordoneze oricum părerilor lui x numai pentru că este x și lui y numai pentru că întreține relații amicale cu z, de la un eș-

lon superior. Cînd știu că au dreptate, își afirmă dreptatea cu o altă îndrăzneală decît atunci cînd ar depinde nemijlocit și de x, și de y, și de z. Și mărturisim deschis că reporterul care sîntem a recepționat cu o mare bucurie știrea că Academia de științe agricole contează pe independența opiniilor celor solicitați să colaboreze cu ea. Noi întrezărim în acest fapt aparent minor un mare semn al încrederii în om și în responsabilitatea cu care omul adevărat își consideră dreptul la libertatea opiniei. Cu atît mai mult cu cît prof. dr. Ion Nițu ne-a oferit și în această privință un exemplu revelator.

Anume, chiar în reuniunea inaugurală a Sfatului înțelepților, acad. Horia Slușanschi a atras atenția asupra unei tendințe de la care nu avem de așteptat nimic bun: tendința unor județe de a se federaliza din punctul de vedere al cercetării științifice din agricultură. Mai exact spus prin influența ce o poate exercita o persoană sau alta din conducerea lor, unele județe sînt tentate să-și statorească în teritoriul cit mai multe unități de cercetare agricolă, oricum mai multe decît le-ar fi de trebuință. Consecința acestei tendințe: dispersare de forțe și mijloace, complicații organizatorice, dificultăți în coordonare, variante paralizante în finalizarea unor teme de cercetare, paralelisme, suprapuneri etc. Și asta încă n-ar fi nimic. Luînd însă lucrurile la bani mărunt, vom constata lesne că o schemă a unor astfel de unități de cercetare cuprinde, de regulă și neapărat, și pe sotia tovarășului x, și pe nepotul tovarășului y, și chiar și pe nora tovarășului z, care nu are alt merit decît acela de a fi fost organizatorului destoinic al nunții fiului tovarășului w, la care au participat și tovarășii v, t și s, despre care știe toată lu-

mea că sînt în grațiile tovarășului r, din camera 47, etajul 5 al doilea coridor pe stînga. Și așa mai departe. De unde, se înțelege, o lamentabilă ineficiență.

În planurile de viitor ale Sfatului înțelepților gastează o doză masivă de bun augur: specialiștii pensionari s-au angajat să prelucreză util documentația parvenită la Academie și s-o sintetizeze astfel încît să devină accesibilă oricărui fermier, după modelul celebrului Farmer's Digest; vor avea acces în toate spațiile și teritoriile Academiei, la toate mijloacele ei, în regim consultativ, și nu încapă nici o îndoială că vechiul proverb românesc, să cinstești pe cei bătrîni și de sfat să le mulțumești, va rodi cum se cuvine dacă va fi urmat consecvent. Alte proiecte rezultate din frumoașa inițiativă a Academiei de științe agricole sînt la fel de interesante și adevărate pentru spiritele ce și-au constituit un drapel din destoinicie și neodihnă. Între aceste proiecte — ambiția de a extinde inițiativa limitată la București deocamdată, în spațiul întregii țări. Printre altele, ne-au fost relatate și eforturile susținute ale academiștilor octogenari Amilcar Vasiliu, în vederea perfecționării unei istorii a agriculturii românești.

De aici înainte însă într-un fel opiniile ni se disociază. Ne vine intrucitva peste mîni să considerăm o istorie a agriculturii românești ceva între altele. Dimpotrivă, nutrim convingerea că o istorie a agriculturii românești rămîne marea fluviu pe care plutește toată istoria țării. Chiar și din clipa cînd am încetat să mai fim o țară eminentamente agrară.

MIHAI PELIN

Ce iubește mai mult țăranul

Partea ciudată a discuțiilor despre lucrul bine făcut este că, la un moment dat, acestea par să nu mai aibă obiect. Ca și cum ai stăruia să vorbești, cu un școlar silitor, numai despre notele lui de zece. „Am învățat și astfel am luat nota maximă”. Și așa mai departe. E limpede că, oricât ar toci școlarul, unsprezece n-o să-i dea nimeni. Cît despre explicații, ele vor fi mereu aceleași.

Cînd discuții recolta cu țărani, vezi că frunțașii nu prea au ce-ți spune: „Prin urmare, ați arat, ați semănat, ați prășit, ați irigat și a ieșit porumbul”. „Da, am arat, am semănat, am prășit, am irigat și uite că a ieșit!”

În locurile unde treburile merg prost însă conversațiile sînt mai întotdeauna captivante. „Da, domnule, îți spui, oamenii au dreptate: din astea nu au, din alea nu li se dă, nu-s calea pentru căi, n-a plouat la timp, a nins de jos în sus, bătrînii prea au îmbătrînit, tinerii n-au apucat încă să întinerască, e prea aproape orașul și prea departe cîmpul, președintele n-are încredere în săteni, sătenii în președinte. Lucrurile, care va să zică, se leagă!”

Sigur, agricultura noastră are și griji și pricini să nu fie peste tot ce-ar putea și ce-ar merita ea să fie; ce merge într-o zonă, nu merge în zona vecină, în destule situații vorbește zic una și fațete alta, iar dacă ne-am uita atent pe o hartă a C.A.P.-urilor cu recoltele cele mai mari am observa că aproape dacă nu chiar toate au pămînt de calitate și că pămîntul roditor parcă îi și trimite pe țărani pe ogoare.

Dar dacă ne gîndim bine la oamenii de merit ai agriculturii românești nu se poate să nu băgăm de seamă că, pînă la urmă, despre calitatea omului e vorba. Cei mai mulți dintre ei nu sînt niște oratori și nici din cale afară de simpatici. Principala lor preocupare, adică nu-i aceea de a se face plăcuți la intruniri și oaspeților. Ei au cîteva probleme de morală a muncii și numai spre acestea le e mîntea. Ei nu se pripesc să dea răspunsuri la întrebări ce conțin răspuns fiindcă sînt interesați de o seamă de întrebări proprii moșiei și profesiei lor.

„Într-un C.A.P., spune Viorel Popescu, toamna se fac două feluri de socoteli: un fel la sediul C.A.P.-ului, și care privește pe toată lumea, al doilea fel în gospodăria țăranelor C.A.P.-ist, și care privește numai casa lui. E posibil ca din socotelile noastre să reiasă că sintem de la an la an mai bine, dar în cele ale țăranelor să fie altfel. C.A.P.-ul să se cheme că-i bogat, iar cooperatorii să nu fie tocmai mulțumiți. Opinia mea este că decretul prin care se hotărîse acordarea unor premii la contractare diferențiate și progresive este stimulative. El e în favoarea celui care muncește. C.A.P.-ul nostru a obținut recolte dintre cele mai mari. Peste

ce dăm acum, prea mult nu se mai poate da. Cel puțin în condițiile actuale. Am recoltat 9030 kg porumb hibrid boabe la hectar, 5700 kg griu, 3000 kg floarea-soarelui, 2000 kg soia și 45000 kg sfeclă. Pe ferma de 65 ha a inginerii Victoria Dumitrescu s-au scos chiar 60000 kg sfeclă la hectar. Întreaga suprafață e irigată și, cum se vede, e irigată corect. E oarecum simplu să sporești producția de porumb cu o tonă la hectar cînd dai, de obicei, o medie de 5000 kg și mult, mult mai greu să treci de la o medie de 9000 kg la 9300 kg. Față de prevederile planului, am livrat un plus de 2400 kg la porumb de unde și aproape 7 milioane lei încasate în plus numai la porumb. Muncind la fel, contăm pentru 1982 pe un câștig suplimentar, la total veniturii, de peste 13 milioane lei. C.A.P.-ul nostru se autofinanțează. Deci, e bine. Cu veniturii mai mari, investim și obținem și recolte mai mari. Ne dă, ca să zic așa, mîna. Dar țăranelor cooperatori îi dă și lui mîna să muncească mai mult? Problema în momentul de față este să ne ținem cuvîntul față de oameni: ce am decis asupra recoltei la adunarea generală să respectăm și la împărțirea ei. Să plătim cu bani, cu griu, porumb și alte produse după cules, nu prin ianuarie, ori mai tîrziu.”

C.A.P.-ul unde Viorel Popescu este inginer șef se găsește în comuna Tudor Vladimirescu, județul Brăila. Suprafața agricolă, din care 40 la sută e cu porumb, se irigă în întregime din 1969. În anul 1968, se obținea o medie de 3300 kg porumb la hectar, pe pămînt neirigat. Din 1969, media la grîu a fost meru peste 5000 kg, iar la porumb peste 7000. Pentru anul 1982, gîndul tuturor merge la 10000 kg porumb la hectar. „Avem, pentru prima oară de cînd mă știu C.A.P.-ist — și mă știu de 22 de ani — arătările făcute toate și ca la carte avem îngrășămintele asigurate, cu mecanizatorii lucrurilor sînt în ordine, spune Viorel Popescu, din greșeli am învățat tot ce era de învățat și, dacă ne uităm la vreme, cum spune și colindul, semne bune anul are. În ce privește forța de muncă, mai sînt ceva probleme. Din cele 1000 de suflete, cît are comuna Tudor Vladimirescu, în C.A.P. sînt doar 230 și trebuie să includem în cei 230 și administrația. Încă o sută de oameni de-a mai fi, încă o sută douăzeci și ne-am putea gîndi cu toată nădejdea la anul ce vin.”

La fel gîndeste și Petre Mihalache, președintele consiliului popular al comunei: „Contractul are doi termeni. Dacă îi prețindem țăranelor să respecte contractul și să dea la stat, conform cu ce s-a angajat, porci, vite, sfeclă sau floarea-soarelui, și noi trebuie să ne respectăm angajamentul. Pentru 1982 am contractat de la populație 1000 capete bovine, 350 de porci, 1000 de oi și miei, aproape 5000 hectolitri lapte. Nu am avut problemele pe care aud că le

au alții la contractări intrucit noi am dat oamenilor porumbul sau orzul cu care ne-am înțeles la început. Or, poți să-ți îți cuvîntul numai dacă ai recoltă bună, dacă te îngrijești ca anul ce vine să fie mai bun decît cel în care te găsești. Acum am dublat suprafața izlazului comunal și am însămintat-o. E tot un sprijin pentru țărani care contractează animale cu statul. Părerea mea este că premiile pentru contractări date prin recentul Decret al Consiliului de Stat își vor vădi efectul chiar în 1982 dar și mai substanțial în anii următori. Oamenii au nevoie de exemple. Vor avea curînd, în jurul lor, atîtea exemple încît cred că se vor îndemna ei către cooperare, să contracteze. Problema cheie care se pune este ca acest Decret să fie prelucrat cu fiecare țăran, să se discute cu fiecare situația lotului personal. În 1981, de exemplu, s-au contractat de la populație — dîndu-se, în schimb, zahăr și ulei — 27 tone floarea-soarelui și 270 tone sfeclă-de-zahăr. E foarte probabil ca să dăm în 1982 cantități mult mai mari, deoarece oamenii caută acum fiecare pic de pămînt să pună sfeclă. Avem cazuri cînd s-au pus cartofii și sfeclă și pe malul șanțurilor.”

Sentimentul pe care-l ai într-o comună ca aceasta este de stare firească a lucrurilor. E firesc, nu-i așa?, ca odată avînd instalațiile de irigații cîmpul ele să funcționeze și să nu mai depinză de mersul ploilor. Numai că, în chip destul de ciudat, s-au ivit din cînd în cînd niște idei care parcă au țîntit să strice ce-i bun. C.A.P.-ul din Tudor Vladimirescu, după ce a izbit și să creze un sistem de irigații eficient și o zestre de tije și motopompe, a trebuit — în ultimii 6-7 ani — să lupte cu niște idci venind ierarhic, idei care parcă urmăreau să pună carul înaintea boilor, cum spune țăranul. „Ni s-a cerut, spune inginerul Viorel Popescu, să trimitem motopompele și țiele la S.M.A. și de acolo să ne fie repartizate, după trebuințe, ca să le mai folosească și alții. Dar oamenii pentru irigații să rămînă tot cei pe care-i aveam. Un mecanic, se știe, se deprinde cu o mașină, cu o instalație, se atasează de ea. Centralizînd și tot transportînd de colo colo motopompele și țiele de irigații, care sînt destul de pretențioase, dîndu-le dezinteresului unor oameni care așteaptă totul pe de-a gata, am fi stricat ceea ce am realizat atît de greu. Și atunci, am făcut un lucru pe care eu, om cu simț ierarhic, nu-l fac niciodată: am refuzat să înstrăinez avutul C.A.P.-ului. Acum, laț, hotărîri mai noi și pline de rațiune dovedesc că am avut dreptate. Și o cazma, dacă o dai altora, riști s-o primești știrbă. Nu e vorba de măruntul simț de proprietate burghez, ci de un fapt real și în firea omului: țăranul își iubește și curtea, și vitele și uneltele muncii. Dăruștea aceasta îi dă siguranță în muncă. Cînd răscolești oamenii cu fel de fel de măsuri care le tulbură atașamentul, obții niște lucrători indiferenți la rostul muncii lor. Indiferența față de starea cîmpului, a recoltei, a mașinilor e tot ce-i mai rău într-un sat.”

TUDOR OCTAVIAN

Semnalăm

Orientări prioritare în domeniul asistenței medicale din România

Ultimul număr al „Erei Socialiste” (decembrie 1981) găzduiește un interesant și cuprinzător studiu semnat de prof. dr. Eugen Proca, ministrul sănătății, articol consacrat unor probleme și sarcini actuale ale ocrotirii sanitare, văzute în largul context al civilizației moderne, al condițiilor concrete din țara noastră și, deopotrivă, în lumina noilor orientări ale științei medicale mondiale. Reținem în primul rînd ideea ce prefătează întregul articol și prin care autorul se referă în mod expres la faptul că, odată cu profesionalizarea lucrătorilor din acest compartiment de activitate și prin sensibilă ridicare a gradului de tehnizare a prestațiilor medicale — au fost asigurate toate condițiile pentru trecerea la o nouă calitate în domeniul terapiei și cercetării medicale.

A devenit evidentă, semnalează autorul studiului, necesitatea de a se acorda o atenție deosebită activității medicale preventive și îmbunătățirii asistenței ambulatorii prin dispensare și policlinici, deci prin îngrijirea unor bolnavi mai gravi, dar care nu necesită în mod absolut internarea în spital. Se apreciază în continuare că una din direcțiile prioritare ale terapiei actuale și viitoare o constituie medicina omului sănătos, orientare prin care se urmărește definirea raportului om-mediu în condițiile dezvoltării sociale actuale și prin care se preconizează ocrotirea sănătății înainte de apariția eventualelor perturbări morfofuncționale ori psihosomatice.

Un capitol special este rezervat rolului și sarcinilor cercetării științifice medicale, apreciată drept o componentă de bază a procesului de întărire a sănătății populației. În această ordine de idei se evidențiază în mod special importanța planurilor medicinale în realizarea unor noi agenți terapeutici, în diversificarea producției de medicamente.

Articolul oferă toate datele unui tablou edificator și optimist privind dezvoltarea asistenței sanitare din România, o imagine grațioasă a interesului și grijii acordate acestui important sector de activitate de către statul și partidul nostru, de varășul Nicolae Ceaușescu personal.

L. T.

Poveste pentru toți copiii

Vă mai amintiți de povestea cu Louis? Este o poveste adevărată, dragi copii mici, mărișori, mari și foarte mari. Numele lui întreg este Lucian Louis Funar. FLACĂRA v-a mai spus cîte ceva despre el, demult, demult, trebuie să fi fost o primăvară, da, da, mi-am amintit: primăvara anului 1981. Pe atunci, el era un copil din Craiova, elev în clasa a VIII-a a unei școli generale. Dar uimise deja cîțiva profesori universitari prin cîtă matematică știa. Doctorii în matematică, cînd discutau cu el, aveau un sentiment necunoscut, o sfială, un respect — așa zice academic, dar cuvîntul este și nu este potrivit — pentru matematicianul presimțit în acest copil atît de dotat. De atunci, din primăvara aceea, a trecut însă atît de mult încît acum Lucian Louis Funar este licean. La sfîrșitul primului trimestru era premiantul clasei a IX-a B de la Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu” din Bănie. Profesorul lui de matematică se numește Virgil Schneider. Știe cu cine are de-a face: Louis lucrează separat în timpul orelor de matematică, fiindcă el știe manualul. Și nu numai pe cel de-a IX-a. Dar astea sînt lucruri cunoscute de-acum. De îndrumarea evoluției tinărului matematician se ocupă mai ales — cu o mare căldură și cu bucuria de a-l fi descoperit — cel ce i-a devenit un fel de mentor, minunatul om, dascăl și doctor în matematică care este conferențiarul universitar Valentin Boju de la universitatea craioveană. După cum, această rară șansă a matematicii care pare să fie, fiul unui maestru constructor din Craiova, mai are norocul să-i vegheze evoluția — cu dragoste, cu înțelegere, cu o mare pasiune de pedagog — însuși directorul liceului, distinsul profesor emerit Nicolae Andrei. Așa se face că s-a căutat cu bunăvoință și s-a găsit posibilitatea ca strălucitul elev-matematician să meargă și la Facultatea de matematică unde participă la cursurile de geometrie diferențială țînute, la anul I, de lector univ. dr. Mariana Popescu, iar la anul III de chiar Valentin Boju, precum și la seminarurile respective. Mai interesant însă și decît acest lucru extraordinar mi se pare faptul că tinărul a participat — curs și seminar — la topologie algebrică. Acesta este un curs facultativ ce se face în anul II și este ținut de același Valentin Boju. Este emoționant, parcă ești răsplătit pentru toate cu-cuiele pe care ți le-au făcut ție însuși bolovanii de care te-ai lovit în drumul tău, este reconfortant pur și simplu să vezi acest copil parcurgînd un astfel de

curs care pentru viitorii profesori este repet, facultativ. În trecut, ar mai fi de spus ceea ce preciza admirabilul mentor al lui Louis: „Participarea lui la seminarul este importantă. Dacă un profesor universitar ar citi răspunsurile sale la aceste seminarii, fără să-l vadă, fără să știe ale cui sînt, de multe ori, sînt convinși, ar socoti că ele vin de la un student eminent al acelei grupe. Și grupele în care Louis dă astfel de răspunsuri facultative sînt cînd de anul I, cînd de anul II, cînd de anul III.”

L-am întrebă pe tovarășul Valentin Boju dacă tinărul a făcut progrese în ultimele șase luni. „Progrese? Foarte mari! Te necrezut! Pentru mine însă este impresionant nu numai acest lucru care mă bucură enorm. Îmi dau tot mai mult seama că noi n-avem experiența creșterii virfurilor. Noi facem meditații, facem consultații, de cele mai multe ori ridicăm la o linie de plutire elevi care învață mai greu. Este cu totul altceva. Valorile deosebite — și, iată!, avem asemenea valori, dar avem mereu, și în toată țara — trebuie crescute, tinerii trebuie ajutați cu bunăvoință dar și cu pricepere de expert pentru a se realiza în întregime, pentru ca aceste valori să atingă eficiența maximă. E o muncă dificilă. Aș zice că nici n-o pot face decît profesori, specialiști cu sinceră dragoste de acești copii, cei care au în ei această dulce patimă de dascăl, nu unii cărora pur și simplu li s-ar trasa sarcină să și-o procure”.

La sfîrșitul lunii octombrie 1981, la un

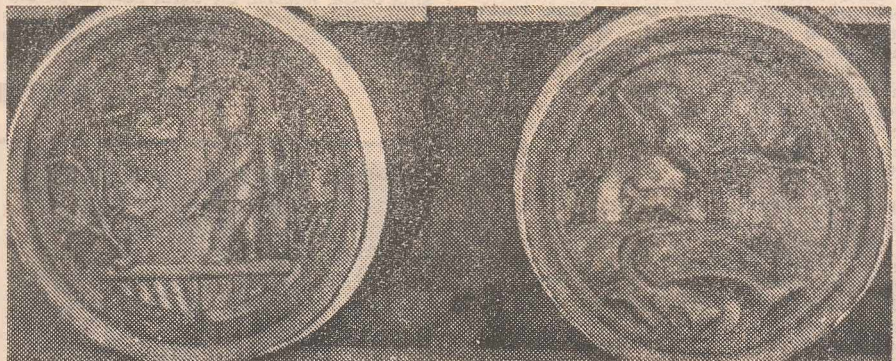
colocviu de geometrie și mecanică ținut la universitatea din Iași, elevul Lucian Louis Funar a prezentat o lucrare realizată în colaborare cu conf. univ. dr. Valentin Boju, sub titlul: „Spații Riemann cu curbură Ștanilov evasiconstantă”. Cum, tocmai atunci, cel mai înalt dintre autori era bolnav într-un spital Louis a trebuit să facă însoțit doar de mama sa, Maria Funar, prima călătorie în care pleca pentru a dialoga în această unică postură de matematician cu matematicienii consacrați. Toți biografia lui de mai tîrziu de aici vor începe povestea călătoriei sale pe tărîmul matematicii. Mai înainte au fost pregătirile, precum, în alte povești, curățirea armelor și hrînirea cu jeratic a calului năzdrăvan.

În primul trimestru școlar, în toată țara au fost selecțai prin teste elevii care să participe în vacanța de iarnă la tabăra de matematică de la Piatra Neamț. În fie-

care județ trebuia ales un singur reprezentant pentru fiecare clasă de liceu. Pentru prietenii lui Louis care n-au aflat, precizăm că el a reprezentat Doljul la clasa a IX-a. A luat 10 la test, distanțîndu-se zdrobitor de concurenții săi. Dar aproape de concurenții și de întreceri, Lucian Louis Funar a renunțat total la sport, deocamdată, în favoarea matematicii. Împreună cu Valentin Boju vor trimite lucrarea prezentată la Iași unei reviste de specialitate. Acesteia îi vor urma în curînd altele care se află în stadii diferite.

La început de an, sinteți de acord, nu-i așa?, dragi copii, mici, mărișori, mari și foarte mari, să-i urăm ani mulți fericiți matematicianului român Lucian Louis Funar și să le urăm sănătate și fericire alături de el, tuturor celor care îl iubesc și îl ajută, deci și părinților săi.

DORIN GHERGHINESCU

O lucrare fundamentală despre școala olteană

A apărut volumul al II-lea al amplei lucrări monografice intitulată **Istoria învățămîntului din Oltenia**, datorată pasiunii și muncii neobosite a doi cunoscuți cercetători, Nicolae Andrei și Gh. Părnută. Cartea comentează pe larg istoria unei școli (și nu e vorba numai de școală ca instituție de învățămînt, ci și de școală ca mișcare cultural-artistică și politico-ideologică) ai cărei exponenți, profesori și elevi, s-au înscris la loc de frunte în marile evenimente prin care a trecut acest colț de țară

numit Oltenia. Și nu numai Oltenia. Evenimentele prezentate de cei doi autori sînt cele cuprinse între anii 1848—1864—1877—1918. Nu numai că ni se oferă, prin amănunțite analize, date pline de interes despre organizarea școlilor din Oltenia, dar meritul autorilor este cu atît mai mare cu cît, buni cunoscători ai materialului asupra cărui au operat, ei reușesc să evidențieze contribuția unora din cei mai importanți oameni de cultură pe care ni i-a dat Oltenia în această perioa-

dă. A transcrie numele tuturor acelor mari oameni de cultură și, în același timp, mari patrioți cu care se mindrește școala olteană ar însemna să le răbim cititorilor plăcerea de a-i cunoaște din paginile ineseși ale cărții. Cu alte cuvinte, pentru cititorul avizat, cunoscător al fenomenului analizat și al personalităților aflate în această carte — un drile de reîntîlnire: iar pentru cei care încă nu cunosc realizările școlii oltenie — o surpriză dintre cele mai vii. (Victor Niță)

Mecanizatorii — muncitorii unui an agricol de 365 de zile

Deși mecanizarea agriculturii se face nu numai cu mașini ci și cu mecanizatorii, cu muncitorii acestor mașini care sînt totodată și muncitorii cei mari ai agriculturii, despre ei se vorbește mai rar ori, mai bine zis, doar cînd se întîmplă ca treburile prin S.M.A.-uri să nu meargă tocmai bine. Or, spre deosebire de țărănul din C.A.P., care poate să facă un număr de zile muncă, mai mare sau mai mic, după cum e nevoie și, de multe ori, după cum îi e voie, mecanizatorul, tractoristul trebuie să fie pe ogor cu mașina în funcțiune aproape tot timpul anului și, cel mai adesea, din zori pînă-n noapte și chiar și noaptea, cu singură lumina farurilor în brazdă și cu privirea în nesfîrșirea ei. Eroul lucrărilor agricole este de fapt mecanizatorul. Ale lui sînt toate muncile griului, ale lui aratul și semănatul și atîtea alte operațiuni de tenacitate și responsabilitate. Fiindcă de responsabilitate, mai mult decît de orice, e trebuința în agricultură astăzi.

Recentul Decret al Consiliului de Stat privind îmbunătățirea activității de mecanizare și reglementarea raporturilor dintre stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și unitățile agricole din cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste vine să pună toată ordinea ce se cere în activitatea de mecanizare și în aceea a mecanizatorilor. Decretul are în chip esențial meritul, foarte activ, foarte stimulativ de a-l socoti pe mecanizator drept ceea ce, în fapt, a fost și este — un om al recoltei — de unde și dreptul ca retribuția lui — cu bani și produse — să fie direct legată de nivelul producțiilor rezultate din munca sa.

Cum unele probleme rezultă din Decret și trebuie să fie în atenția celor ce-i pregătesc pentru meserie pe mecanizatori și le organizează ziua de muncă, le formulăm în textele care urmează în ideea că o chestiune corect formulată se arată, în parte, și rezolvată.

Pe mîna cui dăm combinele?

Un agronom cu mulțime de ani în comandamentele porumbului îmi povestește cum era el stagiatar odată și pleca pe tractor să joace fotbal cu o echipă din județ. Tractoristul l-a lăsat la volan pe inginer pînă spre intrarea în sat, dar acolo au schimbat locurile și a trecut la cirna expediției el, șeful tractorului, fiindcă vroia să-l vadă lumea sus, pe tractor, fiindcă se făcea cu profesiunea lui, fiindcă asculta la radio în fiecare dimineață cite un cîntec despre tractoriști, în fine, fiindcă omul se simțea important pe tractor și meseria de tractorist era izbînda vieții sale.

Timpul a trecut, s-au schimbat multe în viața tractoriștilor, la radio nu se mai transmite de vreo douăzeci de ani cîntecele cu „Ileuță, tractori-i-i-istă!”, mașinile care lucrează cîmpul au devenit niște veritabile uzine, profesiunea se cheamă „mecanic agricol” ori cine mai știe cum, intrucît, de fapt, schimbările ce s-au întîmplat au fost mai ales în jurul vieții tractoriștilor și nu în chiar conținutul ei. Nicolae Neacsu, inginer șef la C.A.P. Petrești, județul Dimbovița, făcea, discutînd despre grijile pe care le are cu noile mașini agricole și cu mecanicii lor, următoarea observație de fond: o combină e o sculă atît de sofisticată încît mecanicul ei și omul care o mîndrește trebuie să fie o persoană policalificată. O combină costă multe sute de mii de lei, astfel că un automobil, în ce privește condiția tehnică, e un nimic pe lângă aceasta. Îți trebuie un anume simț al mașinii ca să manevrezi o astfel de mașină agricolă în stare de atîtea munci, îți trebuie experiență și chiar ureche sensibilă ca să știi să o ascuți, deoarece în ea toate se învîrtesc și lucrează. Totuși, dăm combinele pe mîna unor oameni cu o pregătire mecanică precară, săvîrșită în două-trei luni, în vreme ce pentru un ospătar e nevoie de cel puțin jumătate de an școlarizare. Unul poartă, școlit bine, o tavă de zece lei, altul întoarce în brazdă pe soarele de foc, pe gerul cel mare, pe zloată, pe lumină și pe intuneric, în toate zilele și în zilele grăbite ale campaniei culesului un colos de un milion de lei căruia, de obicei, nu-i bănuiește nici valoarea, nici finețea tehnică. Numărul mecanicilor agricoli capabili să minuiască mașinile anului 1982 este mic față de numărul total al mecanicilor agricoli încadrați. Este momentul să vedem care-i condiția lor reală, intrucît multe lipsuri ale agriculturii noastre de aici încep. Griul se lucrează, 95 la sută, mecanizat, porumbul ar trebui să suporte într-o măsură mult mai mare mecanizarea, mașini există, tractoare berechet, dar în puține locuri din țară corpul, ca să-i zicem așa, mecanic e pe măsura pretențiilor.

Tovarășa inginer agronom Olga Cioroianu, persoană „cu apostolat”, cum îi place să spună, în C.A.P., în prezent directoarea Liceului agroindustrial din Brăila — un liceu etalon în specialitate și cu o fermă didactică pe cit de complexă, pe atît de potrivită nevoilor didactice — observă, iarăși, că-i din ce în ce mai greu să mobilizezi tineretul pentru unele profesii din agricultură, între care aceea de mecanic de mare bătaie de cap. În Liceul agroindustrial brăilean, fetele fac

majoritatea — 60% — iar la absolvire președinții de C.A.P. vin și se roagă „repartizați-mi și mie, tovarăși, un băiat, doi”. Se știe că în momentul de față nu de fetele duce lipsă agricultura noastră. Mai mult, stimînd — atît cit ne place s-o spunem — femeia și cunoscînd ce rol au la țară, la muncile ogorului, fetele și femeile, poate ar fi cazul să promovăm la aceste munci și în băncile școlilor undese învață ele și bărbatul! Absolventele liceului — spune Olga Cioroianu — au rostul lor în agricultură, dar ce ne facem că, de exemplu, în ultimii ani adunăm cu mari eforturi băieți pentru specialitatea mecanic agricol?

Situația, prin urmare, e următoarea: munca tractoristului este de mult timp alta, dar statutul profesional este cam același cu statutul tractoriștilor perioadei eroice a cooperativizării.

„Un tractorist, un mecanic agricol — spune Vasile Nenciu, președintele C.A.P. din comuna Tudor Vladimirescu, județul Brăila — cîștigă, în medie, 2.000 lei. În urma recentului Decret, care prevede măsuri înțelepte în privința îmbunătățirii activității de mecanizare, va cîștiga mai mult, depășirile se vor plăti mai bine, dar opinia mea este că un mecanic pe o combină agricolă din ultimele tipuri are sarcini mult mai complexe decît tînărul muncitor dintr-o uzină. Pe urmă, să cercetăm în ce condiții lucrează — pe strung, pe freză, pe raboteză — tînărul și în ce condiții mecanicul agricol. Pe urmă să mai cercetăm cîte ore numără ziua de muncă a unui lucrător din fabrică și cîte aceea a mecanicului agricol. Apoi, statutul mecanicului agricol: el are „dublă subordonare”, adică și la C.A.P. și la stațiune. Oare nu-i prea mult ca un om să fie condus de doi? Nu-s în regulă mai multe treburi în profesia aceasta și socotesc că revoluția pe care o facem acum în agricultură trebuie să aibă în vedere, în primul rînd, situația mecanizării agriculturii. Avem mașini, avem și oameni, dar oameni numai în scripte. În realitate calitatea mașinilor este peste calitatea mecanicilor care le au în stăpînire. Uneori, acesta este adevărul gol-goluț, și se face milă de minunția de mașină pe care o călărește și o hăituește ca pe o nimică toată un mecanic de care te-ai lipsi dacă ai putea. Dar nu te poți lipsi, pentru că, de bine, de rău, cu el ari și semeni și culegi recolta, sacrificînd, bineînțeles, mașina. Iar o asemenea mașină costă, adesea, cit toată recolta pe care a muncit-o acel mecanic. E nevoie de o analiză serioasă a statutului mecanicului agricol și de măsuri eficiente”.

TUDOR OCTAVIAN

Săptămîna de lucru care ține din aprilie pînă în noiembrie

Deși condițiile de lucru ale mecanizatorilor sînt mult mai bune decît în urmă cu cîțiva ani, fluctuația cadrelor este mare. Recrutarea se face anevoie, numărul mecanizatorilor este insuficient. La S.M.A. Titu, județul Dimbovița, s-au școlarizat de la înființarea școlii 8.000 de mecanizatori. Mai lucrează doar 3.000, din care

1.000 au fost școlarizați la locul de muncă în ultimul timp. Restul de 5.000 au plecat în căutarea unor situații mai convenabile, unii dintre ei plătindu-și chiar școlarizarea. Numai în anul care a trecut, la S.M.A. Titu, din 75 mecanizatori școlarizați 34 au plecat. Tractoarele au cabine climatizate, pe tractorist nu-l mai apără de ploaie sau zăpadă doar pufoaica și căciula, reparațiile nu se mai fac sub cerul liber sau într-un atelier improvizat într-un vagon. S-au construit și amenajat ateliere. Pe ger, mina nu se mai lipește de cheia franceză. În Trustul S.M.A. Dimbovița mecanizatorii cîștigă în medie 2.745 lei pe lună, bani în mînă. Se cîștigă, deci, mai bine decît altădată. Tractoare sînt, combine sînt, în acest sens s-au făcut eforturi financiare mari, dar nu întotdeauna se găsește cine să le conducă, să le întrețină sau să le repare.

Rezolvarea acestei probleme depinde bineînțeles de noi și credem că soluțiile propuse de interlocutorii noștri trebuie luate cit mai grabnic în considerare.

Radu Nicola, directorul S.M.A. Comșani: „La prima vedere, poate spun ceva paradoxal. Avem prea multe tractoare și mașini. Nu prîdim să le reparăm. În mecanizare veniturile la mia de lei fond de investiții sînt în jur de 400 lei, față de industrie unde se realizează peste mia de lei. Se lucrează în pierdere. Ar trebui să fie doi tractoriști pe un tractor și să se lucreze în schimburi. Știind că are la dispoziție 8 ore, mecanizatorul, lucrîndu-le din plin, își poate face norma. I-ar preda schimbului mașina bine întreținută și s-ar putea odihni. Altfel îl obligăm să lucreze în schimburi prelungite sau chiar în două schimburi. Randamentul scade, omul se uzează și își caută un alt loc de muncă. Îl obligăm, de regulă, să lucreze și duminicile. E obosit, fără chef, își neglijează familia. Lucrează 3-4 ore, consumă motorină, după care i se dă o zi recuperare. Două schimburi ar rezolva multe probleme. Oamenii nu pleacă de la noi, cred, din cauza banilor sau pentru că munca ar fi mai grea ca în alte părți. Pleacă din cauza timpului. Preferă să cîștige mai puțin dar să aibă un program fix, un statut mai clar. Numai de cîștigat am avea din asta și sînt convins că s-ar rezolva și problema fluctuației cadrelor. Mecanizarea ar avea un caracter într-adevăr industrial. Acest lucru este posibil mai ales că munca la noi are un caracter de continuitate. Iarna se lucrează la fertilizări, deszăpeziri și reparații. Mașinile sînt bune și ar putea să stabilizeze oamenii. Toți cei pe care îi cunosc sînt de aceeași părere cu mine. Deocamdată nu avem posibilitatea financiară să trecem la două schimburi și nici oamenii necesari, însă, dacă am asigura un regim de lucru asemănător cu cel din industrie, mulți ar veni la noi”.

Pe drumul între Comșani și Titu, Ion Coman, inginerul șef al Trustului S.M.A.: „Odată cu apariția decretului Consiliului de Stat s-au reglementat raporturile dintre S.M.A. și unitățile agricole. Fiecare va acționa conform calificării sale și va avea, în consecință, răspunderi precise. Unitățile agricole vor fi direct interesate în folosirea optimă a mașinilor și a mecanizatorilor, în economia de carburanți. Dispar disputele, pasarea vinii de la unul la altul. Marea armată a celor din agricultură va fi organizată pe principiile existente în industrie. Prin dubla subordonare crește disciplina, posibilitatea de control, productivitatea. Indiferența, neglijența în folosirea mașinilor vor dispărea. Mecanizatorii vor fi cointeresați pentru că retribuția muncii se va face în raport de producția agricolă obținută, indicatorul cel mai important”.

Zenovie Calnuș, directorul S.M.A. Titu: „Sîntem în plină campanie de reparații. Bancul de rodat motoare, contractat cu U.R.A. Timișoara, trebuia să intre în funcțiune acum doi ani. Instalația de rodat motoare de combine, contractată cu I.M.A.I.A. Iași acum un an. Nu le putem folosi. La Titu, unul din primele S.M.A.-uri din țară, funcționează școala noastră. Continuăm să școlarizăm, după care constatăm că proaspeții absolvenți pleacă în altă parte. Sînt aici de 10 ani, perioadă în care ni s-au repartizat doar 5 bilete la mare. Se impune un regim de lucru apropiat de cel din industrie, ținînd seama în același timp și de specificul muncii din agricultură. Cit despre perioada de școlarizare, despre banii investiți în această acțiune, ea durează acum de un an. Două luni teorie și restul practică. Combina C 12 este o uzină pe roate. Mecanizatorul trebuie să conducă mașina, s-o repare și să se priceapă și la agricultură. O meserie complexă, frumoasă, bine plătită și trebuie ca aceia care o practică să fie tratați ca și concetățenii lor, să și-o exercite într-un program cit de cit stabil, să poată să-și refacă forțele și să se ocupe, măcar o dată la două duminici, de familie, de copii. Altfel vor pleca, iar noi vom construi tractoare și combine scumpe pe care nu va avea cine să le conducă”.

OPREA GEORGESCU

„Cu utilajul statului îmi cîștig pîinea de toate zilele”

La Stația de mecanizare din cadrul C.A.P. Faraoni, din județul Bacău, tractoarele și combinele iesite din focul bătăliei supreme, sînt la reparație. Ne bucurăm să vedem copertina care acoperă ostentivele utilaje, care le fereste, oricum, de vitregiile toamnei și iernii. Alături, o hală, nu foarte mare, dar unde se pot efectua reparații. Două U 650 M primeau îngrijiri ca într-o sală de operații: schimbarea garniturii de chiulasă și reparații la ambreiaji.

Ioan Stăncilă, omul care de 12 ani conduce stația, poartă niște cizme grele. Îmi mărturisește că nu prea are tineri. Tinerii pleacă în industrie, iar cei cu care face treabă, de ani, sînt familisti, așezați, sînt cei care nu se îndură să părăsească satul, cu toate că în timpul campaniei se lucrează uneori 20 de ore din 24! Asta e munca, așa trebuie ea făcută, iar reorganizarea, de care este răsunător, este posibilă chiar în plină campanie. Un schimb durează, în timpul campaniei agricole, 10 ore. Ar fi ideal, îmi spune, să existe cîțiva mecanizatori în plus pe fiecare secție, oameni care să se ocupe de reparațiile urgente, care să inlocuiască pe cel care ar avea nevoie de o tură liberă, că și un mecanizator se poate îmbolnăvi! Retribuția e bună, un tînăr care are categoria I, începe de la 1.795 de lei pe lună, la care se adaugă retribuția suplimentară, în funcție de producția realizată. Categoria a VI-a, de pildă, ajunge pînă la 3.600 lei. Ni se pare aberantă concepția familiilor, a tinerilor, a școlii, care nu îndreaptă copiii, poate înainte de oricare altă profesie, spre această meserie grea, dar atît de bărbătească, de adevărată!

În cei 12 ani de cînd e responsabil de munca acestor oameni ai lui, de viața acestor utilaje care asigură pîinea, Ioan Stăncilă afirmă că niciodată, dar niciodată, vreun mecanizator din Faraoni nu a lăsat utilajul pe cîmp, în voia soartei și a ruginii! Cînd se întîmplă ca unul din oameni să se îmbolnăvească, el, șeful de secție, se urcă pe tractor și continuă munca. Desigur, spunem, un tractor sau o combină nu pot arăta ca niște „Dacia” păstrate în garaj. Dar există dragoste de utilaje, există dorința ca ele să nu arate ca niște vestigii prăbușite într-o rină, terminate, așa cum de multe ori mai vedem pe lingă șanțuri sau chiar în curțile unităților? Ioan Stăncilă îmi răspunde, un pic iritat, și îmi place că ia apărarea utilajelor secției din Faraoni și mai ales a oamenilor care îngrijesc de ele, că stația este dotată cu apă! Că utilajul e spălat și tras sub copertină, au și un sistem de scurgere pentru ulei, au și lumină electrică!

O problemă grea rămîne cea a pieselor de schimb. Nu numai că nu pot fi găsite atunci cînd e cea mai mare nevoie de ele, adică în perioadele de vîrf ale muncii cîmpului, dar calitatea lor este nesatisfăcătoare. Mai fac improvizatii, mai se cîrlesc, dar asta nu face ca munca să se simplifice... Au probleme cu C.A.F.-urile, combinele de recoltat furaje, adică, fabricate la Medgidia, acestea vin încă de noi cu defecțiuni! Viața utilajului depinde de modul cum e întreținut și exploatat. În notița tehnică, de pildă, se zice că este interzisă orice lucrare dacă patinarea depășește 20% (viteza de înaintare, cu alte cuvinte, omoară utilajul, dacă este îngreunată de un teren inundat, prea bolovănos etc.). Soluția? Să nu se aștepte cu arătura pînă cînd nămolul ajunge la șasiu... Să se caute ca lucrările, pe cit posibil, să fie făcute la parametrii indicați de constructor. Aici intervine și calificarea omului. Un tractorist cu experiență nu omoară utilajul. „Formarea unui mecanizator a

devenit, ne spune Ioan Stăncilă, un proces continuu. Apar noi utilaje în dotare, iar tinerii care vin din școlile profesionale de mecanizatori (la Hemeiuș există una), ca și cei care se califică în mers, în campanie, cam în 8 luni, trebuie să stea pe lângă un mecanizator cu experiență. Oricum, părinții ar trebui să dorească a avea copii aproape, că e cam trist să vezi cum un om în vârstă, ori o bunică, ridică un coș de porumb de 50-60 de kg, să-l urce în remorcă, iar tinerii se duc cine mai știe unde, lipsind familia, satul, de aportul lor! Dar și noi, de bună seamă, ar trebui să le arătăm că în agricultură se câștigă, să îi cointeresăm pe oameni, pentru că adevărul acesta este: mecanizatorii, dacă își fac meseria bine, pot vedea, concret, și retributia, mai mult decât frumoasă. Din acest punct de vedere Decretul apărut este binevenit!

Il cunoaștem pe Ștefan Bărbuță. Se vede că mai toată viața a trăit sub cerul liber, iar bătațiile duse de el au fost și sînt dintre cele mai nobile: bătaia cu ploaia, cu vîntul, cu ninsoarea, pentru că pămîntul acesta cu care se luptă el, mecanizator din anul 1963, să dea rod, să dea porumb, și să dea griu, și să dea in, floarea-soarelui, să dea struguri parfumați și mere nemaivăzute. S-a calificat la locul de muncă, locul de muncă fiind pentru dînsul cîmpia nesfîrșită și oamenii care l-au învățat, cei vechi, despre care vorbește așa cum ar vorbi un savant desore profesorii din facultate: „M-au învățat și m-au făcut să-mi fie dragă meseria Florea, Strătică, Bădilă, Titu Roșu. Nu am avut niciodată neazuri, să nu-mi meargă utilajul. Il repar, tot timpul sînt cu ochii pe el, că fieru-i fier, te mai înșală... Lucrez pe C 12, bună, bună mașină! Întrebați — dacă aș avea mașină mică, tot așa aș îngriji-o? Păi, cred că nu tot așa... Utilajul statului trebuie mai bine îngrijit, că eu de pe utilajul ăsta îmi câștig piinea de toate zilele. Așa i-am învățat și pe tinerii care-au trecut prin miinile mele (ridică miinile mari, muncite, miinile care au învățat alte miini), și mai mă întrebați ce simt eu, ca om, și ca mecanizator, cînd văd că se apropie o furtună, o ploaie, și în fața mea stă cîmpul de griu frumos și nesecerat? Păi, simt așa, ca un gol în stomac, simt ca un fel de muștrare. Asta e după conștiința fiecăruia, că degeaba vede griul care stă să se piardă unul care are, cum să vă zic, deviza: „las' că și miine e o zi!“ Dar să știți că nu numai în timpul campaniei avem de lucru. Iarna transportăm gunoii de grajd pe cîmp, fertilizăm, o parte din mecanizatori fac reparații.“

PIA OLARU

grăbește, că mai sînt și astfel de cazuri, stai de-a binelea, iar calitatea reparațiilor e, firește, în suferință. Adică, pe aici cînd se repară mai mult se cirpește și nici mașinile nu sînt totdeauna ce-ar trebui. E rîndul lui Smărăndoiu, azi șef de formație, să incuviințeze. Am luat, zice, 5 combine de la „Semănătoarea“, noi-noufe, 3 n-au ajuns pînă la Balotești, ne-am explicat greu o astfel de neglijență la niște oameni care fac, de regulă, lucruri minunate.

Ghiță Dumitru, ca să ne întorcem la el, e mulțumit. Îi place ce face și e convins chiar că are patimă pentru meserie. Stă cit și nevoie și trage la fel. Cînd se apucă de-o treabă, apoi n-o lasă pînă n-o duce la capăt. Dar nu sînt, ne avertizează, toți ca el, iar directorul îi dă dreptate. Unitatea are o multime de tractoriști de ispravă, pe Gheorghe Pavel sau Ion Badea, de pildă, ultimul distins cu Ordinul Muncii clasa a III-a dar aceștia sînt, de regulă, veterani în meserie. Cei tineri dau cam repede bir cu fugiții și la 366 de tractoriști și combineri, fluctuația cadrelor atinge proporții ridicate, 30-35 la sută. Tinerii trag, din păcate, pe dreapta, adică fug la orașe, unde munca durează 8 ore și câștigul nu e cu mult mai mic. Mai rău e cu absolvenții liceelor agricole. Aceștia sosesc cu repartiție și, marea majoritate, doresc un loc în birou, numai că inginerul Zaharescu, ca toți șefii de S.M.A., nu le poate oferi decît un loc pe tractor. Absolvenții stau ce stau, speră ce speră și-apoi dispar?!

În acest punct, să notăm că recentul Decret privind îmbunătățirea activității de mecanizare lămurește problemele, oferind mecanizării statutul meritat. I se dă acesteia o atenție deosebită, iar Ghiță Dumitru e convins că acordul global, ținînd de producția agricolă realizată, îi va ajuta pe tractoriști să câștige mai bine, îi va stimula. S-au pus lucrurile la punct, zice, vorba aceea, știe tractorul de ce merge, adică noi, mecanizatorii, nu vom mai fi, ca pînă acum, doar executați, ci vom fi implicați mai adînc în realizarea rezultatelor, în calitatea acestora. Legat de noua calitate a muncii, toți cei prezenți, inclusiv inginerul Dumitru Zamfir de la Trustul S.M.A. al sectorului agricol Ilfov, sînt de părere că ar trebui reînființate școlile profesionale de mecanici agricoli. Ele durau, cînd funcționau, 3 ani și pe vremea aceea, se știe, gama de mașini nu era atît de vastă ca azi. În prezent, calificarea durează, în acte, 1 an, dar omul urcă pe tractor, de regulă, după maximum 2-3 luni, că e nevoie și planul nu așteaptă. Un tractor obișnuit, A 1800 să zicem, costă o avere, iar o combină C 12, citeva sute de mii, ele sînt incredințate în pripă unor tineri care încă bijbite în meserie. Și cînd le strică, firește, unitatea dă pe pere ce-a luat pe mere?! Din această cauză, că nu mai sînt școli profesionale, meseria se cam pierde și mulți tineri se leapădă de ea. Ba mai mult, nu se mai fac tractoriști decît cei care n-au alte soluții, un comert, o fabrică, o invirtală etc., iar la țară e tot mai des auzită, din păcate, amenințarea „dacă nu înveți carte, ajungi tractorist?!“

Ghiță Dumitru își aduce aminte c-a fost, la Petre Pislaru, ajutor. Așa era pe atunci, ajutorul făcea ucenicie, adică învăța secretele mașinii și, din cînd în cînd, încasa și-o palmă, două. Se deprindea, altfel vorbind, cu greu și era fericit cînd, încheind ucenicia, primea propriul tractor, pe care mai că-i venea să-l lustruiască, seara, cu batică. Nu că s-ar pune și azi problema de-a da sau a primi o palmă, dar se pune problema uceniciei și se pune, crede Ghiță Dumitru, tot mai serios, că prea ajung unii tractoriști știind treaba după ureche. Apoi, după ce ai calificarea în buzunar, nu te oprește nimeni să termini și-o școală, iar Smărăndoiu, care o urmează pe cea de maștri, i se pare exemplul cel mai la îndemînă. Pentru că lucrurile nu stau așa, își dă Ghiță Dumitru cu părerea, se impunează numărul tractoriștilor de ispravă.

OVIDIU IOANIȚOIA

Cronica șoselei

Șofer problemă, autobază problemă

Există autobaze problemă, există școli de șoferi problemă, după cum sînt, nu spre fericirea noastră, numeroși șoferi problemă. Sînt, de pildă, autobaze unde nu s-a înregistrat nici un eveniment rutier de 10 și chiar 15 ani, cu șoferi de ispravă, oameni în fața cărora îți ridică palăria, după cum sînt unități de transport care înregistrează 4-5 accidente grave de circulație și chiar mai multe pe parcursul unui an.

Ce reprezintă noțiunea de șoferi problemă? E vorba de conducătorul auto — fie el profesionist sau amator — agresiv, veșnic pus pe hartă, beiv, scandalagiu, recalcitrant, oricînd pretabil să pună în pericol circulația rutieră. O autobază cu mulți șoferi problemă are, de regulă, și șefi problemă, ea devenind cu timpul o unitate problemă. Într-o asemenea unitate fiecare face ce vrea, pleacă cînd vrea, vine cînd vrea, utilizează ce mașină vrea, iar dacă n-are poftă să plece la drum, șoferul delegă el, cu de la sine putere, pe cine are poftă. Iată un caz care sustine afirmațiile de mai sus. De fapt chiar de la plecarea, din Tg. Mureș spre Voivodeni, cursa s-a anunțat cu ghinion. Șoferul Alexandru B. constată că pneul din față stînga are pană. „Măi nea Vasile, ce mă fac, întîrzii călătorii?“, se adresează el controlorului tehnic de calitate. Neavînd altă posibilitate, acesta gă-

Noutăți în sectorul 2 al Capitalei

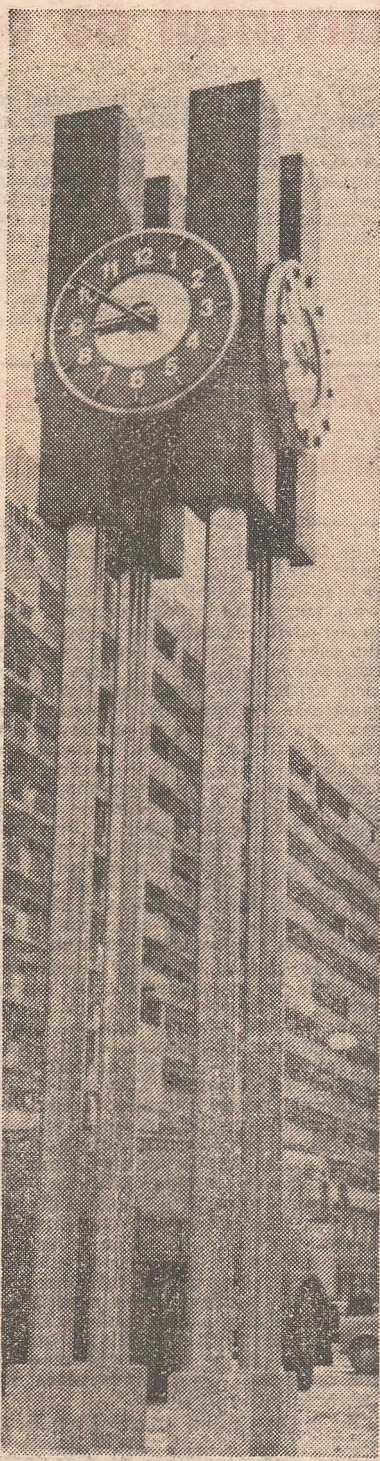
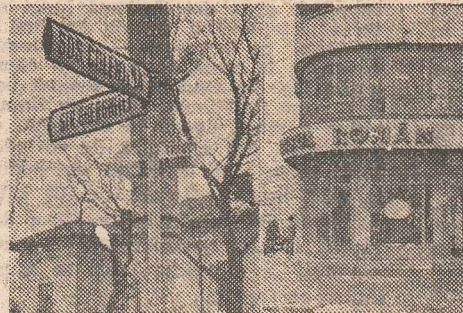
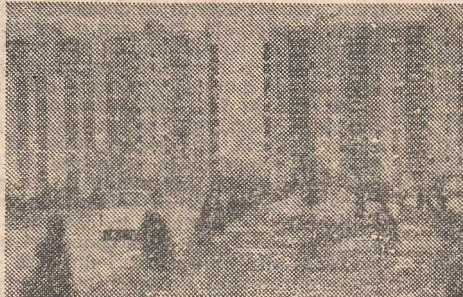
Cu puțin timp înainte de închiderea ediției am făcut o vizită edililor sectorului 2 din Capitală, unde am aflat numeroase lucruri interesante pe care fuga apariției revistei ne-a obligat să le notăm sec, socotînd că informația ca atare este tot atît de penetrantă ca și un lung comentariu. Fotografia din dreapta prezintă un ceas muzical electronic realizat de mai multe unități aparținînd sectorului 2 și cîntărește nu mai puțin de 20 de tone. El este implantat în marea intersecție de la Bucur Obor! La ora vizitei noastre se pregătea montarea în parcul Plumbuș a unui alt ceas asemănător dar diferit în ceea ce privește designul.

Nu există cetățean care trecînd pe bulevardul Republicii, șoseaua Iancului, prin Pantelimon, Colentina, Ștefan cel Mare sau Mihai Bravu să nu fi observat cochetele și funcționalele indicatoare de străzi care trebuie să recurgem sînt de un re-l folos. Ideea nu este nouă, am mai întâlnit-o în mari metropole, dar îl salutăm cu bucurie prezența în sectorul 2 al Capitalei noastre dragi și o dorim extinsă în toate celelalte sectoare.

Nu demult s-a deschis un tîrg de vânzare-cumpărare a autovehiculelor, cu o capacitate de 600 locuri de parcare (300 în parcaj asfaltat, restul pe pietriș), parcaj dotat cu un birou administrativ și un bufet totdeauna bine aprovizionat. Menționăm că parcajul funcționează sîmbătă și duminică și sînt percepute următoarele taxe: 50 de lei pentru autoturisme; 25 de lei pentru motocicletă; 15 lei pentru biciclete și 15 lei pentru piese de schimb. Nici că se poate o bucurie mai mare pentru posesorii de automobile. Continuînd preocupările, pentru cei care au mașini, dar încă nu au carnet, s-a înaugurat un poligon auto cu 4 piste, unde pentru 20 de lei oricine își poate încerca abilitatea. Acest poligon nu aparține nici unei școli de șoferi și funcționează pe lângă șoseaua Funderi, colț cu Colentina. Poligonul este prevăzut și cu un parcaj pentru așteptare. Se estimează că acest poligon să aducă un beneficiu de peste 500.000 lei pe an primăriei sectorului 2 al Capitalei.

DAN BIRLADEANU

Fotografii de FLORIN EFREMOV

„Dacă nu înveți carte ajungi tractorist?!“

După 19 ani de stat pe tractor, Ghiță Dumitru crede că e ce e, adică tractorist, iar faptul că meseria sa se cheamă, mai nou, altfel, îl deranjează mai puțin. El a învățat-o, prin '62, de la Petre Pislaru și nu-i pare rău. Câștigă, socotește, bine, la 3 mii și ceva pe lună, bani frumoși, dar el îi ia, socotește și asta, muncind dublu față de un văr care, în fabrică, ridică la fel. De ce dublu? Pentru că Ghiță Dumitru din secția Balotești a S.M.A. Periş lucrează, în medie, cam 14 ore pe zi timp de 9-10 luni pe an. Cînd face acest calcul, și-l face, are în vedere campaniile și faptul că, la griu, la floarea-soarelui, la soia, la orz și la multe legume, la cartof, la ceapă etc, 95 la sută din muncă tin de mecanizare, adică și de tractorul lui pe care abia acum își dă seama că nu l-a boțozat în nici un fel?! În campanii, el se scoală la ora 5 cel mai tirziu și se culcă la 11 cel mai devreme, că tractorul, zice, e pretentios și, după ce-l descaleci, trece dichisit. Degresat, alimentat și așa mai departe. Uneori, 11 din noapte îl mai prînde și pe cîmp, iar el știe exact cit e ceasul, căci sună sirena la Filatura din Balotești anunțînd că s-a mai terminat un schimb. De fapt, al doilea de cînd el e la datorie, dar asta-i munca, gîndește cu voce tare, iar mie îmi place.

Cînd nu-i campanie, adică iarna, Ghiță Dumitru se ocupă cu reparațiile, convins fiind, el ca și colegii săi, între care Alexandru Smărăndoiu e chiar de față, că recolta depinde în mare măsură de calitatea reparațiilor. N-ar fi, cu totul și cu totul, treaba lui, dar n-are cine s-o facă intrucît S.M.A. Periş, deși fruntaș, nu dispune, de un număr suficient de mecanici. Directorul unității, Dorin Zaharescu, care nu-i numai inginer, ci e și un om energic, neobosit, zice că da, asta e situația. Mai demult, continuă directorul, atelierul de reparații era, în orice S.M.T., ca o uzină și, în timp ce mecanicii își vedeau de treabă, tractoriștii își vedeau și ei, dacă era. Dacă nu era, umbra și omul, că om e, să-și ia lemne, să-și îmbrace copiii la oraș sau, pur și simplu, își lucra lotul dat în folosință. Numai că numărul mecanicilor s-a redus și acum, îl auzim pe inginerul Zaharescu, stai la mina tractoristului și dacă el nu se

sește rapid o rezolvare, dispunînd să se demonteze o roată de la un autobuz care nu era în exploatare. Poți să știi însă ce mistere ascunde un pneu care stă în nemiscare de luni de zile? În sfîrșit, cu ceva întîrzieri, autobuzul pornește în cursă și ajunge cu bine la destinație. Aici, șoferul procedează corect, încercînd înainte de a gara autobuzul să mai pornească o dată motorul. Întreaga pricepere a șoferului se lbește însă de refuzul categoric al motorului care nu vrea să pornească. Se mai adună citiva mecanici și șoferi care, precum medicii la un consult, pun diagnosticul „insuficiență tensiune la bateria de acumulatori“. Soluția: autobuzul să fie remorcat pentru ca motorul să prîndă din nou viață.

— Ioska dragă, nu vrei tu să mă remorchezi, așa cale de vreo 200 de metri, că altfel nu pot plera miine în cursă înapoi spre Tg. Mureș? Te-oi omeni, n-ai nici o grijă.

— Nu-i nevoie să-mi dai nimic, Alexandre, ce, pe mine nu mă duc mereu la tîrg autobuzul ăsta al tău?!

Peste noapte, Alexandru, care se culcase îmbrăcat, se trezește de citeva ori, își ia haina de blană pe el și se urcă în autobuz pornindu-i motorul. La 4 dimineața e nevoie de mare efort din partea soției lui Alexandru pentru a-și trezi bărbatul. „Nu te văd eu conducînd mașina după ce ți-ai pierdut toată noaptea umblînd pe la autobuz“. „Las' că-s obișnuit eu cu de-astea“, „Fă cum crezi, dar eu te-aș sfătui să-l rogi pe Andrei să conducă el pînă la Tg. Mureș. Mai bine decît să ți se întîmple vreo nenorocire“. Pînă la urmă Alexandru se lasă convins și îl trezește pe Andrei din somn, solicitîndu-i să conducă autobuzul.

Cine e Andrei? Cumnatul lui Alexandru, cu care dealfel locuiește în aceeași casă. Ce e Andrei? Șofer profesionist la aceeași autobază de care aparține și Alexandru. Se cuvine însă o mică subliniere: Andrei a fost șofer de autobuz, dar în prezent nu mai este, decît șofer de serviciu, adică ceva mai mic în funcție, pentru că îi place să cam tragă la măsca. Cum licorile nu se impacă cu pilotarea autobuzului, bine s-a orientat conducerea autobazei trecîndu-l pe funcția arătată, deși beivii nu trebuie să aibă acces pe nici un autovehicul.

Autobuzul se pune în mișcare. Unii călători se miră văzîndu-l la volan pe Andrei și nu pe Alexandru. Unul mai hitru face chiar o remarcă: „Măi Andrei, ai ajuns din nou pe autobuz? Ai terminat cu munca de jos? Bravo, mă bucură!“ „Ia te uită, nici nu-i 5 dimineață și mucosului îi arde de bancuri. Vreau să știu să nu uiți că am rămas tot șofer, iar tu abia faci ucenicia, așa că mai tacă-ți gura!“

Puțin cam nervos, Andrei apasă pe accelerație mai mult decît trebuie, în ciuda drumului sinuos și umed. Depășește un autobuz oprit și cînd să revină pe sensul normal de mers, cauciucul imorunat explodează. Autobuzul o ia spre stînga, intră într-un parapet și se răstoarnă. Cîțiva pasageri se aleg cu fracturi. Cei mai mulți scapă însă doar cu zgîrțituri. Putea fi însă mult mai rău.

Întimplarea de mai sus, conjugată cu altele, clasează Autobaza nr. 3 călătorii din Tg. Mureș pe locul deloc de învidiat de unitate problemă. Chiar așa, la această autobază, fiecare își poate permite orice!

VICTOR BEDA

În fiecare întreprindere:

Cuvîntul de ordine să fie ordinea și disciplina

În urma apariției Decretului pentru instituirea unor reguli privind exploatarea și întreținerea instalațiilor, utilajelor și mașinilor, întărirea ordinii și disciplinei în muncă în unitățile cu foc continuu sau care au instalații cu grad ridicat de pericol în exploatarea redactorii a revistei noastre au vizitat câteva întreprinderi bucureștene, urmărind modul în care sunt aplicate prevederile noului act legislativ. Întîlnirile și convorbirile avute au dus la concluzia că oamenii muncii, cadrele de conducere din întreprinderile vizitate, sînt profund conștienți de rolul mobilizator, stimulator al prevederilor decretului menționat. În același timp, a fost vizibilă înțelegerea, de către personalul muncitor și de către factorii de conducere ai întreprinderilor, a faptului că transpunerea în viață a recenziilor reglementării marchează trecerea la o nouă calitate a pregătirii profesionale și a disciplinei, la răspunderea mare, exactă și severă, proprie activității în marea industrie modernă. Opiniile consemnate de redactorii noștri le prezentăm într-un grupaj de reportaje.

„Reguli pe care le aveam în mintea și inima mea”

Pe la opt ajuns în fața Uzinei „23 August” din Capitală. Schimbul de dimineață și-a început lucrul de o oră.

La secția turnătorie, decretul e afișat la loc vizibil. La gazeta de perete a secției este publicat un articol consacrat problemelor disciplinei, din care spicuiem: „Un aspect cu totul ieșit din comun îl constituie dezinteresul și absențarea nemotivată de la lucru la atelierul cuptoare, abateri care au condus la scoaterea din funcțiune a cuptorului electric de 12,5 tone, situație de care s-au făcut vinovați, în zilele de 21 și 22 noiembrie 1981, Mihai Postolache, Vasile Lazăr și Dan Ionescu. O opinie de masă trebuie creată pentru combaterea cu fermitate a venirii în stare de ebrietate la locul de muncă, cum au fost Ion Tunsu, Emil Banu, Vasile Stroeie”. Aflu că vinovații au fost sancționați, unii cu desfacerea contractului de muncă.

Vreau să văd cuptorul despre care se vorbește în articol, repus, de mai multă vreme, în funcțiune. Este un utilaj modern, realizat — după cum mă informează inginerul Ion Costin, șeful coordonator al secției —, prin autoutilare. Este plin cu fontă topită. „De cuptor”, spune topitorul Tudor Dumitru, trebuie să ai grijă ca de un bun propriu, să-l supraveghezi în permanență. Am văzut cu toții la ce a dus neglijența. Recentele prevederi întăresc responsabilitatea fiecărui muncitor în parte”. Inginerul Vasile Geantă, șeful atelierului cuptoare, este de aceeași părere: „Avînd în vedere că lucrăm într-un loc cu foc continuu, cu grad de periculozitate mare, întărirea disciplinei ne ajută să obținem rezultate bune, să ne realizăm planul lună de lună. Prevederile acestui act normativ obligă personalul muncitor și de conducere la luarea de măsuri pentru prevenirea oricăror perturbații în producție”.

La stația pentru preparat acetilenă, înconjurată cu zid și sîrmă, dotată cu un sistem de semnalizare cu raze infraroșii, stăm de vorbă cu inginerul Eugen Chiș: „Normele recente nu sînt lucruri noi; le cunoaștem și mai înainte, fiind înscrise în instrucțiuni, regulamente. Decretul însă vine să creeze un cadru legal cuprinzător, face precizări și detalieri și întărește responsabilitatea directă. Se trece deci de la regimul de instrucțiuni la unul pe bază de lege, a cărui forță este, evident, mult mai mare.

Ca să intrăm în incinta stației de racord adînc 110/8 kv, înconjurată de un gard înalt de fier, a trebuit să facem față unui întreg ceremonial, inclusiv legitimarea. Ne întîmpină maistrul Constantin Simedre.

— La noi, dacă s-ar avaria doar una din cele 48 de celule ale stației, care alimentează, să zicem, oțelăria, pagubele ar fi enorme. Dacă avaria nu se remediază în 1—2 ore, metalul se întărește și se deteriorează și cuptoarele. De aceea funcționarea celulelor se verifică la noi din sfert în sfert de oră, pentru depistarea oricărei defecțiuni și remedierea ei. În ultima vreme am avut două astfel de cazuri, rezolvate cu succes de operatorii Marin Brian și Gheorghe Iancu.

De aceeași părere sînt și frezorii Anghel Albu, care lucrează pe mașina de frezat și alezat MAF 340/225, în valoare de zeci de milioane lei, și Ion Nedelcu, care are în seamă mașina de frezat portală LINE, valorind alte zeci de milioane lei. „Pentru mine, subliniază Ion Nedelcu, decretul era de multă vreme prezent, îl aveam parcă dintotdeauna în mintea și inima mea. Mașinile și utilajele pe care le folosim unele din ele avînd un grad de complexitate foarte mare, sînt ale noastre, noi sîntem și producători, și proprietari. De aceea, este necesar să le cunoaștem la perfecție, să le utilizăm cu grijă, să le îngrijim”.

ION D. GOIA

Piese de schimb: și aici e nevoie de ordine

În Bucureștii Noi există o veche uzină cu un nume de prestigiu: Laromet.

Șeful atelierului laminoare, Liviu Baston, un stîlp al acestei uzine, unde a intrat ca ucenic în 1943, copil al cartierului fiind, și unde a străbătut în disciplină toate treptele profesionale, pune degetul pe o rană cronică: „Reparațiile trebuie să se efectueze de bună calitate. Cu garanția durabilității și a parametrilor necesari

producției de bare, folii, sirme, țevi de cupru și zinc, materii prime scumpe și deficitare pe plan mondial, pe care în parte le importăm. Laminatorului, ca și turnătorului, nu-i mai convine să vină la lucru și să stea pentru că i s-a defectat utilajul, și nu o dată se întîmplă ca acei utilaj să fi ieșit din reparații. Și nu-i convine să fie sancționat de ceea ce nu este el vinovat”. Este de față și inginerul Mircea Chira, conducătorul celei de-a doua secții a întreprinderii: mecano-energetice. „Depinde enorm, cum ne va demonstra imediat inginerul Chira, și de piesele de schimb. Mai întîi să le găsești, aceasta e o mare problemă, iar cînd le ai, îți aduc a doua grea problemă — calitatea lor”. La capitolul „profesionalism” este de discutat și de accentuat lipsa unei școli profesionale pentru metalurgia neferoasă, care să pregătească temeinic topitori, turnători și laminoriști de profil, dar mai ales hidraulicieni, electroniști, electricieni pentru instalațiile complexe de azi, ale acestui tip de industrie. „Nu avem, nu există în țară o asemenea școală, sau poate nu cunosc eu bine, afirmă inginerul M. Chira. De 18 ani de cînd sînt în „Laromet”, și mai ales în ultimii ani, cînd hidraulica a pătruns considerabil și în industria noastră de toate profilele, cînd are o perspectivă deosebită de dezvoltare, nu am primit un absolvent cu o asemenea pregătire. Atunci, cum să cer muncitorului care abia învățat, pe viu, în fața instalației, ce e aceea acționare hidraulică, să execute o reparație perfectă a componentelor ei? Și dacă am reușit ca în proporție de 95 la sută să devenim independenți din punct de vedere al pieselor de schimb (mecanice) — pe care le realizăm în cea mai mare parte în uzină, ori prin cooperări și comenzi la alte întreprinderi din țară — ne lovim de greutăți serioase tot la capitolul hidraulică, precum și la subsansamblurile mari din import, a căror asimilare n-a avut și nu are loc în țară. Cu atît mai supărător e faptul că avem o dotare tehnică deosebită în întreprinderile de la noi pentru execuția elementelor hidraulice. La „Balanta” Sibiu. Găsești o piesă de care ai nevoie în catalogul fabricii, o ceri, o comanzi, dar îți se replică: „Păi, să vezi, nu o am, nu e în producția de serie...”. Cînd e vorba de piesele din import, D.M.H.-ul — „Direcția mișcării hîrtiilor” — se mișcă greu are drumuri lungi și întortocheate, durînd cu anii. Am luat de la „Balanta” pe încredere — nu putem face verificări la toată comanda — elemente hidraulice, dar cînd le-am montat pe utilaje, n-au funcționat. Piese de finete, de cîteva microni, aveau în ele span, de la prelucrare. Am schimbat, de curînd, motorul electric de la grupul de laminoare la cald, motor puternic, de 360 kW, reparat cu fișă tehnică și certificat de garanție, la „Energoreparații”. La cuplaj, s-a dus, „a împușcat”, cum se spune în limbaj profesional.

În contextul recentului decret, socotim că va trebui ca pe fluxul economiei naționale să răspundem cu toții, de la muncitorul din fața mașinii, la cea mai înaltă

Mi-e dor

Mi-e dor de mine, ieri copil,
De cerul limpede de-april
Mi-e dor de anii tinereții,
Mi-e dor de primăvara vieții.

Acum, cînd totu-i depărtat
Mă-ntorc mereu cu gîndu-n sat
Și strig din răspuneri: mi-e dor
Mi-e dor de apa din izvor.

Mi-e dor de ploaie și de vînt
Mi-e dor de pace pe pămînt
Mi-e dor de zile însorite
Mi-e dor de zile liniștite.

Mi-e dor de satul meu natal
Mi-e dor de via de pe deal
Mi-e dor de cîmp, de arătură
De lanuri aurii, de șură.

Mi-e dor de școala mea, mi-e dor...
Mi-e dor de domnu' învățător,
Mi-e dor de vocea lui blajină
Cînd de neaua din grădina.

Mi-e dor de ziua de Crăciun
Cu datinile din străbuni
Mi-e dor de lăutari țigani
Ce ne cîntau la zile mari.

Mi-e dor de anii grei, mi-e dor,
Cînd dacă nu mi-a fost ușor
Mi-e dor de casa cu pridvor
De tot ce nu mai e mi-e dor.

GH. CONSTANTINESCU

funcție din ministerele producătoare pentru cantitatea, sortimentația și calitatea pieselor de schimb”. E nevoie ca și „aici să instaurăm ordinea.

CICI IORDACHE

„Starea noastră de conștiință”

Întreprinderea de lacuri și vopsele „Policolor” ocupă cîteva zeci de hectare pe bulevardul Ion Șulea. Încă de la poartă sînt întrebate dacă ai țigări și chibrituri iar biletul de intrare în întreprindere avertizează că pe întreg teritoriul unității fumatul este interzis. Mai mult, întreaga platformă este supusă aceleiași interdicții, cum aveam să aflăm, prin ordinul M.I.Ch. nr. 744. „Din fericiire, oamenii noștri nu ne ridică mari probleme — ne spune inginerul Nicolae Imbre, șef producție; ei înțeleg faptul că lucrează într-o unitate și într-un mediu deosebit, în care orice neglijență, orice abatere de la disciplina de producție pot conduce la niște urmări grave pentru ei, pentru întreprindere și chiar pentru economia națională”. Mă gîndesc în același timp la acel viciu de care nu se poate scăpa niciodată, cu ușurință: fumatul. Ce fac fumătorii, unorii învețerați, într-o întreprindere în care fumatul este complet interzis? Iată ce ne spune Gheorghe Simion, un om scund, cu niște ochi vioi, care lucrează de 38 de ani în mediul acesta: „Am noroc că secția noastră e lângă poartă și de două-trei ori pe zi, cu aprobarea șefului de secție, trag o țigară, acolo, cum se zice, afară din întreprindere. Sînt alții care se abțin și cînd ies din schimb fumează trei-patru țigări în stația de tramvai și pe urmă se duc acasă”. Și acum părerea unui nefumător, subinginerul Gheorghe Stoian, șef de schimb: „Să luăm schimbul meu. Jmătate din oameni sînt fumători. Cum e firesc nu poți fi cu ochii pe toți în aceeași clipă. Dacă sînt la etajul de sus, pot ști eu cine ce face la parter? Știu eu dacă vreunul de frică să nu fie văzut nu aruncă chiștocul aprins pe undeva? De aceea cred că amenajarea unor locuri speciale pentru fumat ar rezolva problema pentru acei chinuți de un viciu de care nu pot scăpa”. Conduc prin labirintul instalațiilor de ingineră Viorea Petre, șefa secției ATM, și de Nicolae Imbre, aflu că situații neplăcute se pot produce ori de cite ori omul, lucrătorul pierde din propriile mîini frielele controlului asupra procesului tehnologic. Adică exact atunci cînd orice secundă contează, ca la plecarea din bloc-starturi.

Secția nitrolacuri este fruntașă pe întreprindere, condusă de o femeie pe nume Sanda Savu. Mărturisesc că pășind în această secție am oarecum inima strînsă. Pășesc printre butoaie de nitroceluloză. Mi se spune că în urmă cu cîteva ani 5 grame din această substanță, uitată din neglijență pe masa unei laborante, a produs o explozie destul de puternică. În instalații se produc lunar mii de tone de nitrolacuri și vopsele dintre care peste 700 de tone iau calea exportului. Aici lucrează oamenii cu cea mai mare vechime din întreprindere. Stelian Crivac, Marin Dobrogeanu, Ilie Dobre, Grigore Stan, Enache Ion sînt cîteva nume cunoscute de toată lumea. Muncitori de înaltă calificare și de mare încredere, mai ales în această secție în care pericolul nu este deloc neglijabil. Cum s-au obișnuit acești oameni cu mediul în care lucrează? „Nimic nu îți se poate întîmpla dacă îți iei toate măsurile de protecție: liniștea ta și a secției stă în puterile tale, în conștiințiozitatea ta, în atenția și în priceperea ta” spune Ilie Dobre.

Stăm de vorbă cu secretarul organizației de partid pe întreprindere, tovarășul Florea Enache, venit din secția pe care o conduce (depozitul de solvenți) special pentru a-mi împărtăși cîteva din ideile la care a meditat pe marginea decretului nr. 400 intrat de curînd în vigoare: „Cred că prevederile recentului decret ar trebui aplicate în toate întreprinderile care au subunități periculoase și nu cred că există întreprinderi care să nu aibă cel puțin un punct de lucru cu grad ridicat de periculozitate. În felul acesta s-ar evita tendința de migrare a forței de muncă de la un „loc periculos” la un „loc cald”. Noile reglementări sînt bune, ele trebuie să-i facă răspunzători pe toți lucrătorii dintr-o întreprindere, de la merceolog, la mecanic, pînă la operatorul chimist, și serviciul desfacere. Este vorba de un lanț ale cărui verigi sînt interdependente. Firească ar fi și este și înființarea unui C.T.C. al calității reparațiilor. Cel care repară să simtă că răspunderea apăsătoare și pe umerii lui nu numai pe cei ai maistrului care semnează pentru calitatea reparației. Personal mă confrunt cu unele probleme, deoarece la depozitul de solvenți, în schimbul trei, lucrătorii navetiști, care în timpul zilei se mai duc și la muncile cîmpului, vin seara în schimb și dorm. Îi găsim dormind, îi sancționăm, dar gîndiți-vă ce pericol potențial prezintă această situație. Cadru legal existent de acum oferă omului șansa de a deveni un cetățean responsabil, cîstînd munca și nu chiulul la locul de muncă.

GEORGE CUȘNARENCO

Despre alt fel de explozii

Un gest, un strigăt. „Aaaaardeeeeee!” Forfota incetează. Bărbații care așteaptă cu privirile ațintite spre dealul gălbui din față. Secunde care se tirase printre ei, cu fiecare zvîcnitură a inimii încă puțin, apoi se topesc în praf, lîngă picioarele înfipite cu hotărîre în rocă. Deodată pămîntul geme, își răscolește trupul. Măruntaie cenusii se înalță fumezînd în văzduh. O felie uriasă de deal se năruie dînd naștere unei cortine groase de pulbere alb-cafenie. Mișcarea este lentă ca într-o secvență filmată „au ralenti”. Un alt obstacol a fost doborît. Praful se culcă peste chipurile acum lipsite de încordarea clipei. Din nou, un gest, un strigăt. Forfota reîncepe. Oamenii se îndreaptă spre locurile lor, fiecare știe ce are de făcut, acțiunile sînt precise și rapide. Mai sînt încă dealuri!

Da, ei sînt cei care încep noile șantiere. Ei, artificierii.

Au venit aici, pe Șantierul Canafului Dunăre-Marea Neagră, în 1976. Au venit purtînd încrustate în piele și în culețele hainelor frînturi microscopice de sol din toate colțurile țării. De la Porțile-de-Fier de la Bicaz, de la Motru, de pe munții din jurul Sibului. Peste tot au arat pămîntul cu brazele urieștii și l-au convins să rodească ape datătoare de lumină, sosele îndrăznețe, complexe așezări industriale. Nu este întotdeauna ușor să faci acest lucru. Trebuie să ai singe rece, trebuie să dai dovadă de curaj și, mai ales, trebuie să stăpînești în amănunt toate tainele meseriei. Uneori gerul îți tepește incheieturile degetelor. Alteori arșițele de miez, de vară îți seacă puterile și, făcînd aerul să vibreze, tulbură conturul celor ce te înconjoară. Deseori ploaia torrențială transformă totul într-o gigantică mlăstină în care aluneci, cazi, te ridici, aluneci din nou. Și te ridici din nou.

Încordarea fizică și nervoasă a întregii ființe face ca artificierul să creeze permanent în zona valorilor maxime ale „înălții tensiunii umane”. Oboseala este simțită nu de puține ori. Dar bărbații aceștia rezistă. Și nu de azi! de ieri. De ani și ani de zile, unii aproape de o viață. Bărbații aceștia sînt tari, mai tari decît stîncile pe care le înlătură din cale. Au existat cazuri cînd gestul unuia dintre ei, unul dintre alții, a salvat vieți, a protejat instalații prețioase, a făcut posibil ca munca tuturor să nu fie risipită în zadar. Gesturi despre care cei care le-au înfăptuit nu prea vorbesc. Le consideră obișnuite.

Aici, în zona Basarabi, pămîntul nu a fost încăpătînat. Calcarul și creta s-au lăsat tăiate fără mare împotrivire. Dar s-au ivit alte probleme. De producție.

Dar oamenii nu s-au tras pe margine să stea cu brațele încrucișate. Au căutat soluții. Astfel a apărut în scenă forța F.C.60. De concepție românească, ea este capabilă să implanteze încărcătura explozivă pînă la o adîncime de 60 m. Podșul dobrogean a fost străbătut mai repede. S-au făcut și ore suplimentare pentru a se recupera pierderile. Întîmplările de acest fel pot fi spuse în puține cuvinte. Dar în spatele lor, al cuvintelor, nu se poate să nu ne imaginăm orele pline de trudă petrecute în fața planșetelor, în laboratoarele de testări sau pe costisele pietroase prin care trebuia să se treacă.

Menirea lor este să sfredească pămîntul. Ei fac să dispară dealuri și piscuri de munți, lărgesc văile, îndreaptă făgașul apelor. Seamănă cu niște magicieni care cu o singură lovitură de baghetă (zdrăvănă într-adevăr: poate fi auzită pînă departe) schimbă relieful tinuturilor prin care trec. Inchipuți-vă un sat liniștit, lipit de carapacea dură a unui podș sau ascuns între cimpii ce par nesfîrșite. Generații întregi s-au obișnuit cu ceea ce fi înconjoară. Acolo este colina, dincolo ripa abruptă, aici, peste riu, pîntecul de piatră al muntelui. Dar într-o bună dimineață sosesc ei, stăpînii de fulgere și vulcani, și transformă fața locurilor. Acolo este o uzină electrică, dincolo un bazin de irigații, aici o cale ferată. Este adevărat că, uneori, schimbările vin însoțite de aburul nostalgiei. Dar artificierii știu că oricare faptă frumoasă închide în sine un grăunte de sacrificiu. Pămîntul pe care îl silesc să se transforme nu este privit cu dușmănie. Nici cu indiferență. Între ei și ei există o tandră înțelegere. Sînt aioda unor chirurși care crestează un trup pentru a-l dărui cu o nouă strălucire. Spintecătura pe care o fac naște viitorul. Pentru a fi în stare de o asemenea performanță trebuie să ai experiență. Ei o au. Au dobîndit-o dînd în schimb sudoare și energie nervoasă în multele locuri unde România a simțit dorința înnoirii și i-a chemat. Experiența aceasta se cere împărtășită și altora. Printre chipurile arse de efort au apărut tinerii. Nu sînt mulți deocamdată. Dar este doar începutul. Cei care au venit au fost atrași de dorința de a învăța un meșteug ce, dacă îl tii bine în frîu, îți oferă puteri de titan. Ucenicia este grea însă. Trebuie respectate legile imuabile ale unei meserii aflate întotdeauna în prima linie — calmul și eficiența.

Un gest, un strigăt. Alte explozii. Alte icniri ale pămîntului. Energiile închise în străfunduri sînt eliberate și dăruite nouă spre a modela un chip nou tinuturilor în care trăim. Treccm printr-un timp în plină fierbere. Se schimbă nu numai geografia locurilor din jur ci și cea spirituuală. Sufletul nostru fixează coordonatele unui alt tărîm de existență, tărîm în care noțiunile de „război” și „ruină” vor fi înlocuite cu cele de „pace” și „trănicie”. Pentru aceasta oamenii au nevoie de un alt fel de explozii, menite nu să distrugă, ci să construiască.

Frumoasele explozii deschizătoare de drum.

GABRIEL RUSU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMANILOR

Avocat în București, cu strălucite studii la Paris, orator excepțional, deputat, începând din 1884, și ministru în mai multe rânduri, din 1891 încoace, la departamentele de Instrucțiune publică, Finanțe, Interne, Externe, șef de partid (1908), prim ministru (1921), Take Ionescu (1858-1922) s-a ridicat din straturile de jos ale burgheziei. „Am intrat în viață — avea să spună el mai târziu — obscur și fără avere.” Obscur în secolul lipsei unui nume istoric fața de marii săi adversari politici, P. P. Carp, Gh. G. Cantacuzino, Ion I. C. Brătianu, Alexandru Marghiloman, Nicolae Filipescu, proprietari fiecare a mii de hectare, care reprezentau încă înainte de a intra în viața politică un nume consacrat, falnici și independenți prin naștere și avere.

Principala lui armă, în afară de o solidă pregătire în diverse domenii obștești și îndeosebi în cele juridic, financiar și diplomatic, a fost talentul oratoric. Încă din studenție i s-a spus „Tăciță gură de aur”. A îmbrățișat și s-a impus în toate genurile de elocință. I. G. Duca, după cum s-a văzut chiar în memoriile publicate în paginile acestei reviste, l-a criticat, din motive politice de partid, chiar și cele mai captivante discursuri, și totodată numeroase inițiative și acțiuni publice. Cu toate acestea, atunci când aceste motive au dispărut, același Duca avea să afirme la 10 ani de la moartea lui: „Take Ionescu a fost fără îndoială cel mai bogat în varietate dintre oratorii noștri, dacă nu cel mai mare”.

Chiar despre discursul din 15-16 decembrie 1915 despre **Politica instinctului național**, prin care Take Ionescu a exprimat scopurile politicii noastre naționale cu privire la Transilvania, discurs pe care Duca l-a criticat cu atita asprime în memorii, în 1932 avea să declare că, prin sfârșitul său patetic, cu acest discurs „literale române se vor mândri deapauri”.

A fost, până la N. Titulescu, omul politic român cu cele mai întinse și mai fecunde relații personale și politice peste hotare. A avut legături strinse cu aproape toți marii săi contemporani: Raymond Poincaré, Georges Clemenceau, Aristide Briand, Lloyd George, Winston Churchill, Victor Emanuel Orlando, Thomas Masaryk, Eduard Beres Nicolò Passici, Eleutherie Venizelos, ca și cu numeroși bărbați politici germani și austrieci: Kiderlen Wächter, Bulow, Goluchovsky, Aerenthal, Berchtold.

Încă din 1915, din cauza atitudinii sale față de Germania lui Wilhelm al II-lea Clemenceau îl numise „un mare european”.

„Legăturile lui în străinătate — scria N. Iorga la moartea sa — erau de un neprețuit folos pentru apărarea intereselor noastre. Pretutindeni găsea bună primire, găsea ascultare și găsea crezare. Nu odată pentru el, pentru plăcerea de a-l îndatori, s-au făcut concesii care altfel n-ar fi putut să fie obținute”.

Partea cea mai strălucită și mai durabilă a activității lui Take Ionescu se leagă de contribuția sa la realizarea unității naționale a românilor.

La înmormintarea sa faptul a fost mărturisit și recunoscut de însuși Ionel I. C. Brătianu, fostul său adversar de o viață, și totodată autorul atitoro din amarăciunile sale.

Asupra vieții și activității lui Take Ionescu s-au scris până acum, pe lângă sute de articole și evocări, trei monografii și o micromonografie în limbile franceză, engleză și germană.

Cu toată dorința acestor autori de a vorbi cât mai temeinic și mai cald despre marele bărbat de stat, totuși, datorită izvoarelor lor de informație, în cea mai mare parte acte oficiale, discursuri și articole de ziare, biografia lui Take Ionescu, în ceea ce privește gândirea și sensibilitatea sa intimă, ca și ale lui I. G. Duca, au rămas puțin cunoscute. Acestea se vor releva în bună parte prin publicarea acestor extrase din scrisorile lui Take Ionescu scrise — fără intenții de publicare — sub semnul intimității și al discreției, între anii 1916-1919.

Scrisorile au fost scrise în limba franceză, noi asumându-ne sarcina de a selecționa din ele numai părțile cu caracter politic care ar putea interesa istoria epocii.

Ele oglindesc — răspunzând indirect memoriilor lui Duca, intru totul devotate lui Ion I. C. Brătianu — atit perioada tragică a retragerii la Iași din anii 1917-1918, cât și perioada de la Paris din 1918-1919 — perioada în care Take Ionescu a jucat până la conferința de pace, în calitate de președinte al Consiliului Unității Naționale Române, un rol atât de strălucit.

Ele cuprind — constituind un adevărat jurnal — nu numai frământările unui om și ale unui patriot de o înaltă conștiință, ci totodată și zbuciumul țării aflate în cea mai încordată perioadă a existenței sale istorice. Evident, ele eșind din pana unui om politic se vor face în același timp și ecoul luptelor și polemicii sale cu diferiți adversari sau chiar comilitoni, și totodată al relațiilor sale cu diplomații aliați aflați la Iași.

Istoria luptelor pentru dezrobirea Transilvaniei și pentru realizarea unității noastre naționale va primi astfel un nou aდას documentar precum și o lărgire de orizont.

În primele scrisori, trimise la începutul lunii ianuarie 1917, Take Ionescu înfățișează viața grea de la Iași — grea îndeosebi pentru cei săraci, pentru ostașii răniți aflați în spitale, pentru refugiații din teritoriul ocupat de trupele germane, austro-ungare și turco-bulgare (Oltenia, Muntenia, Dobrogea).

VASILE NETEA

12/5 ianuarie 1917

„Aici (la Iași) nu mai este ce minca, fiecare zi este mai grea și la primăvară epidemiile vor fi teribile. Frontul tine, sau cel puțin el are aerul că ține, dar viața este atât de grea. Lipsesc îndeosebi lemnele. Azi dimineață mama mea a venit să-mi vorbească de lipsa de lemne de la hotelul „Tratan” unde este ea acum. Murea de frig și venise să se încălzească la mine. I-am găsit pentru soba sa turte din resturi de „floarea soarelui”, care sînt cea mai bună hrană pentru vite și pe care noi le ardem acum, din lipsă de lemne, cu prețul de 7 franci suta de kilograme. Viața este de așeni monotonă, ceea ce îți poți închipui, și dacă n-ar fi munca n-ași putea să-mi păstrez buna sănătate.

M-au invitat mulți la masă, ministrul Franței, al Serbiei, al Rusiei, al Greciei și acum în două rânduri Grigore Sturdza. Este un amuzament în această monotonie. Altfel eu iau toate mesele mele la Tommy (Dr. Toma Ionescu, fratele său) care de ieri seară este singur... Tot ce vine din Muntenia arată furia germanilor împotriva mea. Într-un sat țărăniț mergînd să ceară îndurare pentru situația lor, generalul Koch a ținut un discurs în care printre altele, le-a spus că un singur om este vinovat de dezastrul României, Take Ionescu, care cu banii primiți de la englezi a făcut propagandă pentru război și a împins guvernul în această direcție. Cît despre miniștrii, el a declarat că ei n-au făcut războiul decît pentru a acoperi furturile lor, fiindcă ei au furat atita incit altfel n-ar fi putut să se justifice. Partizanii lui Carp din București se comportă ca niște mizerabili. Unui ziarist olandez ei i-au spus că chiar

„Mă gîndeam la trecut și întrevedeam din nou viitorul”

dacă ar sacrifica Dobrogea, o parte din Muntenia și o parte din Moldova, ei ar fi mulțumiți de structura actuală, fiindcă astfel țara s-ar putea debarasa de Regină, de Brătianu și de Take Ionescu. Ei au adăugat totodată că ar trebui înarmați, de către germani, prizonierii de război români și cu ei să se cucerească Moldova. Eu sînt sigur că ziaristul olandez nu minte. O cite lucruri va trebui să corijez după acest război...

Iași 18/31 ianuarie, 1917

...Această noapte atit de calmă, atit de liniștită și de clară, îmi aminteste o noapte care nu-mi va eși niciodată din memorie. Era după primele noastre succese (se referă la campania din Transilvania). Eu mergeam în automobil, în automobilul pe care Boșii (nemții denumire franceză) aveau să mi-l ia la Sinaia, și plecînd puțin mai târziu, noaptea m-a surprins la Băicoi. Se făcuse o lumină în care umbrele luau aspectul unor prăpăstii imense și munții deveniseră gigantici. Niciodată acești munți nu mi-au părut mai grandioși, mai impunători. În această tăcere profundă zgomotul motorului meu părea ca singurul semn de viață, de mișcare în toată natura. În gări trenuri militare, unul după altul, fără focuri, pentru a evita aeroplanelor,

deceau întăriturile noastre înspre Carpați unde se continuau luptele, și altele se întorceau cu rănii, cu toate mizeriile și chinurile războiului. Înaintînd pe drumul gol, eu îmi aminteam cum, cu cîteva săptămîni mai înainte, întilnisem pe același drum, coloanele care nu se mai sfirșeau și care, cu flori la pălărie, mergeau către Transilvania, țara făgăduinței, unde trebuiau să găsească gloria pentru toți și moartea pentru mulți. Ce diferență între viziunea plină de lumină a acestor flăcăi, cari mergeau voioși și mă salutau cu un suris cordial, și această viziune de noapte într-o singurătate în care singure trenurile de la carele tunurilor aminteau realitatea la care s-a ajuns. Și eu care am voit, am căutat, și în realitate am decis războiul — și nu m-am răzgîndit — eu îmi simțeam inima grea de toate spaimele, de toate durerile, de toate doliurile, de toate suferințele la care aveam o atit de mare parte. Deja îmi ziceam că era posibil, că era chiar probabil, ca înamiicul să ajungă să violeze frontiera munților noștri, să pingărească aceste sate, să aducă dezolarea în aceste țiguri. Și pentru prima oară, în această seară, eu am avut o îndoială asupra acțiunii mele. Mă întrebam dacă am avut dreptul de a împinge la atita durere. Noaptea era răcoroasă, eu eram puțin înfepenit de frig, vitalitatea mea era scăzută și ini-

ma mea prea plină. Era, o repet, primul moment de îndoială. Dar el n-a fost prea lung. Îmi amintii cît de puțin lucru este o generație, cît este natura de fecundă, și cum ea repară distrugerile făcute de oameni. Eu mă gîndeam la trecut și întrevedeam din nou viitorul, și mi-am zis încă odată că eu am apreciat just și că am acționat bine. Am avut apoi alte momente de îndoială. Era imposibil să nu le am cînd știam cîți oameni suferă. Dar mereu și mereu reveneam la aceste cîteva adevăruri simple, care sînt în fond de o invincibilă elocvență: Toate națiunile au dreptul la o viață plină și integrală. Această viață este esențială ca singele ce curge în corpurile indivizilor. Această viață niciodată nu s-ar fi putut obține în mai bune condițiuni. Trebuie să încercăm acum sau poate niciodată.

Hasardul a voit ca această operă să cadă pe umerii generației mele. Norocul meu, bunul meu noroc, a voit ca în generația mea eu să fiu — la ce bun o falsă modestie — capul cel mai solid, și în același timp să am mai multă autoritate în afară și să inspir cea mai multă dragoste în interior. Eu trebuia să fac ceea ce am făcut. Acum că eu sufăr de asemeni, acum că poate am sacrificat datoriei confortul ultimei părți a vieții mele, acum că eu plătesc mai mult decît alții care sînt în fruntea națiunii ca mine, eu mă simt încă mai pur în inima mea.

Este necesar, este indispensabil să acceptăm totul ca oameni. Și astfel eu mă întăresc, mă curăcesc împotriva marelui mile ce-mi inspiră tot ce văd, a tot ce aflu, a tot ce știu despre tragedia acestui popor — tragedie care depășește tot ce se poate imagina. Eu vorbesc de cei mici, de cei mai numeroși, deci de cei mai buni.

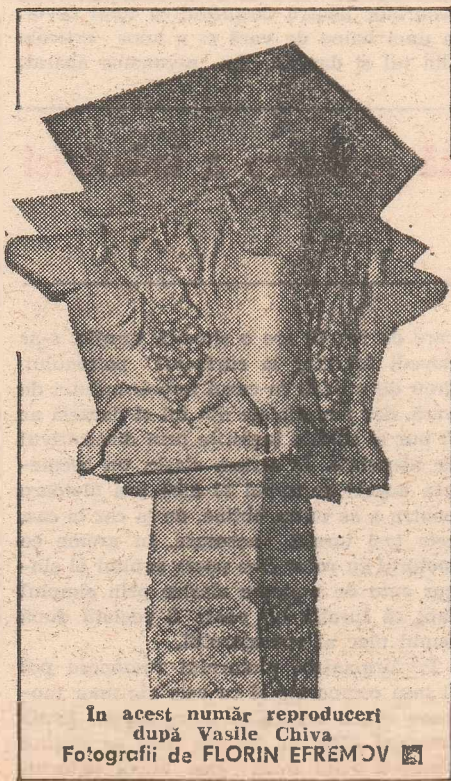
(Va urma)

Artiști populari în civilizația ochiului

Un meșter între atîția alții: VASILE CHIVA

(Urmare din pag. 1)

Meșteri ca el nu-s puțini în țară, și el știe, nu se crede deloc un mare artist, deși este. I-am văzut cîteva dintre lucrările sale. Se pricepe să facă, precum orice meșter posesor al unei autorizații de „sculptor producție țărăneasă și obiecte de artizanat din lemn”, mese, scaune sculptate, porți, ornamente simple, din cele ce i se cer în mod obișnuit, via cetățenii și-l îndeamnă de una sau de alta, dar are putința totodată să modeleze lemnul mult mai savant, mișlînd forme cu care s-ar mîndri aproape orice artist plastic de un renume mult mai mare. Dar nu e decît un țaran, om cu casă și gospodărie, cu vite și lot de folosință, și pe deasupra atelier. La șapte ani a pus mîna prima oară pe daltă, iar la 13 țărăl său, rotarul, l-a trimis în școala elementară de meserii din Aluniș. În Bertea se afla la acea vreme unul pe nume Gheorghe Nișescu, fost negustor, cu pasiunea în sculptatul lemnului, iar Vasile Chiva, copil fiind, își cam făcea mereu drum pe la dînsul acasă. Stătea și privea, fără să scoată un cuvînt. Așa a furat meseria, are el impresia, probabil că acel cetățean își cam dăduse el seama de la o vreme, dar l-a lăsat, nu l-a gonit de la poartă, băiatul privea, apoi venea acasă, lua un lemn, încercînd pur și simplu să imite ce văzuse mai înainte. A ajuns repede la Școala de meserii din Slănic-Prahova și s-a calificat ajutor de maistru. În '931 s-a căsătorit și s-a mutat în Aluniș, de unde era fata și unde se află și

În acest număr reproduceri după Vasile Chiva
Fotografii de FLORIN EFREMOCV

acum. Cinci ani din timpul războiului a lucrat la Brașov la actuala Întreprindere de autocamioane, timplar și sculptor de mobilă, apoi la Vacuum Oil, la rafinărie, în Ploiești, unde făcea butoaie de lemn pentru exportul vaselinei și în cele din urmă, adică vreo șapte sau opt ani, la I.A.S. Valea Călugărească, de unde a și ieșit la pensie.

În satul Seciu, aparținînd orașului Boldești-Scăeni, cocoțată pe o înălțime de unde domină întreaga vale, precum un important punct de observație, se află una dintre cramele I.A.S.-ului amintit, adăpostită de o clădire cu adevărat minunată, operă a cunoscutului arhitect bucureștean Boceanu. Clădirea s-a ridicat acum vreo 15 ani și în ea și-au făcut loc, poate nu chiar din întâmplare, cele mai frumoase lucrări ale sculptorului popular Vasile Chiva. Cît a lucrat aici, plătit cu 1350 de lei pe lună, omul nostru a scos la iveală tot ce i-a stat în puțință, după cum i-a fost învățătura și înțurmare. Ziceam că Vasile Chiva nu-i decît un țaran, dar unul cu talent înnașcut. Așa ca el or fi poate mii de jur împrejurul țării românești, dar prea puțini au avut șansa de a lucra cu oameni de specialitate, care le-au și arătat încredere. La șapte spre seară, abia de s-a înnoptat, Vasile Chiva e în pat, ca-așa îi e obiceiul. Noaptea se cam scoală însă, că-i pierd somnul pe la unu, două, iese și dă de mișcare la vite, se mai uită după stele, și-n timpul ăsta stă și se gîndește tot la alți lui, adică așa cum să cioplească mai bine și mai cu dichis, să le placă domnilor de la oraș. Abia de mai doarme restul nopții, la 4 jumătate e-n picioare de tot și se apucă de treabă. Scoabeste cu daltă tot mai mici, nu uită nici un amănunt, șlefuieste atent, apoi bălăuiește, lasă să se usuce bine și la urmă lustruiește lună. Așa au ieșit din mîinile lui vreo 24 de uși sculptate la crama din Seciu, apol cam 25 de stîlpi împodobiți cu tot atîtea capitellii reprezentînd căprioare, berbeci,

vulturi sau veverițe, și așa mai departe, încă peste 50 de scaune sculptate și lungi mese de banchet, iar deasupra tuturor tronează, ca un simbol, țaranul, un țaran-statuie cu pălărie în cap și opinci în picioare, în mărime naturală numai că îi este corpul alcătuit din... butoaie, șaple la număr, un butoi mare drept trunchi, apoi butoaie mai mici în loc de picioare, pe scurt un fel de Setilă înrudit cu Bacius, și lucrul nu-i deloc de mirare pentru cine a apucat măcar o dată să guste o Fetească sau o Busuioacă de prin partea locului. Alte zece butoaie din pivniță poartă în stejarul din care s-au făcut semnele artei lui Vasile Chiva, spre care nu de puține ori l-au îndrumat Alexandru Ungureanu, fostul director al I.A.S.-ului, sau arhitectul Boceanu însuși. Așadar, la Seciu se află opera vieții pentru sculptorul popular și aproape anonim Vasile Chiva, fiul lui Dumitru V. al Chivei din Bertea. În ceea ce ne privește, noi n-am încercat decît să reparăm această nedreptate, pe cît ne-a stat în puțință, așternînd pe hîrtie aceste rânduri care se vor nu într-atit de laudative, pe cît de recunoaștere a meritelor unui om care dacă nu ne înșelăm nici n-a apucat să se semneze pe operele cărora le-a dat viață în cei șapte sau opt ani de slujbă plătită cu 1350 de lei pe lună. Acum Vasile Chiva se află la vreo 30 de kilometri de Seciu, la Aluniș adică, trebăluind după cum îi e obiceiul și comenzile cetățenilor din Prahova sau de aiurea, căutîndu-și lemn de sculptat de la plaiul Veriga la plaiul cel mare, de la Piatra Frusinii la dealul Bertea sau la Izlazul Jgheboala, și gîndindu-se tot mai rar la tot ce-a înfăptuit la crama de deasupra Boldeștiului. Un țaran talentat, atita a fost și atita este — și nimic nu se află de rușine în asta, decît cel mult faptul că acestor oameni nu li se oferă decît prea rar șansa de a arăta cu adevărat tot ce știu.

Cea mai prețioasă valută forte — invențiile (II)

Avem nevoie de idei noi, dar 4000 invenții nu se aplică în economia națională

Scriam în primul articol din serialul închinat invențiilor românești că cea mai prețioasă valută forte o reprezintă invențiile aplicate în economie, altfel spus: inteligența tehnică, de care poporul nostru nu a dus și nu duce lipsă. Termenul de valută forte nu reprezintă numai o metaforă, el corespunde unei realități palpabile, întrucât produsele exportate înglobând invenții românești au un curs de revenire până la echivalența un leu = un dolar. Se vedește astfel că inteligența rămâne cel mai scump și mai căutat produs pe piața mondială. Inutil de precizat că activitatea de invenții reprezintă cu mult mai mult decât un nesecat izvor de valută, ea constituindu-se într-un barometru ultrasensibil al eficienței, poate chiar al capacității de supraviețuire economică, într-o lume tot mai competitivă.

În ciuda unor progrese evidente realizate în ultimii ani (3880 invenții aplicate în economie în 1974, circa 6500 în 1980, salt însoțit de o creștere substanțială a economiilor obținute pe această cale) situația actuală este departe de a da deplină satisfacție. Din datele Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci rezultă că 4000 invenții nedepășite tehnic nu sînt aplicate în economia națională, fiind depășit termenul legal de cercetare și experimentare. Zăc, cu alte cuvinte, fără nici un folos pentru nimeni. (Anul 1980).

Desigur, este perfect normal — și acest lucru se întâmplă pretutindeni — ca un anumit număr de brevete să nu-și găsească utilizarea imediat după brevetare, act care poate reprezenta și o „protecție pentru mai târziu” a unei idei tehnice de valorificat ulterior. Totuși, la nivelul României, numărul de 4000 invenții neaplicate este mult prea mare pentru a fi atribuit acestei unice cauze, mai ales dacă adăugăm alte 2 000 inven-

ții românești utilizate parțial, dar negeneralizate: ele apar în rapoarte și bilanțuri drept aplicate (și chiar sint) dar nu dau economiei naționale tot ce pot. Așadar, numărul invențiilor neaplicate sau aplicate doar parțial este aproape la fel de mare ca numărul total al invențiilor aplicate în 1980 — ceea ce este cu totul nesatisfăcător, apreciază O.S.I.M. Repetăm că este vorba de brevete nedepășite tehnic și intrinsec toate atribuțiile unei invenții viabile și eficiente conform normelor în vigoare: noutate pe plan mondial, progres față de tot ce se cunoaște în domeniul respectiv etc.

În mod ciudat, există uzine puternice, de mare renume, care strălucesc prin absența la capitolul „invenții” — ne spunea directorul adjunct al O.S.I.M., inginerul Ion Marinescu. Bunăoară, „Timpuri noi” din București, sau CPL Letea, Bacău, pentru a nu cita decât două exemple.

O invenție sau două în ultimii cinci ani — completează inginerul Ion Apostol, șeful sectorului Control și îndrumare a valorificării invențiilor. Le-am dat ca exemplu „Rulmentul” Brașov, cu profil și potențial uman oarecum comparabil, care are 80 invenții în portofoliu, din care circa 50% se aplică, IAEM Timișoara, „Grivița roșie” București etc. La „Timpuri noi” — nici o invenție din 1976 până azi.

Iată un extras dintr-un proces-verbal întocmit anul trecut și contrasemnat și de conducerea întreprinderii:

„...nici un sistem de stimulare morală sau materială pentru atragerea la activitatea de creație tehnică. Totuși, în întreprindere au fost realizate și aplicate soluții tehnice originale care au adus importante economii, dar nu au fost evidențiate, protejate și nici recompensate

sub vreo formă... Nici pe linia consiliului inginerilor și tehnicienilor sau a sindicatului nu au fost organizate activități care să stimuleze activitatea de creație științifică și tehnică... Această activitate nu a fost controlată de forurile superioare și nici analizată în cadrul organelor colective ale întreprinderii... Trei invenții în portofoliu, ultima din 1976. Nici una din ele nu a fost aplicată, fiind respinse la experimentare... Nu se cercetează literatura de brevete; ...alte forme de informare și documentare în activitatea de creație științifică și tehnică nu se folosesc...” Etc., etc.

Așadar, o mare întreprindere industrială, ale cărei produse le aflăm pe mai toate locomotivele noastre feroviare și miniere („tot ce e compresor pe C.F.R., noi îl facem, duduțul pe care-l auziți în Gara de Nord la monștri de oțel, de la motoarele noastre vine!”), o mare „fabricantă” de motoare diesel până la 120 CP, un singur lucru nu produce: idei noi. În schimb, cum spune un inginer, „s-a umplut uzina cu mașini cu comandă numerică și secvențială, de import”. Faptul în sine este imbecil, ca una din ipostazele vigorii și modernității industriei noastre constructive de mașini.

Dar ideile noi, invențiile, de ce nu le evocă același entuziasm, tovarășe inginerșef Vasile Teodorescu?

Orice uzină are perioade mai bune și mai rele. Noi am avut un cincinal agitat. Inovații au fost, dar neevidențiate.

Dar invențiile?

Ne lipsea bagajul de informații. Recent am desemnat un tehnician, Marafet, să se ocupe de problemă. Am luat legătura cu O.S.I.M. și cu biblioteca lor, ca să aflăm ce noutăți mai sînt. Marafet se va duce la O.S.I.M., va redacta un buletin tehnic informativ de vreo două pagini pe care-l vom difuza la compartimentele tehnice. Cînd se va întoarce din concediu.

Cum este posibil ca ani de-a rîndul o uzină atît de importantă să nu se fi interesat de invențiile românești în sfera ei de activitate și să nu fi stimulat ea însăși nașterea unor invenții? Aveți tradiție, mii de muncitori, numeroși ingineri și alți specialiști, o înaltă tehnicitate. Abia acum ați descoperit că există o bibliotecă de brevete, un tezaur de invenții nevalorificate și

Concluzia e dublă

1. Omul sfințește locul. (De ce la „Rulmentul” se poate?) E o constatare banală, bătrînescă, dar nu mai puțin actuală. Nu avem motive să ne îndoim că de acum încolo și la uzina de pe cheful Dimboviței lucrurile vor lua o altă turnură.

2. O mare întreprindere industrială (nu un caz singular, l-am amintit doar, drept ilustrare și comentariu la cele 4000 — ca să nu spunem 6000 — invenții românești neaplicate) își permite luxul, ani de-a rîndul, să neglijeze aproape cu seninătate activitatea de invenții. Dacă nu cele proprii, măcar ale altora. Oare aceasta — în afara deficiențelor subiective — nu se datorește și lipsei unor suficiente stimulente economice pentru introducerea noului în întreprindere? Iar pe un plan mai larg: cum se transpune în practică articolul 26 din Legea privind invențiile și inovațiile: „Organizația socialistă titulară de brevet are obligația să experimenteze, să întocmească proiecte de execuție și să aplice invenția în cel mult un an de la desemnarea sa ca titular”. Cum se împacă această prevedere cu miile de brevete neaplicate? Vom continua repertațiul făcînd apel și la economistii și neuitînd că — așa cum îi plăcea să repete inginerului Ioan Ghițean, responsabil cu invențiile la „Unirea”, Cluj-Napoca, reproducînd un aforism preferat al lui Einstein — trăim într-o lume în care imaginația este mai importantă decît cunoștințele.

LIONEL NIȚESCU

Cursurile universitare

Nota zece pentru editori

După vacanța de iarnă, populația cetăților universitari a primit un îndelung așteptat, de fapt un legitim dar: editura de profil, ne referim evident la Editura didactică și pedagogică, este mult mai prezentă ca în alți ani, cu numeroase și substanțiale cursuri și lucrări bibliografice de referință. Să notăm, în funcție de profilul instituțiilor noastre de învățămînt, o serie de lucrări. Așadar, pentru studenții facultăților tehnice au intrat în librărie, în aceste zile, „Mașini și utilaje în secțiile de turnătorie” de I. Vircolacu și C. Bălescu, „Rețele electrice”, manual coordonat de Gheorghe Iacobescu, „Mecanica”, laborator de un colectiv de cadre didactice de la trei institute de învățămînt superior tehnic (Univ. Brașov, I.I.S. Sibiu și I.I.S. Pitești),

„Tehnologie electronică”, sub coordonarea lui V.M. Cătuneanu, „Construcții civile industriale și agricole” de C-tin Pestișanu și colectiv, „Probleme de mecanică fizică și acustică” de C. Plăvitu și colectiv, „Probleme de algebră, geometrie și ecuații diferențiale” de C-tin Udriște și colectiv, completînd precedentele apariții ale anului universitar. Economisții și juriștii beneficiază și ei de cărți necesare, precum „Managementul în comerțul internațional”, sub redacția lui Alexandru Puiu, „Drept internațional public” vol. I de Grigore Geamănu. Recolta bogată și în seria cursurilor pentru învățămîntul medico-farmaceutic: „Morfopatologia funcțională a aparatului dento-maxilar” de Iulia Chira, „Biologie celulară” de Ionescu-Varo M. și colectiv, „Neurooftalmologie” de C. Arseni și alții. N-au fost uitați nici studenții disciplinelor clasice — umanistice și științifice. Așadar, în presesiunea actuală de examene, nota 10 pentru editori! (H. Lerea).

Spre finele anului trecut, la Geneva, cu ocazia Simpozionului internațional de invenții și tehnici noi, „Motorul electric cu rotor disc” conceput și fabricat de I.C.P.E.-București a fost distins cu medalia de argint. Evenimentul a fost consemnat într-o scurtă notă publicată în citeva ziare din Capitală, dar faptul că atare n-a avut un ecou deosebit în rîndurile marului public. Nu e nimeni vinovat pentru aceasta. În vederile insului neavizat, un motor electric este un mecanism pus în mișcare prin energie electrică, iar obținerea unei medalii în cadrul unor competiții internaționale a devenit de mai multă vreme un fapt inedit de obișnuit. Adevărul e că doar specialistul în materie poate înțelege și aprecia dimensiunile reale ale evenimentului, excepționala valoare științifică și tehnică a invenției, precum și marea ei importanță economică. Distincția onorează în cel mai înalt grad industria electrotehnică din țara noastră și vom avea o primă idee despre acest lucru amintînd doar faptul că, la ora actuală în lume — în întreaga lume! — doar trei țări produc asemenea motoare. Acestea sînt: Statele Unite, Franța și România.

Începe astfel să devină limpede chiar și pentru un nespecialist importanța particulară a unei asemenea realizări, care, firește, n-ar fi putut lua naștere decît pe baza unor soluții tehnice originale și de excepție și după foarte multe variante experimentale. Într-adevăr, motorul electric cu rotor disc are o geneză îndelungată: cele șase brevete, care stau la baza distincției primite, au apărut nu de la un an la altul ci, așa cum ne declară principalul autor al invenției, inginerul Sigismund Slaiher, după mai bine de două decenii de studii și încercări. Sub raport tehnic și sentimental deopotrivă, invenția în cauză aduce din nou dovada că marile izbucniri ale inteligenței sînt de fiecare

dată rodul pasiunii, această combustie ce alimentează de veacuri robia dulce a omului de laborator, osîrdia și speranțele celui care gîndește și muncește spre folosul celor mulți și pentru finalizarea unor idei novatoare și îndrăznețe.

Față de motoarele obișnuite (devenite clasice odată cu apariția noului mecanism), motorul cu rotor disc prezintă caracteristici tehnologice mult schimbate. Amintim în primul rînd că noul agregat a înlocuit bobinajul din sîrmă de cupru printr-un disc din folii de cupru ștanțate.

O valoroasă și prestigioasă realizare a industriei electrotehnice românești

El a eliminat de asemenea tabla silicioasă. Sînt două din caracteristicile care au permis învingerea momentelor de inerție la pornire și care, deopotrivă, au oferit posibilitatea opririi rapide a motorului. Mai exact spus, la noul motor, aceste manevre sînt executate de zece ori mai repede în comparație cu performanțele unui motor clasic. Se va înțelege astfel că noul motor — destinat să pună în mișcare diverse angrenaje și mecanisme — mărește de zece ori precizia acestora, sau ceea ce sub raport tehnic înseamnă enorm! Acesta e și motivul pentru care astăzi asemenea motoare intră în mod obligatoriu în dotarea mașinilor unelte cu comandă numerică, în antrenarea calculatoarelor cu benzi magnetice sau ca prețioase auxiliare în vasta lume a roboților.

Mai notăm în continuare că, spre deosebire de motoarele obișnuite, noul mecanism electric poate dezvolta un cuplu nominal în toată gama de turații, deci de la zero la 3000 de rotații pe minut. Este vorba, cu alte cuvinte, de o turație variabilă, performanță tehnică pe care ne vom strădui să o explicăm apelînd la un exemplu mai accesibil înțelegerii comune. Să presupunem că cineva întrebîntează un aspirator pentru desprăfuirea unui covor, a unei haine de vară și a unor articole din tul și dantelă. Un asemenea aparat,

care de regulă are o singură turație, s-ar dovedi folositor la curățatul paltonului, greu de utilizat în cazul îmbrăcămîntei de vară, dar materialele din tul și dantelă ar fi pur și simplu înghițite prin dispozitivul de absorbție. În sistem clasic, un asemenea aparat ar trebui să aibă trei motoare pentru a se putea obține, de la caz la caz, cele trei turații necesare, în vreme ce motorul cu rotor disc poate suplini el singur sute de motoare clasice prin simplul fapt că turația lui poate fi reglată după bunul plac al operatorului.

Performanțele motorului românesc pot fi însă comparate și cu cele ale unor motoare similare produse de cunoscuta firmă franceză CEM și față de care se disting printr-o viață mult mai lungă datorită unui colector special conceput. Motorul

multe alte mijloace de a intra în contact cu Noul și de a-l stimula?

— La motoarele diesel s-a ajuns la un fel de limită, se știe cam totul despre ele. Cîtiva cai-putere în plus se mai store prin mijloace sofisticate de prelucrare și prin tehnologii ultramoderne. Și la compresoarele cu piston s-a ajuns, cumva, la limită.

— Afirmați deci că nu mai aveți nevoie de idei noi?

— Ba da, avem nevoie de idei pentru mașini-unelte și scule, metode noi de prelucrare, de tratamente termice, de turnare, de organizare a locurilor de muncă. Cînd a fost omul nostru la O.S.I.M....

— ...deci foarte recent...

— ...a găsit idei folositoare și pentru uzină. De exemplu, o invenție românească în domeniul prelucrării mecanice. Și la politehnică din Brașov există un brevet privitor la debitarea laminelor Economiseste metal (la o piesă subțire, pînă la 5%) și are o productivitate de două ori mai mare decît a metodei folosite acum. Pînă în prezent, n-am avut însă cadru organizatoric. Dar de cînd s-a pus din nou pe tapet mișcarea de inovații și invenții...

— Cum adică „s-a pus din nou pe tapet”?

— Am auzit o discuție prin septembrie anul trecut. Se lucra la un raport sau la o dare de seamă.

Iar noi ne întrebăm: dar pînă în septembrie „nu era pusă pe tapet”?

Să nu se înțeleagă din cele ce preced că „Timpuri noi” nu și-ar merita numele.

Nevoia te învață. E lipsă de aluminiu? Ei îl economisesc promovînd o metodă nouă de turnare sub presiune. Trebuie gospodărită sever energia electrică? Nu mai prelucreză arborii-cotiti din semifabricat brun, ci din semifabricat forjat. Trebuie drămuite materialele? Folosesc adăsurile speciale de turnare și forjare. Pe planul unor innoiri mai substanțiale se vor asimila aci, pentru prima dată în țară, compresoare navale (există de acum prototipurile) și compresoare fără ungere, cu utilizări largi la aparatură pneumatică. Iată deci și aci fațete ale noului. Și totuși, cite posibilități ignorate, „nepuse pe tapet”, cite economii neglijate, poate chiar milioane de lei irosite fiindcă nimeni nu s-a ureat în autobuzul 131 pentru a parcurge cele patru sau cinci stații care despart poarta uzinei de cea a O.S.I.M.-ului sau a altor biblioteci unde se află un tezaur de brevete românești nevalorificate, de idei prețioase în căutare de amatori. Și asta într-o lume în permanentă schimbare și modernizare tehnică, în care cel care nu vine cu ceva nou, mai bun, mai ieftin, mai eficient printr-o investiție de inteligență este eliminat din competiție. **AVEM NEVOIE DE IDEI...!**, recunoștea și inginerșef de la „Timpuri noi”. Chiar cînd tovarășul Marafet este în concediu — adăugăm noi.

Specialiști români

realizat la I.C.P.E. are o putere de 11 000 de wați (ultima serie), față de 5 000 wați, puterea maximă înregistrată de agregatele franceze.

Motoarele cu rotor disc, produse deocamdată în stația pilot a Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică (I.C.P.E.), vor fi folosite, ne-au asigurat proiectanții, atît pentru acționarea pieselor și mașinilor amintite mai sus, cit și în domeniul bunurilor de larg consum (la aspiratoare de praf, mașini de spălat rufe, ventilatoare, roboți culinari etc.). Este prevăzută de asemenea folosirea lui la acționarea electromobilului. Motorul este însă extrem de solicitat în primul rînd în industria roboților, aici unde, în ultimii ani, datorită gradului sporit de precizie, el vine să înlocuiască variantele hidraulice și pneumatice.

Iată deci tot atitea motive ce explică și justifică interesul și aprecierile cucerite de motorul românesc în marca confruntare internațională de la Geneva. Aflăm de asemenea că motorul s-a bucurat recent de mult succes la Leipzig și Brno. Pe baza unui recent protocol încheiat, o firmă din R.D.G. urmează să cumpere anual motoare în valoare de 100 milioane mărci.

Motorul cu rotor disc reprezintă un moment de referință în istoria industriei electrotehnice din România și o realizare care onorează în cel mai înalt grad activitatea de concepție și proiectare a specialiștilor de la I.C.P.E.

LIVIU TIMBUȘ

Anestezia rahidiană înaltă — o prioritate indiscutabilă a chirurgiei românești

Thoma Ionescu a fost titularul catedrelor de clinică chirurgicală și anatomie topografică ale Facultății de medicină din București. În anul 1925, împlinind 30 de ani de prodigioasă activitate, elevii și colegii i-au oferit un volum omagial. Mă opresc asupra importanței și îndrăzneții sale realizări: **anestezia rahidiană (a.r.) înaltă** — adică aceea făcută în partea superioară a șirei spinării. Prioritatea chirurgiei românești în această metodă de anestezie este indiscutabilă. În primele decenii ale veacului nostru a.r. înaltă a fost de o notorietate chirurgicală mondială, consemnată în diferite reviste și în tratatul de anestezie al lui Pauchet din 1921. De atunci, depășită de vreme și în viltosarea continuului progres al anesteziei, ea a fost estompată până la uitare, încât în tratatele mai noi de anestezie Thoma Ionescu nici nu mai este citat.

Este bine să repunem această prioritate românească pe făgașul actualității pentru a fi cunoscută de chirurgii tineri din țara noastră. Este adevărat că, în anul 1962, profesorul I. Făgărășanu a publicat o documentată și valoroasă monografie privind „Viața și opera lui Thoma Ionescu”. La rindul meu, bazat pe lucrările lui Thoma Ionescu — tipărite în Franța — am publicat în revista pariziană „Cahiers d'Anesthésiologie”, nr. 8 din 1973, lucrarea „Contribution de Thoma Ionescu et de l'école chirurgicale roumaine au perfectionnement de la rachi-anesthésie”.

Această anestezie a luat naștere în urma lucrărilor experimentale din 1885 ale neurologului american Leonard Corning. Bazată pe aceasta și pe realizarea lui Quincke care, în 1891, la Kiel, a făcut prima puncție în șira spinării la om — Bier (Berlin), în 1898, a făcut prima anestezie

rahidiană pentru o intervenție chirurgicală, iar Tuffier, în 1899, la Paris realizează același lucru. La noi în țară metoda a fost aplicată în 1900.

Deși narcoza cu eter — și îndeosebi cea cu clorofom — este legată de unele pericole, totuși majoritatea chirurgilor o preferau și nici nu voiau să audă de anestezia rahidiană. Ei se temeau ca puncția — și injectarea soluției anestezice — să nu lezeze măduva.

Dealtfel congresele de chirurgie, la care Bier avea cuvânt greu, luaseră hotărârea „sacrosanctă” de a nu se face decât a.r. joasă și să nu se treacă deasupra liniei ce ar corespunde ombilicului — nivel unde anatomicește măduva spinării se termină — adică în dreptul vertebrei a doua lombară. Iată însă că la Congresul de chirurgie de la Bruxelles din 1908, în tumultul discuțiilor, cînd unii refuzau să practice a.r., iar alții o făceau numai pe cea joasă — sub linia fatidică de care am pomenit — se prezintă Thoma Ionescu și cu date concrete arată că face a.r. înaltă la orice nivel al coloanei vertebrale.

Thoma Ionescu, după cercetări experimentale făcute cu asistentul său Amza Jianu, ajunsese la soluția anestezică — cea mai puțin nocivă — compusă din stovaină și un corectiv stricnină. Aceasta a fost înlocuită mai târziu cu cafeină și benzouat de sodiu. Thoma Ionescu în anumite operațiuni combina a.r. înaltă cu cea joasă clasică. Era și aceasta o inovație. Comunicația lui Thoma Ionescu a dezlănțuit o furtunoasă opoziție, în special din partea lui Bier care era creatorul a.r. joase.

Opreliștea la tot ce este nou și ceea „invidia medicorum pessima” sînt vechi metehne ale medicinei. Thoma Ionescu nu se descurajează și pornește într-un turneu

în străinătate spre a demonstra metoda lui. Se oprește la Londra, unde chirurgii, de teama unor eventuale accidente, nu i-au dat voie să opereze în secțiile lor. Singurul care și-a asumat răspunderea a fost doctorul Leauwrie Mc Gavin și astfel Thoma Ionescu operează o tumoră submaxilară cu a.r. înaltă.

Chirurgii care-l refuzaseră, veniseră grămadă să vadă demonstrația. A fost un succes răsunător, soldat cu invitația de a ține o conferință la Societatea chirurgilor londonezi. Urmează o vizită în Statele Unite ale Americii, la New York, unde operează în clinicile faimosilor chirurgi William Cooley și Morris. Apoi la Philadelphia, în clinica de oculistică a lui Fox, în prezența a 60 de somități chirurgicale, într-un amfiteatru cu peste 1500 spectatori operează cu a.r. înaltă un glaucom, extirpînd, în cinci minute, primul ganglion simpatic cervical (operație preconizată de Thoma Ionescu). A fost un succes deplin popularizat de toată presa americană.

A mai operat în clinicile lui Babcock — Murphy și îndeosebi la frații Mayo, faimoșii chirurgi din Rochester. În 1912 a fost invitat la Berlin, unde a operat în clinicile lui Sonnenburg (Israel) și, ca o surpriză satisfăcătoare, la Bier — care spre onoarea lui a recunoscut valoarea metodei lui Thoma Ionescu precum și faptul că „a greșit, combatînd-o”.

În 1913 el prezintă, la Academia de Medicină din Paris, o statistică de 11324 a.r., dintre care 1033, a.r. înalte. Thoma Ionescu, savant de înaltă probitate științifică și morală, declară răspicat că nu el a creat a.r. joasă. El a realizat a.r. înaltă sau cum o mai numea anestezie rahidiană generală. Prin aceasta a fost un exemplu, un stimulent, și astfel a.r. a fost adoptată în toată lumea, dacă nu în varietatea înaltă măcar în cea joasă. Alți chirurgi ca Marcorelli, Nicolitch, Ricci (Neapole) și Madden (Cairo) practicau și a.r. înaltă.

Scăderea tensiunii arteriale ce poate surveni după a.r. în genere și în cea

înaltă, în mod deosebit (accident ce în cadrul reanimării moderne se previne și se combate cu eficacitate) de care se temeau chirurgii, este astăzi o metodă preconizată sub numele de „Hipotensiunea provocată”. În operații de durată (pe inimă, oase, creier), care produc sîngerări importante, cred unii că este bine ca prin a.r. înaltă să se provoace scăderea artificială — și reversibilă — a tensiunii arteriale și astfel să se modereze pierderea de sânge și totodată să se facă o narcoză mai ușoară.

Și iată că, pe nedrept, în capitolul „Hypotension provoquée” din volumul Anestezie-reanimare al Enciclopediei medic-chirurgicale franceză (pag. 36—455 — A. 10), autorul E.Kern afirmă că în realizarea hipotensiunii arteriale s-a inspirat din lucrările clasice privind a.r. înaltă (high-spinal) ale lui Wesley Bourne (? !). Nici un cuvînt despre Thoma Ionescu! Cu alte cuvinte, se scoate din dosarele prăfuite ale uitării metoda anesteziei rahidiene înalte a lui Thoma Ionescu și, dîndu-i o altă orientare, se omite a se spune că este o realizare a chirurgiei românești. Ce să credem? Cînd faci o lucrare științifică ai obligația de a cerceta bibliografia problemei pe care o studiezi. Altfel te expui la regretabile omisiuni, la abateri de la adevărul științific și de la deontologia medicală.

Cred că omisiunea este datorată necunoașterii lucrărilor lui Thoma Ionescu — o scuză relativă care de-abia spulberă suspiciunea de desconsiderare sau reaua credință.

Ignorarea acestor merite ofensează orgoliul tuturor celor care cunosc ceea ce a înfăptuit în chirurgie savantul român. Pentru că opera lui Thoma Ionescu aparține, ce-i drept, țării noastre — dar ea se încadrează în patrimoniul științific al întregii umanități.

Dr. LAZAR HELMAN
chirurg, membru corespondent
al Societății franceze
de anestezie-analgizie și reanimare

S-a deschis cel dintîi cabinet de homeopatie

(Urmare din pag. 1)

Acestea fiind zise, să notăm că, depășind perioada tatonărilor și ezitărilor, Biroul executiv al Consiliului de conducere al Ministerului Sănătății a hotărât, la 17 iulie 1981, oficializarea homeopatiei. Această recunoaștere, pe care o salutăm ca atare, a intervenit într-un moment în care Centrul de perfecționare a personalului superior sanitar (director dr. Ioan Teleianu) organizase deja cea dintîi acțiune de instruire a medicilor homeopați. Provenind din toate județele țării și din toate rețelele, 65 de medici au absolvit, pînă în prezent, cursurile respective și e obligatoriu să notăm că, alături de alți cliși entuziaști, doctorul Ioan Teleianu s-a zbatut, din răsuputeri, pentru impunerea homeopatiei. Aciunea s-a continuat și intensificat, un nou curs e pe punctul de a începe, Centrul de perfecționare a personalului superior medical fiind substanțial sprijinit în demersurile sale mai ales de Direcția asistenței medicale (director dr. Radu Ozun) din Ministerul Sănătății. Aceste foruri au organizat, în colaborare cu U.S.S.M. și Cercul de homeopatie din Capitală, primul simpozion de specialitate, desfășurat în amfiteatru la Institutul oncologic la 26 noiembrie 1981, reuniune care, dezbătînd probleme legate de istorie, de metodologie și practică homeopatică, a impulsat activitatea, concen-

trînd totodată forțele. Ea a prezentat tradițiile metodei (dr. doc. Victor Săhleanu), cit și strategiile de instruire a medicilor (dr. Ioan Teleianu și dr. Sebastian Nicolau), fără a neglija, firește, latura practică a chestiunii, poate cea mai importantă. O serie de homeopați cunoscuți (dr. Gheorghe Bungețianu, dr. Pavel Chirilă, dr. Ilie Nicea, farm. Horia Bucur, farm. Cezarina Tuchel ș.a.), parte din ei lectori ai cursurilor de inițiere, au susținut comunicări dintre cele mai interesante, demonstrînd concret ce rezultate terapeutice, adesea spectaculoase, au obținut prin intermediul homeopatiei.

Ca o consecință logică, homeopatia a cîștigat și cîștigă teren. Autorități medicale de prestigiu, între care profesorii Roman Vlaicu, prorectorul Institutului de medicină și farmacie din Cluj-Napoca, Simion Purice, directorul Institutului de medicină internă, și Constantin Gh. Dimitriu, șeful Clinicii medicale a Spitalului de urgență din București, și-au exprimat adesea cauza homeopatiei, în vreme ce, încă mai mult, conf. dr. Nicolae Șirjiță, directorul Institutului de expertiză și recuperare a capacității de muncă, s-a oferit să pună la dispoziție spațiul și aparatură necesare determinărilor fiziopatologice a remediilor homeopatie. Izolată, un timp, de alopație, nu atît din rea-voință cît din necunoaștere, homeopatia cucerește, iată,

poziții solide și reușește asta mai puțin prin amabilitate și mai mult prin convingere, furnizînd dovezi științifice limpezi.

În temeiul atenției acordate de Ministerul Sănătății, homeopatia a mai dobîndit un drept. S-au stabilit, în sfîrșit, prețurile medicamentelor homeopatie, 3 lei o doză, iar farmacia cu profil, singura din țară, atașată Farmaciei nr. 80 din Capitală, a și început să onoreze rețetele. Ea e, din acest motiv, în reorganizare, dar rivna cu care muncește, dincolo de orele de program, farmacistul Cezarina Tuchel oferă garanții că, în cel mai scurt timp, situația va intra pe făgaș normal. E de așteptat însă să se procedeze la înființarea unei farmacii homeopate de sine stătătoare și, pe viitor, a unor sectoare specializate în farmaciile județene. De asemenea, se pune tot mai acut problema deschiderii unui laborator de preparare a remediilor, asupra utilității cărui nu mai insistăm.

În sfîrșit, o veste de ultimă oră. Direcția sanitară a municipiului (director dr. George Iacob) a hotărît dotarea homeopatiei cu două cabinete pentru consultații și tratamente, plasate în incinta Policlinicii „Batiște” și, respectiv, „Vitan”. Primul dintre ele și-a deschis ușile chiar în această săptămînă, urmînd să funcționeze în zilele de luni (între orele 8—13), miercuri (15—20) și vineri (8—13), inaugu-

rarea celui alt fiind, după cum am fost informați, o problemă de câteva zile. Cabinetele vor fi, pe lângă ce sînt, adică unități pentru consultații și tratamente, și baze de învățămînt pentru cursanții Centrului de perfecționare, ele beneficiînd de competența unor homeopați de elită ca doctorii Gheorghe Bungețianu, Pavel Chirilă, Ilie Nicea, Paul Pirvulescu ș.a.

Semnalăm cu bucurie deschiderea acestor cabinete, solicitată adesea în paginile noastre, considerînd-o drept cea mai de preț izbîndă a homeopatiei noastre la un ceas la care, merită subliniat și acest aspect, homeopatia se instalează tot mai confortabil în peisajul medicinei mondiale. O izbîndă, cea mai de preț, dar sperăm că nu ultima, căci mai sînt, cum aminteam, multe de făcut (farmacie propriu-zisă, laborator de preparare etc.). E de datoria Centrului de perfecționare, a cărui muncă de pionierat se cere subliniată o dată în plus, să realizeze o apropiere a tuturor practicantilor homeopatiei, o concentrare a capacităților și, pe acest fundament, să procedeze la organizarea celui de al doilea simpozion național, proiectat, dacă am înțeles bine, pentru luna octombrie.

Ca unii care, cînd a fost cazul, am criticat lipsa de înțelegere sau amînările Ministerului Sănătății, se cade, acum, să lăudăm modul în care el a sprijinit, prin fapte, homeopatia. Nu-i rămîne acestuia, avînd la îndemînă un cadru legal și toate înlesnirile, decît să scurteze drumul către bolnavi.

Premiați la Geneva

Betonul, ca și omul, ca și orice ființă sau lucru din natură, are o viață. Tocmai în găsirea unor metode cît mai exacte și nuanțate de diagnostic a stării betonului din construcții specialiștii români de la Institutul de cercetări în construcții și economie construcțiilor — INCERC —, care face parte din Institutul central pentru cercetare, proiectare și directivare în construcții, au făcut pași importanți, aflîndu-se în prima linie în lume. Ne-a produs o deosebită bucurie și mîndrie vestea că de curînd la Expoziția internațională de invenții și tehnică nouă de la Geneva, un set de 3 invenții privind metodele și tehnica de control nedistructiv în construcții, elaborat de dr. ing. Ioan Făcăoaru, în fruntea unui colectiv de specialiști de la INCERC, a obținut medalia de argint. Prezentate la Geneva de Institutul român de consulting — Romconsult — metodele și aparatura românească nu numai că au urcat pe podiumul de premiere al acestei manifestări de înalt nivel, la care s-au prezentat peste 1000 de invenții din 28 de țări cu veche tradiție, dar au și stîrnit un interes deosebit printre specialiști, multe firme interesîndu-se de achiziționarea lor.

Dar mai bine să-l lăsăm chiar pe autor, dr. ing. I. Făcăoaru, să ne explice în ce constau invențiile sale, cotate ca premiere pe plan mondial.

— Să începem cu prima invenție: „Metode nedistructive combinate pentru determinarea rezistenței betonului în lucrare”, care se aplică la betoane cu vîrstă de la 3 zile (deci puțin întărite) pînă la betoane foarte vechi, deci deja părți componente din construcții. Metodele nedistructive clasice făceau încercarea betonului printr-o singură metodă, printr-o singură măsurătoare, fie că aceasta era sonică, fie că era determinarea durității superficiale. Or, folosirea unei singure metode de testare dădea o imagine incompletă

sau uneori chiar marcată de erori. De exemplu un beton umed încercat doar cu ultrasunete arată o viteză de propagare a sunetului mai mare datorită apei care umple porii, de unde concluzia eronată că rezistența e mai mare. Același beton umed, încercat doar cu metoda de recul, arată un indice de recul mai mic, datorită apei care amortizează șocul. deci o rezistență mai mică decît cea reală. Noutatea abso-

o metodă pentru fundațiile de adîncime, sofisticată și laborioasă, care nu permitea obținerea de informații cantitative și nici examinarea unor grosimi mari de beton. Metoda noastră, premieră absolută în lume, examinează și grosimile mari de beton, dă și informații cantitative și aparatura este de 10 ori mai ieftină decît cea frantuzească.

— Și a treia metodă ?

Trei metode de diagnosticare a betonului

lută a metodei noastre constă în combinarea cu o anumită pondere a informațiilor furnizate de diferite metode, astfel încît determinarea rezistenței betonului să fie obținută cu o precizie superioară. Se obține o „radiografie” fidelă a calității betonului.

— Înțelegînd că metoda are prioritatea absolută pe plan mondial, avem rugămîntea să ne explicați în cîteva cuvinte în ce constă aparatura de testare !

— Aparatura a fost creată în colaborare cu specialiștii de la Institutul de cercetări și studii de inginerie tehnologică în electronică — I.C.S.I.T.E. Pentru metoda ultrasonică, aparatura emite impulsuri ultrasonice prin beton și măsoară timpul de parcurgere a distanței emițător-receptor prin masa de beton. În cealaltă metodă, echipaje mobile lovesc cu anumită forță suprafața betonului, măsurîndu-se fie reculul, fie amprenta lăsată pe suprafața de beton.

— Cum s-ar explica în limbaj mai „laic”, a doua inovație: „Metoda carotajului sonic pentru controlul calității fundațiilor de adîncime?”

— Metoda este o variantă a metodei ultrasonice, adaptată examinării fundațiilor de adîncime, prin măsurarea timpului de propagare a impulsurilor ultrasonice, de unde poate fi dedusă rezistența betonului și eventualele defecte din masa lui. Pînă acum, doar Franța deținea

foarte extinse, reglementate chiar prin normative, toate acestea conducînd la o ridicare a stachetei de calitate în construcții. Astfel, prima metodă se aplică la determinarea rezistenței betonului din construcțiile zguduite de cutremure în vederea precizării măsurilor de consolidare, la analiza podurilor sau a altor lucrări ingineresti care dau semne de oboseală sau a căror destinație se schimbă, la implantarea unor noi utilaje în halele industriale în funcțiune pentru a vedea dacă rezistă etc. Metoda a doua permite controlul calității betonului la elementele turnate direct în pămînt, ca metrouri, centralele termoelectrice sau nucleare, baraje, în timp ce a treia metodă controlează producția de elemente din fabricile de prefabricate. Cu alte cuvinte noile metode permit controlul betonului pe întreaga viață a unei construcții: de la naștere — în fabricile de elemente liniare —, la creștere — prin analiza fundațiilor —, la maturitate — prin comportarea în exploatare —, și la bătrînețe — cînd obosește trebuie ajutate.

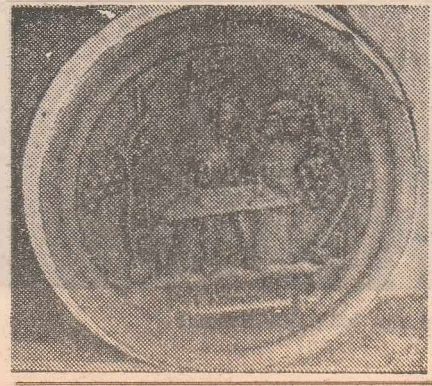
Efectul economic al aplicării acestor metode este important, ele fiind zero consumatoare de materiale (nu cer materiale pentru probe), mici consumatoare de energie (aparatura consumă cît un radio sau televizor), și cer puțină manoperă. În plus prin diagnosticul exact al stării betonului se poate face o optimizare a lucrărilor de consolidare a construcțiilor.

Primii pași au fost făcuți prin achiziționarea metodelor și aparaturii noastre de țări cum ar fi S.U.A., Italia, Spania, Irak etc.

Am aflat că cercetătorul român este de 14 ani președintele Comisiei internaționale de încercări nedistructive RILEM și de 6 ani președintele Centrului de coordonare C.A.E.R. în acest domeniu.

Cu atît mai ciudată pare întrebarea pe care trebuie s-o adresăm O.S.I.M.: cum a fost cercetător de valoare internațională recunoscută, nu a reușit să-și breveteze la O.S.I.M. invențiile medaliate la Geneva ?

FLORIN CONDURĂȘANU

Căutați Solona ? E lângă Dealul

Se numește Solona. E sat aparținător al comunei Surduc din județul Sălaj. Numele satului, pentru bătrâni, pare să vină de la o Solomie ori Salomie, a cărei viață și poveste — ieșind din tiparele obișnuitului vieții sătenilor în acele vremi de întemeiere ori numai de botezare a așezărilor — i-ar fi făcut pe oameni să caute nume satului în care și-a crescut ea pruncii, stîrnindu-l din sonoritățile numelui său. Nu este singura încercare de a explica toponimul, dar mi se pare măcar mai frumoasă și, în omenescul ei, mai credibilă decît interesata explicație a celor ce au susținut prin ea maghiarizarea — în timpul Dictatului de la Viena — a numelui Solonei în ceea ce pe românește ar fi trebuit să însemne valea slăninii. Singurul rezultat al explicației acestor „lingviști” păruși de importanța jîtului pentru stăpîni de atunci ai primărilor în zona ruptă din trupul României ar fi o implicită recunoaștere a descendenței comportamentale a autoilor de drept ai dictatului din autorii de fapt ai slăninii.

La Solona se ajunge greu. Din Surduc trebuie să mergi pe jos cei 4-5 kilometri. Drum care mai mult desparte decît unește satul de centrul de comună. E întins, adică nu urcă și nu coboară, dar asta nu aduce mare bucurie. E pietruit, ceea ce nu înseamnă că nu e plin de hirtzoape. Nu foarte mari, dar foarte dese. Parec stîntiție presărate, ca nici o mașină să nu poată depăși fără riscuri viteza unei căruțe. Localnicii fac drumul pe jos ori cu carul, așa cum l-au făcut țărani din Solona de cînd este pe lume satul, sat vechi în aceste părți ale Sălajului, unul din cele mai vechi de prin împrejurimi. În secolul nostru, oamenii au început să sperde că un autobuz va trece zilnic și prin satul lor. Lucru pe care îl speră în continuare. Doar nu s-a isprăvit secolul acesta. Secol îmbelsugat în speranțe. Speranțe la care i-a îndemnat pe orașeni și pe țărani fără să-i mai aleagă.

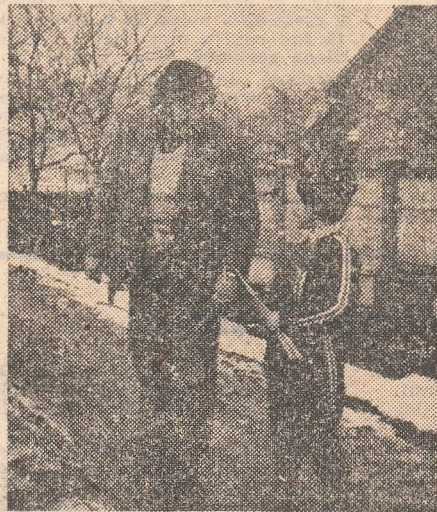
Satul este un sat adevărat, cuibărit la îmbucătura domoală a citorva dealuri cu viața tărănilor români care au străbătut secolele și milenii pe jos, într-un fel de pas pe loc ce le-a păstrat sub picioare pămîntul natal ca pe o garanție a esențialei legături cu solul dăcic a sufletului lor de autori ai Mioritei, dezinteresati doar de drepturile de autor.

Oamenii ? Mai au, încă destul, un fel de cult al frumuseții și liniștii din satul lor, atîta frumusețe cîtă au moștenit de la natură și de la părinți : atîta liniște cîtă le-a mai rămas părinților ca și naturii.

De prin primul deceniu al acestui secol, majoritatea locuitorilor sînt și țărani dar și mineri. Acum, foarte mulți lucrează — ori au lucrat și sînt pensionari — la mina de cărbuni de la Cristolțel, un saț alăturat unde fiecare schimb ajunge cu un camion special dotat cu o ladă acoperită și neînchisă în spate. Neînchisă dintr-o bine calculată grijă pentru sansa de a respira a celor ce intră de bunăvoie, ba chiar bucuroși, înăuntru. Justificarea bucuriei o dă alternativa de a ajunge la mină pe un drum mult mai scurt, dar peste deal și mai cu seamă pe jos, așa cum se mergea în vechime, cînd nu existau mijloacele moderne de zdruncinat.

Oamenii își văd de minerit, de vite, de gospodărie. „Nu trăim rău, dar ne pleacă pruncii, rămînem singuri...” Și, peste cele bune, apasă raul singurătății care se îngreunează odată cu anii, ca mișcările bătrîneții. Din tăcerile sătenilor se tes tăcerile caselor. Oamenii zîmbesc rar, greu. Le fug ochii, pe furis, spre cite un perete cu fotografii care păstrează tot ce au putut păstra ele din copii și din ceea ce lor fi sperat ei că va fi casa lor cînd le vor crește pruncii. Și uită să ridă, și poate nici nu mai aud citeva din vorbele

omului din fața lor, care nu le observă alunecarea gîndului. Apoi revin la ce spusese mai înainte, de parcă ar vrea să se asigure că nu pleci fără să auzi acel lucru, ceva obișnuit, poate chiar neînsemnat, mai cu seamă pentru alții, o întimplare din sat, din gospodărie, de pildă cum s-au descurcat ei cînd li s-a îmbolnăvit o bivoliță, că era noapte și trebuia făcut ceva, și a alergat unul la Rus Mihai, că fără el li s-ar fi prăpădit vita de rămineau fără lapte și nici nu mai aveau cum s-o pună la jug numai pe coală, iar de cumpărat nu e jucărie, o bivoliță ca ale lor trece de zece mii de lei. Și, așa, intrat în vorbă cu ei, parcă mergi pe un drum cu care sînt învățați, îl cunosc fără să se uite în tăcure și mergi liniștit că drumul e lung iar ei nu dau semne de grabă ori de oboseală. Ei merg pur și simplu, așa știu că trebuie, așa au învățat de la ai lor : că nu se pot opri, că asta e viața. Viața la care se mai gîndesc și ei citeodată, vorbind despre ea tot ca despre o cărare pe care se prefac a n-o cunoaște bine. Se prefac, vorba vine, pentru că, la ei, nici prefăcătoria aceasta nu

Învățător la Teștioara, 1982

e prefăcătorie, e o rezervă, spațiul unui pas înapoi la nevoie, o neîncredere că te-ar putea lăsa să afli chiar tot și chiar exact ce știu ei despre lumea asta și despre viață, fiindcă, atunci, lor ce le-ar mai rămîne numai pentru ei, neimpărțit cu nimeni, ca un scut ori ca un talisman ? Este un fel de teamă de-a se lăsa depozitați, prin cunoaștere, de această avere a lor însemnind cunoașterea vieții, lucru care la ei ține loc parcă și de bani ferindu-i și de patima banilor, dar care le mai dă și o încredere de neclintit în vremenicia întocmirilor potrivnice dintre care și peste care se va ridica întotdeauna țărănul român tăcut și răbdător căruia brazi și pălînași deopotrivă cu soarele și luna îi iartă mereu aceste două păcate pentru că e bun și harnic.

În casa cu numărul 100, locuiesc doi bătrîni : Vasile Rusu cu soția. Omul este stînt în sat cu un adaos de nume care i-a rămas de la bunicii-său. Pentru solonari el este Rusu Vasile Lupu, dacă nu chiar doar Lupu. Asta și pentru că nu sînt puține familiile de Rus ori Rusu. Ninsese noaptea, iar dimineața Lupu pleca la treabă, cînd aparatul de fotografiat l-a oprit din mers în drumul Solonei, ca pe un intermediar — cum sugerează una din imagini — între curentul electric și fîntina cu cumpănă. Poate ar trebui să ne mai amintim din cînd în cînd că ei, țărani noștri — în unele cazuri botezați a doua oară, ca acesta, cu numele vreunei

fiare nesupuse — ei, acești țărani români care s-au supus la multe silnicii prin vreme, una singură fiind peste puterile răbdării lor s-o rabde : pierderea țării, a pămîntului și-a limbii ce le aveau de la strămoși, ei, țărani noștri, părinți ori unchi, ori bunici, ori doar rude mai de departe ale noastre ale tuturor, ei, acești țărani români înseamnă și vor rămîne totdeauna în istoria și în cultura noastră adevăratul și singurul dramaticul drum de la fîntina cu cumpănă la saltărele lumii moderne, drum sfințit de atîtea generații de țărani care l-au porit cu jertfa fie chiar numai a simplei lor existențe prin care drumul continua.

În dimineața în care l-am fotografiat ducîndu-se la treburile lui, știam deja de la Lupul Solonei că nu pragul virstei de 70 de ani îl împovărează mai ales pe un bărbat deprins cu munca — „bătrînețea e doar un fel de trudă mai grea cu care te încercă viața după ce a văzut că te descurci bine cu o trudă mai ușoară, și, ca orice gospodărie pricepută la treburile gospodăriei, ești dator, nu-i așa ?, să nu te sperii de greu” — nu, el de muncă nu s-a plîns niciodată. Altfel ar fi mai degrabă. Intervențiile soției care tot povestește cu dragoste dar și cu tristetea depărtării despre fiica și desore fiul lor căsătoriti și stabiliți de mult la Baia Mare par uneori sîcîtoare pentru tatăl acelor copii rămași în pozele copilăriei pe cite un perete între bide colorate. Fiul, profesor de educație fizică, este antrenorul unei echipe de volei și bătrînul discută despre acest sport cu o pasiune și o abundență de detalii de-a dreptul incredibile. El, tatăl, nu e trist că n-au rămas copiii în sat dacă așa au vrut și dacă acolo o duc mai bine, iar cît despre asta a văzut și el : o duc foarte bine. Spune acestea privind și soția cu un fel de dojană pentru a nu se fi împăcat cu situația pe care ei tot n-o mai pot schimba. Dar totuși, revine, e uită singurătatea la bătrînețe, cînd la atîtea lucruri, mici sau mari, copiii tăi și-ar putea da o mîină de ajutor. Asta e greu de suportat, gîndul de neînălțatur care îți aduce mereu în preajmă, prin casă, la muncă, pe lîngă vite, ca să-ți dai seama mereu și mereu că prezența lor e doar în gîndul tău, că tu ești singur și prin casă, și la lucru, și lîngă vitele astea de care nici nu mai știi pentru ce ai avut atîta grijă o viață întreagă dacă nici casa ta nici vitele tale nu sînt ce le trebuie copiilor tăi. „Dar mulțumirea țărănului stă în munca lui și în fericirea pruncilor”, așa că toate astea nu sînt, pînă la urmă, decît niște păcătoase de gînduri ale unui om supărat un pic și de cite o treabă a C.A.P.-ului care mai scîrție. Că dacă ne-am fi știut noi organiza cooperativa asta agricolă așa cum era mai bine, am fi acuma în frunte, am sta bine nu glumă, iar dacă nu sîntem se înțelege că multe treburi nu-s perfecte. Și sînt atît de imperfecte, că unele sînt chiar proaste. Da' le-om face noi și bune, trebuie să izbutim”. Și convingerea aceasta că ei vor izbuti să facă mai bine tot ce s-a făcut pînă acum altfel este a multor săteni din Solona, fie că sînt bătrîni fie că sînt tineri, avînd ei destule de făcut mai bine. Nea Mihai Rusu, cel căutat pentru injecții la vite, ba chiar și la oameni, omul pe care consătenii îl găsesc gata să-i ajute la necaz, de e zi ori de e noapte, sfidîndu-și poate și-n acest fel cei aproape 70 de ani, și astmul chinuitor, și reumatismul, și alte asemenea „deprinderi” ce s-au legat de el în subteran, acest nea Mihai mi-a povestit, de pildă, că, pentru a-i dovedi președintelui C.A.P. că oile cooperativei pot fi îngrijite și bine, iar dacă sînt îngrijite bine sînt într-adevăr rentabile, „am lucrat un an ca îngrijitor la oi și am arătat prin rezultate că aveam dreptate”. „Și ce-a zis președintele ?” „A zis că ei n-are ce să facă. Atunci am văzut că mă zbăteram degeaba”. În prezent nu există aici o îndoială că președintele a descoperit ce să facă pentru a scăpa de grija oilor cooperativei : cele 670 de oi au fost vindute, iar sectorul ovin al zootehniciei a fost desființat. Aceasta intrucît „s-a scos din plan de la județ” — cum știe inginerul zootehnist Ioan Rus — „ca să se cumpere vitele de reproducție pentru testare lapte”. Tinărul inginer — care și-a adus și soția, inginer agronom, la C.A.P. Surduc — este originar din Solona, nepot și fiu de țărani și de mineri. Tatăl său a fost îngrijitor la oile cooperativei. Inginerul zootehnist nu s-a încadrat, deci aici pentru o vreme. El s-a întors acasă, bucuros că va putea să-și facă meseria în satul lui, că va putea să crească animale, mai ales oi, în comuna sa natală, sprijinit chiar de tatăl și de bunicii său de la care a învățat să iubească animalele. El și-a obținut diploma la Cluj-Napoca cu o temeinică lucrare conținînd rezultatele unor cercetări privind efectul încrucișării dintre rasa caracul și rasa țurcană. La ora de față, pasiionindu-se de vitele amintite de interlocutor, C.A.P. Surduc face un lucru ce s-ar putea face măcar la fel de bine și în altă parte, în timp ce pasiunea tinărului cercetător în formare e prohibită la Surduc din rațiuni ciudate sau obscure. Tot ce i-a rămas, deocamdată, inginerului este să-și continue cercetările în ograda proprie, ajutat de doi țărani de încredere pricepuți la creșterea oilor : Ioan Rus, de 67 de ani, și Vasile Rus, de 45 de ani. Cu

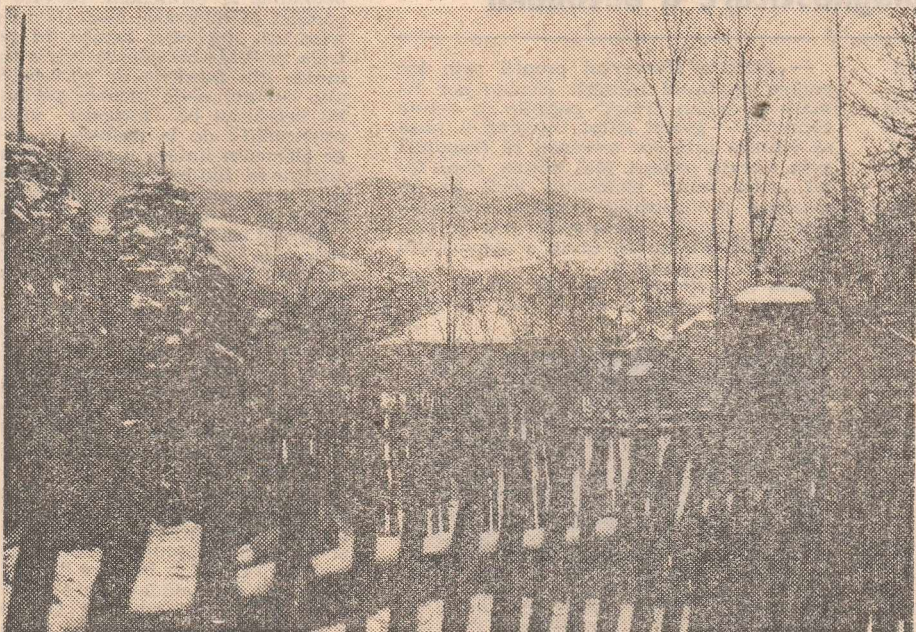

Acest miner pensionar are 75 de ani și decît chiar numele său are privirea care

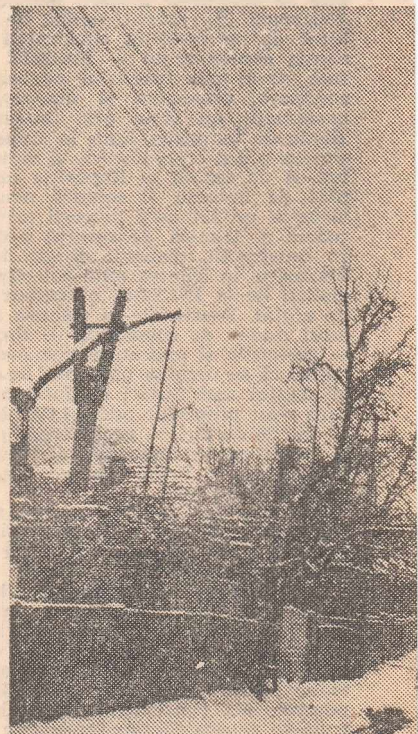
totul independent de planurile de C.A.P. și de la județ, numiții sînt bunici și, respectiv, tatăl inginerului. La acesta ar mai fi de adăugat că, pînă în prezent, împotriva celor trei nu s-a luat n-o măsură. Vedeti dar că, deși situația e cu desăvîșire absurdă, absurditatea a fost dusă încă la desăvîșire.

Solona are gospodării așezate și oam harnici. Casele sînt mărunte. Fîntînă adînci. Biserica pare o jucărie din a veacuri. N-am văzut alta mai pirpîi. Școala din centrul satului e frumoasă pare cu cel puțin 25 de ani mai nou decît este în realitate. Scolarii ei sînt rîini. N-au nevoie decît de un învățător — în prezent o învățătoare, Elena Hovath, năvălită la Surduc. Ca și la școala căminul cultural, oamenii n-au simț nevoia nici unei firme : ei le-au clădit știu unde să le găsească. Această obișnă a firmelor e încălcată doar de magazine sătești, dar și se trece cu vederea, pentru că este destul de bine aprovizionat. Amintit școala din centrul satului. Iar mai există o școală, tot cu clasele I-III, în cătunul Teștioara. Scriu așa cum se toată lumea în documente acest toponim dar pentru citirea lui corectă ar fi nevoie de transcrierea fonetică a pronunției, calcinilor. În vorbirea lor numele picu de nici 50 de case, aruncate la aproape doi kilometri mai spre deal de satul priu-zis, numele acestui cătun devine, fapt, altceva față de ceea ce pronunță noi citind — și accentuînd după gust Teștioara.

Pentru C.A.P. Surduc, Solona, cu Teștioara ei cu tot, înseamnă brigada nr. Centrul acestei brigăzi îl constituie încăta zootehnică de la Solona, unde se așază și caii cooperativei. La Solona mai sînt cîțiva țărani de aici n-au încă să-și iubească nici cînd alții i-au părăsit de tot. Brigadierul Augustin Lupse e c

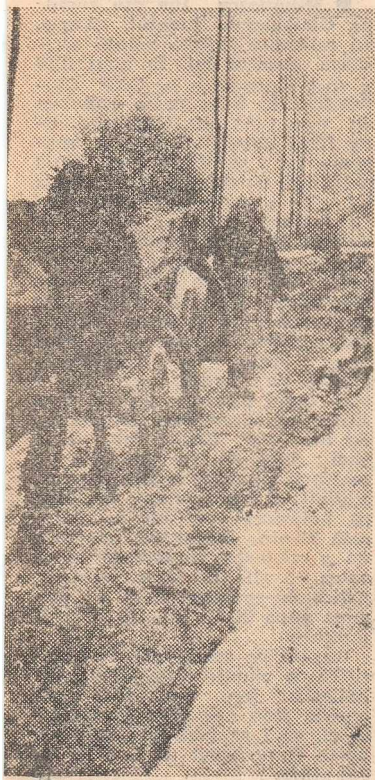
Clăile de fin sînt înălțimile Solonei

Ninsese noaptea, iar

ilui

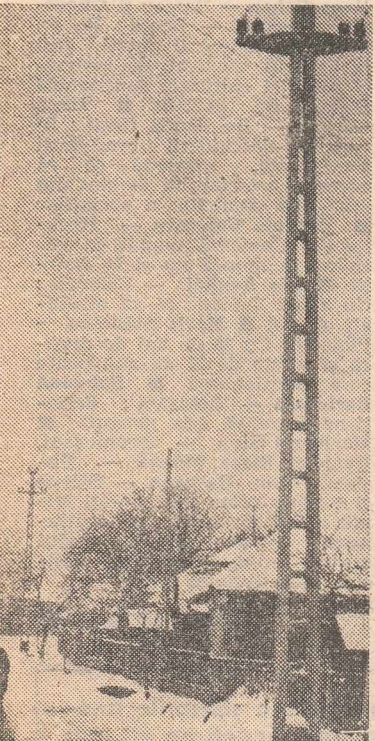

de ani în subteran. Dar mai presus
a țăranului în fața unei întâmplări
ale

ara. Invățătorul Grigore Chispaș de
ala Teștioara stă în Săbana. El doi
amplonii consecvenței în a bate cu
drumul dintre Teștioara și Săbana.
coala lui Grigore Chispaș — ține să
cum se aude, fiindcă zice, așa-i în
el este român în ciuda numelui ră-
nobil de la un ungar însurat la
— la scoala din Teștioara sînt în
10 elevi: cite 1 în clasele I și a
și cite 4 în clasele a II-a și a III-a.
are 6 bănci îmbrăcate în huse de
curată, albastru deschis. Cum o
e în plus, sînt permisiți și preșcolarii.
indu-i pentru clasa I, învățătorul se
singur, cum spune chiar el, Grigore
d are 27 de ani, e fiu de țăran și
de miner — tatăl și bunicul său
tîntre gospodăria de frunte a satului
el, învățătorul, spune următoarele
noile manuale de matematică pen-
sele I—IV: „Păreră mea e că orice
e nouă se pricepe mult mai ușor
aceste noi manuale. Ele marchează
ogros evident și din unghi științific,
e pedagogic. Ba chiar și în materie
străină”.

a e, la urma urmei, sat izolat, sat
Dar e un sat adevărat, păstrînd,
măi ales iarna, acea atmosferă de
puternic sudală, în care toți știu
ot ce este important despre fiecare,
care omenească încercuțită de zăpezi,
pezi ce poartă noaptea o țesătură
pînă pe Dealul Lupului, și chiar
mai departe, pînă la Bănuș hăitei,
din acele rare locuri în care mai
ă simți că de la cumpăna fîntînii
a saltărele lumii moderne se-nsurie
țăranii, ca un conductor urias prin
străfulgeră istoria.

DORIN GHERGHINESCU
Fotografiile autorului

pu pleca la treabă

Jocul din amurg

În odaia mică și goală ca un os cu mă-
duva suptă, murise, nu de mult, bunică-sa.
Sprijinit cu bărbia pe spătarul scaunului
și cu genunchii potriviți în rana făcută
de bătrînă, cu solzii unghiilor, în perete,
cînd nu mai avea nici glas să geamă,
Dragomir se uita în cîmpie, peste riul în-
ghețat. Piclele inserării de ianuarie risi-
peau în sufletul lui o stingere lungă. Cli-
pele-i dormeau sub pleoape, un braț de
izvă uscată ardea pe foc sub plita la
care-și desmorțeste mîinile uitarea. În
uliță, peste încă două odăi sau peste două
vrăfuri de timp, Iancu Peleagă striga la
Gheorghe Țigănuș: „trimite-mi, mă, bas-
tonu' ăla cu cui în vîrf ca să vin la tine
să bem o oală de vin”, în creasta casei
fierbea, cu zvîcniri scurte, o vijlitoare de
lemn, dar el n-auzea nimic, lumea toată
se petrecea pe de lături, în tăcere, ca un
cal cu copitele înfășurate-n cirpe. Depar-
te, dincolo de riu, la fîntina cu cumpănă
de lingă plopii lui Dimache — erau trei,
și cel din mijloc părea că tocmai se întor-
sesse din deportare, crăcile-i atîrnau toate
frunte — se ivise un lup. „Ia, își zise Dra-
gomir, cu mirare, e mort de foame, afu-
risitul”. Luă din farfurișoara pusă pe per-
vaz o coadă de scrumbie și începu să sugă
din ea așteptare. Singurătatea din odaie
simți că trebuie să-și încalțe cismele și
s-o ia la picior. „E groasă povestea cu
astă”, se trezi Dragomir vorbind cînd des-
coperi că lupul, cu umerii în jugul foa-
mei, o pornise spre sat. Fiara venea încet,
ca să fie la malul girlei în același pas cu
amurgul. Nimic primejdios în vîntul ridi-
cat din malul satului, fiindcă lupul ina-
nta calm sau poate se cenzura sever. „E
bătrîn, are experiență, știe să rabde”, a-
precie Dragomir, asta, dacă n-are-ncotro,
rupe pămîntul cu colții și-și amăgește
foamea, dar nu se viră ca prostu-n cap-
cană. Da, nu trebuie, frate, să te lași is-

pitit cu una cu două de singele mielului.
Sînt destui care se bat pentru blana lui”.
Se opri uimit. În spatele lupului veneau
cei trei plopi și fîntina cu cumpănă. Dra-
gomir scupă oasele scrumbiei peste un
morman de lînă și peste daracul în care
urma să fie scărmanată lîna, îngustă ochii
forțotind de-o neizbăvire a dorințelor.
Trecu două dește peste mustața blondă ce
se-ncăpățina să nu s-azvirle cît ar fi vrut
el și căută să înțeleagă cum umblau plopii
și fîntina. Renunță imediat, poate erau
pe-o corabie descîntată, lemn urșit să nu
se vadă și lunecînd pe o pojghiță de mar-
mură întinsă, tot nevăzut, de picioarele
lupului, întunericul cuprînzînd în el fîn-
tina, plopii și lupul, se opri la cițiva stîn-
jeni de riul înghețat. Tremura, înalt și de
nepătruns, ca un jurămînt zidit în sticlă
albastră, ondulată vinăt de șuierul vîntu-
lui ridicat din rîpale malului, din prunduri
sterpe. În noaptea de dincolo era stăpînă
taina, aici — drace! stai puțin, lupul s-a
rupt din întuneric, făcînd o gaură cît usa
cuptorului, s-apropie de-o copcă, înfundă
botul în ea, soarbe două-nghitură, plîmbă
printre dinți o flacăra roșie, se-ntoarce cu
tot trupul și ciocănește cu laba în peretele
albastru. Pe sala în care se deschide odaia
de unde privește Dragomir, vîntul da cu
măzărîche în streșina de tablă a troitei
pe care-au cumpărat-o ieri ca s-o fixeze
într-o rîspîntie, pentru pomenirea bătrî-
nei. Ia te uită, lupul s-a-nghesuit în spăr-
tura de mai 'naintea, astupînd-o, și a ieșit
din întuneric fîntina. Dar pentru ce? Ca
să se încarce cu apă din copcă. Nema-
auzit! O sută de găleți. Două sute. Cum-
păna s-apleacă și se-nalță, smucită de-o
fată întoarsă cu spatele spre Dragomir.
Poartă cojoc tăiat în poale și fustă verde,
năframa i-a lunecat din cap pe umeri și
părul negru i-l umflă vîntul într-o parte.
E de mirare cum o zbatere atît de bogată
și nesfîrșită n-o tirăste pe fata aia la vale,
pe sub pod, în necuprînsul iernii. Fîntina
s-a umplut și se întoarce în întuneric, pe
ușa ei, fata a pierit, iar lupul, cu urechile

alungite, traversează riul înghețat, tirînd
în spinare acoperișul nopții. Acum nu se
mai vede nici el, a pătruns în unghiul orb
pe care-l face malul grădinii, însă Dra-
gomir îl simte că nu s-a oprit, e chiar sub
răchitele încărcate de zăpadă luminoasă.
O izbitură, un zbucium nervos în pereții
casei și lupul a pătruns în măruntaiele
pămîntului de sub grădina lor. Dar pentru
ce?

Un șuvoi de aer rece clatină odaia și un
glas întrebă răstit:

— Dragomire, ai adus lemne la sobă?

— Dar pentru ce?

— I-auzi, domnule, vorbă la el! Afară
se lasă o noapte scîrbos de geroasă și el
întreabă pentru ce!? Ia-ți o haină în spi-
nare și ieși la treabă.

— Bine, tată, ies, dar spune-mi, o fi
adevărat ce-mi spunea bunica înainte de-a
muri? Zicea că într-o iarnă, de mult, un
lup a intrat sub pămînt, chiar în malul
grădinii noastre și, la o săptămînă, a ieșit
în partea ailaltă a satului.

— E adevărat.

— Tu de unde știi?

— Păi lupul ăla a ieșit chiar sub malul
grădinii lui taica. M-am dus să aflu pe
unde intrase ca s-ajungă la noi și de-a-
tunci stau aici.

— Aha, făcu Dragomir, și ieși afară.

Umplu lăzile cu lemne la sobele din
două odăi, aduse apă de la girle, ca să
pună maică-sa fasole la fiert, apoi, lovind
c-un ciomag căreia înghețată, porni spre
marginea ailaltă a satului. Se opri lingă
un pilc de salcîmi, în capul vadului ce
cobora spre bălți și aprinse o țigară. O
stînsă imediat: în casa din stînga vadului,
cineva plimba o lampă prin drentul gea-
mului, ridicînd și coborînd fitilul. Rizînd,
Dragomir lovi cu ciomagul în zăpadă. În
pămînt se căscă o groapă și rășări un lup.
Apoi o fîntină și trei plopi — cel din mij-
loc părea că tocmai s-a întors din depor-
tare, crăcile-i atîrnau învîsne.

FĂNUȘ NEAGU

11 ianuarie 1982.

Amintiri despre sat

Un om de la munte

Ca de atîtea ori o întâmplare — în alte
împrejurări deviată în enciclopedia acci-
dentelor fără urmăci — mi-a limpezit cel
puțin rostul unei întrebări. Cu multe ani în
urmă, poate vreo 20, auzisem pentru in-
ția dată cîntecul „Gugulan cu car cu mere”.
Cel pe care-l chinuia nostalgia după o lume
rostogolită dincolo de amiezile vieții mai
mult l-a lăsat, dar de atunci mai aveam
să aud multe cîntece de-ale noastre însă
doar citeva aveau să cadă în lada cu zestre
a amintirilor destinate să plămădească
definiția unei generații iremediabil des-
prinsă dintr-un orizont ce părea a fi si-
nonim cu veșnicia. Ce importanță mai are
acum numele celui fierar azvirilit de ne-
mulțumirea săracului în scaunul auster
al șefului de cadre imputernicit să decidă
promovarea viitorului în dauna unui tre-
cut damnat, confuz și repudiat pentru pă-
catele sale. Trecutul a fost azvirilit cu in-
tregul său ambalaj în balanța păcatelor
istorice și prezentul ales să-l judece nu-și
putea permite luxul amănunțitei explo-
rări. Pe atunci prezentul continua să slu-
jească în exclusivitate destinul viitorului
nefinind seama de păcatele care se adu-
nau. Scadența — aproape deliberat — era
transferată viitorului. Prezentului îi apar-
ținea doar acțiunea. Pe atunci noi eram
viitor și tot ceea ce ni se cerea era să
dăm crezare acțiunii prezentului. Mulți
au crezut dar am fost și dintre cei care
ne-am vîrit în suflet acel prezent —
mărinimos pînă la sublim — pentru ca
astăzi, doamnă, iată, să slujim un nou
viitor cu mai multă credință, mai izbăvit
de pericolul erorii.

„Gugulan cu car cu mere” zice cînte-
cul. „Și cu frumoasă muieră” mai adaugă
rapsodul pentru a desăvîrși portretul ace-
lui muntean pentru care mărul și fru-
musețea muierii erau singurele averi su-
ficiente înțelepciunii sale. Tot ceea ce ur-
mează nu este altceva decît completare la
dosarul unei biografii ce avea să atîrce
ca o provocare pînă la limpezirea întrebă-
rii: cine este el. „Gugulan cu car cu
mere”? Iată-l mai întii cum arată gugu-
lanul în carne și oase!

Îl cheamă Mihai Roma. Locuiește în
Slatina Timiș la nr. 49 și-i rudă cu alți
zeci de Roma fără să poată descifra lan-
țul nemușagului întins ca o salbă aidoma
munților din jur. Pentru el heraldica este
o noțiune care poate prezenta un anume
interes doar în măsura în care îl poate
ajuta la treburile gospodărești. Are 35 de
ani și este tatăl a patru copii. Cel mai în
vîrstă, ținut pe lingă casă după ce a ter-
minat cele opt clase, are 13 ani. Cu el se
ajută la cositul finului, la adăpatul oilor
și la mulsul vacilor. Muieră îl cu cotă-
rita, vara și iarna, cu războiul, că or fi
nurori și or fi gineri și o să te spurce sa-
tul cînd or pleca dirzarii din bățătură cu
lăzile umplute numai cu țoale din maga-
zin. Că îi pămîntul și „eu nu am lăsat
niciodată pămîntul nelucrat”, zice „și de
acolo luăm noi de toate pentru casă”. „Ce
îți lei, măi Mihai”, îmi îngădui să-i spun
pe nume, „că pe aici pe la voi îi mai
mult piatră și plai?”. „Apăi, tovarășe, să
știi că greșești, din pămîntul ăsta s-a ri-
dicat satul, s-au zidit casele și în pămîntul
ăsta am prins noi rădăcini. Pămîntul
mai e și cum sînt oamenii. Nu toți ne-am
putut naște la pustă! Eu dacă mă gîndesc
bine nici nu aș fi vrut să trăiesc acolo. Să
n-ai pic de umbră și bucatăru de lemn pe
care să-l arunci iarna în sobă ca să ardă
pînă dimineața, apoi să știi dumneata că
asta nu-i viață. O fi el griul mărș, dar
să nu simți cum mîroase ionatanul cînd

cobori în podrum să scoți oțivă răchie,
asta mie mi se pare să-ți rupă viața în
două”. „Cum vine asta?”, întreb. „Păi nu e
grou de înțeles. Cît ne trebuie nouă avem
griu destul. Și cucuruz! La noi mămă-
liga-i sfîntă. Din celelalte, slavă domnu-
lui, să poți numai să lucri, că pămîntul
îți dă de toate. Și acum, ia spune dum-
neata, cine a venit la deal, noi sau aia
de la pustă. Că noi le vindem și piatra și
merele. Caută și te uită numai. Avem aici
de toate și mai dăm și altora”.

Gugulanul este o fire orgolioasă. Nu
căuta să i te amesteci în principii sale.
Un maistru de la Combinatul de preluc-
rare a lemnului din Caransebeș mi-a re-
latat răspunsul primit de la unul care in-
tr-o lună a făcut două absențe nemotiva-
te și risca să i se desfacă contractul de
muncă pentru abaterea săvîrșită. „Dom’
maistru, i-a zis el. Dacă mă dați dumnea-
voastră afară, să știți că pe mine mă
scoală trei cocoși dimineața, iar pe dum-
neata te trezește vecărul” (ceasul deștep-
tător). Adică, vroia să-i spună indisclipi-
natul: „Nu am rămas acasă din lene. Eu
tot la 4 mă scol, 3 cocoși însemnau un
cîrd de găini care ouă, dar căroara, pentru
a exista, trebuie să le dai de mîncare. Eu
mă duc iar la pămînt și stau numai pe
lingă el, nu mai vin la fabrică fiindcă
aplicînd codul muncii m-ai dat afară. Pă-
mîntul îmi dă îndeajuns cît să mîncîm eu
și familia mea. Dar dumneata, ce-o să
mîncîni, stînabile? Mobilă? Eu atunci
cînd am lipsit de la fabrică, tot la 4 m-am
sculat că o trebuit să cosesc finul”.

Gugulanul poartă opinci, ține neapărat
să precizeze cîntecul. O particularitate
vestimentară aparținînd ideii de sărăcie.
Dar să se știe, azi o pereche de opinci
este mai scumpă decît una de pantofi,
care, pe deasupra, nici nu îndeplinesc
funcțiile opincilor purtate la pădure ori la
coasă. Și apoi ele sînt creația sa, ca de-
altfel tot ceea ce îi este de trebuință în
universul său. Natura, mai puțin gene-
roasă, l-a învățat să-și facă de toate și
abia după aceea să cumpere. A fost ea
strîmță, ca și vâile pe unde și-a minat vi-
tele, dar niciodată nu a fost zgîrcită ue-
nicindu-l pe îndelete în taina înțelepciun-
ii. Nu zice el amatorului de cumpăra-
turi că „eu vind mere...” Mi-aduc amînte
de o întâmplare petrecută pe cînd febra
motorizării era abia la început. Prin anii
’60 motocicleta își cîștigase un statut de
idol, e adevărat, efemer pentru toți cei
care nu ne mai mulțumea, mersul la ga-
lop, al cailor. Cei modești la pungă ne
limitam să intrăm în magazin pentru a le
admira strălucirea. Pe la începutul iernii
mai ales, ancestrala chemare a satului pe
care-l părăsisem în schimbul unui idol
labil ne mina spre piețele unde gugula-
nii vîrîți în cojoace pînă la genunchi își
vîndeau merele și nu se scumpeau de la
vorbă cînd aflau că ne aflam la oraș
pentru învățătură. Din tot dialogul ne
alegeam și noi cu o căciulă de mere în
schimbul promisiunii că nu i-am uitat pe
cei de-acasă. Sătul de vești intram după
aceea prin magazine pentru a normaliza
și mai mult contactele cu secolul vitezei.
Amatori erau mulți, dar cei 7 mii de lei
reprezentau o sumă greu tangibilă pen-
tru un buget personal măsurat la citeva
sute de lei pe lună. Visul împlinirii gra-
vita pe orbita platonice aspirații juve-
nile dintotdeauna exclusiv împozitului
plătit pentru lipsa de realism. Intram în
magazin și pentru completarea stocului
de invidie față de cei ce-și îngăduiau lu-
xul beției pe două roți. Majoritatea se

agățau de ea prin rate metodice plătite la
chenzină, dijmîndu-și astfel cu bună
știință tainul pentru veșminte și alte
bucurii lumești. Cînd mă gîndesc că de-a-
tunci abia au trecut 20 de ani îmi vine
le strig moftangilor de-acum, pe atunci
inveliți în scutece, că idealul vîrstei noas-
tre, realist și imediat posibil, era să avem
cel mult o bicicletă în vreme ce domni-
lor lor nu le ajungea nici un pogon de ce-
reri favorabil avizate. În 20 de ani canti-
tatea de pretenții a crescut atît de mult
încît visul — atribuit al imaginației atot-
biruitoare — aproape că și-a pierdut ca-
litatea de stimulent al acțiunii. Aspirația
se comprimă în spațiul prezentului imed-
iat. Ei, intram noi în magazin să ne
desfătăm ochii, vînzătorii se bucurau că
cel puțin cineva le ține de urit, ne mai
încălzeam oalecă zăbovind mai îndelung
pe lingă calorifere... Gugulanul în cojoc
și opinci a intrat neluînd în seamă la
ochii mari cît cepele al vînzătorului, a
privit în jur, s-a oprit lingă o motocicletă
MZ-125 și cu toate că prețul era scris
limpede, l-a întrebă pe cel de dincolo de
teighea cît face „Jucăria aia” țîntînd cu
degetul său urias spre obiectul strălucitor
și nărușat. Dacă îmi aduc bine amînte,
7800, i-a răspuns cel întrebă, nu înainte
de a-l cîntări cu luare amînte pe ciuda-
tul cumpărător. Fă-a a-l cunoaște, îl
știam totuși. Orgoliul apartenenței la
această maică, faptul că era imposibil să
nu fi băut apă din același izvor m-a fă-
cut să mă simt răzburat pentru calicia
din buzunare — „7800”, zice gugulanul,
într-un efort mai degrabă, pentru a se
convînge pe sine de realitatea sumei! A,
dacă ar fi fost să cumpere o pereche de
cal, știa el cum să lucre țîrgul. Îi pipăia
sub chiștă, îi căuta la copite și le des-
chidea gura pentru a se dumiri dacă nu
cumva are în față vreun geambaș lipsit
de calificare. Astuia cu plaișavul nu-i
putea spune „măi, frate, atîta-ți dau”
știînd că după aceea urmează tocmeala,
încheiată la Pomul verde din Caransebeș.
Asta nu lasă nimic. Zice, după ce a zgîl-
țit-o de coarne: „Fă-mi bon pentru
două”, și-l privi pe vînzător cu ochii săi
de piatră în vreme ce-și căuta legătura
cu bani ascunsă în buzunarul laibărului.
„Și de ce-ți trebuie două, nene?” însă
cea mai stupidă întrebare vînzătorului. În
fond pe el ar fi trebuit să-l intereseze
vînzarea, nu amănunte de ordin personal.
Cu două motociclete plătite la casă își
facea planul pe țuma de lună. „Apăi
d-ăia, că am doi feciori aici în Timi-
șoara”, îi răspunde gugulanul mirat că
cineva nu poate înțelege atîta lucru.
„Amîndoi sînt studenți, pricepi?”, îl întrebă
el de-acum, pe deplin stăpîn pe situație.
Le-a plătit apoi ca și cum ar fi fost
vorba despre o pereche de pantofi apoi
se întoarse la teigheaua vînzătorului
gata pregătit să-i dea omului în cojoc și
opinci marfă. Îl întrebă de-acum ostentiv
de zăbavă: „Pot șede oțivă aici pînă vin
copiii?” „Sezi”, i-au spus niște umeri miș-
cați a nedumerire. De-acum țîrgul s-a
încheiat: Au venit feciorii, au luat marfa
și gata...

...Le pot spune acum neștiutorilor. Gu-
gulanul este țăranul ascuns pe vâile mun-
ților bănăreși care, înainte de a-și arăta
chipul în lume și-a trimis mai întii cînte-
cul pentru a da de știre celor mai de la
șes că el există acolo, către piscirii, că
bea apă din izvoare neîntinate, că oile
sale pasc iarbă neatinsă de țâșul coasei,
că pădurile îi mai leagănă dorul și pa-
tina iubirii împărtășite sub streșina lu-
nii. Doar arareori coboară în împărăția
vecină și numai pentru a se dumiri de
cele ce se întîmplă în hotarele megieșilor.
Nostalgia te obligă să apelezi la misela
cuvîntului din leagăn blestemat să slu-
jească nestatornicia pentru a-i înțelege
cărările ce-i urcă spre sufletul tainit de
limpezimea fără seamă a stelelor care-l
ocrotesc.

ION DANEA

■ Valea Oltului — ne anunță într-un amplu material Gheorghe Drucea, om al muncii pe șantierul 82 Tuncle — s-a îmbogățit de curind cu noi obiective economice. Este vorba de Stăvilarul de la Masa lui Traian — care face parte din cea mai mare hidrocentrală construită pe Olt — și de noul tronson de tunele — cale ferată de pe malul stâng al Oltului. În final semnatarul scrisorii ne roagă să lansăm o invitație scriitorilor contemporani de a poposi printre ei, acolo unde se dă o adevărată luptă pentru lumină.

■ Consiliul popular al sectorului 2 București: „Referitor la scrisoarea prin care Butuc Eugen, om al muncii la Întreprinderea textilă „Suveica”, solicită sprijin în vederea obținerii unei locuințe corespunzătoare, vă comunicăm că i s-a repartizat un apartament cu 4 camere”.

■ „În luna octombrie 1981 — ne scrie Niculina Marin de pe Calea Dorobanți 116-122, bloc 6, scara A, etaj 5, apartament 18, București — am cumpărat de la magazinul „Cocor” două cuverturi „Rosso”, fabricate la Întreprinderea „Tescăoile reunite București”. Ajunsă acasă, constat că una din cuverturi avea un defect, motiv pentru care a făcut-o colet postal, trimițându-l pe adresa serviciului desfaceri al amintitei întreprinderi. Neprimind confirmarea de primire a sesizată ofițerul P.T.T.R. 63. „Aflu cu stupeoare — continuă semnatarul scrisorii — că beneficiarul a refuzat să primească coletul, după ce, în prealabil, descoperise despre ce este vorba, sigiliul coletului fiind rupt”.

■ Ministerul Educației și Învățământului: „În legătură cu scrisoarea tovarășei Silaghi Florica din comuna Lipău, județul Satu Mare, vă comunicăm: în urma reanalizării modului în care a fost soluționată restrângerea de activitate de la școala Lipău, s-a hotărât ca petenta să fie menținută în continuare la această școală. Inspectoratul școlar al județului Satu Mare va întocmi formele necesare pentru încadrarea lui Silaghi Florica la unitatea școlară menționată, începând cu data de 10 ianuarie 1982”.

■ „Vă scriu în numele proprietarilor de apartamente din blocul 44 de pe Calea Rahovei 309, scara 1, sectorul 5 București. Mulți dintre noi ne aflăm într-o situație disperată. Așteptăm să ne ocupăm apartamentele proprietate încă din februarie 1981. Apoi, termenul de dare în folosință s-a decalat pentru august 1981. Iată-ne însă în ianuarie 1982 iar noi, proprietarii, ne tot învîrtim în jurul blocului care nu se mai termină!” (Nicolae Drăguț, București)

■ „Mă numesc Dumitru Ion, sint din comuna Adunați, județul Prahova, și vă rog din suflet să fiu ajutat să-mi găsească fetița dispărută pe 3.05.1961 din gara București Nord. Ea nu știe să spună care-i este numele de familie, nici de unde este, dar răspunde la prenumele de Angela sau Angelica. La data dispariției avea 3 ani și 4 luni, era îmbrăcată în blugi și într-o scurtă de fiș de culoare roșie. În picioare avea ghetuțe negre cu alb, iar pe cap o broboadă verde, bătrinească, cu ciucuri, la gît purta un medalion din lemn cu formația ABBA. Fac încă o dată apel la dv., dacă veți afla ceva anunțați-mă la Oficiul poștal Breaza, județul Prahova, la post-restant!”

■ Consiliul popular al județului Argeș ne informează că sesizarea tovarășului Mihai Coman din București se adevărește. Fără aprobarea conducerei clubului alpin „România pitorească” — cabana Cuca fiind proprietatea acestui club — numitul Cărea Gheorghe i-a ținut locul cabanierului internat în spital, printr-o simplă înțelegere între ei. „Regretabil este faptul — se subliniază în răspunsul primit — că Gheorghe Cărea era cunoscut ca neuroasistent, fiind internat de mai multe ori la spitale de neuropsihiatrie, și totuși i s-a încredințat această sarcină, de unde și momentele penibile la care se referă petentul. Cazul a fost discutat cu conducerea clubului alpin, fiind numit un nou cabanier”.

■ „Vă rog să transmiteți prin intermediul revistei „Flacăra” doctorului Dinu Florea, cercetător din Cimpina, tradiționala urare „La mulți ani!” Eu, Măcavei Constantin din Brăila, în urma tratamentului aplicat de dr. Dinu Florea, m-am vindecat de durerile îngrozitoare cauzate de nervul trigemen. N-ar fi rău ca Ministerul Sănătății să găsească o posibilitate de extindere a tratamentu-

lui și pe teritoriul celorlalte județe!”

■ O urare pornită din inimă trimis membrilor ansamblului vocal-instrumental „Valurile Dunării” de pe lângă Casa de cultură a municipiului Brăila: „Rămurea de cetioară / Cu urare pină-n seară / De pe malul dunărean / Noi vă spunem „La mulți ani!”

■ Procuratura Municipiului București: „Urmare relatării din revista „Flacăra” din 19 noiembrie 1981, în legătură cu situația deznădăjduită a minorului Chisălu Marian din comuna Găneasa, sat Pitteasca, sectorul agricol Ilfov, organele procuraturii au procedat la verificarea celor semnalate. S-a constatat că în ziua apariției revistei, minorul a fost incredințat Casei de copii școlari nr. 3, sector 3, în vederea creșterii, educării și pregătirii școlare”.

■ „Vă scriu membrii grupii clubului de nevăzători din Birlad, din cadrul Asociației nevăzătorilor din România, filiala teritorială Iași. De mai mulți ani noi, cei 70 de nevăzători, ne desfășurăm activitatea într-o clădire a E.G.C.L. Birlad, deosebit de uzată și deteriorată, de ani de zile nefăcându-i-se nici o reparație de către proprietar. Ținem să vă spunem că activitatea clubului nostru este bine apreciată, atît în cadrul filialei cit și al asociației. Este păcat ca programul nostru de acțiuni să sufere pentru că nu există puțină înțelegere din partea organelor locale”.

■ „Sint pensionarul Oprețescu Constantin din comuna Daia, satul Dăița, județul Giurgiu. Doresc să cultiv cu legume suprafața de teren din propria-mi curte. Rugămintea mea este să mi se comunice de unde pot cumpăra două pompe KAMA 3 sau KAMA 5, cu carbuni, care-mi sint necesare la irigații grădini”.

■ Consiliul popular al sectorului 2 București ne anunță că a fost rezolvată situația locativă a Domnicăi Iovan, fiindu-i repartizat un apartament cu 3 camere în blocul 20, Soculul, strada Pescărușului 4.

■ „Subsemnata Aglaia C. Levardă din comuna Horia, județul Neamț, mamă a 4 copii, din care 3 de vîrstă școlară, vin cu rugămintea să fiu ajutat să pot vedea și eu, și copiii mei, în casă, becul electric. Cu toate insistențele, doar 4 gospodării au rămas fără curent electric, cu toate că am contribuit în egală măsură la electrificarea localității, ca toți ceilalți cetățeni”. Să sperăm că, de această dată, semnalul femeii se va face auzit!

■ „După multă așteptare mi s-a repartizat, în sfîrșit, o locuință acceptabilă. Nu am avut vreme să mă bucur de ea pentru că, la nici o săptămînă de la mutarea mea, a venit un delegat de la Secția de gospodărire comunală, sectorul gaz, și mi-a pus în vedere să achit suma de 1780 lei, sumă restantă la consumul de gaze de pe vremea fostului locatar. Cum nu am avut de unde să plătesc, mi s-a desființat bransamentul, rămînd în cap de iarnă fără încălzire”. Din scrisoarea semnată de Natașa Șuteu din Cluj-Napoca, Bd. Lenin nr. 108, apartamentul 11, mai aflăm că fostul locatar, rău plătnic, Marin Chereberes, este om al muncii la Secția mixtă de gospodărire comunală Cluj, sub patronajul căreia se află și sectorul gaz, că reclamînd mai marilor secției ce i s-a întimplat a fost sfătuită amical să plătească și apoi să-și scoată banii de la fostul locatar, prin judecată. Dacă lucrurile stau așa, altcineva ar fi de cuviință să plătească! Nu numai pentru suma restantă la consumul de gaze, ci și pentru ciudata soluționare a cazului!

■ Procuratura Generală: „Referitor la scrisoarea petiționarului Cristodorescu Ion din Tg. Jiu vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sint întemiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare”.

■ „În primăvara anului trecut, într-o zonă în care există o alimentară, un cămin al tinerețului, un grup școlar, o bază sportivă, la 10 metri de casele noastre, Consiliul popular municipal Constanța a organizat pe un mic teren viran, o mare crescătorie de porci, al cărei efectiv a ajuns la 1000 de capete. Viața noastră, a celor care trăim aici, a ajuns o teroare, din pricina zgomotului pe care îl fac animalele, a aerului sufocant și mirosului greu. Cum toate acestea se repercutează asupra muncii noastre — majoritatea sintem cefești la siguranța circulației — solicitărilor noastre de a se muta crescătoria. Ii

s-a alăturat și șeful depoului. Zadarnice cereri! Nu înțelegem de ce nu o mută la 500 de metri mai spre vest, unde există condiții optime pentru o astfel de activitate?! (Semnează Gricore Ciobanu, împreună cu alți 8 vecini de pe strada Moșilor din Constanța)

Sigur, este lăudabilă inițiativa de a organiza crescătorii de porci, de a le spori efectivele! Dar, dacă lucrurile stau așa cum le prezintă semnatarul scrisorii, se impune, într-adevăr, mutarea crescătoriei în afara orașului pentru depoluarea perimetrului reclamat!

■ Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă: „Referitor la nota apărută în nr. 44 din 29.10.1981, privind imobilul din strada Melinei nr. 4 vă informăm că în cadrul sistematizării zonei Avrig s-au executat lu-

sizarea publicată în nr. 48 al revistei din 26 noiembrie 1981, vă comunicăm că recipisa CEC inițială, nr. 223750 din 29 septembrie 1980, pentru suma de 6236,65 lei, convenită creditorului Cernat Berta din București, a fost expediată recomandat de către executorul judecătoresc de la judecătoria Sf. Gheorghe, dar primită ca o trimitere simplă de către judecătoria sectorului 5 București. În acest moment ea se află înregistrată în registrul de valori al acesteia, împreună cu duplicatul de recipisă nr. 284079 din 29 august 1981, la poziția 40, la dispoziția creditorului”.

■ Scrisoarea lui Florescu Traian din Cluj-Napoca, strada Mușului nr. 43, acuză indolența unor cadre medicale din cauza cărora fetița lui, Alina Rodica în vîrstă de 10 luni, era să-și piardă viața. În seara zilei de 17 decembrie, crescînd alarmant

O fotografie a dansatoarelor din satul Ocui, comuna Vața de Jos, județul Hunedoara, laureate ale Festivalului național „Cîntarea României”, ediția a III-a, care au pus în scenă o suită de dansuri uitate: „Bătrîneasca”, „Ștearsa” și „Sărita”, reinviind în același timp și străvechiul port al moșilor crișeni. (Inv. Mariana Vuzdugan).

crări de refacere a canalizării de către I.C.E.D., lucrări ce au modificat cota canalizării. În prezent și imobilul amintit a fost racordat la noua canalizare, avînd asigurată funcționarea normală a instalației sanitare”.

■ Aceeași Direcție generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă ne răspunde, privitor la articolul „Călător pe sub București” (III), publicat în numărul 40 al revistei noastre, următoarele: „I.C.R.A.L. Vitan, care are în administrare acest pasaj (în reportaj se semnalează unele neacuzuri de care au parte două unități comerciale din pasajul Nicolae Bălcescu, datorită apelor care provin din ploile torențiale), a făcut intervențiile necesare la Direcția domeniului public și la Întreprinderea apă-canal București, pentru a lua măsurile de corectare a neajunsurilor semnalate”.

■ Asociația locatarilor din blocul 47, Calea Moșilor 241, adresează celor în drept următorul memoriu: „De la darea în folosință a liftului de la scara 2, la data de 21.01.1981, liftul a funcționat foarte puțin. Locatarii blocului au anunțat în mod permanent nefuncționarea liftului la numărul 023. Echipele de întreținere au venit aproape zilnic, au notat în cartea liftului că reparațiile s-au efectuat, numai că, la citeva ore de la reparație, liftul se defecta din nou. Cum liftul se află încă în garanție, vă rugăm să interveniți să se ia măsuri urgente pentru repararea lui cu adevărat, în blocul nostru locuind și copii mici, și bolnavi, și bătrîni”.

■ Întreprinderea „Combustibilul” a Municipiului București: „Urmare a scrisorii tov. Bădoi Constantin din București, Calea Moșilor 38, vă comunicăm că i-a fost rezolvată favorabil cererea, în sensul că s-a dispus înlocuirea lemnului necorespunzător, impunîndu-se celor vinovați contravaloarea transportului necoconomic efectuat cu acel prilej”.

■ „În luna septembrie 1981 mi-am cumpărat o pereche de pantofi bărbătești I.F., talpă PO, articol 7141, de culoare maron, mărimea 26,5, la prețul de 295 lei, pantofi confecționați de Întreprinderea de încălțăminte Jimbolia. În mai puțin de 30 de zile de la cumpărare ambele talpi au crăpat chiar la mijloc. Considerînd că este vorba de un viciu ascuns ce nu se putea depista decît la întrebuintare, pe 12.XI.1981 am sesizat conducătorul întreprinderii de necazul meu, trimițînd, totodată, și coletul cu pantofii, cu avizul 6379. N-am primit nici un răspuns”. (Chiriță Teodorescu, București, Bd. Dimitrie Cantemir nr. 4, bloc 3 C, scara B, etaj I, apartament 42)

■ Judecătoria orașului Sfîntu Gheorghe: „Ca răspuns la se-

temperatura fetiței, a telefonat la serviciul de urgență al Spitalului de copii, de unde i s-a răspuns să aștepte acasă unde va veni o salvare. Cum trecuseră ore bune de la promisiune, a revenit cu telefonul, primind alte promisiuni. „Am așteptat toată noaptea îmbrăcați dar nu a venit nici o salvare”. În zilele următoare, fetița, aflată în stare gravă, după ce a trecut pe la dispensar, apoi pe la clinica de pediatrie, a ajuns, pe 19 decembrie la clinica ORL, unde a și fost imediat operată, reproșîndu-și părinților că au adus-o atît de tîrziu. Omul propune cele mai aspre măsuri împotriva lresponsabilității celor implicați în acest caz, propunere care ar merita să fie pusă în aplicare, dacă lucrurile se prezintă astfel.

■ Centrala construcției montaj București: „Referitor la sesizarea tov. Rotaru Nicolae din strada Hrisovului 20, București vă comunicăm: Deficiențele de canalizare interioară au fost remediate și apa din subsolul blocului a fost evacuată. S-au executat în subsol instalații speciale pentru colectarea apelor accidentale de pe pardoseli și s-au revizuit toate instalațiile interioare, totodată, dezinfecîndu-se subsolurile. Pavajul și trotuarul din strada Hrisovului au fost reparate de către întreprinderea de specialitate”.

■ „Mă numesc Mirică Constantin, sint din Slobozia, bd. Unirii, bloc E18 bis, scara A, etaj IV, apartament 17, și vă rog să mă ajutați în următoarea problemă: avînd calificare de maistru mecanic, solicit sprijin pentru încadrare în muncă pe postul de maistru mecanic în cadrul sectorului unde imi desfășor activitatea. Sint încadrat și retribuiri ca muncitor specializat la Combinatul pentru producerea și industrializarea cărnilor de pore Ialomița, sectorul FNC Căzănești. Conform deciziilor emise de șeful sectorului, efectuez activitate de maistru mecanic, deoarece postul este ocupat de un altul, din afara sectorului. Menționez că răspund și coordonez sectorul mecanic din cadrul sectorului”.

■ Ne scriu și semnează 11 părinți din localitatea Vălișoara, județul Hunedoara, în numele a 11 elevi ai clasei a V-a care frecventează cursurile Școlii generale din Răchitova. Li s-a promis, la începerea anului școlar, că se va asigura transportul acestor copii, contra abonament, firește. (Pînă în acest an școlar ei mergeau la școala din Unirea, mult mai apropiată, la

care sint arondați elevii din celelalte clase.) Abonamente și-au procurat, 71 lei bucata, dar drumul îl fac mai mult pe jos, 4-6 km. Reluăm și noi întrebarea celor 11 semnatari pentru a o transmite celor în drept: conducerea ITA Deva și cea a Consiliului popular Răchitova nu pot rezolva această problemă?

■ Mihăilescu Ion din comuna Ciofrîngeni, județul Argeș, ne relatează, într-o amplă scrisoare, necazul lui. În anul 1960 a fost magaziner la CAP Ciofrîngeni. În luna mai a aceluiași an s-au tuns oile CAP-ului, lina fiind depozitată într-o magazie, iar securitatea ei fiind asigurată cu două chei — una a lui, alta a inginerii zootehniste. La predarea linei s-a dovedit că lipseau 53 kg, imputate lui, magazinerului. A făcut contestația la comisia de judecată, care abia după 21 de zile de la data pronunțării i-a înmînat hotărîrea, existînd document în acest sens. Ajuns la judecătoria Curtea de Argeș, mai întîi i s-au cerut martori care să confirme că securitatea producției de lînă era ținută sub două chei; după ce s-a prezentat cu martorii, după ce aceștia au fost audiați, a fost anunțat, în final, că hotărîrea comisiei de judecată rămîne definitivă, deoarece nu a contestat în termen legal, adică 15 zile de la pronunțare, neștinîdu-se cont că el o primise după 21 de zile de la pronunțare.

Rugăm pe cei în drept să verifice cu atenție dosarul lui Mihăilescu Ion, iar dacă lucrurile stau așa cum le prezintă el, să i se facă dreptate. Nu poate fi depedit un om în locul altuia!

Pagină realizată de GEORGETA ȘTEFANESCU

Poșta redacției

■ Lucia Sima — Cluj-Napoca: Mama dv., îndeplinind condiția de vechime în muncă, poate cere pensionarea la împlinirea vîrstei de 55 de ani ■ Maria Diac — Timișoara: S-a interpretat corect ■ E. Cociră — Suceava: Celor încadrați să lucreze, conform legii, cu program redus, vechimea în muncă li se ia în considerare proporțional cu timpul lucrat ■ Gheorghe Stan și Petre Popescu — Ploiești: Vă așteptăm la redacție, la secția scrisori-probleme cetățenești ■ Haralambie Giurca — Adîncata (Suceava): Numai prin Ministerul Sănătății, la care vă sfătuim să vă adresați ■ Elena Pasăre — București: O posibilitate legală cum doriți dv. nu există ■ Maria Enăchescu — Tirgoviște: Dacă certificatul a fost pierdut, furat sau distrus, după ce l-ați anulat, vi se poate elibera un nou certificat de naștere ■ Marian Gheorghe — Oradea: Numai dacă aveți asigurată spațiul la fiul dv. ■ Anica Silaghi — Cluj-Napoca: Așa cum prezentați dv. situația aveți dreptate, vă sfătuim însă, pe bază de certificate medicale, să vă adresați direcției municipale sanitare ■ Constantin Coșă — Cristești (Iași): Nr. 48 al revistei noastre a apărut în termen, întrebați la Direcția difuzării presei județene, dacă oficiul nu cunoaște, de ce nu vi s-a trimis abonamentul ■ Tatiana Coban — Brașov și Gheorghe Chisăliță — Bocșa: Pe dr. Mihai Leontopol îl puteți găsi la Centrul medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L., tel. 31 59 80 ■ Tina Gârban — Brădăcești (Iași): În vederea deschiderii procedurii successorale, urmează să vă adresați notariatului de stat din raza de domiciliu a părinților ■ Eugenia Cojocar — București: Contează numai ca vechime în muncă nu și la funcție ■ Ilie Anghel — Călărași: Nu aveți. Trebuie să vă efectuați stagiul ■ Maria Stănescu — Ploiești: Cu 25 de ani de muncă și vîrstă de 56 de ani, poate cere pensionarea ■ Solomon Barbălată — Botoșani: Scrieți-ne care vă este necazul ■ Marioarei Sivu — Frumușani, Danielei Elena Mircea — Pucioasa, fam. Hașegan — Săliște și tuturor celor care ne-ați trimis urări de bine, vă mulțumim, dorîndu-vă, la rîndul nostru, multă sănătate și realizări în activitatea dv.

MARGA NEDELEA

● „FLĂCĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

— Stimate Sile Dinicu, ați fost, în îndelungata dumneavoastră carieră muzicală, martor și participant la nașterea și lansarea a numeroase șlagăre, ați orchestrat, interpretat și dirijat astfel de cintece, așa că e firesc, credem, să vă solicităm o definiție a șlagărului.

— Definiția e simplă. Mai greu de realizat este obiectul ei. Dar să răspund. Șlagărul e cîntecul care se aude fredonat pe stradă. Deci cîntecul care e îmbrățișat de toată lumea. Exemple: **Du-mă-acasă, măi tramvai** de Dendrin, **Tărăncuță, țărăncuță** de Ion Vasilescu, **Lălele de Temistocle Popa**, **Of, inimioară** de Edmond Deda, **la-ți mîreasă ziua bună** de George Grigoriu, **Prieten drag** de Radu Șerban.

— Veniți cu exemplele mai aproape de ceasul de față!

— E mai greu...

— De ce?

— Sunt mai multe cauze. Nu avem acum timpul să le enunțăm pe toate. Vedeti dumneavoastră, compozitorii noștri, sau unii dintre ei, scriu cîntece pentru comisii, pentru diferite concursuri, cîntece care sînt premiate, dar a doua zi după festivitățile de rigoare nu le mai cîntă nimeni sau aproape nimeni. Să fiu bine înțeles. Nu sînt împotriva concursurilor. Dar acestea trebuie să fie înarmate cu un înalt spirit de exigență. Șlagărul pretinde, în simplitatea lui, multă măiestrie, iar nu sofisticării ale orchestrației. Cînd se vorbește despre muzica ușoară, criticile sînt îndreptate aproape exclusiv împotriva textelor. Se trece cu vederea sau se menajează cîntecul în sine, melodia. Dar melodia e factorul principal. E acum obiceiul să se compună pe texte, unele de reală valoare, și pe creațiile lirice ale unor importanți poeți. Dar retrăgîndu-se la umbra călduții a acestor texte sau poezii, compozitorii neglijează melodia, muzica. Sigur că melodia poate fi cu succes provocată de text, dar melodia aspiră și la o independență artistică. Melodia trebuie să exprime eul artistic al creatorului, după cum iarăși nu trebuie să refuze realitatea. Melodia se cuvine — așa a fost întotdeauna — să vină în întîmpinarea epocii. Și așa-zisa muzică ușoară are ceva de spus inimii și inteligenței umane. De aceea ea trebuie să pornească, la rîndul ei, din inimă și inteligență.

— Dar de ce „așa-zisa muzică ușoară”? Nu sînteți de acord cu termenul?

— Și pe mine, ca și pe alții, ne cam supără denumirea. Dar să trecem peste aceste subiectivisme. Esențialul e ca muzica să fie bună. Ușoară, grea, tină, să fie de calitate. O istorie obiectivă a muzicii ușoare ne-ar aduce multe surprize. În epocă, liederurile lui Schubert erau echivalente ale muzicii ușoare, ale șlagărelor, dacă dorim, de asemenea valsurile straussiene sau operele lui Offenbach... Acum această muzică s-a clasicizat. A îndeplinit o condiție, a fost bună.

— Maestre Dinicu, cînd ați fost conștient de talentul dumneavoastră, cînd v-ați dat seama că puteți deveni un profesionist al muzicii?

— Nici acum nu știu dacă am, și în ce măsură, talent... Dar faptul de a mă dedica muzicii nu s-a datorat cine știe cărei clipe de spectaculoasă revelație. Ci unor împrejurări — ce e drept, dramatice — de ordin familial. Tatăl meu, Nicu Dinicu, a fost un bun șef de orchestră. Era absolut-vent al Conservatorului din Iași. În 1930, în București, a avut una din cele mai bune orchestre de muzică ușoară și de dans. A murit prea tîrziu, la vîrsta de 30 de ani. Mama avea atunci 29 de ani. În urma morții tatălui, situația familiei devenise foarte grea. Astfel am devenit muzicant profesionist, angajîndu-mă pianist într-o orchestră din Brăila, la vîrsta de 12 spre 13 ani. Aceasta, pe lîngă școala pe care am continuat s-o urmez.

— Pentru că ați schițat un moment autobiografic, am propune să mai stăruim asupra biografiei dumneavoastră. Ne-ar interesa și citeva date în sensul descendenței muzicale.

— Familia mea e get-beget brăileană. Din partea tatălui, fac parte dintr-o veche familie de muzicanți. Străbunicul meu a fost un vestit baladier. Bunicul meu, Iancu Dinicu, zis Iancu Lungul (avea 1,90 m înălțime), a fost un renumit șef de orchestră. Prin anii 1880—1890, orchestra lui se bucura de o deosebită faimă. Membrii orchestrei erau cu toții noțiști, lucru rar pe vremea aceea. Despre tatăl meu am vorbit mai înainte. Am început să studiez muzica la 4 ani. La vîrsta de 5 ani am început și studiul pianului. Nu m-am împăcat niciodată cu vioara. Pianul mi-a plăcut de la început. Lecțiile le luam cu tata. Mîndindu-ne la Galați, am continuat să studiez pianul cu Theodor Fuchs, care l-a

SILE DINICU :

„Urechea muzicală nu înseamnă și știința de a făuri arta“

acompaniat și pe marele nostru Enescu. Am revenit la Brăila, învățînd pianul la Conservatorul „Lira”. În anul 1930, m-am mutat cu familia la București. Aici am urmat cursurile liceale la „Mihai Eminescu”, avîndu-i colegi pe H. Mălineanu și M. Vescan. În 1932 a murit tata. Am vorbit despre acest moment. M-am afirmat ca pianist. Cu Theodor Sibiceanu am format un cuplu. Am cîntat cu cei mai buni șefi de orchestră atît în muzica de cafă-concert, cît și în cea de dans. Am rămas credincios muzicii ușoare și de dans.

Cavalcada anilor de muzică s-a desfășurat și cu greutate, dar și feeric, și cu muncă grea, dar și pasionant. Gîndiți-vă c-am avut ca directori, la „Cărăbus”, pe C. Tănase, iar la „Gioconda” pe Ion Vasilescu, unde am fost pianist și dirijor secund! La aceste teatre de revistă toată lumea cînta. Bine și cu aplomb. Iată cu cine am lucrat: Titi Botez, Constantin Lugeanu, Aurel Munteanu, Mircea Preotescu, Silly Popescu, Nutzi Pantazi, Liana Mihăilescu, Mia Postolescu, Elena Burmaz, Zizi Șerban, Vasilache-Stroe, Virginia Romanovschi, Virginia Popescu, Gică Petrescu... Am fost ajutat cu generozitate de Nicolae Patrîchi și Ion Vasilescu. Din

1950 am fost angajat la radio ca dirijor al orchestrei de estradă. O muncă în întregime nouă. Ca să vă relatez această activitate la radio și televiziune, ne-ar trebui mult timp și mult spațiu...

— Ați întîlnit dirijorul ideal?

— Cred că maestrul Ion Vasilescu a fost dirijorul ideal, în special pentru revistă. După părerea mea, un dirijor autentic trebuie să stăpînească absolut toate „secretele” muzicii.

— Credeți în sensul civic al muzicii, în rolul ei de modelator al ființei umane?

— Nici nu s-ar putea altfel. A crede contrariul ar fi absurd.

— În ce gen de muzică socotiți că se manifestă mai activ acest sens civic și modelator?

— În genere, muzica în întregul ei are un rol formativ. Sigur că sînt și genuri specifice. Nu e neapărat nevoie ca un cîntec să conțină un „te iubesc” ca să placă. Din experiența mea am constatat că muzica patriotică intră și ea în preferințele publicului. Dar această muzică nu trebuie să se confunde cu muzica dansantă. Un text patriotic cere o muzică adecvată. Capacitatea ei de mobilizare sufletească se datorează unui anumit specific. A-i dilua acest specific, folosînd-o în genuri nepotrivite, înseamnă o minimalizare. Dar vorbind de sens civic în muzică, cred că e necesar să nu ocolim muzica tină. Dar de ce și această denumire de „muzică tină”? Ce, o „bătrînă” baladă sau o „veche” română nu mai sînt tinere? Să revenim însă. Muzica tină există prin sensul ei civic. Sînt multe lucruri bune în această muzică. Cine nu o ia în considerație nu e de bună-credință. Sînt aici elemente valoroase, precum Mircea Vintilă, Nicu Alifantis, Vasile Șeicaru, Victor Socaciu. Dar, mare păcat, au intrat și în această idee frumoasă — ca și în muzica ușoară de altfel — și diferiți indivizi care nu au nici o legătură cu muzica adevărată și o compromit.

— Ce socotiți că ar trebui făcut pentru o propulsare a muzicii, scuzați-ne, ușoare mai de calitate?

— Nu puține lucruri. Mă opresc la citeva. O instruire multiplă a soliștilor, care nu trebuie să se bazeze doar pe ureche. În această instruire trebuie să intre, să zicem, știința folosirii mîinilor, adică învățarea mișcării în fața publicului și conform cerinței bucații muzicale interpretate. Ce ar mai trebui? O critică muzicală activă. Jurii exigente la diferite concursuri. O reală competiție internă și internațională.

— Într-un interviu cu Ioana Radu, publicat în revista „Flacăra”, marea cîntăreață relatea un incident avut cu dumneavoastră. Vă amintiri de el?

— Cum să nu. Era prin 1943—1944. Pe lîngă activitatea mea de pianist, orchestram pentru diferite formații de jazz ale timpului: Dinu Șerbănescu, Malagamba, Bibi Alexandrescu... În acea vreme cîntam cu Ioana Radu la un local. Într-o seară, în timp ce o acompaniam la pian, mi-a venit niște idei pentru orchestrație. N-am putut rezista „inspirației”. Deci, cu mina dreaptă scriam ideile orchestrației, iar cu cea stîngă continuam să acompaniez solista. La un moment dat, Ioana Radu întoarce capul spre mine. Desigur că a sesizat modul în care o acompaniam. Se supără, se iese și ceartă. Credea că-i minimalizată. Cînd a aflat adevărul, ne-am împăcat și sînt și astăzi prietenul mării cîntărețe.

— În locul ei, ce i-ați fi făcut „vinovatului”?

— L-aș fi felicitat.

— Ce e o ureche muzicală?

— E șansa ca natura să te fi înzestrat cu un canal auditiv cit mai perfect. Dar urechea muzicală nu înseamnă și știința de a făuri arta.

TRAIAN STOICA
DAN BIRLĂDEANU

Vorbiți și scrieți românește!

Puțină... gramatică (I)

Nu încapă îndoială, acordul este unul din fenomenele sintactice care afectează cel mai mult „lesirea din norme”, abaterile, și care scapă, uneori, gramaticii „opresive”. Trebuie să notăm că, în cazul limbilor cu o extinsă flexiune — cum este româna — dincolo de carentele stilistice, nu putem face abstracție de primejdiile ce pîndesc scrisul.

Conform părerii multora, dezacordul ar avea în vedere construcții de tipul **Elvii scrie, Ei e bun, Oamenii stă la rînd** etc., unde se încalcă regula acordului dintre predicat și subiect (și abaterea de la această normă se sancționează prompt, dacă nu se și ridiculizează, punîndu-se, adesea, pe seama unui precar grad de instrucție). Cu puțină disciplină (lingvistică!), ar trebui să apreciem aceste abateri sintactice și ca reflexe ale sistemului graiului muntean. Dar, în raport cu norma limbii literare, ele sînt grave erori de exprimare.

Sînt, în acest sens, trei tipuri de acord: a) cel gramatical propriu-zis, în care apar, la predicat, aceleași informații de

număr, persoană și gen care sînt și la subiect (de exemplu: **Voi stați liniștiți, sau liniștiți, Cărtile sînt folositoare, Ei dorm, Ele lucrau, El știu etc.**) sau la un determinat: **înșiși oamenii, înșiși cărtile, el însuși a scris, ea însăși face** etc;

b) acordul nongramatical care, motivat, tolerat sau tolerabil, uneori, poate duce spre culpabilizarea scrisului. În realitate, regula se complică și se destramă în contact cu faptele. Cea mai revelatorie mi se pare a fi situația substantivelor colective, unde poate acționa regula acordului după înțeles: substantivul are formă de singular, dar înțeles de plural, de tipul: **grup, mulțime, grămadă, serie** etc. În acest caz există două posibilități de realizare, de exemplu: **O mulțime de elevi a venit și O mulțime de elevi au venit** (acordul făcîndu-se, aici, după determinantul prepozițional de elevi, la plural: **au venit**), adică avem de ales între acordul gramatical (cu nominativul singular și predicatul la singular) și cel nongramatical, după înțeles (cu forma de plural). Cu un efort de înțelegere, se poate constata că balanța înclină în favoarea acordului gramatical. Adesea, prezența articolului definit este mai concludentă (de exemplu: **Mulțimea a venit**) sau chiar topica (ordinea termenilor); **A venit o mulțime de elevi** (desi găsim și **Au venit o mulțime de elevi**). Oricum, acordul gramatical este dominant. Nu-i mal

puțin adevărat că, uneori, e tolerat numai acordul nongramatical, din cauza absenței articolului (de exemplu: **Ulei și zahăr este destul, nu sînt**).

Un alt tip de acord nongramatical este cel numit **prin atracție** (dominant fiind apropierea termenilor; cel mai apropiat impune regula acordului). De exemplu: **El a muncit cu un devotament și o priecere remarcabilă**. Dacă în mintea vorbitorului apare mai important un alt element, atracția are loc și la distanță (de ex.: **Pentru trimestrul în curs, sînt prevăzute distribuirea a cinci mii de tone... în loc de, cum era corect: este prevăzută distribuirea...**). Deși formele acordului prin atracție circulă (mai ales sînt forme colocviale, nesupravegheate, orale), „opresiunea” acordului gramatical este un factor activ. Se zice corect: **Au plecat fratele și sora, nu A plecat fratele și sora**, sau, într-o coordonare copulativă negativă, tendința este spre plural, spre acord gramatical: **Nici fratele, nici sora n-au plecat**, în loc de **Nici fratele, nici sora n-a plecat** (ni se pare bizară afirmația autorilor cărții **Limba română corectă**, p. 245, ca fiind corectă expunerea: **Nici mama, nici tata n-a venit** pentru că „presupune participarea la acțiune numai a unuia dintre termenii subiectului”. De fapt, nu participă nici unul!).

(Va urma)

GH. POALELUNGI

Cuget, deci exist

Dialectica istoriei (I)

O dialectică absolută, ieșită ca Atena din capul lui Zeus, nu este de conceput, tocmai pentru că își sustrage adevărul relației genetice subiect-obiect, relație generală și particulară în același timp. Or, epistemologia dialectică nu situează adevărul în afara legii care-l produce, a legii dinamice subiect-obiect, a legii în cadrul căreia subiectul este activ, constructiv. Adevărul nu numai că se produce în această relație, ci o și modifică, o ține sub permanentă tensiune.

În esență, adevărul instituie această relație (=relația subiect-obiect) prin conceptul său. Din momentul instituirii ei prin concept s-a depășit opoziția absolută, opoziție care avea drept consecință negarea genezei adevărului. Să reținem că conceptul acestei relații este dialectic. Mai precis: conceptul acestei relații este chiar adevărul ei și, în același timp, producerea și menținerea ei. Este limpede că o încercare de determinare a oricărei proprietăți a obiectului sau a subiectului în afara acestei relații nu face decît să conducă la neînțelegerea genezei lor, pe de o parte, a valorii lor de adevăr, pe de altă parte.

Relația dialectică subiect-obiect își are istoria în dialectica raporturilor conștiinței oamenilor reali și în existența lor diversă, în practica vieții lor. Această relație reprezintă momentul esențialității, moment care permite trecerea la adevăr. Și tocmai pentru că este dialectică ea este deschisă, iar deschiderea ei se manifestă nu numai într-un adevăr deschis, ci și în metoda acestui adevăr.

Să reamintim aici că adevărul nu este de ordin substanțial, ci de ordin informațional. Afirmăm natura informațională a adevărului în opoziție cu natura substanțială a acestuia, susținută de epistemologiile de tip empirist. Adevărul definește, dacă gîndim aristotelic, coincidența dintre enunțuri și proprietățile obiectului cercetat. Unde nu există coincidența între enunțuri și proprietăți nu se poate vorbi de adevăr, nu se poate vorbi de esența obiectivă inteligibilă. Dar adevărul definește și modul cum se realizează această coincidență.

Din perspectiva relației dialectice subiect-obiect, concordanța nu se realizează decît într-o procesualitate infinită. Natura relațional-informațională a adevărului ne dezvăluie structura relațional-informațională a subiectului și a obiectului. Tocmai natura informațională a adevărului a dezvăluit constructivitatea, relativitatea, eficiența, universalitatea, noutatea și subiectivitatea (=dimensiunea exclusivă umană a adevărului), ca însușiri fundamentale ale acestuia. Dacă adevărul nu coincide cu informația totală (=concept fără sens din momentul admiterii dialecticii informației), atunci rezultă că el nu este nici un dat al unui obiect care alinază subiectul pentru a se răscrie automat în el (=fără a aduce ceva nou), după cum nu este nici un dat al unui subiect universal între paradigmele căruia locul central l-ar ocupa ideea de adevăr (a se vedea versiunea platonismului), dat care se ogîndește, imperfect, în lumea lucrurilor concepute ca umbre. Adevărul este obiectiv și subiectiv, subiectiv pentru că este construit de subiectul uman ireductibil la o senzație nedefinită (= în esență, la o abstracție a senzației, abstracție produsă de epistemologia empiristă); obiectiv pentru că se află în raport de determinare causală dialectică. Și pentru că este subiectiv și obiectiv în același timp, adevărul este și dialectic. Și am ajuns, prin dialectica adevărului, la o altă însușire esențială a lui: concretetea. Dar tocmai caracterul său concret se opune universalismului abstract cu care îl învesteau epistemologiile neconstructive, dogmatice.

Caracterul concret al adevărului coincide cu informația parțială. Dar numai informația parțială este aptă să informeze acțiunea, s-o întemeieze și s-o facă eficace. Informația totală a adevărului total nu-și are nici un sens, pentru că ea nu ar putea informa pe nimeni, pentru că ar exclude, din capul locului, orice înnoire, orice modificare, orice diferență. Informația, ca și adevărul, nu se opune diferențelor, ci se constituie din chiar depășirea lor permanentă, ca măsură a lor. Așa cum ordinea nu are sens decît în raport cu dezordinea relativă căreia i se opune și împotriva căreia se menține, la fel și informația nu are sens decît în raport cu tendințele de dezorganizare specifice oricărui sistem real. A trebuit multă vreme pînă să se poată gîndi natura informațională a adevărului, pe de o parte, natura informației prin conceptul de adevăr concret, dialectic pe de altă parte. Prin conceptul dialectic de adevăr descoperim inconsistența teoretică a ontologiilor și epistemologiilor necritice dogmatice, ca și inconsistența punctelor de vedere sceptice sau agnostice.

ION STROIE

Proza românească - proză la nivel internațional

D.R. Popescu:

„Leul albastru“

La sfârșitul anului trecut, Editura „Minerva” ne-a prilejuit reînfrînarea cu o parte din opera de tinerețe a lui D. R. Popescu publicând culegerea de povestiri *Leul albastru* în prestigioasa și populara colecție „Biblioteca pentru toți”. Volumul este însoțit de o prefață semnată de Cornel Ungureanu, care subliniază cu finețe repere ale creației acestui mare scriitor contemporan.

Scrierile cuprinse în carte celebrează puterea omului de a se împotrivi cu orice risc forțelor care rivnesc să-l umilească și să-l aservească, să-l transforme într-o unealtă doborâtă. În viziunea acestor proze scurte, stăpînul planetei apare ca un birutor chiar dacă e înfrînt vremelnic. O aură de măreție nimbează destinul umanității descrise de D. R. Popescu.

Dar autorul nu este cîtuși de puțin idilic și paginile sale nu ne înducem la spectacole fastuoase, organizate în cinstea învingătorilor. Drumul pînă la glorie și furtive al personajelor este deosebit de lung și de întortocheat, unele nereușind să-l parcurgă pînă la capăt.

O mare calitate a scrisului lui D. R. Popescu este aceea că ne propune să cunoaștem lumi credibile, la care avem impresia că putem avea liber accesul. Nimic nu ne contrazică cînd citim despre ceea ce întreprind eroii din *Leul albastru*. O sumedenie de detalii ne asigură că avem șansa să urmăm zburcîndu-mă oamenii ca și noi, care trăiesc într-un univers ale cărui jaloane ne sînt familiare sau măcar lesne de cunoscut. Întîmplările prin care trec aceștia ni se par firești, am fost noi înșine implicați în astfel de situații sau am auzit de ele. În permanență sîntem avertizați că e vorba de semeni de-ai noștri care se confruntă cu fapte adevărate și nu cu evenimente imaginare. Autorul se ferește să mistifice datele concretului, să ne ofere trucaje în locul realității palpabile.

Cîteva din prozele cuprinse în carte ne înfrîșează emblemele satului de după al doilea război mondial. O arșiță cumplită nimicește lent așezarea din *Ploaia albă*. Făpturile se mișcă damnate într-un spațiu al terorii exercitate de căldură. Toți imploră o izbăvire care întîrzie să apară. Acest teritoriu al suplicului este administrat cu siguranță de către Cămul ca e, datorită averii sale, guvernează asupra destinului celorlalți, le dictează gesturile pe care să le facă, vorbele pe care să le rostească, transformînd existența într-o reprezentare bufonă. El cumpără un mort pentru a-și etala puterea, organizează concursuri de fugă între invalizi, cumpără la prețuri derizorii pămînturile celor infomețați. Salvarea comunității nu poate veni însă din afară. Nu ploaia ca e pînă la urmă se revărsă răcoroasă asupra ținutului risipește blestemul, ci acțiunea oamenilor care se împotrivesc planurilor lui Cămul repun rosturile firii în făgașele normale.

În *Păpușa spinzurată*, *Sofica*, *Cireșul cu clopoței* protagoniștii constată cu stupefacție, la un moment dat, că s-au irosit, că și-au căutat greșit împlinirea, dar e din vremele le-nal de pe ochi e deja prea târziu. *Soldatul necunoscut*, *La culesul perelor* urmăresc cum inocența unor copii intră în contact cu ororile războiului. O proză cu desfășurare de roman polițist este *Dor*. Accentul nu cade însă pe descoperirea faptei, ci pe analiza comportamentului personajelor.

La o nouă lectură, mult comentata povestire *Leul albastru* - ca și celelalte pagini ale volumului - oferă din nou o emoție puternică. Ea înfrîșează fără menajamente destinul unui erou asupra căruia se exercită o oprimare în scopul uniformizării sale. Dar tînărul personaj se opune să adere la cauze care îi sînt străine, se răzvrătește împotriva mediului artificial creat într-un internat de pedagogi înăcrîți și farisei. Actele sale nonconformiste stîrnesc deseori furia supraveghetorilor, dar pedepsele lor nu-l conving că trebuie să renunțe la dorul său de a trăi cinstit și demn. *Leul albastru* rămîne în literatura noastră un superb elogiu adus libertății de a fi conștient și tînăr.

Culegerea de povestiri a lui D. R. Popescu conturează un destin fericit de prozator care, de la începuturile sale literare, a stăpînit admirabil, fără ezitări, meșteșugul scrisului.

GEORGE ARION

Eugen Barbu:

„Săptămîna nebunilor“

Lectura romanului *Săptămîna nebunilor* te supune întii unui sentiment de hăituită continuă, intruna te tulbură bănuiala unui înțeles necuprins, a unei viclenii încă nedivulgate și totul, desigur, se înrădăcește în iluzia unei chei îngropate în pagina lui somptuoasă. O iluzie puternică, direct proporțională cu puterea de persuasiune a mijloacelor artistice aruncate în joc. Dar o iluzie totuși cauză ei autentică fiind extraliterară. Cine a

șteptat acest roman al lui Eugen Barbu și izbuște, acum, să-l parcurgă senin, dînd la spate dușmăni sedimentate în timp și răfuieli în focul cărora valeții încă mai împing vreascuri, nu va întîlni în el nici o cheie. Și *Săptămîna nebunilor*, recitit în seninătatea nimită, i se va releva a fi ceea ce este de fapt: un mare roman de dragoste.

Cartea se poate povesti în foarte puține cuvinte: Hrisant Hrisoscelu, abia reîntors dintr-o călătorie în lume, retrăiește pe Dimbovița o destrucție trăită deja, la Veneția, în preajma frumoasei Herula Lucrezia Vimercatti, în care a investit o iubire bună. De data aceasta, destrucția e dusă pînă la capăt și Hrisant Hrisoscelu sfîrșește în moarte. În carne și oase, Herula Lucrezia Vimercatti numai îl rânise profund. Abia amintirea ei îl termină. Și trama întreagă a *Săptămîinii nebunilor* se aseamănă, în parte, cu respirația precipitată a unei jivine care agonizează cu glonțul în ea. Hățișurile în care își suflă respirația aceasta aburii, îmbrăcîndu-le într-o brumă strălucitoare, sînt cele ale unei istorii ajunse în cumpănă. Decorul fastuos al agoniilor - Levantul, păsos în culorile lui și dantelat în conture. Implicite, istoria și cadrul ei imprimă povestii de dragoste dintre Hrisant și Herula o semantică arborescentă, multiplă pînă la nestăpînire. Totul se apropie de o mare oglindă zobită, din cuburile căreia ultima imagine răsfrîntă în ea încă nu s-a desprins. Cu un minimum de elemente factologice, Eugen Barbu realizează o veritabilă frescă, și nu doar socială, exterioară omului ca atare.

Arta prozatorului și-a atins apogeul în acest roman în întinderea căreia frazele emană lent otrava ademenirii, rară și de puține ori semănată atît de egal pe spații atît de cuprinzătoare. Fluente impecabilă a narațiunii nu ne lasă nici o clipă să bănuim gestăția anunțată, de șase ani. Jocul planurilor temporale ale cărții, de asemenea, oferă teren pentru studii fertile și nu încapă nici o îndoială că *Săptămîna nebunilor*, privind din interior începutul de veac XIX, deschide mai multe ferestre spre aluviunile lui etnice și ideologice decît orice pagină de istorie propriu-zisă. Fiind și acesta un privilegiu al marii literaturi: să izbutească mai mult decît mecanica doctă și cuminte a scriitorilor, care din pătrar în pătrar de veac, rescriind întîmplări revoluate, le sărăcesc progresiv de substanță.

Cîte ceva ar mai fi de spus despre precizia cu care prozatorul lucrează în plastica toponimelor, pentru a le satura de savoare. Sau despre știința de a structura cuvintele într-o atmosferă de simțit ca un jug. De aici înainte însă mai expresiv decît comentariul rămîne citatul: „Sdrênețe de smele ce folosiseră la ciudata mascara afirmare printre cartaze. Tot balamucul nocturn își arăta spatele ne-strălucitor, ațele cu care totul fusese mințit. Pannourile și paravanele erau refracse, ridicate cu scripeți pe punțile scenelor ce stătuseră pînă atunci în întunericul prielnic și oamenii ce fuseseră astfel amăgiți vrură cu toții să întreprindă ceva, să cînte, să strige, să îndepărteze acele bube luminoase ale fanalelor ce pluteau pe mare ca să îndepărteze coșmarul, dar nu reușiră să facă nimic decît să privească pustiu verde al mării peste care lumina așeza covorul său triumfător...”

Deci, în esența lui, romanul lui Eugen Barbu rămîne o tulburătoare poveste de dragoste și, în acest sens, nu credem că literatura română cuprinde prea numeroase pagini de o asemenea acuitate. Amăgindu-ne că *Săptămîna nebunilor* ar închide între copertile ei o cheie, am fi tentați totodată să acceptăm că autorul a recuperat dintr-un timp expiat un înțeles inedit, o semnificație mai rotundă decît alte semnificații, de transportat neapărat cu spinarea spre ziua de azi. Dimpotrivă, din tot ceea ce au fost și au trăit Veneția și Bucureștii de altădată, Eugen Barbu a salvat doar o clipă, două clipe de viață. Ceea ce înseamnă mai mult ca orice.

MIHAI PELIN

Dumitru Popescu:

„Pumnul și palma“, vol. II

În studiul, devenit clasic, cu titlul „Creație și analiză”, Ibrăileanu consideră că nu există epă pură, fără sondaj psihologic, după cum nu există analiză pură, fără comportament; iar exemple pe care le dădea convins. Rămînem cu această convingere și după citirea romanului *Pumnul și palma*. Portretele personajelor se încheagă sub semnul acestei bivalențe, ceea ce le dă relief în ordinea exterioară și adîncime sub raport psihologic.

Important este însă faptul că cele două modalități de construcție și caracterizare tipologică descind, firesc, organic una din cealaltă semn al talentului și al exigenței. Convenția, lipitura lipsesc cu desăvîrșire sau, în orice caz, nu se resimt la lectură; textul curge firesc, precum un riu căruia nu-i vedem afluenții și care lasă imaginea unității originare, chiar dacă, evident, la vîrsare este mai amplu, mai impunător decît la izvor. Faptul dovedește, din cite ne dăm seama, o foarte clară și bine sedimentată imagine a cursului istoriei însăși, cu aluviunile ei, cu dramele absorbite în existența obișnuită dar persecutată de sechelele și anamnezile labirintului ori ale victoriilor semețe, temeinic pregătite, dar incluzînd și o inevitabilă doză de aleatoriu, benefic sau malign. Este remarcabilă distanța pe care și-o ia autorul față de evenimentele ori de oamenii implicați în ele, mulți provocîndu-le în sens pozitiv sau negativ. Nu detaliem comentariul, dar ni s-a părut absolut remarcabil portretul primului secretar, „Ghiță”, prins într-o împrejurare pe jumătate oficială, pe jumătate domestică, în trenul ce-l ducea într-o vizită, la invitația unui stat vecin. Puternicul bărbat adună în jurul său, așa, ca să mai treacă timpul, întreaga delegație, începe cu glume ce par absolut anodine, e total debotonat, fără morgă, familiar și cordial cu toți, un fel de democrat bonom. Treptat, cu o abilitate greu perceptibilă, el aduce vorba de ceea ce voia de fapt să-și convingă „interlocutorii”, simpli și docili audienți, de pericolul ce pîndiseră țara, de spiritul demonic al lui Pătrășcanu, de manevrele Anei Pauker. N-o face însă cu ostentație, cu gravitate ori crispare; dimpotrivă, cu o totală degajare, într-un limbaj firesc, ca și cum lucrurile nu puteau în nici un fel fi altcumva. Prin acumulări succesive, condimentate cu cite o butadă, trîndu-și cînd paternel, cînd aproape cordial subalternii ce-l acompănau, scopul „bavardajului” este însă clar: justificarea îndepărtării unor rivali potențiali, postura de salvator al patriei ce și-o cultiva cu o rafinată strategie. Imaginea de pînă la urmă a personajului este cea a unui ins machiavelic, de o aproape imperceptibilă viclenie, deci cu atît mai nocivă. Să fi jucat un rol, în această subtilă scenă, sentimentul de culpabilitate (se știe că omul era uneori de un sentimentalism lacrimogen) și încercarea de disculpare? E posibil, dar, cum se vede, cu pretul stigmatizării, încă o dată, a celor ce i-ar fi putut sta în drumul său. Tînînd seama de faptul că „echipa cu care plecase la drum era aleasă cu grijă, din oameni ce trebuiau să-i devină colaboratori apropiați, mijloacele de „racolaj politic” folosite sînt de aceeași dimensiune a spiritului său, viclenia. Romancierul tratează însă, cum am anticipat, cu oportunitate detașare personajul, fără înversunare și ingerințe inabile. Ceea ce, firește, nu înăduără coloratura puternic sarcastică a textului, dimpotrivă, i-o conferă amplificație. Dealtfel, am vrea să semnalăm numai, deocamdată, cititorului, că Dumitru Popescu este un prozator cu puternice disponibilități de sarcasm, rezultat, cum am spus-o nu din imprecății directe, din registrul jurnalistic (care nu lipseau, uneori, în primul volum), ci din simla (dar cit de dificilă, numai creatorii o știu) consenținare a faptelor, din atitudinea și reflexele de „notar public”, cum se considera, satisfăcut, Balzac. *Ochiul ciclonului*, subtitlul celei de-a doua cărți, ar vrea, dacă întuim intențiile autorului, să sugereze, probabil, tocmai ceea ce intră în contextul reprezentărilor concrete, fără ipostaza de instanță pe care și-o cultivă, vrînd-nevrînd, autorii lipsiți de tact artistic. Căci un roman nu este un dosar juridic înțesat de pledoarii pro sau contra, inevitabil patetice, cu siguranță avocătești, ci o operă artistică prin care, deși pînă la urmă rezultă tot o judecare a semenilor, a noastră, a celor puternici, dar o judecată implicită și nu explicită, prin oglinda transfiguratoare (nu deformatoare, se înțeleg) a artei.

POMPIIU MARCEA

CAP LIMPEDE

„Om bun!“

Un emoționant articol despre bunătatea publică Mihnea Gheorghiu în *România liberă* din 9 ianuarie 1982. Mai întîi, distinsul om de cultură ne evoca voranul imagii ale nepăsării față de semenii noștri de pe albe meleaguri, citeodată „abandonat prin colțuri de uliți”, priviți cu indiferență de trecătorii grăbiți. După care ne povestește, cu un patetism reținut, cu o lacrimă stăpînită în colțul ochiului, istoria unui fost prieten de tinerețe. Acesta, în ciuda tuturor vicisitudinilor soartei, și-a

păstrat sufletul curat și dragostea pentru cei din jur. Eroul articolului *Om bun!*, simplu, modest, muncitor, nerîvnind să își ca în nimic în evidență, dar neacceptînd să renunțe la sentimentele oricite lovituri a primit, este un exemplu tulburător de ceea ce trebuie să fie stăpînul acestei planete într-un sfîrșit de secol tot mai grăbit și mai orgolios. Mihnea Gheorghiu ne-a oferit un strălucit model de gazetărie interesată de destinul real al oamenilor, capabilă să se ridice la rangul unei meditații profunde. (G. A.)

Căutîndu-l pe Marin Preda

Despre oamenii care, trecînd pe lângă o librărie, nu pot, oricît de grăbiți ar fi, să nu intre și să dea cu ochii roată peste standurile pline de cărți, s-ar putea scrie, cu mult folos, numeroase pagini. Multe pagini s-ar putea scrie și despre ceea ce caută acești mari iubitori de literatură, adevărații posesori ai certificatului de nemurire, act pe care, prin simpla lor cerere, îl atribuie scriitorului îndrăgît. Vrem să se înțeleagă din cele spuse pînă

acum că, prin opera sa, prin străduința cu care cititorii îi caută cărțile, un scriitor și-a cucerit dreptul de a se afla permanent pe standurile librăriilor. Un astfel de scriitor este, fără doar și poate, *Marin Preda*. Asiduitatea cu care îi sînt căutate romanele ne face să adresăm editurilor noastre îndemnul de-a ne prilejui întîlnirea cu opera sa cit mai des și-n ediții tot mai frumoase. Este un drept pe care acest mare scriitor și l-a cucerit pentru todeauna. Dar pe care editurile noastre l-au cam uitat. (V. N.)

Mărunte...

Cursul unor lucruri, altfel mărunte, e uneori straniu. Pe Bulevardul Republicii, nr. 5, în imediata vecinătate a Librăriei Eminescu - una din cele mai bune librării ale Capitalei - există, aproape dintotdeauna, am putea zice, un magazin de discuri, probabil cel mai frecventat și cel mai bine aprovizionat magazin de discuri din Capitală. După renovarea clădirii, atît Librăria Eminescu, cit și magazinul de discuri și-au reluat sediul și rosturile. Și iată straniu: deasupra

intrării magazinului de discuri a apărut o firmă nouă - realizată, evident, după un tipic al firmelor care costă - iar firma aceasta spune că magazinul cu muzică este „Librăria”. Nici măcar „Librărie”, cum spune și scrie tot românul. Și așa, din indolența unei zile de proiectant de firme, care nici măcar nu s-a ostenit să vadă ce soi de marfă se vinde pe Bulevardul Republicii, nr. 5, vin cetățenii, de bunăcredință, să întrebe dacă la magazinul de muzică se vînd plicuri, cărți ori saci de carton? ! (T. O.)

În dezbatere: teatrul PE CE TEXTE NE CREȘTEM COPIII ?

În România există 38 de instituții teatrale, între care 6 naționale. Repertoriul lor ni se înfățișează, la o primă vedere, cu ambiția de a fi cel mai cuprinzător. Cuprinzător, dar și cu lacune. Cuprinzător, dar și cu constringeri. Și, curios, lacune și constringeri încercuind toamă a cel punct de foc în care se concentrează misiunea teatrului, în special a unuia național.

Cei care au cunoscut teatrul românesc l-au văzut ca pe o tribună a limbii și a conștiinței naționale. Cum se pot sluji conștiința și limba? Prin operele reprezentative ale repertoriului național, care constituie coloana de aur a tradiției, tezaurul textului clasic românesc.

Unde decît la un teatru — și mai ales la unul național — publicul, și cu deosebire cel tânăr, poate să afle care este adevărata scară a valorilor autohtone, adevăratele sentimente ale unei națiuni, puse la diapazonul marii arte? Pe scena Comediei Franceze, de pildă, nu pot lipsi Corneille, Racine și Molière. Și nici nu lipsesc. Pe scena Teatrului Mare din Moscova nu pot lipsi un Gogol sau un Ostrovski. Și n-au lipsit niciodată. Cum se explică și cum se admite slaba prezență — dacă nu chiar absența — din repertoriul teatrelor noastre și al primei scene, mai întîi — a pieselor lui Alec-

sandri, Hasdeu, Delavrancea, Davila, ca și a pieselor lui M. Sorbul, Victor Eftimiu, Camil Petrescu? Cum se explică — și cum se admite — ca un teatru care poartă numele lui Caragiale să nu mențină în repertoriu, cu reluări succesive, toate capodoperele caragieliene?

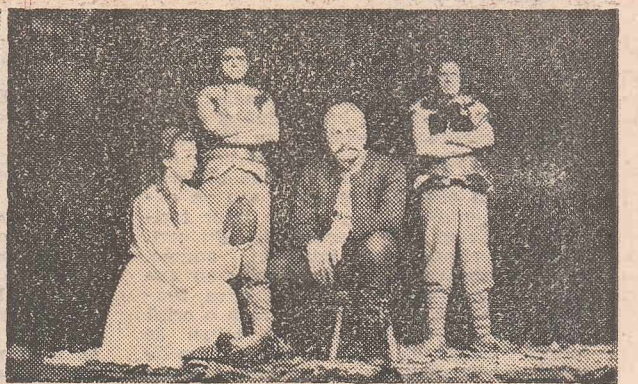
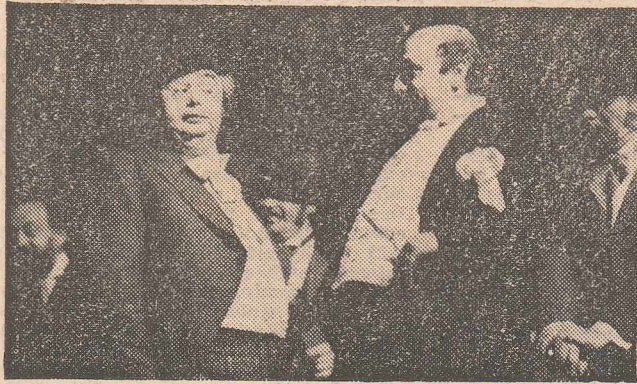
Am fost nu o dată puși în derută de către ziaristi sau oameni de teatru străini care, cerindu-le să le arătăm o mostră de dramaturgie clasică și de spectacol clasic — tip național — n-au putut primi, din partea noastră, decît niște palide indicații: că, din cînd în cînd, Naționalul bucureștean, secondat de Teatrul „Lucia Sturdza Blandra”, programează „Serisoarea pierdută”; că același teatru, dacă se ține cam la distanță de trilogia istorică a lui Delavrancea, joacă totuși „Hagi Tudose”; că, în sfîrșit, piesa „Răzvan și Vidra” a fost montată la un național (Timișoara); că Iași și Pitești dezgroapă uneori, din arhivele de reluări, „Apus de soare” și, respectiv, „Vlaicu Vodă”; că Alecsandri, ca să ne întoarcem la prima scenă a țării, este subtilizat (vezi „Chirița”, spectacol alfel de succes, grație unei distribuții de prima mină, dar asta e altă poveste) prin varianta lui T. Mușatescu; că... Ar mai fi, desigur, și alte exemple (se mai joacă, pe ici, pe colo, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Al-

Kirițescu, V. I. Popa, G. M. Zamfirescu, A. de Herz, M. Sebastian, Radu Stanca, V. Voiculescu), dar ele sînt alit de firave, exprimate de regulă prin spectacole și puține, și de serviciu, incît, parcă, nu prea merită să le mai transcriem.

Că nu-l putem satisface pe străini e mai puțin important. Dar că nu putem satisface cerința de educație patriotică și estetică ce revine în sarcina teatrului ni se pare deosebit de grav. Iar printre primele instituții frustrate de această lacună este Ministerul Educației și Învățămîntului, cu o populație amatoare de teatru care se ridică la sute de mii și la milioane de elevi și de studenți. Dar sindicatele? Dar armata? Dar bucurăștenii, ieșenii, clujenii, craiovenii, țîrgumureșenii și timișorenii de rînd care vor să se regăsească, dacă nu în fiecare seară, cel puțin în anumite zile, cu cele, mai îndrăgite piese din istoria literaturii române?

E ceea ce interlocutorii noștri — un profesor, un scriitor și un editor de texte pentru copii, un actor, un părinte și un elev — ne spun în această pagină, inaugurînd o dezbatere care rămîne deschisă.

ILIE PURCARU

Flori rare pe scena Naționalului bucureștean: „O scrisoare pierdută” de I. L. Caragiale, „Siciliana” de Aurel Baranga, „A treia țepă” de Marin Sorescu.

Un profesor

Îată ce ne declară vechiul profesor craiovean de limba română **Petre Predică**:

— Fapt poate unic în istoria teatrelor țării, Teatrul Național din Craiova și-a prezentat spectacolele decenii în șir, în sala de festivități a unui mare liceu, al doilea în țară ca vechime și tradiție, Liceul „Nicolae Bălcescu”. În clădirea aceleiași instituții de învățămînt au funcționat dependențele firești ale teatrului: sălile de repetiție, atelierele, cîminele actorilor, administrația teatrului. Simbioza aceasta, desigur, a marcat profund strategia repertorială a Naționalului craiovean: Elevii liceului accedînd la un procent important al spectatoriilor, alegerea pieselor nu putea să nu țină seamă de momentele notabile ale dramaturgiei românești clasice. Stagiunile postbelice ale teatrului, din acest punct de vedere, au preluat o tradiție constituită și o vreme, și-au impus datoria de a o continua în împrejurări sociale care și-o anexaseră ca pe o firescă necesitate. De asemenea, matineele școlare intraseră de mult în obișnuitul vieții culturale craiovene. Între piesele de rezistență ale stagiunii 1944-1945 spre a oferi un singur exemplu, aflăm **O scrisoare pierdută**, **Vișniții**, **Sinziana și Peștele**, **Gaițele și Domnișoara Nastasia**. Astfel, în mare, o singură stagiune izbutea să exprime sintetic principalele orientări ale dramaturgiei naționale. Prin roluri clasice și-au consolidat reputația, aici, actorii de talia lui Remus Comăneanu, Margot Boteanu-Păcuraru, Manu și Madeleine Nedeanu. Ovidiu Rocoș ș.a. Însă, treptat, atașamentul pentru această tradiție a scăzut în intensitate și, în ultima vreme, accesul clasicilor pe scena Teatrului Național a devenit mai mult decît problematic. Mai mult decît ce anume jucăm din dramaturgia națională, contează astăzi cum jucăm. Texte conjuncturale au început să cîștige teren în defavoarea pieselor cu audiență probată pe parcursul unor generații întregi. Nu cred că este bine ce se întîmplă în teatrul nostru. Nu cred că educația patriotică a tinerelor generații se poate desăvîrși prin renunțarea la valori consacrate. (M.P.)

Un editor

— **Mircea Sântimbreanu**, ce opere din dramaturgia românească n-ar trebui să lipsească de pe scenele teatrelor noastre?

— N-ar trebui, în principiu, să lipsească nici una! N-ar trebui să lipsească sub nici un motiv — pentru a vorbi în termenii ofertei comerciale — măcar acel „sortiment minimal obligatoriu” recomandat chiar de programa analitică liceală: **Despot Vodă** de V. Alecsandri, **Răzvan și Vidra** de B.P. Hasdeu, **Apus de soare** de B. Șt. Delavrancea, **O scrisoare pierdută** de I.L. Caragiale, **Vlaicu Vodă** de Al. Davila, **Meșterul Manole** de L. Blaga, **Jocul icelilor** de Camil Petrescu, **Petru Rareș** de H. Lovinescu, **Răceala** de M. Sorescu, **Ștafeta nevăzută** de P. Everac, **Interesul general** de A. Baranga. N-ar trebui ca un singur bacalaureat să nu fi primit în timp și (la timp) botezul unui mînușchi de capodoperă ale dramaturgiei naționale. Dar n-ar trebui, mai ales, ca aceste obligații să lărgească administrativ teribilul spectru al verbului a trebui.

— Adică?

— Specialiști în organizări cum sîntem, am putea alcătui și parafa cu repeziune mecanisme, grafice, comandamente, statistici, analize periodice, apoi alte noi mecanisme și mai parafrate etc. Numai că între tînrul dus la teatru și cel sedus de acesta este o deosebire atît de considerabilă încît ei nici nu pot intra în aceeași... statistică. Fertilă, se știe, este doar relația consimțită. Și doar cînd la

baza acestora se află atracția — aceasta fiind privilegiul spectacolului și nu al discului sau „citirii pe roluri” — avem de-a face cu acel curent destul de cuprinzător și de puternic pentru a se putea vorbi de rolul teatrului în viața școlii.

— **Cele ce suneți ne abat puțin de la tema anchetei noastre. Mai exact spus, o lărgesc. Ceea ce, evident, nu ne supără, dimpotrivă... Ce credeți că trebuie făcut pentru impunerea teatrului în viața școlii?**

— Pentru aceasta e nevoie de a ieși din aleatoriu, aproape totdeauna mai rău decît absența, căci ascunde și derutează. E nevoie, desigur, de o ofertă teatrală educatoare, susținută și continuă spre o masă constantă de elevi. Dar pentru ca teatrul să recupe scena inimii tînrului (ați de inghesuită între școală, concursuri, acțiuni, practică ș.a.m.d.), n-ar trebui cu nici un chip ca el să îmbrace caracterul unei noi... obligații, al unei noi teme, simplă derivație a programei analitice. Tocmai de aceea consider că inițiativa resensibilizării tînrului pentru teatru ar trebui să aparțină teatrului. Chit că s-ar începe cu profesorii, cu viitorii educatori. (Cite piese vede un student, viitor profesor de română sau de istorie, în timp de 4 ani?) Or, dacă socotim spectacolul dramaturgiei naționale o supremă dirigenție de cuget și simțire, este cazul să ne întrebăm dacă nu cumva i-am putea găsi locul de cîntec, privilegiat, printre atîtea și atîtea zeci de ore amefite ca scop și silnice ca formă, păstrate doar din bigotismul păcătos și desert al religiei formelor. A introduce teatrul — marea dramaturgie națională, în primul rînd! — în viața fiecărui școlar poate constitui o sîrbătoare. A-l insera ca sarcină de orar, printre alte zeci de obligații, e, în cel mai bun caz, o pioasă intenție. Repede înlocuită cu alta. Chiar dacă virită în armura unei noi campanii...

Un actor

— **Florian Pittiș**, este o realitate: pe scenele teatrelor noastre, atît din Capitală cit și din provincie, piesele fundamentale ale dramaturgiei naționale sînt prezente sporadic. Cine ar dori să-și formeze o opinie în legătură cu politica repertorială în acest domeniu nu și-ar putea face nicidcum o idee clară despre ce teluri se urmăresc, sau mai bine-zis, ar înțelege că totul este lăsat la voia hazardului. Dar nu mai trebuie să subliniem ce importanță ar avea pentru tînrul nostru — și nu numai pentru el — posibilitatea de a viziona mai des spectacolele cu capodopere ale dramaturgiei românești.

— E o curată aberație să nu facilitezi accesul la operele noastre dramatice de mare valoare. E ca și cum ai, deschide o bibliotecă în care nu găsești decît romane poliștice. E firesc, e logic să poți merge în timpul unei stagiuni la **Despot Vodă**, **Vlaicu Vodă**, **Răzvan și Vidra**, **O scrisoare pierdută**, **D'ale carnavalului**, **O noapte furtunoasă**, **Mitică Popescu** și la atîtea alte piese excepționale pe care ni le-au lăsat înaintașii. În primul rînd, Teatrul Național — care se mai numește și „I.L. Caragiale” — ar trebui să aibă o preocupare mult mai susținută în acest sens. Măcar Caragiale ar trebui să fie jucat integral pe scena teatrului respectiv. Este clar, nu se poate face educația tînrului doar prin intermediul școlii. Procesul de edificare a conștiințelor necesită colaborarea mai multor forțe. Teatrul poate interveni decisiv acolo unde școala nu mai are cum acționa. Ce-ar fi mai pilduitor pentru un tînr decît să asiste la o reprezentare cu **Apus de soare** sau **Vlaicu Vodă**, intrînd astfel în contact „pe viu”, și nu cu ajutorul cărților, cu eroii ai istoriei noastre? Ce înțelegere exactă a mecanismelor societății burghexe l-ar

prilejui întîlnirea cu eroii lui Caragiale intruchipați de actori!

— **De ce totuși — după părerea dv. — ni se oferă atît de rar ocazia să asistăm la reprezentări cu astfel de piese?**

— Hai să spunem că vrem să punem în scenă, de pildă, **Despot Vodă**. Dar ce te faci cu burocrăția financiară care îți interzice să depășești un anumit barem? Cum poți să reinvi o epocă dacă nu ai la îndemînă cu ce să sugerezi fastul acelor vremuri, somptuozitatea vestimentelor și opulența ambianței? Ai nevoie și de o figură numeroasă — dar plata figuranților e de-a dreptul caraghioasă. Apoi, mai avem de-a face, uneori, și cu comoditatea omului de teatru, care preferă să ocoboască stilpii de bază ai dramaturgiei noastre, adevărații ctitori de cultură, și de care, inevitabil, pînă la urmă tot se vor lovi — și își încearcă puterile cu lucruri mai modeste sau de un succes imediat, însă nu de durată. Nu e nevoie de reglementări din afară, ci de o mai mare dragoste față de marile izbînzii ale dramaturgiei autohtone, care trebuie să devină prezențe familiare pe scenele teatrelor noastre și nu doar ilustrarea îndeplinirii unor obligații de serviciu. Cu inventivitate, cu har, se pot propune vizuni regizorale inedite, capabile să-i întereseze, să-l captiveze pe spectator, și nu să-i determine să participe la aceste reprezentări din complzență, ca și cum ar lua untură de pește. (G. Arion)

Un părinte

Sosit la București, în sinul familiei, nu mai pentru citeva zile, cu prilejul sîrbătorilor și-al vacanței unicului său fiu, Ștefan, inginerul **Ștefan Pandele**, unul din posibili eroi ai bătăliei ce se poartă la Anina pe șantierul viitoarei termocentrale pe sisturi bituminoase, a trecut și pe la școală, unde a intrat în dialog cu diriginta fiului său. Nu că s-ar fi întîmplat cine știe ce. zice inginerul Ștefan Pandele, dar așa fac întotdeauna cînd vin în București, trec și pe la școală, chiar dacă soția mea e în București și, evident, e într-o permanentă legătură cu profesorii fiului nostru. În legătură cu problema pe care vrei să o dezbateți în revistă ei bine, m-ați luat, ca să spun așa, prin surprindere. Mai mult decît atît, mărturisesc că, prins cu treburile mele de pe șantier, nu cred să mă fi gîndit vreo dată și la eventuala ipostază, aceea de spectator de teatru, a fiului meu. De ce nu m-am gîndit? Pentru că, pur și simplu, nu l-am auzit să-mi declare că ar fi fost la vreun spectacol. E drept că în manualele de literatură română sînt cuprinși o serie de scriitori care sînt, deopotrivă, și autori de piese de teatru, dar, om al șantierelor fiind, nu știu dacă respectivele piese se joacă sau nu pe scenele teatrelor bucureștene. Dacă se joacă, și fiul meu încă n-a apucat să le vadă, ei bine, asta înseamnă că avem un gol în educația generală a fiului nostru, gol pe care-l vom repara cît mai curînd. Dar dacă nu se joacă, și înclin să cred că acesta ar fi mai curînd adevărul, ei bine, în acest caz oamenii de teatru sînt cei ce pot fi acuzați de o mare greșală. De ce? Pentru că, logic vorbind, cel puțin trei sînt neajunsurile absenței mai sus amintite. Primul neajuns ar fi acela că, venit la un spectacol, copilul ar putea deveni un spectator fidel, un mare iubitor de teatru, dar, dacă nu-i oferim acest prilej acum, cînd e copil, degeaba ne vom strădui să-l atragem mai tîrziu. Al doilea neajuns ar fi acela că altfel reții un text, dacă l-ai văzut pe scenă, și altfel dacă te-ai limitat în a-l citi. În fine, cel de-al treilea neajuns, poate cel mai important, este acela că nu se valorifică o zestre culturală deosebit de bogată pe care ne-au lăsat-o scriitorii noștri clasici. Și ar mai fi încă multe de spus,

dar, după cite văd, eu vorbesc, dumneavoastră scrieți, poate că veți și tipări cele spuse de mine: drept pentru care, deocamdată, mă limitez numai la atît, invitîndu-i pe oamenii de teatru să mediteze la absolut toate aspectele ce decurg din faptul că dramaturgia clasică românească, inclusiv cea aflată în manualele de literatură, este tot mai puțin prezentă pe scenele teatrelor noastre.

Un elev

Nu-l venea să creadă că, la patinoar fiind, un tip oarecare, adică subsemnatul, scriind cu coatele de mantinelă, îi va propune un dialog despre... teatru. Înalt, zvelt, suplu, agil, plin de neastîmpăr și gîfînd din răsputeri, avea să afle, din parte-mi, că este al zecelea tînr, să-i zicem licean sau adolescent, pe care l-am abordat, pentru a discuta, aici, la patinoarul din Floreasca, despre teatru. Microinterviul nostru a debutat, ca oricare alt interviu, cu următoarea întrebare:

— **Te-ai fi putut întîlni și într-o sală de teatru?**

— Cum să nu?! Întîmplător, imi place teatrul foarte mult, ba chiar intenționez ca peste doi ani — după bacalaureat, firește — să-mi încerc norocul la institutul de teatru. Dacă da, bine. Dacă nu, iarăși bine, nu-i obligatoriu ca tot omul să fie actor.

— **Bănuiesc că, în consecință, ai văzut tot ce se putea vedea, la București, în materie de teatru.**

— Întocmai.

— **Dar despre colegii tăi, fie ei de clasă, fie de liceu, ce ne poți spune, vizavi de eventuala lor ipostază de spectatori de teatru?**

— În ce mă privește am sosit, prin pasiunea mea, să-mi atrag pe mine și o sală de spectacol. Dar sînt și zeci de elevi care încă nu au intrat într-o sală de teatru.

— **Cum îți explici situația asta?**

— Am crezut că-i vorba despre o a-nume lipsă de timp. Apoi am crezut că ar fi vorba despre o anume imposibilitate a lor de a înțelege teatrul. Ei bine, nici una, nici alta. Colegii mei nu prea vor să vină la spectacole dintr-un motiv foarte simplu și, în parte, iustificat: sînt prea puține piesele de teatru care să aparțină dramaturgiei cuprinse în manualele noastre școlare. Deci, în ce mă privește, prin orîndași intenții mele de viitor, eu sînt direct interesat să văd tot ce se poate vedea în materie de teatru, pe cită vreme colegii mei nu au această co-interesare.

— **Cum ai ajuns la această concluzie?**

— Foarte simplu. I-am surprins pe colegii mei comentînd cu arîndere un excelent serial de televiziune, intitulat, dacă bine imi aduc aminte, **Pagini din istoria teatrului românesc**, serial susținut de maestrul Radu Beligan. Erau, pur și simplu, entuziasmați de comentariul maestrului Beligan și interesați de toate acele date care, preluate din serial le-au folosit atunci cînd, în cadrul orelor de literatură, am analizat viața unuia din marii noștri scriitori.

— **În spatele spuselor tale de oină acum s-ar ascunde o acuză indirectă adusă teatrelor și regizorilor care nu se presinghesuie să pună în scenă acele capodopere ale dramaturgiei noastre, capodopere cuprinse în chiar manualele de școală.**

— Nu m-am gîndit chiar la o acuză, sînt doar un simplu elev, întîmplător și iubitor de teatru. Vă las pe dumneavoastră să formulați cu exactitate această mică nepăsare mare față de clasicii dramaturgiei noastre.

— **În acest caz, n-ar mai fi de consemnat decît trei simple amănunte: numele, clasa, liceul.**

— Marius Stănescu, clasa a XI-a B, Liceul Tudor Vladimirescu, (Victor Niță)

Almanahuri'82

Tradiția românească a almanahurilor a înregistrat în această iarnă un reviriment remarcabil. Niciodată numărul lor nu a fost mai mare și niciodată aria preocupărilor lor n-a fost atât de extinsă. Și se petrece cu acest prilej un fenomen care merită toată atenția:

destinate îndeobște divertismentului din zilele de relaxare intelectuală ale sărbătorilor de la cumpăna anului, iată că almanahurile izbutesc să fie mai mult decât li s-ar cuveni să fie. Într-adevăr, dacă le parcurgem domol și cu spiritul treaz constatăm că ele închid în-

tre coperti o lume de adevăruri și întâmplări dintre care foarte multe ne-au fost până ieri necunoscute și neînțelese. Cu alte cuvinte, câștigul lor primordial din acest an rămâne un spor substanțial al cunoașterii

Ce'e tradiționale...

În căutarea timpului pierdut

La cumpăna anilor, seria caleidoscopică a almanahurilor, mereu mai multe și nu de puține ori mai dense, mărturisesc un elan firesc spre o sumă armonios constituită de informație instructivă și divertisment sănătos. Îndeobște, se transează în paginile lor subiecte față de care publicațiile ce le editează nu și-au îngăduit până acum răgazul accesului sau se extind de amplasare importantă unor teritorii publicitice cu succesul dovedit cert. Prima tendință naste întrebări anume, dând impresia că promotorii ei s-au angajat contra-chronometru în căutarea timpului pierdut: a doua poate trăda o criză a imaginației. Cum gazetăria totuși se ocupă mai rar de imaginari și mai des de inepuizabila realitate, putem spune că nu vom traversa niciodată o criză de subiecte, că mereu ne va lipsi și timpul și spațiul să le dezbatem pe toate și că majoritatea almanahurilor tin pasul zilelor noastre, așezînd în centrul preocupărilor lor probleme care sînt ale vremii. În ce măsură sînt aceste probleme specifice profilului enunțat pe copertă, rămîne încă de discutat.

Între almanahurile care și-au consolidat un profil distinct, putem marca de dorința redactorilor săi de a dezbate multilateral și în profunzime realități și evenimente-cheie pentru o perioadă dată, cel editat de cotidianul *Știința* rămîne exemplar și neizbit în opinii. Siguranța cu care sînt alese elementele canabile să popularizeze, pe secțiuni, interesul cititorilor se dezbătuie și printr-o simolă trecere în revistă a titlurilor: *Partidul și tineretul*, *Scurtă istorie a limbii române*, *Scurt ghid pentru formarea caracterului copiilor*, *Agricultura în perspectiva revoluției biologice*, *Ce înseamnă astăzi a fi om cult?* etc. *Lumea* tîrînilor își află și ea ilustrarea adecvată, constituindu-se în corul almanahului ca un veritabil compendiu, excelent servit publicistic. Pleozițiile dedicate păcii mondiale, de asemenea, abordează esența lucrurilor, evitînd calea comodă a statisticilor redundante. Nu lipsește nici tradiționalul breviar juridic, adus la zi și aplicat la aspecte de larg interes cetățenesc. Pe scurt, putem spune că avem înaintea un volum care adaugă un raft și nu repetă materia acumulată deja în el.

La a doua sa apariție, almanahul *Științei tineretului* se vadește a fi încă oscilant în privința telurilor urmărite, fragmentîndu-se în neori substanta pînă la împingerea ei spre starea friabilă, dar este vorba despre substanță totuși, deseori adecvată cu discernămint zonal specific de interes tineresc. Rafalele de interviuri *Colegi de creație, colegi de generație și Cinci minute de sinceritate cu...* în conjuncție cu fișele de *Arhivă sentimentală*, deschid ferestre generoase spre un bogat univers de preocupări și, dacă ar fi să

alegem, mărturisim că ne-au sedus, în egală măsură, sarmanta spovedanie a lui Al. Piru și argumentația coerentă a lui George Bălăiță. Sortimentele de proză enigmatică sînt de calitate și traduse cu aplicație. Starurile muzicale și cinematografice, care fac uneori oficiul de modele în viața multor tineri, nu li se oferă nici mai puțin și nici mai multă atenție decât merită. Păcat că anumite manifestări culturale ale anului trecut sînt expediale prin fotomontaje amabil alcătuite, ca să nu se supere nimeni. Între ele, și Festivalul filmului de la Costinești '81. Noi nu am fi ocolit adevărul că dintr-o întrecere febrilă, tinerească, plebicitară și, în consecință, încărcată de un binevenit suspans, acest festival a devenit parcă o așapă periodică aranjată de mereu aceiași vechi prieten.

De două ori sănătate?!

De cîtiva ani buni, spre deruta cititorilor și a amatorilor de rețete miraculoase, apar la concurență — dar nu o concurență ce vizează și calitatea — nici mai mult, nici mai puțin decît două almanahuri cu profil medical. Este vorba despre almanahul revistei „Sănătatea” și despre almanahul „Sănătății”, tipărit de Editura Medicală. Despre cel de-al doilea vom observa, de la bun început, că nu-l altceva decît o copie — cam nereușită — a primului, căruia i-a racolat și redactorii, în postură de colaboratori; la fel s-a procedat și cu semnăturile unor universitari, prezente, cu mici excepții, și la unul, și la celălalt. Cînd hîrtia se destinează și unor astfel de almanahuri-duplicat, nu este de mirare că aparițiile de excepție în literatura medicală trebuie căutate, adesea, mai puțin sub girul Editurii Medicale. Ca o ilustrare a acestui fapt, fie-ne îngăduit să amintim, în treacă, că, în ultimii ani, instituții editoriale precum „Dacia”, „Militară”, „Junimea”, „Facla” (dacă am uitat vreuna, să fim iertați) au sprijinit cu promptitudine noul în medicină, cărțile avîndu-l drept temă găsindu-și astfel un vad desperat. În acest timp, editura de specialitate era ocupată cu ceea ce bunicii și bunicele numesc „almanahul cu sănătatea”. Care, maică? Doar sînt două! (*I. Arcanu*)

Izbitînd să-și țină promisiunea înscrisă pe copertă, *Femeia* ni s-a înfățișat cu un almanah al întregii familii și, alături de o solidă anchetă internațională, *Zece întrebări ce frămîntă femeile lumii în deceniul acesta*, alături de reproduceri de artă inspirat alese și fidel executate tehnic, sînt mai substanțiale ca oricînd paginile de modă. Și asta e bine, pentru că mai multe femei frumoase și mai multe vestimente croite cu gust nu scad, ci adaugă lumea. În almanahul *Magazin*, ne-au reținut atenția citeva articole de un real interes, mult deasupra divertismentelor obișnuite în asemenea prilejuri: *Nesfîrșitul miracol al adaptării*, *Idei geniale pe care omeneia le-a dat uitării*, *Viitorul... vieții*. Meritul dinții al almanahului *Magazin* rămîne totuși comentele cu care tratează problemele științifice ale lumii contemporane, în strînsă relație cu aplicabilitatea descoperirilor noi în practica de zi cu zi.

Demnă de semnalat ni se pare și strădania almanahurilor *Neuer Weg* și *Elöre* de a fi recepționate cu interes și peste hotarele țării, strădanie ce ni se pare nu doar firească, ci și fertilă. *Elöre*, prin paginile semnate de Szász Janos, Szöcs Istvan, Mátyás Árpád, Cseke Gábor, Síke Lajos și Márki Zoltán ridică reportajul de actualitate la temperaturi remarcabile. *Neuer Weg*, în pagini realizate cu acuratețe grafică, așază accentul pe tradițiile etnografice săsești și șvabe, extinzîndu-și restul preocupărilor pe un larg diapazon, de la comentariul calificat al aniversării celor șapte veacuri împlinite de la întemeierea cetății Sîmnic, pînă la studii pertinente de previziune științifică, între care remarcăm: *Încotro se invirte roata tehnicii automobilistice?*

În linia lor obișnuită ni s-au înfățișat almanahurile revistei *Convorbiri literare*, *Știință și tehnică* sau *Almanahul satelor*. Ca de obicei, mai atent la scriitură și la calitatea lecturilor oferite cititorului și mai dezinteresat în desfășurarea unor șmecherii grafice, a apărut și *Almanahul literar*. O mențiune pentru *Almanahul copiilor*, editat de Asociația din București a Uniunii scriitorilor, alcătuit cu suflet și scris cu talent, de o redutabilă echipă de colaboratori orchestrați de Mircea Micu. E ciudat, dar almanahul revistei *Cutezători* nu prea reușește să-l ajungă din urmă, desi spre aceleasi orizonturi tînteste. Poate de unde se cam ușor bilbie cînd trebuie să se hotărască dacă este pentru copii sau desore copil, sau pentru și desore toate, decis să pazeze spre revolvare copiilor pînă și agenda atît de încărcată a Consiliului de securitate. Evident, copiii vor rezolva totul, temeinic, dar ceva mai tîrziu, acum prevalînd în existența lor alte preocupări, între care miuta rămîne mereu suverană. Interesantă a fost ideea almanahului re-

vistei *Cinema* de a se axa pe raportul relației cinematografului cu restul artelor, idee subminată însă prin metode transferate în paginile lui din chiar revista care-l girează. De ani buni, revista *Cinema* a optat pentru exersarea gratuită a spiritului combinatoriu și a abilităților de expresie și, tot așa, de foarte multe ori, izbutește fie să ne vindă aceeași marfă în alt ambalaj, fie să ne spună nimic în cuvinte foarte frumoase și de o particulară inteligență. Este o revistă prin excelență inteligentă, editoare de almanahuri inteligente, numai că o inteligență care nu se străduiește să scurme spre o oarecare profunzime a lucrurilor ne lasă rece. Avem în față o inteligență ce se înțelege pe sine ca un joc de societate.

În sfîrșit, la o glumă avem și noi dreptul, între atitea almanahuri în care umorul a organizat sistematic: una dintre puținele reviste românești care nu editează culegeri anuale de gen almanah pare a fi și revista *Arta*. Dar *Arta*, din acest punct de vedere, beneficiază de circumstanțe atenuante inafectabile: ea abia izbutește să se scoată pe sine...

MIHAI PELIN

Lumea '82

Lumea, revista care de curînd a împlinit 18 ani de la apariția primului număr, a marcat evenimentul și cu o premieră editorială — primul său almanah. *Lumea '82* justifică, după opinia noastră, interesul cititorilor revistei pentru prezența prestigioasă și distinctă a României în arena internațională, ca și pentru fenomenul politic contemporan și problemele — mari sau mici — care-l caracterizează. Se cuvine evidențiat că rubrici tradiționale ale revistei — România în conștiința lumii, reportaj pe glob, documentar, 1000+1 etc. — se regăsesc în almanah fiind, desigur, concepute ținînd seama de exigențele unui volum de referință.

Între reușitele almanahului se află, în primul rînd, fotocronologia — bine realizată și grafic — a vastei și neobșuite activități de promovare a politicii de pace, independență și colaborare internațională a președintelui Nicolae Ceaușescu. De asemenea, suita de eseuri la obiect, scrise alert și concis, despre România și problemele cardinale ale lumii contemporane, între care se detașează grupajele despre înarmare și dezarmare.

Partea a doua a almanahului este afectată unor reportaje pe glob (Siberia, Amazonia, Acropole, Borobudur etc.), politice (terorism, filmul și politica), de factură diversă (bursa, războiului narcoțicilor, Alaska și petrolul său etc.), docu-

CAP LIMPEDE

● La 75 de ani de la tragedia răscoalelor țărănești și la 20 de ani de la victoria definitivă a socialismului la sate, Mihai Caranfil ne reaminteste, în almanahul „Știința”, o prejudecată a cirmuitorilor dintr-un timp revolut al țării: „Da, țărănul român avea o fire blindă, răbdătoare pînă peste poate. Pe asta se bazuiseră cirmuitorii, mosierii, arendașii, hoitorii de tot felul. Lor li se adresase liniștitor, în preziua răscoalelor, unul dintre marii exponenți ai claselor stăpînitoare. D. A. Sturdza: „Unii se tem de impoaciența țărănilor. Și aci li se face nedreptate. Țărăni răbdă mult, căci răbdarea e una din virtuțile agricultorului...”. Și astfel, cu un cinism greu de imaginat cu sînge rece, în deplină siguranță, pedala exploatații era apăsată pînă la fund”.

● Într-o *Scurtă istorie a limbii române*, din același almanah, contribuția prof. dr. Alexandru Niculescu spune lucrurile pe nume: „Limba română este singura limbă romanică ce s-a găsit, nu o dată, în

fața necesității de a-și demonstra conservarea latinității. Ceea ce niciodată nu a avut nevoie să fie demonstrat pentru Italia, Gallia, Hispania, Lusitania, Sardinia sau pentru regiunea Alpiilor retoromani a fost contestat Daciei... Într-adevăr, româna a beneficiat, în procesul ei de constituire și în cursul istoriei ei, de medii culturale diferite, mai întii ale Occidentului latin, mai tîrziu ale Orientului bizantin. Ceea ce nu s-a subînțiat însă indevăjuns este faptul că în oricare dintre momentele evoluției sale, latina a invins, iar contactele cu non-latinitatea (cu limbile autohtone, cu limbile slave, cu greaca, cu maghiara, cu turca), care i-au adus modificări de structură, nu i-au putut modifica identitatea”.

● *Maică bună și generoasă pentru 4,6 miliarde de suflete și A trecut euforia biftecului sintetic*. Agricultură reintră în „drepturile clasice” — dovă inspirate subtitluri ale unei convineătoare pledoarii: *Agricultura în perspectiva revoluției biologice* ● Tot în almanahul „Știința”, o

Marina Preutu realizează în *Graiul tainic al lutului* o trecere în revistă a momentelor definitorii ale ceramicii arhaice românești.

● Desprindem din almanahul „Femeia”: Un articol instructiv, scris cu elocvență dintotdeauna a simplității: *Universul familiei, o adevărată școală a vieții* de dr. Georgeta Dan-Spinoiu ● Un titlu inspirat, la un capitol de preocupări servit îndeobște cu titluri anoste: „Cereți oglinzilor sfat, căci în oglinzi sînt idei...”

● Petre Ghelmez pune punctul pe i: „Promovarea unei femei, fără a se avea în vedere puterea ei reală de muncă, inteligență, pregătire și vocația sa, mi s-ar părea nu o atitudine de egalitate, ci, din contră, o atitudine de toleranță, de condescendență după cum neobomovarea unei femei capabile, dotate cu talent și inteligență, întreprinzătoare, mi s-ar părea nu numai un act de inegalitate față de ea, dar un act de injustiție față de societate, de valorile sale, de care nu se poate lipsi” ● Tot în almanahul „Femeia”, o

curiozitatepe care am mai avut prilejul s-o mai citim pînă astăzi de vreo 14-15 ori: „Cea mai productivă familie de pe glob a fost a țărănului rus Fiodor Vasiliev (1816-1872), care a trăit în districtul Suiski. El a avut 87 de copii. S-a căsătorit de două ori...” Etc., etc.

● Almanahul „Luceafărul”: Dintr-un portret al lui Dinu Săraru, schițat cu mină sigură de Anonymus Notarius: „Este de undeva de sub munte. Proza lui țîrzie descrie zona, semn că i s-a imprimat adinc în conștiință. Satul e Slătioara din Vilcea și are o veche biserică de lemn care semnifică relația cu o civilizație refuzată din obiecte în oameni. Numele Săraru trimite la o îndepărtată origine ardeleană: sărarii erau vinzătorii de sare din Transilvania, coborîți de dincolo, dincoace, sub munte pe drumuri vechi. Scriitorul se consideră însă oltean, dar dinspre Vilcea, ceea ce în harta locală, tradițională are o semnificație care scapă

celor din afară” ● Un remarcabil fragment de proză semnat de Eugen Barbu: *Epilog la Incognito* ● Paul Anghel limpezeste o problemă în jurul căreia a curs destulă cerneală: „Romanul, chiar și cel al destinului individual, chiar și cel al stărilor psihice fără tipuri și narațiune, reprezintă o proiecție a unui moment social, moment spre care tind să se grupeze — ca pilitura de fier în jurul unui magnet — mai multe serii de cititori. În cazul cînd romanul nu e fals, cînd problematica are un coeficient mai ridicat de interes general, cînd e realizat artisticeste la minimum, succesul e ca și asigurat, atîrnă de public. Probă romanele despre „obsedatul deceniu” sau romanele desore probleme social-istorice controverse, tip „Delirul”. Acest tip de roman nu se va putea epuiza decît prin saturația cantitativă. Sau, și mai bine, prin editarea unor culegeri de documente, studii și monografii despre epoca în cauză, care și-ar expre-

pria global materia. Succesul s-ar muta în altă parte. Literaturii nu i-ar rămîne puțin, ea s-ar elibera de o factologie acoperită cu un tablou, pînă ieri, revenind la chestiunile de substanță, cele care fac materia literaturii dintotdeauna”. Evident, noi optăm pentru sau, și mai bine, adică pentru „editarea unor culgeri de documente, studii și monografii despre epoca în cauză...” ● În *Literatura și societățile secrete. Istorie vizibilă și istorie ascunsă*, M. Ardeleanu propune un punct de vedere fertil: „Preocuparea pentru studiarea vieții societăților secrete se izbește fie de insuficiența observațiilor, fie de prejudecăți cu dată veche. Ele constituie realități istorice a căror cunoaștere este la fel de importantă ca pentru orice alt aspect social și politic” ● O remarcă de o maximă luciditate a lui Vasili Sukșin: „Forma? nu-i altceva decît o carapace. În ea pot fi turnate obiecte de aur, dar tot acolo poate fi încheșată și piftia. Niciodată forma

Cele în premieră...

În competiție cu ele însele

mentarelor (Societatea Națiunilor — O.N.U., ministate etc.), cum și multor alte texte care se citesc cu vădit interes (noua filă la voluminosul dosar Kennedy, lumea afacerilor, eșecul armelor secrete ale lui Hitler etc.). Trebuie apoi evidențiate paginile despre Nicolae Titulescu și mai ales cele inedite, avându-l ca autor pe marele om politic român. Din păcate, o rubrică de mare atracție a revistei, memorialistica (ne amintim numerele mai vechi, în care au apărut capitolul din memoriile lui Charles de Gaulle, W. Brandt și altele), lipsește din almanah, deși coperța o anunță! În fine, s-ar fi convenit, credem, ca materialul informativ pe teme externe (politice, culturale, economice, științifice) să fi fost mai bogat. Ne-am fi așteptat, în sfârșit, la o mai bună valorificare a surselor externe, la care Lumea ar trebui să aibă acces.

Lumea '82 este o apariție reprezentativă, care se cere salutată. (Ion Zamfira)

Luceafărul

Un adevărat eveniment cultural este întiul **Almanah Luceafărul**, o tipăritură elegantă, apărută în condiții grafice remarcabile, impunând prin varietatea materiei prezentate, prin complexitatea problemelor pe care le abordează. Este cunoscut și apreciat efortul acestei reviste, atît de originale în jurnalistică românească, în a promova creațiile scriitorilor celor mai buni, interesul ei pentru universul literaturii naționale de ieri și de azi, poziția ei consecventă în afirmarea unei culturi românești valoroase și originale. Sensusul efortului cultural „luceferist” este fără îndoială acela de a răspunde în chip specific interogațiilor numeroase ale omului contemporan, în special ale celui tînăr. O asemenea poziție culturală se răsfrînge și în almanahul revistei, în conținutul lui unitar, concentrat asupra citorva idei fundamentale. Astfel, almanahul fidel perspectivei istorice, examinează momente cruciale din istoria națională, studiate într-o optică în general nouă și comunicate accesibil; „Tudor Vladimirescu antieterist”, de Mircea T. Radu, „20 de ani în tranșeele păcii” (un eseu remarcabil de

George Potra despre N. Titulescu), „Anii neutralității, anii diplomației” (cu fragmente semnate de C. Argetoianu și editate de Stelian Neagoe), „Un american despre România anilor 1940”. Nu lipsesc numele de rezonanță profundă ale culturii românești de totdeauna, evidențiate în conformitate cu viziunea „Luceafărului” de afirmare a genului cultural național: un fragment semnat de Mircea Eliade (tradus de Maria Ivănescu), o prezentare a renumitului istoric David Prodan, un „Album Marin Preda” (unde întilnim emoționanta evocare „Condiția gazetarului” de Adrian Păunescu, memoriile de Vlad Mușatescu și de Mircea Micu etc.).

În ce privește partea exclusiv literară aici opțiunile „Luceafărului” pentru literatură cu acces la publicul larg, curajoasă estetică și sociologic, se observă în chipul cel mai pregnant. O anchetă intitulată „Cărți despre care se vorbește” culege răspunsurile unor cunoscuți prozaatori contemporani, cum ar fi Paul Anghel, Fănuș Neagu, Nicolae Breban, Dinu Săraru, I. Lăncrănjan, A. D. Munteanu, Francisc Păcurariu, Eugen Barbu și Vasile Rebreanu.

Foarte interesante sînt și încercarea „Literatură și societățile secrete”, o ipoteză tulburătoare de analiză sociologică, întreprinsă fără prejudecăți de M. Ardelean, ca și punerea la punct despre o „diversiune politică” în problema „Cruzimii lui Vlad Tepeș”.

În sfârșit, „Almanahul Luceafărul” reeditează rubrici care sînt ale revistei, nu în chipul unei repetiții fără semnificație, ci accentuînd o serie de idei jurnalistică care, în definitiv, reprezintă o marcă originală. Citabile, la acest capitol secțiunile „Țara văzută de tineri scriitori”, „Inedit” (unde apar creații ale lui Argehezi, Labiș, Șt. Roll, S. Stolnicu), „Tineretea clasicilor”, cuprinzînd contribuții interesante despre Gherea (în perspectiva lui N. Ciobanu), I. Agârbiceanu (studiat de Gh. Suci), Octav Suluțiu și A. Holban (văzuți de Sultana Craia), „Planetă de prieteni” (prezentări de Fănuș Neagu și Dinu Săraru), „Hronical” întocmit de neobositul Gh. Catană.

O secțiune, „Luceafărul 1000”, conține amintiri despre revistă, provenite de la diferiți redactori „istorici” (cea mai preg-

nantă, desigur, e aceea a lui Eugen Barbu), iar alte cîteva eseuri (cum ar fi cele semnate de N. Ciobanu, Ion Rotaru, Artur Silvestri) completează o materie publicistică impetuoasă. Prin paginile de poezie și proză (unde întilnim creații de Cezar Ivănescu, Nichita Stănescu, Grigore Hagiu, A. I. Zăinescu, Petre Stoica, Fănuș Neagu, D.R. Popescu, Gh. Schwartz, Eugen Barbu și încă mulți alții), almanahul confirmă sentimentul că literatura „Luceafărului” este de cea mai bună calitate.

Așa cum se prezintă la acest debut, „Almanahul Luceafărul 1982” e o apariție de succes, care confirmă posibilitățile mari ale revistei, o ieșire în lume pe care am dori-o repetată la același nivel artistic. (G. T. Roman)

Tehnum

Una din noile apariții editoriale ale anului este și almanahul **Tehnum '82**, subintitulat „Ghid practic pentru constructorii amatori”. Un almanah util, care-și propune să familiarizeze tineretul, încă de la vîrstă fragedă, cu cultura tehnică, cu „civilizația tehnologică”, stimuleînd creativitatea pe acest plan. Desigur, creația tehnică are ades și un caracter deconectat, pe care almanahul — prin însuși caracterul său de almanah, deci de carte cu valențe recreative — ar fi putut, credem noi, să-l accentueze mai mult. Or, simpla repetare, între copertile almanahului, a rubricilor revistei „Tehnum” nu asigură o structură atractivă, mai mult decît necesară unui volum care se adresează unor oameni aflați în formare. Din sumarul tipăriturii, destul de bogat de altfel, nu lipsesc construcțiile pentru radioamatori, aeromodeliști, navomodeliști, elemente de cine-foto, auto-moto, un mic îndreptar pentru inventatori și, cu risipă de spațiu, foarte multe construcții pentru electroniști. Ce lipsește, totuși? Numai umorul, numai paginile de destindere? Răspunsul la această întrebare îl vor da, desigur, în edițiile viitoare, inginerii Ioan Eremia Albescu, redactor șef, Ilie Mihăescu, redactorul Călin Stănculescu și graficianul Adrian Mateescu. Începutul, oricum, este promițător și este bine să avem încredere în această echipă. (Ion Predoșanu)

• CAP LIMPEDE

nu rezolvă esențialul”.

● **Almanahul literar:** Laurențiu Fulga forează în filonul său tradițional, cu meticolozitatea sigură a unei senectuți laborioase, întruna proaspătă spiritual ● În **Banchet autumnal**, Florența Albu vedește surprinzătoare aprehensiuni bahice: „Să stăm uitați în vorbe, în umbrele noastre, cutreierați de spiritul vechimii și să nu mai ținem minte decît închinarea la pahar, în limba străină, închinarea vinului și numele vinului”. Excelent, excelent! ● **Mara Nicoară** mărturisește: „Am călătorit cu trenuri / care au devenit fier vechi și au fost topite...” Prea solicitate fiind... ● **Al. Raicu** în **Liviu Rebreanu la SSR:** „Și atunci, una dintre problemele deosebit de delicate pe care Societatea Scriitorilor Români trebuia să le rezolve era aceea a împrumuturilor...” ● Un veritabil breviar truistic semnat de Emil Manu: „...dincolo de originea comună a artelor de care vorbim (mu-

zică, poezie, pictură), trebuie să aducem precizarea că aceste manifestări creatoare ale omului se completează una pe alta”; „La cuceririle omului contribuie și a contribuit și muzica lui Mozart, Beethoven...” „O lume fără muzică, fără poezie sau pictură e un concept imposibil, antiuman și lipsit de sens în existență”; „Este un lucru ce nu mai trebuie demonstrat că prin artă se face în mod explicit educație socială”. Cam așa ceva fiind și truismul: ceva ce nu mai trebuie demonstrat... Dar omniprezentul autor insistă: „Muzica fiind o artă asemantă, poate fi izolată de literatură, poate exista pe cont propriu...” După lelandarele sale fise pentru o istorie a romanului politic, pe cînd ne va feriți Emil Manu cu așteptatul studiu: **Literatură, burlucul pămîntului?**

● **Almanahul părinților:** La întrebarea: Care ar fi, deci, în esență, diferența între noua dv. teorie și teoria relativității, a lui Einstein?, acad.

Octav Onicescu răspunde: „Mecanica invariantivă privește universul de pe poziția mecanicii newtoniene, menținînd structura euclidiană a spațiului și timpului, pe care o extinde, în mod firesc, de la mișcarea unui corp material, la mișcarea unor sisteme de corpuri materiale — pornind de la o nouă expresie și explicare a interacțiunilor, urmînd o cale naturală. Mecanica cosmologică fundamentată de Einstein se bazează pe faptul că spațiul fizic nu poate fi euclidian, deoarece aceasta ar însemna acceptarea curburii nule, iar curbura nulă înseamnă lipsă de masă gravitațională. Einstein propune, ca urmare, o structură a spațiului universal mai complexă, luînd ca model spațiul riemannian, cu o metrică ce cu necesitate diferă de la regiune la regiune. Deci, diferența esențială rezidă în faptul că mecanica invariantivă nu studiază numai mișcarea unui corp material, ci a unui sistem de corpuri materiale — și că, descope-

rînd forța repulsivă ce duce la respingerea a două corpuri materiale explică și justifică dilatarea universului. Fapt ce nu fusese cunoscut pînă acum. Dealtfel, fără existența forței repulsive universul ar fi fost demult victima unui colaps catastrofal” ● Un interesant articol, **Școala și meseseșugurile populare**, semnează prof. dr. Anton Vasilescu: „Școala este datoare să-i caute pe fărurii de frumos și să și-i apropie colaboratori. A lăsa să se interzică firul meșeseșugurilor populare, cu valoare de artă, ar însemna o pierdere care cu greu ar putea fi reparată. Școala, instituție purtătoare a virtuților moderne și de viitor știe că nu poate lăsa uitării valorile nepieritoare ale trecutului”. ● Un prozopoeem de Traian Herseni, intitulat **Calul:** „Caligula m-a numit în senat, ca într-un grajd de soi. N-am putut face însă nimic pentru poporul roman, deoarece Caligula a rămas tot împărat”. (M. Conor).

Prejudecăți noi

(Urmare din pagina 1)

lucizi — repet acest cuvînt cu intenția de a-l cerceta și pe el cu mai multă luciditate — să fim lucizi, zic, lumea nu trăiește numai în paginile ziarelor și în emisiunile folclorice ale televizorului ci în primul rînd în viața de toate zilele.

Iată, cu alte cuvinte, o primă prejudecată, izvorînd din frica de realitate a unor oameni care cred că neabordînd public, oficial, un subiect, el nu numai că nu e pus în discuție de oameni, de lume, dar chiar încetează să existe în mod real. Aceasta mi se pare una din cele mai păgubitoare prejudecăți și în mod categoric una din cele mai retrograde față de principul înalt comunist al abordării deschise, curajoase, obiective, a datelor realității, principiul înalt comunist al confruntării tezei cu realitatea al recunoașterii adevărului, inalienabil, al realității obiective.

De aici, de la această prejudecată, se alunecă foarte adesea și foarte ușor la o nouă prejudecată și anume prejudecata față de consultarea la fel de obiectivă și de curajoasă și de înalt principială a celor în cauză și a celor care constituie realitatea în forma ei cea mai concretă și în numele căreia ne exercităm noi obligația de a afla soluții în favoarea mai binelui și a progresului social și moral.

În urmă cu cîteva ani, nu mulți, într-un sat oltenesc a căzut în alegeri candidatul la funcția de primar. A căzut pur și simplu și cu o majoritate zdrobitoare de voturi contra. Am fost pur și simplu interzis de îngrijorarea care s-a produs la nivelul județului față de această situație, ca și cînd în acel sat s-ar fi produs un adevărat act de sabotare în masă a ideii de socialism. Cineva se întreba dacă nu cumva această situație, față de care în mod sincer se considera vinovat, nu e și rezultatul unei slabe educații politice și încerca să stabilească cine a răspuns, de-a lungul vremii, pe linie de propagandă, de acel sat și care e statutul de cadre și politic al corpului didactic și, în general, al intelectualității locale și se gîndea la o analiză foarte serioasă a activității organizației de partid. Nici prin cap nu-i trecea să considere, dimpotrivă, acea situație ca un foarte firesc și relevant argument în favoarea politizării superioare a lumii satului cu pricina, a dezvoltării, în acel sat, a unei conștiințe politice comuniste exact în spiritul propagandei și al educației noastre bune, pentru că voturile fuseseră acordate, într-adevăr, celui care merita prin toate calitățile lui de comunist încrederea oamenilor și așa s-a și dovedit ulterior. Însă, cum ziceam, unele din primele reacții erau ale prejudecății și anume în esență prejudecata era față de dreptul oamenilor de a gîndi cu capul lor și de a-și asuma conștient răspunderea exact în spiritul principiilor partidului nostru comunist. La nivelul acelor situații județene se vorbea la învățămînt cu gura plină despre democrația alegerilor dintre unul sau doi sau trei candidați dar în practică funcționa prejudecata care inoculase ani de-a rîndul ideea că autentică unitate se întemeiază pe automatismul adevizării dictate.

Se practică încă și nu chiar în puține împrejurări o foarte „exigentă” și „severă” prejudecată față de dialog. Cunoșc destui oameni de bine care se află temeinic pregătiți teoretic cu privire la rolul social al dialogului și de la filosofii antici pînă la Marcuze nici o teorie nu le e străină însă, scoborînd de la catedră, acei oameni devin brusc iritabili dacă sînt puși în fața dialogului ca formă concretă de manifestare a raporturilor sociale sau administrative. Repet, n-am văzut încă o masă rotundă la care finalul să fie un apel adresat asistentei de a-și aduce contribuția la formularea concluziei. Sentimentul e mereu că precopinții au intrat în dialog numai pentru a demonstra că e lipsit de orice sens, pornindu-se de la prejudecata, la rîndul ei nu mai puțin păgubitoare, că dacă opțiunea noastră politică e unică și e rezultatul unei convingeri care asigură monolitul poziției noastre, atunci dialogul nu-și mai poate afla locul dacă nu cumva riscă să fisureze monolitul. Pe cînd dialogul își află rațiunea tocmai în rolul hotărîtor pe care îl are în aflarea soluțiilor capabile să facă opțiunea unică autentică în ipostazele cele mai inspirate.

Între convingerea că pămîntul trebuie să fie al celor ce muncesc și care exprimă opțiunea noastră politică unică, tradusă în socializarea agriculturii și dialogul cu privire la căile care să facă viabilă această opțiune politică și să facă rodnică la propriu socializarea agriculturii nu este, în acest sens, nici o contradicție; dimpotrivă, rolul dialogului nu poate fi decît fericit în crearea sentimentului de răspundere unitară față de destinul economic al satului românesc actual.

Din acest punct de vedere privity fiind lucrurile să nu ne mirăm și nici să nu ne facem că nu știm ca cititorii noștri, de pildă, asteaptă de la gazetari nu atît reușitele literare ale poetizării reportericești cit dezbateră via a întrebărilor cu care se întinesc în viața concretă.

Prejudecata ar fi determinată aici de fetișizarea unor lozinci în esența lor nobile și cuceritoare dar pe care frica de realitate le-a golit uneori de adevărul marilor combustii principiale. Cine dacă nu noi înșine, sîntem chemați să răspundem primii originalității de gîndire și cutezătoare deschideri spre dialog care a și impus adeviziunii noastre categorice politica comunistă, politica Partidului Comunist Român?

DINU SĂRARU

Un muzeu in labirint

Dacă te cheamă Corot

1.

Corot: Autoportret

Există, se pare, o schimbare de ton în angoasele acestui sfârșit de secol în lume. Uneori ele caută un refugiu în sarcasm. Oameni care nu pot renunța la speranță, dar se tem să nu fie înșelați de ea, neagă totul cu o vehemență care ascunde destul de stingaci sub invective că suflul nostru are nevoie de puncte de sprijin. Lumea? întrebă ei. Lumea a devenit asfixiantă. Orașele au ajuns mastodonti de beton, zilele sint sfirtecate de tot felul de orarii, calcule și confuzii. Viața nu e decit o tumoră a timpului. O tumoră urită și dezagustătoare.

Zei au murit și locul lor în cer a fost luat de extraterestri. Azurul s-a umplut de fum. Pământul se transformă într-un imens parking. E aproape cu neputință să mai respiri. Lumea e plină de bitum și de ratați, de campanii electorale, de amenințări și de ultimatumuri. Pitecantropii s-au îmbrăcat în smoching și peșterile au devenit somptuoase. Intre strigăte de triumf și focuri de artificii se moare de foame. Toți rid de onoare și suspină după Machiavelli. Nebunii nu mai au geniu, nu se mai cheamă Van Gogh sau Nietzsche. În schimb, se înmulțesc psihiatrții. Pământul devine „un ambuteiaj de roboți”. Lupii aproape au dispărut. Nu mai au loc de oameni. Termitele ies noaptea și privesc spre orașe. Dealtfel, animalele sint într-o situație deplorabilă. Ele pierd tot mai mult teren și în sălbăticie și în cruzime, natura cunoscind numai moartea, nu crima. Există totuși dragostea? Un amestec de dulcegării și pornografie, se răspunde. Bufonerie și gripă trecătoare. Nimeni nu mai citește „Tristan și Isolda”. Cel mult, răsfoiește pe ascuns „Amantul doamnei Chatterley”. În loc să cinte serenade, îndrăgostii privesc prin gaura cheii...

Ce să opui acestor diatribe? Cumva versul lui Browning, „Domnul e în cerurile sale, pe pământ totul e bine”? Sau, poate, peisajele lui Corot care par să spună același lucru ca versul lui Browning?

Intr-adevăr, Corot irtă totuși. În pinzele lui nu există nici vinovați, nici reproșuri. Picasso declara că întregul lui efort de o viață a fost să ajungă de la harul de a desena ca Rafael la acela de a picta ca un copil. Numai că în toată istoria artei un asemenea har dificil nu l-au avut probabil decit doi pictori. Unul a fost Fra Angelico. Al doilea, Corot. Unul plingea de fericire, în Quattrocento, pictind. Altul, în secolul al XIX-lea, îl considera pe Delacroix vultur, comparindu-se pe sine doar cu o ciocirtie care cîntă mici arii între nori cenușii.

Dar și mai mult decit asta, o frază din carnetele sale ni-l dezvăluie pe Corot. „Dacă mi s-ar îngădui, scrie el, aș acoperi cu picturile mele pereții unei închisori”. Există oare o soluție mai naivă de a lupta împotriva închisorilor? Probabil nu. Dar tocmai de aceea, după ce am citit această frază n-am mai avut nici o îndoială că bunul Corot a adus în pictură ceea ce alții doar au visat, o inocență de copil. Mi l-am și imaginaț ducindu-și șevaletul într-o închisoare și începînd să acopere zidurile cu peisaje. Rînd pe rînd, zidurile reci și ostile s-ar fi transformat în reverii, în minciuni frumoase, dar necesare unui suflet delicat și sensibil. Căci acest poet al peisajului, chiar „ultim poet al peisajului”, nu face parte dintre pictorii care ar fi fost în stare să lupte prin arta sa chiar împotriva închisorii. Ca Goya, de pildă. Nu, Corot e mai modest. Și el recunoaște cu sinceritate că tot ce visează e să exorcizeze închisoarea.

„Mai multe-s pe pământ și-n cer, Horațio, decit inchiuie filosofia”, spune Hamlet. Dar dacă te cheamă Corot nu te interesează decit lumina aurie a dimineții sau poezia omurgului. Te plimbi cu „Eglogele” lui Vergiliu în buzuna și încerci să uiți tot ce degradează sau ticăloșește omul sau poate nici nu e nevoie să uiți, pentru că tu n-ai văzut decit copaci între care se hirjonesc nimfe, poduri azvîrlite peste riuri, mori devorate de verdeață, o femeie care și-a întrerupt lectura și a rămas pe gînduri, privești unde lumina scaldă lucrurile și în același timp le purifică. Dacă te cheamă Corot, altă primejdie nu te amenință din umbră, doar timpul care obosește și îmbătrînește copacii, iar melancolia amnistiază totul. Zola și-a cerut să-ți uciți nimfele cu care și-a populat pădurile? Li vei răspunde și lui: „Nu sint decit o ciocirtie, cîntă mici arii între norii mei cenușii”. Mai ales că nimfele tale nu strivesc iarba pe care pășesc, norii tăi nu maculează cerul și tu nu vrei decit să nu se mai vadă zidurile închisorii, să le acoperi, pentru că nu e normal ca omul să trăiască astfel cînd există cîmpuri învaluite în ceturi matinale și stinci arse de lumină pe malul mării. Dacă te cheamă Corot, vei descoperi că pină și ruinele pot fi senine ca o zi de vară. Arborii pe care îi vei picta se vor răsuși în furtună fără să sufere. Vei spune jumătate în glumă, jumătate în serios, că de la începutul lumii n-au existat decit trei înțelepți, Socrate, Christos și tu, Corot, și vei continua să așterni pe pinză lacuri în care se reflectă ceruri trandafirii. Ești grec, se va spune despre tine, cum nici un profesor de greacă n-a fost vreodată. Dacă te cheamă Corot, suflul artei se va liniști pe pinzele tale, febrele care au ars-o se vor potoli. Crezînd adînc în ce faci, vei lua mereu de la capăt povestea naturii, fără teama că vei plictisi cu peisajele tale. Și ce și s-ar putea reproșa? Că ai renunțat la obiecții? Că nu pictezi atît natura cit dragostea ta pentru natură? Sau că deși nu și-a pus nimeni la dispoziție o închisoare pentru a-i acoperi zidurile cu picturi, și-ai îndeplinit totuși dorința? Că asta ai făcut, de fapt, ai acoperit cu peisaje chiar zidurile lumii? Vei suride. Crează ce vor. Și te vei întoarce la copacul pe care-l pictezi, gîndindu-te cit de aproape e uneori ceea ce ai căutat. Dacă te cheamă Corot...

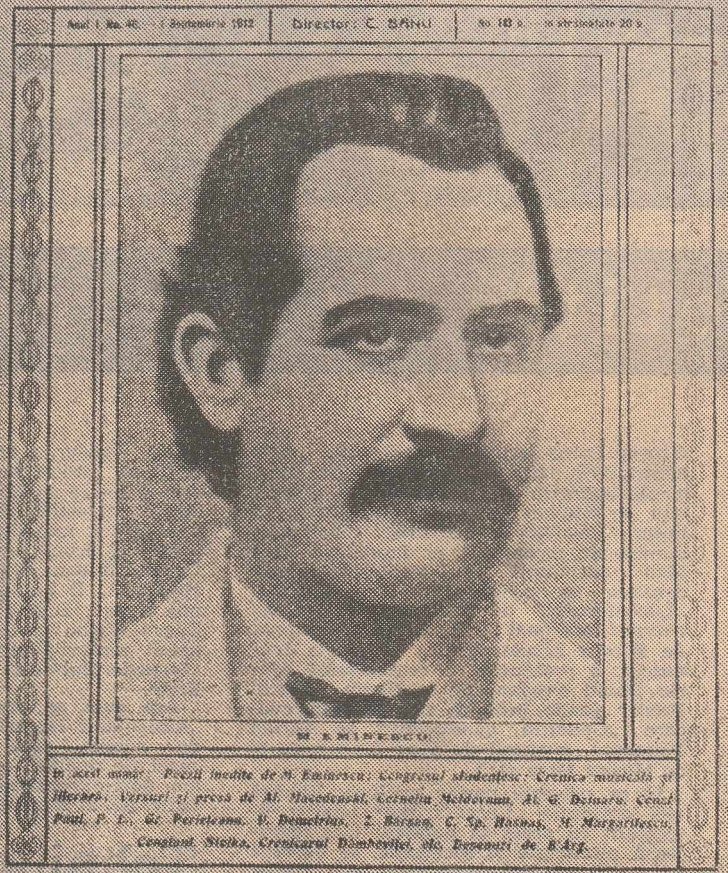
Dar dacă nu te cheamă Corot?

OCTAVIAN PALER

Duminică 17 ianuarie, în „Albumul duminical” TV, un eseu cinematografic de Octavian Paler, „Muntele”.

FLĂCĂRA

LITERARĂ • ARTISTICĂ • SOCIALĂ

Iubirea de frumos

Eminescu

Eminescu este permanentă spirituală în viața noastră de zi cu zi. îl știm de copii, îi citim la toate vîrstele cuvîntul său pătruns de farmecul sfînt al adevărului. Ne ține de cald în istorie, ne dă curaj și demnitate ca popor aici, în jurul Carpaților.

Prin Eminescu poezia română devine expresia fînteii noastre istorice în sensul implicării duratei noastre eroice și jertfitoare ca po-

Din jurnalul de călătorie

al dr. Grindei

In Nord (V)

Să mă-nțorc la seara împăcării mele, cu toate cele văzute și înțelese în lumea germană, cu oamenii și locurile ei. Căci semnele împăcării sint și ele multe, dar tot multe sint și semnele altor îndoieli.

În serile mele, rătăcind pe malul bine îngrijit al fiordului, clipcesc ancorate cu frîngii iahiturile elegante, ale celor cu certitudine sigură în cele materiale. Sint multe, multe, pădure de catarguri cu pinze sau fără pinze, cu odgoane, cu carene ornamentate, cu emblemele care amintesc caravelele antice ale îndrăzneților vikingi. Erau pe atunci rezezi fregate de pradă și de capt. Acum sint bărci splendide de plimbare și de plăcere care și-au putut crea o viață de abundență în care totul este permis din impulsul dorinței. Le-am văzut părăsind în siguranță fîrmul fiordului și alunecînd lin pe apele albastre-gri, în lunecare domoală seara. Acolo, departe, se deschide larg fiordul revărsat în marea fără de sfîrșit. Și iahiturile, ca și micile bărci cu pinze alunecă ușor, fără zgomot, parc-ar fi imateriale. Semn al nostalgiei de plutire ușoară, parcă zburînd între cer și ape.

La un moment dat, pinzele albe ca o filfirie se-nțorc unele spre altele, se ocolesc, apoi se despart și iar se apropie. Parc-ar fi un dans în legănare lentă de vîluri albe pe albastrul mării aproape fără valuri. Și dansul lor este tot așa de ușor ca și dansul lebedelor albe din micile golfuri ale fiordului. Nici o contradicție și nici o împotrivre a omului contra omului sau a omului contra naturii, ci numai căutare și împlinire într-o certitudine a împăcării. Sint împăcați ei, oamenii, alunecînd în bărcile cu pinze, după cum tot așa de împăcați sint cu marea și cu vîntul care îi poartă. Tot așa plutesc deasupra lor pilcurile de pescăruși albi, pe care i-am privit odată pizmuindu-le zborul

por în dimensiunea Logosului.

Eminescu vorbește în numele unui neam care a luat știre de existența sa milenară prin jertfe și prin asimilarea valorilor spirituale ale umanității. Istoria națională nu este poetizată, eroizată, înfrumusetată, nu este folclorizată, ci prin Eminescu devine, am spune, existențială, ea devine ceea ce este de două milenii și în Carpați. Logos intrupat, urzit, devenit viață de zi cu zi în cugetele și faptele noastre.

În acest fel rostirea poetică își redobîndește dimensiunea profetică arhaică, redescoperită cu ardore prin romanticii cei mai adînci, care refac drumul originilor pe calea

Precum de-a lungul timpului, mereu, la mijlocul lui ianuarie ne-am obișnuit a ne îndrepta gîndurile noastre spre Lucașafărul poeziei românești, ne facem o sfîntă datorie a ni-l aduce în minte cu aceeași adîncă smerenie. Ne alăturăm astfel lungului șir de oameni care, în toate publicațiile țării, de zece de ani, participă cu scrisul lor la sărbătorirea acestui adevărat act de naștere al mării poezii românești. Răsfoim — desigur, nu din intimplare — nr. 1 din septembrie 1912 al revistei **Flacăra**. Pe coperta revistei se află una din fotografiile Poetului înfățișîndu-l în ultimii săi ani de viață. În interiorul revistei, două din „poesiile” sale inedite la acea vreme: **Sonete** („Pe gînduri ziua, noaptea în veghere”) și **Tot mai departe, mai departe** alături de articolul lui Const Paul Răsfoind manuscrisele lui Eminescu. Mărturie care, alături de atîtea altele, din toate timpurile, ne îndreptătează să afirmăm că iubirea pentru Eminescu a fost și rămîne un reper fundamental în cultura noastră.

Vă semnalăm în continuare cîteva din volumele apărute în 1981 în care sint publicate creații eminesciene:

Fragmentarium (Editura științifică și enciclopedică) — care reunește pentru prima dată, într-un **corpus**, însemnările din manuscrisele eminesciene privitoare la filosofie, demografie, economie politică, comerț, drept, etnografie, folclor, filologie, lingvistică, matematică, astronomie, fizică, geologie, biologie, botanică, zoologie, artă, literatură.

Proza literară (Editura „Minerva”, colecția „Arcade”);

Poezii — (Editura „Minerva”, ediție românească-aromânească);

Poezii — (Editura „Minerva” — ediție bilingvă româno-rusă);

Romanian fantastic tales — o culegere de proză românească fantastică în care sint incluse prozele lui Eminescu.

IOAN ALEXANDRU

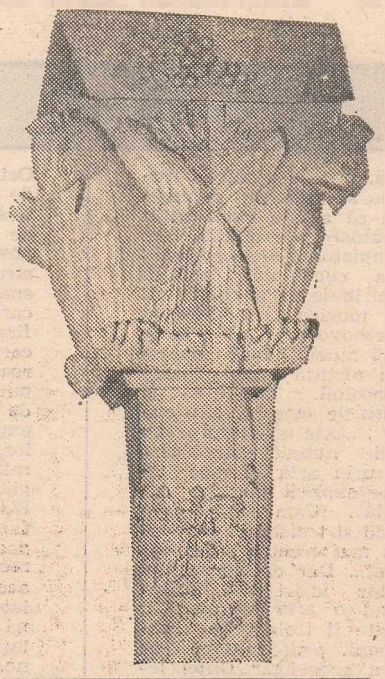
pur, acolo, departe, în inserarea albastră a mării mele de acasă.

Iată că această mare nordică cu ceturi grele toamna, acum în augustul verii, este prichică și bună dansului oamenilor împăcați, care plutesc în desfătarea lor peste apele sigure.

În zilele de sărbătoare am văzut însă și alți oameni, bărbați și femei cu copiii lor, care așteptau în debarcader cu coșul cu merinde să plece și ei în vasele mai mari care-i purtau peste apele mării, șar complet în alte condiții. Diferența nu poți să nu o vezi dacă te uiți

comun pentru plăceri în comun. Sint bune și acestea și oamenii le acceptă, se pare, fără împotrivre. Dar eu văd interioarele abundente și elegante dinăuntru iahurilor cu cei 3-4 membri ai familiei. Au „muncit” și unii, și alții, dar produsul „muncii” a dat pentru unii iahul elegant, iar pentru alții coșnița umilă și vasul de agrement în comun. Unul din ai noștri, venit aici pentru o viață mai bună, care avea și mașină și casă, dar nu avea iahul plăcerii, îmi spunea că mulți, foarte mulți din cei ce muncesc în Germania bogată nu pot să-și cumpere carne și fructe. Se hrănesc mai ales cu salam și cu pește, drept cel mai ieftin aliment, așa cum mă hrănesc și eu, cel venit pentru a afla despre viața și munca lor. Am văzut dealtfel la cantina comună a institutului că mîncarea oferită la prînz este surprinzător de proastă, așa cum nu este la mine acasă, într-o lume care este departe de a fi a abundenței. Produsul muncii, la mine, apare pe acest plan mai etic distribuit. Nu sint mari diferențe între mine și cei care lucrează acolo unde lucrez eu, fie ei cei mai neînsemnați în pregătirea și munca lor. Spre seară am văzut, pe malul fiordului, marile și fastuoasele restaurante, cu luminări discrete la fiecare masă, care imbie pe om la plăcere și la desfătare aleasă, ferită de multimea vulgară. Mi-am adus aminte de o reflecție a lui Proust, în romanul lui scris pentru cei care trăiesc „la recherche du temps perdu”, într-o alergare fără sens, împinși mereu spre plăceri și amuzamente ușoare de spleen-ul lor interior. Și Proust, după ce descrie orgolioasa întrecere a familiilor pentru cea mai aleasă masă, adaugă ca o profecție că, odată, cei care privesc izolați în afara geamurilor înăuntru la cei bine închiși în fantezia belșugului, vor răbufni și vor sparge geamurile izolării. Ce se va intimpla oare cu aleșii belșugului? Proust, în subconștientul lui, vede realist prăpastia dintre oamenii dinăuntru și cei din afara geamului. Îi desparte o lege făcută de cel dinăuntru, dar altă lege mai puternică va face să sară în țîndări geamul.

ȘTEFAN BERCEANU

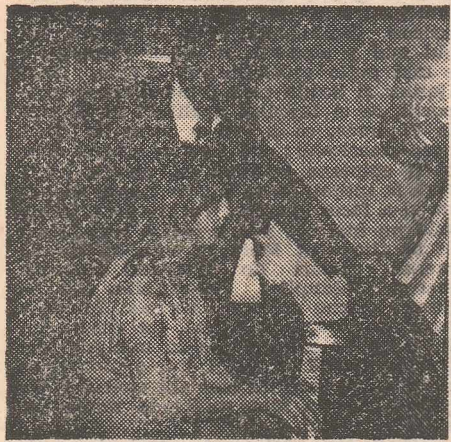

bine cu ochiul și cu mintea cercetătorului. Sint probabil mai mulți aceștia care după munca dură, tot „fascinantă” a unei săptămîni, nu pot să aibă un vas propriu. Caută ca și ai noștri un loc de plimbare, de „agrement”, cum ar zice crainicul nostru la radio. Transportuți în

Minunat, absolut minunat

O prezentă remarcabilă pe scena televiziunii, prezență de care se bucură de această dată, așa cum e firesc, telespectatorii români, nu numai iubitorii de muzică din străinătate. Este vorba de Dan Iordăchescu. Neglijat multă vreme (oare din ce cauză?) de către direcțiunea Operei române, uitat sau luat din unghiuri confuze de televiziune, Dan Iordăchescu a oferit un adevărat regal duminică dimineața, pentru care îi mulțumim în primul rând domniei-sale, precum și realizatorilor programului și conducerii radioteleviziunii. Într-adevăr, e absurd ca având mari artiști ca Dan Iordăchescu, să nu le găsești locul pe cea mai populară scenă a țării — micul ecran. Asemenea inițiative trebuie extinse, iar spectacolul însuși al lui Dan Iordăchescu se cuvine reluat și într-o seară de maximă audiență. Il priveam și

mă gindeam cite suferințe înfrințe, cite eforturi, cit talent, cită trudă se ascund dincolo de strălucirea prezenței la televiziune a unuia dintre cei mai mari artiști români de azi. Și cite renunțări, și cită inteligență! E oare la îndemina tuturor să cite perfect în toate limbile în care doresc să cinte? Și apoi talentul actoricesc urias? În Dan Iordăchescu se ascunde, înveșmîntat bine, un actor de film.

Un capitol aparte este acompaniamentul susținut la pian în anumite momente ale spectacolului de către fiica artistului — Cristina Iordăchescu. Există o explicabilă jenă printre oameni să-și scoată copiii în public, atunci cînd ei, oamenii, sint artiști autentici. Pudoarea aceasta trebuie să acționeze, dar dacă această pudoare ar pune în umbră un talent real, ea ar deveni fără îndoială condamnabilă. Cristina Iordăchescu n-are motive să rămînă în umbra tatălui său, dimpotrivă. Ea a încălzit inimile noastre, ale tuturor, prin prezența ei frumoasă și prin talentul cu care și-a acompaniat tatăl. Soarta a lăsat desul loc numelui de Iordăchescu pentru a mai străluci și a se ilumina de noi frăgezimi. La un moment dat, imaginea TV surprinzînd numai fața Cristinei care se detașa de contextul pianului la care-și ajută, ca pe un coleg de clasă, tatăl, ca să se afirme, ne-a dat senzația că ea, Cristina, este micuța zină bună a tatălui ei.

Singura nemulțumire pe care ne-a provocat-o acest program este că a durat puțin și singura consolăre e că scurtimea lui e concurată, după cum spunea Adrian Păunescu, de „scurtimea însăși a vieții noastre”. Mulțumim, Dan Iordăchescu, mulțumim celor care au făcut simțirea noastră și conștiința noastră să tresară la gîndul că nesecat este geniul născător de valori al acestui popor. Se cuvine ca mereu și mereu aceste valori să fie prezente în inima tuturor. Ne bucurăm succesele noastre, ale cîntăreților noștri în străinătate, dar ce cald se face în casele românilor cînd artiștii lor îi vizitează și le cîntă prin intermediul TV.

Frumosul la „Antiphonia”

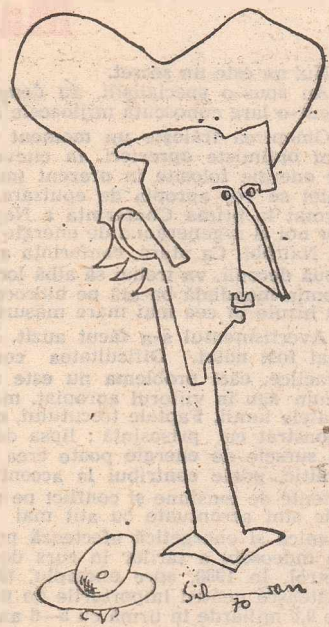
Pe nedrept este lăsat uneori la o parte celălalt mijloc de răspîndire a frumosului, a civilizației, a valorilor autentice — radioul. Spun pe nedrept și cred cu toată

convingerea acest lucru, căci deseori, călătorînd pe drumurile țării și neavînd la îndemînă un aparat TV pentru a mă informa sau pentru a-mi bucura sufletul, am recurs la aparatul de radio, folosit aproape de toți oamenii, din orice colț de țară și în orice loc: pe stradă, în excursii.

Luni, la ora prînzului, întimplarea a făcut să mă aflu tot pe drum, pe valea Teleajenului, printre munții acoperiți pînă aproape în luna mai de zăpadă, munți bintuiți de urși, lupi, mistreți care nu se sfîesc să intre în bătătura gospodarului sau să traverseze tacticos șoseaua. În această zonă, aspră și dulce totodată, mă aflam cînd am deschis radioul. Deodată încep să se reverse asupra-mi sunetele pure ale vocilor unui cor. Cîntau un cîntec sălbatic, parcă o invocație adresată munților și apei și pădurii. Sufletul a început să vibreze și totul intra în rezonanță datorită cîntecelor și vocilor minunate, limpezi, cu sonorități de izvor ale celor ce cîntau. Cunoșcînd cîteva formații corale strălucite, încercam să ghicesc despre care e vorba dar cînd crainicul a anunțat cine cîntase mi-am dat seama că memoria mea ar fi pierdut pariul. Era formația corală de cameră din Cluj-Napoca — Antiphonia. Și în privința acestei formații și a altora de valoare s-ar impune mai mult efort de avertizare și instruire, într-un mod abil și convingător, a publicului, pentru ca procesul de însușire a creațiilor valoroase să nu fie întîmplător și de aceea diminuat în eficiența lui, ci, din contră, cultura dată oamenilor să se constituie într-un edificiu ridicat mișgîlos și atent, astfel încît oamenii să știe pe ce contează și ce au de așteptat de la emisiunile viitoare. Impresia de violență și diversitate nu trebuie, după părerea noastră, să domine cealaltă impresie — de temeinicie, de profunzime, de construcție în timp. Am căutat în programul radio mai multe date despre Antiphonia și despre ce a cîntat. Nici măcar nu e amintit numele formației. Sugerăm ca, pe viitor, accentul să se pună tocmai pe valori într-o altă de largă mișcare de masă. Oricum, multe emisiuni bune, diverse la Radio-România. Între ele și această emisiune corală în care a strălucit Antiphonia.

ELENA GRECESCU

MARIN SORESCU

Ora 13

Iată capul, iată zidul. Dă-te cu capul de zid Pînă vei înnebuni.

Mai degrabă se va sparge capul Decît zidul.

Iată zidul. Iată și spațiu pentru avînt: Trei pași. Fă-te berbec și repezi-te în el. Pînă-ți vor răsară ochii. Pînă și se vor luci ochii.

Pînă vei vedea stele verzi. Pînă nu vei mai vedea nimic. Pînă nu vei mai vedea nimic decît zidul. Iată zidul.

Iată zidul, iată zidul, Cîntă după mine așa: Iată zidul.

Mai vezi nu știi? Iată zidul, iată zidul. Cîntă pînă vei muri. Pînă te vei trezi plîngînd. Dar nici o lărmă! Nu va fi în stare să treacă prin zid.

Invizibili

Celatea de scaun o am în cap, Mai bine zis n-am capul, Tot ce-a mai rămas Dintr-o întindere cit vezi cu ochii.

Dar și peste el Cite năvăliri. Ce șanțuri de apărare trebuie să sap zilnic, Să le umpli de sudoare de pe frunte — Apă mai curgătoare, mai sigură — Să înalți în jurul zidului crenelate, Și la urma urmei să-l apăr cu spada-n mînă.

Lupta o duc bineînțeles Tot cu păgînii Mulți ca trîndaș și iarba, Se întunecă pînă și soarele de numărul lor,

Numai că nu se zărește, Sint turci cu totul și cu totul invizibili,

Din cauza asta bătălia e și mai groznică Și mai pe viață și pe moarte, Numai că n-am cui să vărs singele Decît poate tot mie În caz că mi vine să mă sinucid.

Singura mea pretenție e ca aceste eforturi ale mele Să fie trecute tot la lupta pentru neaînmare Și evenimente istorice de seamă, Să li se dea importanța cuvenită.

Transfer

Eu, cu ficatul meu, spune rechinul Care, se știe, cam trage la măsă. Carne — căci a cerut transferul tot în carne Și prin exces, înțelegeți, a cam făcut pietre la rinichi, pe care le-a transferat în pietre De moară — tot așa, prin — pile, intervenții, Și mai departe, transferul de la rinichi la dantură. Acum are pietre de moară în gură, Ferecă toată zîca cu ele, Și el cum poate, sîrăcă.

Deci, continuă, eu cu ficatul și rinichii mei... Se află la masă, la Capul Bunei Speranțe, I s-a preschis să mîncăm o piatră, E pe dracul cel bun. S-a mai îngărașat și-a eliminat pînă acum Cel puțin trei dușmani — pești bineînțeles, din bransă, Și tot așa prin transfer. Cerînd să i se transfere dreptul de eliminare A pietrelor În dreptul de eliminare a dușmanilor. Nu e greu zice, e vorba de același paragraf, Și apoi eu, înțelegeți, cu ficatul și rinichii mei... Asta este rechinul.

Casa Sufletului Cataloi, două minute

Veneam de la Medgidia. Eram cu Maria Tănase. Vara, Dobrogea, în arșiță și praf. Răgeau măgarii în pustie ca muezinii. Se ascundeau păsările pe unde puteau — și n-scorburile de argilă ale dealurilor. Trenul se impleticea a lingoare, și tabla, peretii vagonului de turneu crăpau de căldură. În o-rasele dobrogeane, rar trună de artiști. Mă încumetam eu: patazonezul Romeo Lazarescu, toată trupa, nevasta și un cîine; Niculescu-Brună, Natalita Pavelescu-Titi Petripop, Vasiliță Brezeanu-„Extemporarul” la adînci bătrîni; N. N. Matei, Vasile Crețoiu-Aurel Rogalski... Destelenitori. Nationalul dormea în găoacea lui, ou răscolit vara, fără activitate. Aducea vîntul, printre colonadele frontonului, plînsul viorilor de la Oțetelesanu... Răzbeau și ceva cuvinte fermecate de Leonard, vrăjitor... Dobrogea era întinsă pe arșiță în catalepsie. Cerurile erau neîndurătoare cu soarele din cer... Atît cit artiștii să topăie în pieile goale în vagonul ce se impleticea și el de năduf, cu toate ferestrele deschise. Tiganii — căci eram cu taraf — erau cîini legați de cărută, cu limbile scoase de-un cot. Dintr-o cusetă picura acordeonul lui Budală, băut. Tigan de mătase și „ghineral”, Lae Perescu, băgase-n el atîta ghinars, cit să explodeze... Vraistea curentului ferestrelor coborîte nu reusea nimic în năclăială nădușită. În răstîmuri, Petrică Vasile Cap de cal își încerca tarazotul, suflînd în el cu bruma de putere ce i-o mai lăsa canicula. Mursu, „doinitorul Banatului” se dusese pe copcă și rămăsese el... Din altă cusetă, prima din cap, cînta popeste Jecosu și sforăia terță-Manolea. Iustrasiul cu programele și predilecția baletului, cîot încilcit de pădure rară, culcat pe ios sub patul solistului ce făcuse seminarul. La umbra cîntătorului, trepdăția osilor îi dădea în somnul încrunțat iluzie de răcoare. Îi lipsea lube-nita din beciul de la Caransebes. Cu zeama-i să se mai răcoarească în pustia întinsului ars. După amiaza era prea coadată și impiazată salutat la tren a adio... Cărutele se duceau prin praf, la mama dracului... Celălalt impresar pîndea, prin portiera întredeschisă a cusetei, la pielea goală a unei cîntărețe. Mj se pare că era și Bîrlie — în slip și cu pălăriuță borsalino rețezată, sinji feciorelnici, de flăcăuș, și trup, proporționat de adolescent. În drumul ăsta cu anlauze și gonguri, o iubea și o pîndea crîncen pe Maria. Cînd am trecut pe la Mărăsești și vagonul a staționat pret bun la peronul găbil, cu forfota călătorilor intrigată la ferestrele noastre, în aceeași estivală sumară tinută, și cu aceeași pălăriuță ca-

pac coliciunii. Bîrlie, lăsînd fereastra, s-a adresat candid unui bătrîn care îl repezase în deschîrătura ferestrei:

— Taică, aici s-au terminat luptele?... Cel chestionat a tulit-o, alunecînd pe lină vazon, nedumerit de înoranta marelui comic, care, la 40 de ani după încetarea obuzelor, voia să afle dacă lină soldatul necunoscut mai latră mitralierele în dansul prafului de puscă.

Soarele frigea, plîta fără ochiuri. Iarba era arsă, tutun, ca să nu zie scrum. Obosise și pîntecel locomotivei, fierbînd și pe dinăuntru și pe dinafară, impleticîndu-se tîrîit, fără măreție. În fusta căldurii, dădea lamentabil în brînci. Și turneistii se anleacu goj peste ferestre, să fure ceva din zădulul curent încins. Se ascuseseră pînă și păsările de pradă. Pescărușii erau doar amintirea marinariilor, și noi n-aveam marinari. Doar un lup de pădure, și ăla în lant. Manolea. Nici un ochi de apă de nicăieri. Secase apa și-n noi, secătuți. Ca și-n Maria Tănase, căreia îi crăpa buza după o picătură. Neuitata nu era pudică și nici cu scrupule. Făcea din viață cîntec propriu, cum a făcut totdeauna de-a lungul anilor putini pe care i-a trăit — cincizeci fără citeva luni...

În după amiaza cu pricina era tot goală golută, cu sinii de fetișcană hăituită în ruș de mure coapte. Nu se încumeta în veșmînte nici iarna, dărmite acum. Fîntînile secate, ea vrea apă. Apă! apă! apă! Căci, în compania patronului de la cinema Regal — sala unde jucasem — și a Mărculeascăi, iscusită agentă, dase prin raci, infulecînd un întreg castron, lacomă, cum da de obicei prin varză cu carne și ciușcă. Acum, cînd trenul se tirăste sore Tulcea-Bălcescu, Taliverde, Babadag, statii cu apa lui Dumnezeu dispă-

rută — cîntăreata aleargă din cusetă în cusetă să-și stîmperere otrava racilor mlastinilor care fac din Medgidia urbe de smircuri îmbălsămate. Astea da havuzuri!

Salvarea de nicăieri. Manolea doarme ca valiza. Un cîine chelălăie la tren a blestem. Îi atrîna, și lui, limba din gură, de-un cot. Marița răstoarnă fiecare cusetă, imolără pe fiecare în panica deznoalămîntului. Jecosu continuă să prohodiască și n-are nici el de unde să ivească lichidul binefăcător. Raci, raci, de data asta nu dai înapoi... Neputincioși, toți așteaptă expierea.

Congestionată, innebinată, Maria răcneste cu stoare puteri: — Mamă, mamă!... nu mai pot! M-am intoxicat! Dumnezeule, vreau apă!

Tugul, tug, a dat în bont, la Cataloi. Însotitorul aleargă scările, poate aici să găsească suvoitul cristalin, chiar picurat, al vreunei cismele.

De unde?... Pămîntul e copt pe dinăuntru și a suot toată apa, care poate mai fi, săfăță, tocmai la mare. Chiar așa, cum să atîngi, pe dată, la valurile înscrise ale Pontului Euxin?...

Trenul stă atît cit raci să-și facă mai tare de cap...

Maria urlă: — Dumnezeule mare, nu mai pot! Și dînd peste o sticlă cu otet în du-lapul însotitorului, o pune la gură...

Dușca e duscă, cam jumătate de sticlă! Realizați: raci cu otet!

Cum o ci cîntat, marea de ea. „Mă du-sei să trec la Olt” și „Aseară ti-am luat basma”, și mai ales căror străfunduri s-o fi închinat, ca să facă succesul nemai-pomenit pe care l-a făcut seara?...

GABY MICHAILESCU

LACUNĂ DE INFORMARE ?

La sfîrșitul anului trecut, poetul Adrian Păunescu s-a întîlnit cu cititorii la Librăria „Mihail Sadoveanu” și la Casa de cultură a studenților „Grigore Preoteasa” din Capitală cu prilejul lansării cărții sale De la Bărea la Viena și înapoi. România literară, organul de presă al Uniunii scriitorilor, care consemnează de obicei toate lansările de cărți, toate întîlnirile scriitorilor cu iubitorii de literatură, a trecut însă sub tăcere acest eveniment. Că a fost un eveniment, n-o spunem noi, o spun faptele. 7.000 de oameni, însuruiți pe sute de metri de-a lungul bulevardului Magheru, au cumpărat de la Librăria „Mihail Sadoveanu” cinci mii de cărți, iar cînd în librărie volumul De la Bărea la Viena și înapoi s-a epuizat, ei au continuat să solicite „Vrem cărți!”

Nu ne pronunțăm asupra valorii volumului. Dealtfel, în revista Flacăra, al cărei redactor-șef este

Adrian Păunescu, nu a apărut nici-odată vreo cronică la cărțile sale. Dar nu se poate să nu ne exprimăm mirarea că România literară, care ar trebui să trateze cu obiectivitate pe toți membrii Uniunii scriitorilor, a preferat să ignore o lansare care a stîrnit interes printre cititori. Aceasta să fie politica obiectivă a organului Uniunii scriitorilor? O politică a tăcerii? Reamintim că România literară este organul de presă al întregii obști scriitoricești. Dealtfel, despre această lansare ar fi bine, poate, să-și exprime părerea cititorii prezenți la lansare.

Mai amintim că în numărul trecut al României literare s-a scris despre lansarea următoarelor cărți: „Acvente” de Ioanid Romanescu, „Romantica” de Ștefan Stătescu, o antologie a cenaclului „G. Bacovia”, „Orfelul Moldav și alți șase mari ai secolului” de Ovidiu Varga.

Membrii Uniunii scriitorilor din redacția revistei „Flacăra”

Lumea in care trăim

Marile energii ale pământului...

Nu, nu este un secret. Au spus-o specialiștii, au demonstrat-o oficialitățile și au făcut-o larg cunoscută mijloacele de informare în masă.

Omenirea trăiește un moment crucial. Chiar și după cele mai optimiste aprecieri, în câteva decenii principalele surse de energie folosite în prezent (mai ales petrol și gaze naturale) se vor apropia de epuizare. Avertismentul a fost confirmat la prima Conferință a Națiunilor Unite asupra surselor noi și regenerabile de energie care a avut loc vara trecută la Nairobi. Ca atare, conferința a apreciat că, în următoarele două decenii, va trebui să aibă loc trecerea treptată de la economia mondială bazată pe hidrocarburi la o economie care să se bazeze în cea mai mare măsură pe alte surse de energie.

Avertismentul s-a făcut auzit. Încă o dată, pentru că el a mai fost notat. Dificultatea constă în găsirea soluțiilor practice, căci problema nu este deloc simplă. Ea afectează acum sau în viitorul apropiat, mai mult sau mai puțin, toate statele lumii. Faptele trecutului, experiențele istoriei au demonstrat cu prisosință; lipsa de cooperare, lipsa de acces la sursele de energie poate crea grave încordări pe plan politic, poate contribui la accentuarea a numeroase surse latente de tensiune și conflict pe plan internațional. Dificultățile sunt accentuate cu atât mai mult cu cât criza economică și energetică afectează profund dezvoltarea economică a țărilor: în curs de dezvoltare importatoare de petrol. În 1980, spre exemplu, țările africane au trebuit să plătească pentru importurile de petrol 7,4 miliarde dolari față de 0,8 miliarde în urmă cu 5-6 ani.

Paradoxal, deși o bună parte a lumii suferă de acuta lipsă de surse de energie, pământul dispune sau ar putea dispune — dacă ar exista preocupări pentru valorificarea lor — de suficiente surse energetice pentru acoperirea nevoilor generațiilor actuale și viitoare. Constituite însă pe folosirea energiilor devenite clasice, destule economii nu s-au mai preocupat de găsirea altor surse de energie. Și totuși posibilitățile sunt enorme. Să ne referim, de pildă, la prevederile „Programului de acțiune” aprobat de Conferința de la Nairobi. Sint prevăzute posibilități în vederea utilizării a 14 surse regenerabile de energie: energia solară, geotermică, eoliană, energia valurilor mărilor și oceanelor, energia mareelor, energia rezultată din diferența de temperatură a apelor de la suprafața mărilor și din adâncurile acestora, energia hidroelectrică, biomasa, lemnul de foc, cărbunii din lemn, turba, șisturile bituminoase, nisipurile asfaltice și chiar energia animalelor de tracțiune.

Esențial este, așa cum se arată în programul amintit, ca prin eforturi naționale și internaționale în domeniul cercetării, transferului de tehnologie, schimbului de informații, pregătirii cadrelor și mobilizării resurselor financiare, să se asigure o promovare mai rapidă a dezvoltării surselor noi și regenerabile de energie. Desigur, realizarea tuturor acestora va necesita eforturi materiale și financiare susținute. După toate calculele numai în următorii 4 ani vor fi necesare investi-

ții în valoare de peste 52 miliarde dolari. O sumă enormă dacă luăm în calcul resursele alocate în prezent. O sumă banală dacă ne gândim la sutele de miliarde de dolari ce se irăsesc, anual, pentru înarmare. În fond, cele 52 miliarde înseamnă mai puțin de o zecime din cheltuielile militare pe 1981.

În concepția României, problema energiei poate fi rezolvată dacă este privită ca parte integrantă a acțiunilor vizând instaurarea unei noi ordini economice internaționale, caracterizată prin relații noi, de deplină egalitate și echitate între state, care să asigure accelerarea dezvoltării economico-sociale a tuturor țărilor și, în primul rând, a celor în curs de dezvoltare. Se știe că, în momentul de față, repartitia consumului de energie pe plan mondial reflectă o ordine economică internațională nejustă, pentru că cea mai mare parte a acestui consum este concentrată în câteva state industrializate. Tocmai de aceea, țara noastră apreciază că este nevoie de un program de acțiune bine definit, cu obiective clare și concrete, a cărui aplicare să contribuie la satisfacerea nevoilor de energie ale tuturor țărilor și, deosebi ale celor în curs de dezvoltare. Sint necesare, desigur, măsuri concrete și practice pentru dezvoltarea cercetării științifice și tehnologice, pentru asigurarea resurselor financiare și a cadrelor corespunzătoare, pentru transferul de tehnologie vizând punerea în valoare și utilizarea pe scară internațională, cât mai largă, a surselor noi și regenerabile de energie.

În același timp, în condițiile în care sursele clasice de energie și deosebi petrolul vor continua să aibă în perioada următoare o importanță majoră, este necesar să se permită accesul tuturor țărilor care nu dispun de astfel de surse, la o aprovizionare în condiții normale. Cum tot așa de important este ca, paralel, să se asigure accesul neîngrădit al țărilor în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne de valorificare și utilizare a surselor noi și regenerabile de energie.

Desigur, realizarea acestui deziderat este extrem de complexă. Este iluzoriu să se creadă că schimbările se vor produce lesne. În anii care vin, pacea mondială ca și dezvoltarea însăși a tuturor statelor, în special a țărilor „lumii a treia”, vor depinde într-o măsură crescândă de asigurarea energiilor necesare. Soarta planetei, pacea și ziua de mâine depind în fond de energie și, mai ales, de modul în care energia este utilizată și distribuită, de modul în care energia folosește tuturor fiilor Terrei.

Pământul dispune de nesfârșite posibilități pentru valorificarea unor surse noi și regenerabile de energie, pentru asigurarea întregii energii necesare dezvoltării omenirii. Totul este ca în valorificarea, în exploatarea surselor noi și regenerabile de energie să coopereze toate statele. Să se treacă, în sfârșit, de la promisiuni la fapte. Este vital pentru toți. Nu numai pentru săracii planetei. Nu numai pentru cei lipsiți de „aur negru” sau de aur veritabil spre a-1 plăti pe primul. Este vital pentru umanitate care, depășind egoisme, concurențe, confruntări, trebuie să se gindească responsabil la destinul ei.

AL. PINTEA

Mondo umano ?

Șantajul gloriei

Luni, 4 ianuarie, spun meteorologii noștri — și, amintindu-ne ceea ce a fost, trebuie să-i credem — s-au înregistrat plus 18 grade, egalându-se maxima absolută pentru această lună în ultimele nouă decenii, consemnată în 1938 (Honni soit qui mal y pense!) În lume, vremea nu e mai puțin capricioasă: Anglia, Țara Gabilor și Scoția cunosc inundații de proporții, ca și Brazilia, dealțul; iar în gheață în Finlanda, ca și într-o serie de zone nord-americane; val de frig asupra unei părți egiptene în timp ce, pentru întâia oară în ultimii 50 de ani, în Turcia zăpada nu și-a făcut apariția. Vorba cuiva, lumca asta nu mai are nici o logică, nici măcar în anotimpuri? Mereu premiere strani, mereu egalări de recorduri aberante, mereu întimplări neobișnuite. Dar nu despre vreme voiam să vorbesc. Intenționam să scriu, e adevărat, tot despre un fel de premieră, dar m-au molipsit capriciile vremii și, astfel, într-o întimplare ca asta, pe care nu mai știi cum s-o caracterizezi, nu mai surprinde nimic sau aproape nimic...

...Cind era adolescent, tinărul acela spaniol, deși fiu de medic (deci cu o bază materială familială deloc neglijabilă), nu s-a sfiit nici el (și nici părinții) să-și incurajeze pasiunea pentru „regele sporturilor” — fotbalul. A ales (sau a fost ales, nu știu) un club de tradiție în mare vogă atunci (și acum, într-un fel) unde a și jucat în echipa de juniori. În acea vreme, tricourile seniorilor le îmbrăcau un Santamaria, un Di Stefano, un Puskas, un Gento, un Muñoz, un Rial și, creșcă nu exagerez dacă scriu că tinărul nostru visa cu insistență un loc în marea formație patronată de Santiago Bernabeu și care se numea — mai e nevoie s-o spun? — Real Madrid. Și, desigur, pentru asta, tinărul nostru trăgea din greu la antrenamente, era mereu printre primii care veneau și ultimii care plecau. Cind juca în meciuri era, uneori, evidențiat. În autobuz sau în tren, cu colegii, adesea cînta. Atunci, orice murmur sau discuție înceta, toți erau seduși de vocea lui.

Cu toate astea, pe atunci, nimeni dintre cei ce fac averi răpind personalități șantajindu-le familia, nu l-a amenințat pe el și nici pe ai lui. Apoi, într-o bună zi, el abandonează fotbalul. Din cauza unui accident sau convins că se va realiza în muzică, nu știu. A și reprezentat Spania la unele concursuri ale tinerilor interpreți de muzică ușoară, context în care a ajuns și la „Cerbul de aur” brașovean. Anii au trecut, el a perseverat, s-a perfecționat muncind din greu, ca și la antrenamentele de altădată, și iată-l concurend la discuri vindute cu marile virfuri ale muzicii ușoare, fie ei interpreți sau formații de pe continent sau de dincolo de Ocean. Vocea lui are discreția unui apus de soare, spun specialiștii, timbrul ei topește plumbul în cuvinte, nostalgia lui atinge cele mai sensibile inimi. Popularitatea lui a căpătat cote nebănuite, contractele cu TV sau cu case de discuri au înregistrat valori inimaginabile. Este „vinat” pentru autografe, interviuri sau poze. Este căutat și însoțit de fani. Sute de ziariști și fotoreporteri îi urmăresc fiecare concert sau deplasare. E considerat demn de pagini reprezentative ale unor reviste ultrapretențioase. Și e chiar păzit de „gorile” sau polițiști.

Abia acum a intrat în atenția celor ce fac averi răpind mari personalități, șantajindu-le apoi familia. Nu l-au răpit pe el ci pe tatăl său, pe medicul Julio Iglesias — căci despre el e vorba. Suma răscumpărării este exorbitantă — zece milioane dolari — e un fel de record. Iar într-o lume în care, e adevărat, deși țările diferă (Italia nu e R.F.G., Franța nu e Spania), răpitorii se descoperă greu (cei ce l-au sechestrat și ucis pe Aldo Moro nu au fost identificați nici acum) ne surprinde faptul? Șantajul acesta ordinar al gloriei muncite și firești — căci una e să fie răpiți membri de familie ai unor mari miliardari și alta e să fie răpiți oameni politici sau mari figuri artistice, deși tot răpiri sint în ultimă instanță — aduce perfect cu lipsa de logică a evoluției vremii și capriciile ei turbate, evocate la început. Și atunci ce să mai înțelegem din tot?

DUMITRU CONSTANTIN

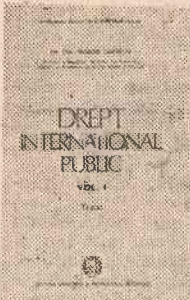
Ochii și urechile lumii

Știri din cărți

Aseară, Ion Luca Caragiale a descins la Grand Hotel Victoria. Acolo, el a văzut enorm și a simțit monstruos. Cu câteva ore mai înainte, o țărăncă, Vitoria Lipan, a plecat la munte, să-i caute pe asasinii soțului ei. Spre prinz, în plin București, s-a auzit strigătul unei femei către patru bărbați de ajuns de ciudați la înfățișare: „Crailor! Crailor de Curtea-Vechi!” Noaptea, târziu, domnul Marcel Proust și-a trimis menajera să-i cumpere o pară de la un restaurant parizian. Mușcind o singură dată și punind-o apoi deoparte domnul Marcel Proust a apreciat că pară nu mai are gustul din copilăria lui. Într-un sanatoriu elvețian, un bărbat tânăr și inteligent se îndrăgostește de radiografia pulmonară a unei domnișoare venite și ea la tratament. Un mare compozitor coborâra cu batiscaful în adîncul mării și e ulmit de ceea ce vede. Un important funcționar, plecînd spre slujba sa, își pierde nasul. Un alt funcționar, deloc important, ducînd o existentă obscură și bizară, își comandă o manta la un croitor și hoți, nici pină azi prinși. I-o fură, în plină iarnă. Un arhitect bucureștean, Ioanide, luînd cunoștință de moartea fiicei sale, începe să deseneze în neștire, pe hirtie, coloane dorice. Un scriitor rus, o poezie mortal în cap, cu tamponul de pe biroul său, pe o femeie care-i citește o tragedie ajunsă la actul IV. Justiția îl achită. Numele lui Josef K. se trezește, dimineață, cu cițiva oameni ursuzi în sufragerie care-l arestează fără nici un motiv. Un bătrîn pescar, Santiago, izbutește să prindă un marlin și pină ajunge la țarm, rechini îi mănîncă peștele, lăsîndu-i doar oasele. Pe o stradă din București, Mintuleasa, un om descoperă că are memorie și imaginație. O femeie mușcă dintr-un măr. Trăind doar cu povești, un om din deltă, Mitru Pescăruș, a rămas prost și sărac, ceea ce îl face să declare: „Eu sint un om strict”. Un moscovit, Ivan Ilici, își dă seama, pe patul morții, că a trăit fără să înțeleagă ceva din viața sa. O balenă albă e căutată zi și noapte pe oceanele lumii. Nici un harponier n-o găsește. Atunci, înnebunit de atîtea eșecuri, un harponier spaniol se apucă să se lupte cu morile de vînt. Un prinț mic întrebă: „Balena e o moară de vînt?” Un prinț mult mai inteligent descoperă că poți suride fiind totodată ticălos. Și George nu mai vine, iar noi pe lingă mama stînd, de mult uitărăm jocul.

Iluzia e fiica legitimă a realului. RADU COSAȘU

O premieră științifică

Sfîrșitul anului 1981 a adus juristilor și tuturor celor interesați cu adevărat de disciplina dreptului internațional public un surprinzător, dar de mult așteptat dar: apariția primului volum din tratatul „Drept internațional public” de prof. dr. doc. Grigore Geamănu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice. Din cercetările bibliografice rezul-

tă că în întreaga istorie a predării și studierii dreptului gîntilor în țara noastră a mai existat doar o singură încercare de a elabora un cuprînzător tratat de drept internațional public: este vorba de primul tom intitulat „Tratat de drept internațional public” de George Sofronie, tipărit în 1940 de editura Universității din Cluj. În condițiile în care în alte țări s-au publicat numeroase tratate de drept internațional public, este pentru prima dată cînd în țara noastră concepțiile românești din domeniul dreptului internațional public își găsesc o amolă și strălucită sintetizare în paginile unui tratat care, din prima sa pagină, ne reaminteste teza de însemnătate esențială, enunțată cu deosebită claritate și vigoare de tovarășul Nicolae Ceaușescu care a reliefat faptul că noua ordine internațională chemată să ducă la edificarea unei lumi mai bune prin structuri și mai drepte prin finalități, presupune „noi norme de justiție internațională care să statornicească principiul superior, cum sint respectul dreptului națiunilor, al popoarelor, al oamenilor de a fi stăpîni pe destinele lor, de a-si orzaniza viața corespunzător propriilor năzuințe. Un asemenea concept de drept internațional va putea deschide calea unei conclucrări fructuoase între toate popoarele, în toate domeniile de activitate”.

Dimensionat și structurat pe măsura acestei capitale exigente, tratatul elaborat de prof. Grigore Geamănu oferă cea mai bogată prezentare făcută vreodată, într-o singură carte, de scoala juridică românească a unui număr de sase capitole de bază ale dreptului gîntilor și anume: formarea și dezvoltarea istorică a dreptului internațional; trăsăturile sale definitorii; principiile fundamentale ale dreptului internațional contemporan; subiectele dreptului internațional; populația; teritoriul în dreptul internațional. Lectura celor 504 pagini cite însușează aceste capitole atestă convinsător preocuparea constantă a autorului de a corela toate dezvoltările teoretice cu cerințele practicii și de a lumina din perspectiva actualității imediate, dar și a postulelor viitorului, căile de infăptuire a obiectivului primordial, formulat cu ani în urmă de marele iurist și diplomat român Nicolae Titulescu: **înlocuirea dreptului forței cu forța de neclintit a dreptului**, știut fiind că numai într-o lume guvernată inderogabil de normele dreptului

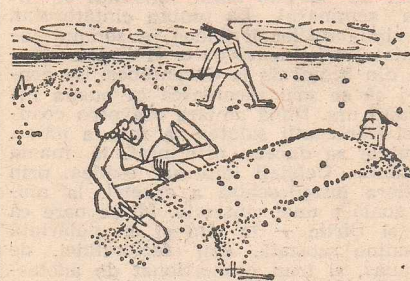
justiției și echității pot fi împlinite aspirațiile ardente ale popoarelor de a făuri o societate care să promoveze cu statornicie cauza păcii, cooperării, înțelegerii, progresului, să apere marile valori și creații zămislite de geniul uman.

Demonstrația atât de profundă a universalității și unicității dreptului internațional, pledoaria patetică, dar științific consolidată, în favoarea respectării neabătute a principiilor de bază ale raporturilor interstatale, suportul doctrinal impresionant prin vastitate și varietate pe care le aduce lucrarea prof. Grigore Geamănu vin să reconfirme un adevăr de prim plan: dreptul internațional se impune a fi un instrument de covîrsitoare însemnătate practică pentru promovarea, menținerea și apărarea păcii, pentru extinderea diversificarea și aprofundarea cooperării multilaterale și multiforme între națiuni, pentru ocrotirea și dezvoltarea tuturor valorilor patrimoniului spiritual al umanității. Fiind o coordonată esențială a politicii externe a României, afirmarea și întărirea principiilor fundamentale ale dreptului internațional contemporan înscriu contribuțiile românești în materie în tezaurul inestimabil al gîndirii și acțiunii universale puse hotărîtor în slujba cauzelor vitale și globale ale supraviețuirii snetei umane. Partea de contribuție specific românească la făurirea unei teorii științifice moderne asupra locului și rolului dreptului internațional în epoca noastră, strădania neobosită a României pentru codificarea și consolidarea autorității principiilor fundamentale ale dreptului gîntilor, conduita model ilustrată de raporturile României cu toate celelalte țări ale lumii, înaltul umanism care animă ansamblul inițiativelor românești de politică externă, dau materialitate unei generoase și convingătoare concepții asupra păcii și viitorului ei, recomandă, cu forța evidentei nobile, pilduitoarea acțiune românească conștiinței întregii comunități mondiale. Așa cum învederează profesorul Grigore Geamănu, „toată această activitate se desfășoară și participarea nemijlocită și decisivă a președintelui Nicolae Ceaușescu, îmbinînd armonios contribuțiile teoretice cu acțiuni practice pentru infăptuirea neabătută și înrădăcinarea în toate relațiile dintre toate statele a principiilor fundamentale ale dreptului internațional contemporan” (pag. 264).

Elaborată sub îndemnul gîndirii și acțiunii revoluționare a președintelui Nicolae Ceaușescu, lucrarea profesorului Grigore Geamănu îmbogățește literatura de specialitate din țara noastră cu o demonstrație practică a capacității școlii românești de drept internațional de a se situa la înălțimea celor mai noi postulate ale cercetării științifice, într-o disciplină al cărei rol crește și se impune, într-o materie deschisă spre lume și om, dar care presupune o strădanie permanentă de asimilare a tot ceea ce este nou, constructiv și semnificativ din instrumentarul, în perpetuu largire, al păcii și cooperării ordonate prin norme juridice general acceptate.

IOAN VOICU

Lumea se amuză

După SVET V. OBRAZEC (Cehoslovacia)

Oaspeți ai României Un om: Isaak Davidovitz

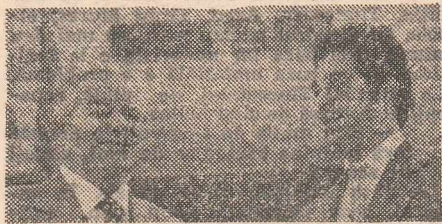
Am avut prilejul de a cunoaște pe distinsul domn Isaak Davidovitz, născut în anul 1917, într-un sat moldovenesc. Tatăl său a slujit țara în primul război mondial, în felul acesta a primit o palmă de pământ pe care cultiva vița-de-vie. Un frate a căzut în luptă, în cel de-al doilea război mondial. După ce mama, tatăl, bunica au fost uciși de către hitleriști, Isaak Davidovitz a trebuit să părăsească țara din motive ușor de înțeles. A plecat în 1940.

Acest om care și-a clădit prin propriile forțe tot ce are, ar fi putut să uite că s-a născut pe pământul doinelor. Ar fi putut să se ocupe cu orice, să se bucure de propria-i prosperitate. Trăiește în R.F. Germania, dar locul unde își petrece vacanțele, locurile pe care le știe ale sale, sînt satele și orașele României. Să-l lăsăm, însă, să ne povestească:

„Am vrut să studiez. Dar nu era posibil, în copilăria mea, însă mi-am spus că dacă îmi va merge bine voi ajuta pe cei care au nevoie de ajutor. La noi piinea se împărțea în felii, nu puteam minca pe săturate. Așa că, piinea pentru oameni este mai importantă pentru mine decît tezaurizarea. Amintirile mele frumoase? Și amintirile triste sînt frumoase, pentru că sînt ale noastre, dar nu pot uita cum seara, după ce se culcau părinții, fugeam pe cîmp și pe cîmp erau numai cei care ieșeau cu caii, iar noi ceceam porumb și priveam cerul spuzit de stele... Sau plecam cu barca, prin bălți, și scoateam peștele cu mina. Erau bălți multe, un rai al copilăriei. Apoi eu legeam nuferi, aduceam nuferi acasă. Sufletul a rămas aici. Aș putea petrece concediile în alte țări, dar eu mă întorc, și iar mă întorc, și dacă treburile mi-ar îngădui aș fi în stare să petrec o jumătate de an în țară!”

„Cum ați redescoperit țara dumneavoastră de origine?”

„În 1967 am ascultat-o cîntînd, în Bavaria, pe Ștefania Rareș. Cîntecul care m-a făcut să-mi redescopăr, întîi în mine, țara pe care nu o uitasem, a fost „De ce m-ați dus de lingă voi”. Am plîns ca un copil mic... În 1970, cînd au fost inundațiile, l-am întrebat, la Köln, pe domnul ambasador Oancea, dacă aș putea dona ceva, pentru un spital, sau pentru o școală. Spitalul, totuși, mi se părea prea trist, așa că am rămas să donez pentru o școală. Am ajuns în țară, și am sărutat pămîntul... Am înzestrat Liceul nr. 6 - fost nr. 2 - din Satu-

Isaak Davidovitz se simte totdeauna bine la „Flora” și Florin Niculescu, ca șef de complex, înregistrează cu satisfacție aprecierile

Mare. L-am înzestrat cu laboratoare de chimie, fizică și fonetică. Copiii știu. Eu trec, cam o dată pe an, pe la școala din Satu-Mare.”

Aveți nepoți, domnule Davidovitz?

„Am, din partea surorilor și fraților. I-am ajutat, îi iubesc. Dar mai mult îi simt, ca pe propriii mei copii, pe cei doi băieți din Satu-Mare pe care i-am ajutat în viață. Aceștia nu au cerut niciodată... Unul dintre ei a făcut dreptul, celălalt chimia industrială. Locuiesc în Brașov.”

Pentru că vorbim despre Brașov, pentru că mi-ați spus că iubiți Poiana, cum vi se pare turismul, dumneavoastră, care aveți prilejul să vedeți atîtea locuri din lume?

„Un cuvînt bun, la venire, înseamnă totul! Călătoream prin Ardeal, nu mai știu locul anume, și un băiețel de vreo 9 ani ne-a rugat să-l luăm o bucată de drum. Pînă să ajungem în sat i-am dat cîteva portocale și am aflat că îl cheamă Ion. Cînd a trebuit să se dea jos din mașină, a spus că el nu coboară, dacă nu venim pînă acasă, să ne ospăteze părinții lui, să știm și noi unde locuiește el. N-am putut să refuzăm, și, părinții copilului, fără să știe cine sîntem, ne-au pus repede o gustare, ne-au dat un pahar de vin roșu. Ne-am luat rămas bun și am plecat. Iată, ce trebuie să însemne turismul! Ceea ce este în felul de a fi, unic, al românului. Eu cred că și beneficii s-ar putea scoate, de 20 de ori decît se scot, din darul imens care este, de pildă, numai Poiana Brașov! Mă simt deosebit de bine la „Flora”, cred că este și datorită felului cum este condus hotelul, dar, în totul, este excepțional! Și, în plus, parcă aș vrea, eu, turistul, să fiu socotit de către unii comercianți, nu bișnițari, cînd schimb valută!”

Un comerciant care, datorită clarviziunii în afaceri, a reușit, dar care nu a pierdut omnia românească - iată o impletire rară! Pentru că vorbim și cu omul de afaceri, și cu omul de omenie, vă rog să îmi spuneți ce părere aveți despre dobinzile tot mai grele pe care le plătesc, datorită faptului că sînt nevoite să facă împrumuturi, țările în curs de dezvoltare?

„Procentele cu care se dau împrumuturi la țările în curs de dezvoltare ar trebui să fie minime, sau să se acorde împrumuturi fără procente. În R.F. Germania, cînd un om deschide o întreprindere, primește împrumutul cu dobinzi extrem de mici.”

Știm că ați făcut donații și că nu vă place să vorbiți despre asta. Totuși, le vom numi. Ați dat aparatul medicală Spitalului „Fundeni”, secției profesorului Berceanu. Ați înzestrat secția de ortopedie a Spitalului Municipal, condusă de profesorul Denischi. Ați dat aparatul Spitalului de urologie „Panduri”, precum și la Craiova... Cum faceți cunoscută în lume țara pe care o iubiți, și cum o vedeți în lume, cum este privită țara noastră? Cum este privită politica de pace, politica împotriva unui război nimicitor, politica țării noastre, a președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu?

„Știu că de frumos se vorbește în lume despre splendida concepție, despre politica de pace a președintelui României, știu de la domnul Franz Josef Strauss, conducătorul ramurii bavareze a partidului democrat-cristian, personalitate care a vizitat România și s-a întîlnit cu domnul Nicolae Ceaușescu, președintele României, că acest om extraordinar, acest mare președinte al țării în care m-am născut, România, duce de mult o politică a păcii pe care acum au început să o adopte mulți oameni politici ai planetei. Iată cum cunosc eu România, cum o prezint peste hotare, nemaivorbind despre natura ei, despre oamenii ei... Pentru țara care a salvat sute de mii de evrei urmăriți de prigoana hitleristă, nu pot avea decît sentimente de evreu născut și crescut pe ea mai frumoasă gură de rai! De aceea nu accept transfugii. Nici nu îi ajut, au fost cazuri cînd mi s-a cerut ajutorul. Lasă atît de mult în urmă! Apoi, mai și mint, spunînd că au plecat din motive politice... Să știți, sînt mulți care regretă! Tatăl meu era un om sărac. Agricultor. Pasiunea sa era să altoiască vița, să dea oamenilor altoaie, gratul! Acesta spun eu că este un om, cel care face ca vița-de-vie, ca piinea, ca oțelul, să fie mai bune, la el acasă!”

Pentru că vorbiți cu atîta poezie despre oamenii adevărați, spunți-mi care este părerea dumneavoastră despre semnificația artei în viața unui om?

„Prețuiesc arta și sportul, știu că muncă depun și artiștii, și sportivii. De multe ori nerecunoscută la adevărata valoare, nu material, ci moral! Revelionul anul acesta l-am petrecut în mai multe locuri. Am trecut să-l văd pe Ștefania Rareș, pe Dan Iordăchescu. Oamenii care nu stimează sportul, arta, ar trebui să stea un timp, să vadă palmele unui sportiv de performanță, să vadă nopțile unui poet, să vadă eforturile unei balerine! Eu m-am apropiat de artă, de sport în decursul vieții, și stimez munca nebanuită a creatorilor. Am avut deosebită plăcere să-l cunosc pe domnul Adrian Păunescu, să-i citesc poeziile. Este un mare poet, printre cei mai mari prezenți și foști poeți, nu numai ai României, dar ai lumii! Atît de puțin cît am avut ocazia să îl cunosc, să vorbesc cu domnia-sa, pot spune că este un om!”

Dumneavoastră faceți o afirmație extraordinară de generoasă și curajoasă în legătură cu poetul Adrian Păunescu, dar intrucît el este și redactor-șef al revistei „Flacăra”, și noi am evitat să-i laudăm în vreun fel activitatea literară dintr-un sentiment natural de pudoare, vă întrebăm de ce faceți această afirmație și dacă țineți neapărat ca să și apară? Nu cumva este o simplă vorbă de complezență?

„Cîtînd poeziile lui Adrian Păunescu care m-au impresionat foarte mult, mi-am format părerea aceasta. El e poetul pe care l-am înțeles cel mai bine, a fost și este mai aproape de concepția mea despre lume decît alți poeți ai lumii.”

Și, pentru că sîntem în 12 ianuarie 1982, ce doriți să vi se întîmple în anul acesta?

„Aș vrea să fac ceva pentru omenire, fără profit! În ceea ce privește România, aș vrea să vin cît mai des, să împărtășesc cît mai des frumusețea țării, dar să fac și ceva concret! De pildă, aș colinda din spital în spital, pentru că există spitale dotate cu aparatură de mare valoare, inutilizabilă, deoarece lipsește o oarecare piesă. Asta desigur în schimbul unor perioade cînd mi-aș permite plăcerea de a fi oaspete în România.”

PIA OLARU

„Omul zăpezilor” sau zăpezile de altădată

Între enigmaticele de care se pasionează omul zilelor noastre, la loc de frunte se situează „omul zăpezilor” și „farfurile zburătoare”. Și nu întîmplător. Fiindcă cele două enigme sînt amplasate pe teritoriile întrebărilor fundamentale: de unde vine și încotro se îndreaptă specia umană. Străduindu-ne să dezlegăm misterele omului zăpezilor și farfuriilor zburătoare, noi de fapt încercăm să ne luminăm trecutul și să întrezărim, cît de cît, viitorul. În articolul de față ne vom referi la primul din cele două mistere.

De unde vii tu, homo sapiens?

Televiziunea română a transmis în cursul anului 1981 interesante seriale științifice cu privire la originea universului, a vieții pe pămînt. Cele mai sărace și, în consecință, cele mai plictisitoare au fost filmele despre originea și evoluția omului. Cîteva oase, cîteva desene animate, apel obligatoriu la maimuțe și vizite printre membrii triburilor primitive de astăzi.

Aceste filme - iucrate, dealtfel, magistral, de o probitate științifică fără cusur - reflectă cum nu se poate mai bine sărăcia de date în domeniul antropogenezei. Căci, în linii mari, de la Darwin încoace nu s-a prea înaintat. Și apoi, chiar și tezele magistrului nu conving pe deplin. Sînt oare maimuțele verii noastre? Greu

de acceptat ideea. Nu doar pentru că sînt hidoase, respingătoare, lenese, murdare, violente, ci mai presus de toate pentru că sînt animale, animale sădea, fără nimic omenesc în ele (dacă lăsăm la o parte stupidă asemănare fizică). Dar, să zicem că avem niște veri cretini (se-ntîmplă). Cu ce ne apropiem cunoașterea verilor de cunoașterea strămoșilor? Cu mai nimic. Deducții, speculații se pot face - și s-au făcut - cu duimul, dar certitudinea nu poate veni decît de la probele concrete, directe.

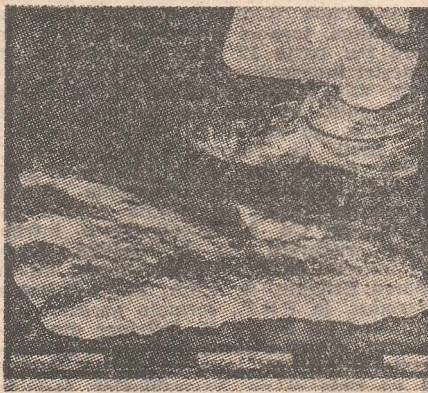
Și iată că în condițiile unei pronunțate penurii de dovezi materiale care să ne dea posibilitatea să-i cunoaștem pe înaintașii speciei noastre, s-a întrevăzut posibilitatea descoperirii unei probe supreme, indubitabile, nec plus ultra: întîlnirea cu strămoșul însuși. Nu cu colaterali, cum ar fi, chipurile, maimuțele, aceste arătări sinistre, sperietoare de copii, nu cu alți oameni ca și noi, cum sînt membrii unor triburi din Oceania sau din Africa, de care ne desparte exclusiv nivelul de cultură și civilizație, ci cu un înaintaș în linie directă. Un astfel de strămoș în carne și oase al speciei homo sapiens ar fi misteriosul „om al zăpezilor”.

Yeti

Legenda despre omul zăpezilor, căruia i s-a dat în India numele de Yeti, datează de multă vreme. În zona unde se presupune că ar trăi (în masivul Himalaia, în munții Pamir, în regiunea Cașmirului) s-a creat o întreagă literatură orală cu privire la o astfel de ființă. S-au găsit statuete vechi înfățișîndu-l pe Yeti. Potrivit legendei, el ar fi un umanoid de statură athletică, avînd o înălțime de 2 metri și chiar mai mult, care trăiește pe înălțimi cu zăpezi veșnice (de unde și denumirea de „omul zăpezilor”), duce o viață nocturnă, se ferește de oameni. Cu toate acestea, nu e mizantrop, și în nici un caz misogin. Umblă, cu alte cuvinte, după femeile și fetele oamenilor, pe care le mai și răpește din cînd în cînd. Spre exemplificare, reproducem o știre transmisă de agențiile de presă la sfîrșitul lunii noiembrie 1981: „O indiancă în vîrstă de 19 ani a dispărut recent în valea Cașmir, din nordul Indiei, bănuindu-se că a fost răpită de omul zăpezilor. Peste 200 de persoane, dintre care 100 de polițiști, sprijiniți de elicoptere, au pornit în căutarea ei, explorînd o zonă de 320 km pătrați. Cercetările au rămas însă fără rezultat. Un expert indian a hotărît să reia cercetările, fiind convins că tînăra

se află în viață și este sănătoasă. El presupune că a fost ascunsă de Yeti într-o grovă. Pentru descoperirea ei, cercetătorul indian propune folosirea unor metode complexe, ținînd seama și de psihologia presupusă a omului zăpezilor.”

Multe persoane au afirmat că l-ar fi văzut pe Yeti, că s-ar fi întîlnit cu el; unii au pînă și filmat (a făcut, un demult, senzație în întreaga lume o peliculă în care apărea, în albia unui riu, un fel de om de Neanderthal; specialiștii n-au luat însă acest film în serios, considerîndu-l trucat). Singurele elemente materiale care au putut fi cercetate au fost anumite urme de picioare, imprimate pe zăpadă sau pe pămîntul ud din albiile rîurilor. Nici aceste urme n-au fost acceptate ca probe de către savanți; unii au presupus că ar fi vorba de urme de urs, alții că ar fi ele truate. Interesant este că cei ce povestesc că l-ar fi întîlnit pe omul zăpezilor se referă totdeauna la un mascul. Nimeni n-a susținut că ar fi văzut vreun copil de Yeti sau vreo femeie Yeti. Din cauza preca-

Tiparul în ghips al uneia dintre urmele descoperite la 29 septembrie 1981 de V. I. Makarov.

(După „Moskovskie nîvesti”)

rității informațiilor, nu s-a făcut nici un fel de aprecieri referitoare la numărul indivizilor din această specie, la modul cum trăiesc, cum se hrănesc etc. Dar toate acestea n-au descurajat deloc armata de partizani ai existenței omului zăpezilor. Și intrucît știința oficială, academică, nu-l acceptă pe Yeti, suporterii au luat pe cont propriu sarcina găsirii lui, a dovedirii existenței lui. Se alcătuiesc grupuri care merg în locurile unde se presupune că ar trăi misterioasa ființă umanoidă, se fac eforturi pentru a descoperi urmele acesteia. Cele mai recente investigații au fost făcute în U.R.S.S. în vara și toamna lui 1981.

Omul zăpezilor în Tadjikistan

Pamirul fiind una din zonele presupuse a fi bintuite de Yeti, s-a răsîndit ușor zvonul că și în Tadjikistanul sovietic s-ar arăta omul zăpezilor. Ca urmare, numeroși entuziaști, la care s-au atașat specialiști, s-au deplasat acolo cu speranța de a-l întîlni pe mult visatul umanoid. După cum ne informează Agenția sovietică de presă Novosti, în munții Hissar din platoul Pamir-Alai (Tadjikistan), s-au organizat mai multe expediții, ultimele două, din toamna lui 1980 și respectiv, 1981, fiind constituite cu sprijinul ziarului „Komsomolskaia pravda”. Reținem mai jos, așa cum au fost relateate de unul din cei mai inimoși participanți la expedițiile menționate, alpinistul I.F. Tați, principalele constatări făcute la fața locului.

În august 1980, pe malul unui afluent al rîului Varzab, una dintre participante, Nina Grineva, a întîlnit, în timp ce făcea noaptea de planton, un umanoid înalt de doi metri. În septembrie al aceluiași an, un astfel de umanoid a fost văzut, timp de mai bine de o oră, de doi membri ai grupului.

În 1981 au avut loc cîteva întîlniri cu oameni ai zăpezilor dar aceștia nu erau prea aproape și n-au dat posibilitatea să fie uniform descriși. Astfel, în noaptea de 8 spre 9 august patru oameni au văzut în același timp o figură masivă, apărută de după un dîmb, cam la 15 metri de ei. Unul din cei patru s-a repezit imediat într-acolo, dar ființa a dispărut în tufșurile din apropiere. Cei care au observat necunoscuta creatură sînt convinși că aceasta era chiar omul zăpezilor în căutarea căruia porniseră cu toții, dar n-au nîc un fel de probe care să confirme aceasta.

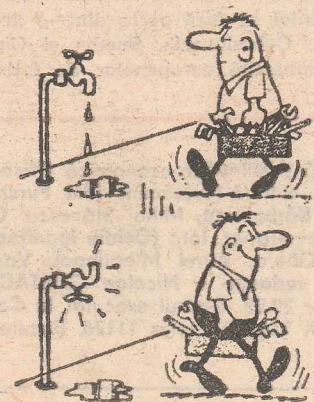
Nu departe de locul întîlnirii descrise mai sus și cam în aceeași perioadă, trei copii au poposit să innopteze și au aprins un foc. Pe la miezul nopții, în focul lor cineva a început să arunce pietre de mărimea unui pumn. Ostilitățile au durat vreo oră, fiecare piatră nimerind cu mare precizie drept în mijlocul focului. A doua zi, copiii au numărat în cenușă cam 30 de bucăți. Membrii expediției organizate de „Komsomolskaia pravda” au fost convinși că această canonadă era opera omului zăpezilor, dar dovezi, li-rește, n-aveau.

În timpul acestor expediții au fost găsite urme ale umanoidului cărora li s-a luat tiparul.

(Va urma)

ION D. GOIA

Lumea se amuza

După JEZ (Iugoslavia)

„S-a terminat cu jumătățile de măsură”

— Iată-vă, tovarășe Anatol Grințescu, din nou antrenor federal și al lotului reprezentativ de polo. Nu-i prima dată, așa-i?

— Am mai răspuns de lot, de 3 sau 4 ori. Antrenor federal însă sînt pentru întâia dată.

— Și ce schimbă asta?

— Cred că multe. De la federație, mi-am făcut o imagine de ansamblu asupra realităților din polo. Așa stînd...

— O clipă, o clipă, imaginea e optimistă?

— N-aș zice. Antrenorii, din păcate, nu prea se omoară cu firea. Dacă nu gresesc, acesta-i necazul cel mai mare în polo, antrenorii sînt între primii la capitolul comoditate și între ultimii la capitolul pasiune. Or, în general, sportul românesc a cîștigat medalii și glorie datorită pasiunii și priceperii unor tehnicieni pe care i-aș numi, fără să exagerez, de referință. Mă gîndesc la Huțan și Navasart, la Corneanu și Popa, la Vlase și Nedef, la Mociani, la alții. Ei au făcut mari sportivi, mari echipe, căci sportul românesc a trăit și trăiește, zic eu, mai mult prin excepții. Ca număr, sportivii noștri de performanță n-au strălucit. Avem puțini, de-aia și tragem de ei. Iar performanța, se știe, uezază. Ilie Năstase mi se pare exemplul cel mai semnificativ.

— Ceva, ceva dreptate aveți, dar Patzaichin?

— Patzaichin e o minune. Un fenomen. El nu intră în calcule.

— Să zicem și, zicînd, să revenim la polo. Poate că totuși, în privința imaginii de ansamblu, greșiți, e posibil?

— Nu gresesc, iar rezultatele mă sprîjină. Locul 9 la Olimpiadă, locul 7 la Europene și locul 3 la Universiadă, ultimul mai bun, ce-i drept. Numai că nu la națională mă refeream, poate vom ajunge cu discuția și acolo, mă refeream la mentalitatea antrenorilor. Aceștia au, fără excepție, documente de planificare exemplare, dar ele par făcute doar ca să fie privite? Dacă vreți, un fel de artă pentru artă, căci puțini sînt cei care le respectă? Iată, mai deunăzi, am fost în control la bazinul „Floresca”. Copiii se zbeugiau în apă, iar antrenorii Ion Miu și Călin Alexandrescu, primul de la Progresul, celălalt de la Școala sportivă 2, jucau sah? La fel e vara, cînd, la Tineretului, antrenorii stau mai mult la tenis

decît la bazin, asta în timpul pregătirii? Am hotărît, de pildă, la nivel de federație, ca inotului să i se rezerve, în antrenamente, 50 de minute. Noi am zis, noi am auzit. În mod curent, după 20 de minute jucătorilor li se aruncă mingea și toată lumea pare mulțumită?! Și se mai întîmplă ceva. Invariabil, antrenorii care trag chiulul se întărită în timpul meciurilor și, cu sau fără motiv, se reped asupra arbitrilor, acuzîndu-i că le-au furat meciul? E adevărat, n-avem decît cîțiva, 4-5, arbitri de clasă, dar de aici și pînă la injuriile pe care le aud e drum lung.

— Ce-i de făcut, tovarășe Grințescu?

— Regulamentul există, abia l-am născrit, să-l dăm, cum se zice, jos din pod.

— Să-l dăm, de ce să nu-l dăm?!

— Asta și facem, dar nu-i ușor. Cum devii mai drastic, și asta e linia noastră, cum sar cluburile, care și așa nu-s prea multe intrucînd centre puternice pentru polo au mai rămas Bucureștiul, Oradea și Cluj-Napoca. De fapt, lupta pentru titlu se dă, de ani de zile, între Dinamo și Rapid, Crișul și Voința Cluj-Napoca, aceste echipe furnizînd, în mare, jucătorii lotului național. De ce? Pentru că la Dinamo și la Crișul se muncește cu tragere de inimă, antrenorii Iuliu Capșa și, respectiv, Nicolae Rujinschi făcîndu-și datoria. Ultimul a luat o echipă de la copii și,

trăgînd nu glumă, a ajuns cu ea pe locul 2 în Cupa cupei, cea mai frumoasă performanță din polo. Orașe mari și cu tradiție, Timișoara, Arad, Tirgu Mures, altele, au dispărut pentru polo, nu mai dau nimic, deși baza lor materială e la înălțime. Și cu baza materială e o problemă. La strandul Tineretului, de pildă, reparațiile durează de cînd lumea.

— Sînt multe de construit în această țară înaintea bazinelor de inot, sinteți de acord?

— Fără îndoială, nimic de zis. În general, baza materială e, în polo, suficientă. Altfel vreau să zic. S-au construit sau sînt în curs de construcție bazine la Medgidia, la Miercurea Ciuc etc., în centre care n-au tradiție și nici disponibilități pentru inot, foarte bine, jos pălăria, numai că tavanul bazinului în care se antrenează Crișul, echipă frunțasă pe plan european, stă să cadă?! A trebuit, din această cauză, să contramundăm un turneu.

— Cum adică, afirmați mai devreme, sar cluburile?!

— N-aș avea de adăugat decît că, după ce am jucat și am antrenat la Dinamo 22 de ani, fiind pârtaș la 12 titluri, am fost acuzat de antidinamovism?!

— Vă mai întrebăm o dată, ce-i de făcut?

— Nici C.J.E.F.S.-urile nu se ocupă de polo. Activul voluntar, cîndva de bază, a slăbit. Ba mai mult, numai din an în an paste vezi la un meci de polo un președinte de club?! Vine Petriceanu de la

Dinamo, vine Tordai de la Oradea, vine Marchiș de la Cluj-Napoca și gata?! Fostii jucători s-au îndepărtat de bazine din motive pe care mi-e greu, sincer vorbind, să le înțeleg. Mă uit la rugby, toți internaționalii de acum 10-15 ani semnează condica de prezență la meciuri, chiar și la cele de divizie, ca să nu mai zic de confruntările internaționale. La polo, nimic. Pe Novac, pe Chirvăsuță, pe Popa, pe Cloșcă, dau cîteva nume la întimplare, nu i-am mai văzut de ani și ani. Din această cauză, majoritatea arbitrilor provin din jucători de mină a doua, excepțiile, Bădiță, Silha, Paraschivescu, putînd fi numărate pe degete. Asta încearcă federația în prezent, să adune în jurul ei pe toți cei care iubesc jocul și îi vor binele.

— Reușește?

— Cred că ne aflăm, și din acest punct de vedere, pe un drum drept. E nevoie însă de timp.

— Preluînd lotul, ați renunțat la cîțiva „senatori de drept”, la Florin Slăvei, la Dinu Popescu, la Adrian Nastasiu, la Claudiu Rusu, la alții. Considerați că a fost o decizie fericită?

— Am renunțat la ei și silit, căci regulamentul Universiadei nu permitea folosirea jucătorilor de peste 28 de ani. N-am regretat prea mult, erau uzați, fiecarea adunase 180-200 de meciuri în națională. Iar performanța, cum ziceam, costă. N-am mai apelat la ei nici după Universiadă, acordînd încredere tinerilor, lui Hagi, lui Moiceanu, lui Ardeleanu, lui Costeș, lui Pantea, lui Gordan, lui Diaconu, celorlalți. Am încercat și încerc să schimb, la națională, generațiile din mers, dar treaba e, se știe, delicată. M-am ferit să cad în greșeala antrenorilor de la Rapid care n-au făcut, după opinia mea, schimbarea ștafetei la timp. În general, punem accentul pe tineret, iar faptul că nu vom participa, datorită distanței, la mondialele din Ecuador, acordă un răgaz pe care sperăm să-l folosim cum trebuie. Europenele de seniori, la care urmează să ne calificăm, sînt programate abia în 1983, în Italia.

— Vor ajunge poloștii noștri la ele?

— Da, dacă vor înțelege că asta depinde, în primul rînd, de ei. S-a terminat cu jumătățile de măsură, cine nu va munci, va rămîne de căruță.

— Vom mai vedea, tovarășe Grințescu. Vă mulțumim.

OIDIU IOANIȚOIA

Omul care joacă

Dificultăți reale pretutindeni

S-ar putea ca fotbalul nostru să capete pînă la începutul sezonului oficial o înnoire și în organizarea sa, dorită și promisă de foarte mult timp, dar neînfăptuită datorită lipsei unor succese, care ar fi putut permite trecerea sa în pas cu realitățile cu care se confruntă. Pentru că trebuie să recunoaștem, viața și-a schimbat de foarte multe ori datele, dar acelea ale fotbalului nostru au rămas aceleași de mulți ani.

Spre exemplu, sumă afectată pentru alimentarea zilnică a unui fotbalist de performanță e 54 de lei la nivelul echipelor și de peste 80 atunci cînd acesta ajunge la loturi. Baremurile persistă de peste 15 ani și încercările de „forțare” a acestor

stări de fapte pot duce și sub incidența legii penale. E dureros, dar adevărat. De multe ori se apelează la jocuri amicale, iar banii provenienți de aici sînt folosiți pentru a acoperi depășirile normale de masă chiar de cluburi ale căror nume sînt dintre cele mai onorabile.

Dar viața fotbalului nu este nicăieri ușoară. Pretutindeni dificultățile crescînde și din ce în ce mai neprevăzute îi fac pe conducătorii echipelor să stea tot mai mult cu creionul și calculatorul în mînă și cu foaia de hirtie în față pentru a rezolva imediat, dacă pot, necazurile financiare pe care le întîmpină.

Răsfiolesc de citeva luni, din cînd în cînd, un „Equipe Magazin” în care pentru prima dată o anchetă a reușit să strîngă toate amănuntele referitoare la existența financiară a cluburilor franceze. Am apelat la acest document pentru că — o să vă surprindă — jucătorii francezi sînt, se zice, cei mai bine plătiți lunar, și numai alții (!), din Europa. Su-

mele n-au importanță, dar trebuie amintit că fotbalul este singurul sport colectiv profesionist din Franța. Este vorba deci de o autogestune, pe care o invocăm și pentru noi. Numai că fotbalul francez recunoaște că a adoptat un mod de viață deasupra mijloacelor sale reale. Jean Sadoul, președintele ligii profesionale, afirmă esențialul și anume că „este imposibil de a stabili un buget previzibil... Acolo unde depășirile sînt reale, rețetele sînt eventuale...” Doar trei cluburi franceze din prima ligă s-ar putea întreține din încasări: Paris Saint-Germain, Saint-Etienne și Nantes. Dar și ele, ca și celelalte, au nevoie pentru a-și echilibra bugetele de sumele pe care publicitatea din stadion și aceea de pe tricourile jucătorilor le varsă în vistierie, ca și de aceea pe care municipalitatea le pune la dispoziție ca subvenții, atunci cînd este nevoie.

Trezorierul lui Bordeaux, Didier Couecou, afirmă că toate cluburile fran-

ceze sînt la mîna municipalității și de aceea, din trei în trei luni, conturile sînt puse la zi împreună cu actualul primar, fostul prim-ministru Chaban-Delmas. Primarul Nisei, Jaques Medecin, recunoaște însă că suma pe care municipalitatea sa o consacră fotbalului este infimă în raport cu bugetul publicitar al orașului în cele patru colțuri ale lumii.

Dacă în Franța existența financiară a fotbalului este condiționată de subvențiile statului, fotbalul se plînge totuși mereu de impozitele din ce în ce mai mari pe care statul le percepe. Dacă în alte țări, cluburile rămîn datoare statului de pe un an pe altul (Italia, Spania, Belgia) și dacă în citeva (R.F.G., Brazilia), ele se descurcă, este normal să ne întrebăm dacă prin autogestune echipele noastre s-ar putea întrefine. Eu cred că da, și am să încerc să argumentez cu altă ocazie.

CORNEL DINU

Scurt, foarte scurt

Marele fondist care a fost și a rămas Ilie Floroiu și-a petrecut zilele de la cumpăna anilor la Timișoara, urmînd un tratament cu Boici forte. Campionul are, de mai multă vreme, necazuri cu sănătatea, dar doctorul Vasile Boici și-a exprimat, telefonic, speranța că Floroiu își va relua cit de curînd antrenamentele. ● Nicolae Dobrin a fost ales antrenor principal al echipei F.C. Argeș, el urmînd să fie ajutat de profesorul său de altădată, Leonte Ianovschi. Dobrin intenționează să mai joace, dar rămîne de văzut dacă tederăția va aproba transferul lui, altfel în regulă, de la Tirgoviste. Neîfind perioada de transferări, urmează să decidă Biroul federal. ● În prima manșă a optimilor de finală ale Cupei campionilor europeni la handbal feminin, Rulmentul Brașov — Iskra Partizanske 24-21. Vor fi cele 3 goluri suficiente? ● Noutăți la Dinamo: Văteș de la Corvinul, Moldovan de la Bacău, Balaur de la Pitesti și Lovas de la U.T.A. Sînt indicii că Iordache va lua drumul Bacăului, dar încă nu-i nimic sigur. ● După ce a tratat, un timp, cu Sportul studentesc, antrenorul Marcel Pigulea a fost înlocuit, cu Cicerone Manolache, și de la cirna Politehnicii Timișoara, rămînd fără echipă, Ioan Voica

a revenit asupra deciziei de a părăsi Sportul în favoarea federației și a plecat cu Iorgulescu și ceilalți în pregătire. ● La Steaua, Adrian Ionescu și Ralea, multă vreme accidentați, și-au reluat antrenamentele. ● Federația de canotaj și-a sărbătorit, recent, 50 de ani de activitate, cel puțin 20 din aceștia fiind de neîntreprupte succese. Numele multiplei campioane Sanda Toma reprezintă cea mai bună garanție că generațiile de azi sînt la înălțimea tradiției. ● A început, la Herculean, turneul interzonal de sah, la care iau parte 12 mari maestri și 10 maestri internaționali din 5 țări. Din păcate, atît Victor Ciociltea cît și Florin Gheorghiu, în care ne pusesem multe speranțe, au călcat cu stîngul, pierzînd la Ribli și, respectiv, Lukacs. ● O carte demnă de orice bibliotecă, „Infernul gloriei” de Hrytache Naum, scrisă cu talent și patimă pentru ciclism. ● Cu 3 victorii și o înfrîngere, rugbyștii de la Grivița Roșie au încheiat cu fruntea sus turneul lor în Marea Britanie. ● A.S.A. Tirgu Mures a introdus, la F.R.F., formele necesare legitimării lui Stoica II. Originar din Tîrnăveni, acesta a jucat în toamnă sub culorile Stelei. Se pare că clubul militar îl va ceda și pe Amarghioalei, fost la Piatra Neamț. Acesta ar urma să facă parte din lotul lui F.C. Bihor. ● Nume

noi și la C.S. Tirgoviste, Agiu și Păuna. După ce a stat citeva luni la Oradea, ex-stelistul Agiu a optat pentru formația antrenată de Jenel. ● Un interviu care spune lucrurilor pe nume e cel realizat nu demult, în „Sportul”, de Marius Popescu cu Nicolae Mărășescu, antrenor de atletism pe care-l recomandă faptele, nu vorbele. ● Deși confirmat antrenor al naționalei, Mircea Lucescu continuă să fie retribuit de Hunedoara, unde va reveni după turneul pe care echipa re-reprezentativă îl va efectua în America de Sud. Apropo de America de Sud, Craiova a declinat oferta de a traversa Oceanul, ea urmînd să plece, după toate probabilitățile, în Grecia. Credem că a procedat cu înțelepciune. ● În C.C.E. la volei feminin, deși a jucat bine, Dinamo a pierdut, 1-3, în fața formației Uralocica din Sverdlovsk. Totul s-a terminat. ● La F.R.F. a mai rămas un singur antrenor federal, Cornel Drăgușin, celălalt, Mircea Rădulescu, funcționînd ca secund la națională. Cum va reuși Drăgușin să controleze toate cele 18 divizionare A e greu de spus?! ● Leac (F.C. Olt) și-a exprimat dorința de a trece la „Poli” Timișoara. ● După 14 ani, matematiciana Gertrude Baumstark a reintrat în posesia titlului de campioană de sah a țării. Asta da perseverență! ● La Balcaniada de baschet feminin, disputată în Capita-

lă, titlul s-a decis la coșaveraj, Iugoslavia, Bulgaria, România. Omului sărac... ● Pentru boberii, ne anunță „Sportul”, iarna aceasta va fi decisivă. De la Panțuru înceace, toate iernile sînt decisive, dar cu ce foloase?! ● O carte care intră zilele acestea în librării, „Stelele Olimpiadei”, de Horia Alexandrescu. ● Sîntem datorii cu o precizare. Punctele de vedere susținute de Cornel Dinu, detinătorul rubricii „Omul care joacă”, îi aparțin și ele nu corespund totdeauna cu cele ale redacției. De pildă, în contradicție cu Dinu, care a criticat nu demult acțiunea lui Lucescu de a roda, la Arad și Oradea, cîțiva jucători tineri, noi continuăm să acordăm credit proaspătului antrenor al reprezentativei, considerîndu-l capabil să primenească fotbalul românesc. ● Înfirmăm pe această cale zvonul, tot mai insistent în jurul Podului Grant, că Valentin Stănescu va trece la Rapid. Fostul tehnician al naționalei rămîne la Dinamo. ● În ideea unui schimb cu Cristian, Speariatu și Pană ar urma să lase Sportul studentesc pentru F.C. Argeș. Vom mai vedea. ● Sortii au hotărît ca echipa României să facă parte dintr-o grupă cu Italia, Cehoslovacia, Suedia și Cipru în preliminariile europenilor de fotbal din 1984.

Flacăra Redacția București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) — 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, George Arion, Cornelia Barbu, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marșo Nedelea, Mircea Bunc, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) — 25 58, 21 30; Secția reportaj urgente, cenacul, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georges, Gheorghie Amuza, George Cusnăreanu, Elena Ghe-a, Aurel Mihailopol, Vasile Mănean, Olimpia Olaru, Mihai Pinzaru, Victor Socaciu) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENI — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU